

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ

ΣΧΟΛΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ, ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΚΑΙ ΤΕΧΝΩΝ

ΤΜΗΜΑ ΔΙΕΘΝΩΝ ΚΑΙ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

Π.Μ.Σ. ΣΤΙΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΝΕΟΛΑΙΑΣ,
ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ, ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

**«Το μεταναστευτικό ζήτημα στην Ε.Ε, η πολιτική της Ελλάδας με
μελέτη περίπτωσης τη Σάμο και η τρέχουσα κρίση στο Αφγανιστάν».**

Επιβλέπων καθηγητής: Νίκας Χρήστος

Αξιολογητής: Κιόχος Απόστολος

Συγγραφή από τη μεταπτυχιακή φοιτήτρια:

Στάθαινα Αικατερίνη

ΑΜ: myp21024

Ιούνιος 2022, Θεσσαλονίκη

«Δηλώνω υπευθύνως ότι όλα τα στοιχεία σε αυτήν την εργασία τα απέκτησα, τα επεξεργάστηκα και τα παρουσιάζω σύμφωνα με τους κανόνες και τις αρχές της ακαδημαϊκής δεοντολογίας, καθώς και τους νόμους που διέπουν την έρευνα και την πνευματική ιδιοκτησία. Δηλώνω επίσης υπευθύνως ότι, όπως απαιτείται από αυτούς τους κανόνες, αναφέρομαι και παραπέμπω στις πηγές όλων των στοιχείων που χρησιμοποιώ και τα οποία δεν συνιστούν πρωτότυπη δημιουργία μου».

Στάθαινα Αικατερίνη

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ.....	2
ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ.....	5
ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΕΙΚΟΝΩΝ.....	6
ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΓΡΑΦΗΜΑΤΩΝ	7
ΠΕΡΙΛΗΨΗ.....	8
RESUME.....	9
SOMMARIO	10
ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	11
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΟ ΜΕΡΟΣ.....	14
1.1 ΤΟ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΤΗΣ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	14
1.2 ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ ΤΗΣ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗΣ	15
1.3 ΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΤΗΣ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	15
1.4 Η ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΈΡΕΥΝΑΣ	16
1.5 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΤΗΣ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗΣ ΔΙΑΤΡΙΒΗΣ ΚΑΙ Η ΣΥΝΕΙΣΦΟΡΑ ΤΗΣ ΣΤΗΝ ΕΠΙΣΤΗΜΗ	16
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2 ^ο : Η ΔΙΑΧΡΟΝΙΚΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΦΑΙΝΟΜΕΝΟΥ ΤΗΣ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗΣ	1
2.1 ΑΙΤΙΑ, ΚΙΝΗΤΡΑ, ΑΠΟΦΑΣΗ ΓΙΑ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗ.....	1
2.2 ΠΡΟΣΦΥΓΕΣ ΚΑΙ (ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΙ) ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΣ	2
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3 ^ο : ΣΕ ΕΠΙΠΕΔΟ ΕΕ.....	4
3.1 ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ	4
3.2 ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΤΗΣ ΕΕ	5
3.3 ΣΥΝΘΗΚΗ ΣΕΝΓΚΕΝ.....	8
3.4 ΣΥΣΤΗΜΑ SIS.....	9
3.5 ΣΥΜΒΑΣΗ ΤΟΥ 1951 ΚΑΙ ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ 1967	9
3.6 FRONTEX	10
3.7 ΑΣΥΛΟ	13
3.7.1 ΑΙΤΗΣΕΙΣ ΑΣΥΛΟΥ ΣΤΗΝ ΕΕ	16
3.8 ΟΙ ΛΕΠΤΕΣ ΙΣΟΡΡΟΠΙΕΣ	20
3.9 Η ΕΝΤΑΞΗ ΤΩΝ ΜΕΤΑΝΑΣΤΩΝ ΚΑΙ ΤΑ ΕΜΠΟΔΙΑ.....	21
3.10 ΠΟΛΥΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΕΣ ΚΟΙΝΩΝΙΕΣ.....	22

3.10.1 ΔΙΑΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ.....	23
3.10.2 Η ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΤΟΥ ΑΥΡΙΟ.....	24
3.11 ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗ.....	26
3.12 ΣΧΕΔΙΟ ΔΡΑΣΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΤΑΞΗ ΚΑΙ ΣΥΜΠΕΡΙΛΗΨΗ ΣΤΗΝ ΕΕ ΓΙΑ ΤΗ ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟ 2021-2027.....	29
3.13 Η ΠΟΛΥΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΗ ΚΑΙ ΔΙΑΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΗ ΕΥΡΩΠΗ.....	31
3.13.1 ΑΠΟ ΤΑ ΣΤΕΡΕΟΤΥΠΑ ΣΤΙΣ ΠΡΟΚΑΤΑΛΗΨΕΙΣ ΚΑΙ ΑΠΟ ΕΚΕΙ ΣΤΟ ΡΑΤΣΙΣΜΟ.....	32
3.14 ΝΕΟ ΣΥΜΦΩΝΟ ΓΙΑ ΤΗ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗ ΚΑΙ ΤΟ ΑΣΥΛΟ.....	34
3.14.1 ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΔΟΥΒΛΙΝΟ ΙΙΙ.....	36
3.15 ΕΓΚΛΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ.....	37
3.16 ΙΣΛΑΜΟΦΟΒΙΑ.....	38
3.17 Η ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗ ΩΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ.....	40
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4 ^ο : ΕΠΙΠΕΔΟ ΕΛΛΑΔΑΣ.....	41
4.1 ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ.....	41
4.1.1 Η ΕΛΛΑΔΑ ΩΣ ΠΥΛΗ ΕΙΣΟΔΟΥ ΜΕΤΑΝΑΣΤΩΝ.....	42
4.2 ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑΣ.....	47
4.2.1 ΑΠΛΟΠΟΙΗΣΗ ΚΑΙ ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΩΝ ΑΣΥΛΟΥ... ..	48
4.3 Η ΔΙΜΕΡΗΣ ΣΥΜΦΩΝΙΑ ΕΛΛΑΔΑΣ-ΤΟΥΡΚΙΑΣ.....	49
4.4 Η ΕΥΘΥΝΗ ΤΩΝ ΜΜΕ.....	50
4.5 ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗ.....	50
4.6 Η ΕΝΤΑΞΗ ΜΕΤΑΝΑΣΤΩΝ ΚΑΙ ΤΑ ΕΜΠΟΔΙΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ.....	52
3.6.1 ΕΚΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ.....	55
4.7 ΑΣΥΛΟ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ.....	56
4.7.1 ΛΑΘΡΕΜΠΟΡΙΟ ΚΑΙ TRAFFICKING.....	58
4.8 ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ.....	59
4.8.1 ΑΙΤΙΑ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗΣ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ.....	60
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5 ^ο : ΕΠΙΠΕΔΟ ΝΗΣΩΝ.....	64
5.1 HOTSPOTS-ΚΥΤ-ΚΕΜ-ΚΕΔΝ.....	64
5.2 ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΤΙΚΕΣ ΡΟΕΣ ΣΤΑ ΝΗΣΙΑ.....	66
5.3 ΟΙ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΤΗΣ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗΣ ΣΤΑ ΝΗΣΙΑ.....	69
5.4 ΚΛΕΙΣΤΗ ΕΛΕΓΧΟΜΕΝΗ ΔΟΜΗ ΣΤΗ ΣΑΜΟ.....	70
5.5 ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΤΗ ΣΑΜΟ.....	72
5.5.1 Ο ΕΠΑΝΑΤΡΑΥΜΑΤΙΣΜΟΣ.....	75
5.5.2 ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ ΑΤΟΜΩΝ ΤΡΙΤΩΝ-ΧΩΡΩΝ.....	77

5.5.3 ΣΥΜΠΕΡΙΛΗΨΗ ΣΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ.....	78
5.6 ΟΙ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΤΟΠΙΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΑ-ΕΝΤΑΣΕΙΣ-ΑΛΛΑΓΗ ΤΡΟΠΟΥ ΖΩΗΣ	79
5.6.1 ΤΟ ΘΕΤΙΚΟ ΠΡΟΣΗΜΟ ΤΗΣ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗΣ.....	81
5.7 ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΑΝΟΙΧΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΑΣ	82
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6 ^ο : ΤΟ ΑΦΓΑΝΙΣΤΑΝ.....	84
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7 ^ο : Η ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΤΗΝ ΟΥΚΡΑΝΙΑ	90
ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΕΙΣ.....	93
ΑΤΟΜΟ Α.....	93
ΑΤΟΜΟ Β.....	106
ΑΤΟΜΟ Γ	115
ΑΤΟΜΟ Δ.....	119
ΑΤΟΜΟ Ε	123
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	128
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	131
ΕΛΛΗΝΙΚΗ	131
ΞΕΝΟΓΛΩΣΣΗ.....	135

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Καταρχάς, θα ήθελα να εκφράσω τις ευχαριστίες μου στον Καθηγητή του Τμήματος Διεθνών και Ευρωπαϊκών Σπουδών του Πανεπιστημίου Μακεδονίας και επιβλέπων της παρούσας διατριβής, κο Χρήστο Νίκα, για την υπομονή, τη διαθεσιμότητα, τη καθοδήγηση και κυρίως τις σοφές συμβουλές του, που με βοήθησαν να δώσω μορφή στην ερευνητική μου ανησυχία που βρίσκεται στο πυρήνα της επικαιρότητας. Θα ήθελα να εκμεταλλευτώ αυτή την ευκαιρία και να εκφράσω τις θερμές μου ευχαριστίες και την εκτίμησή μου προς το διευθυντή, τους διδάσκοντες, τις διδάσκουσες και το προσωπικό του Πανεπιστημίου Μακεδονίας. Ένα μεγάλο ευχαριστώ στον πατέρα μου, τη μητέρα μου, τον αδερφό μου, τον παππού και τη γιαγιά μου για την αγάπη τους, τις συμβουλές και την άνευ όρων υποστήριξή τους, τόσο ψυχολογική όσο και οικονομική, που έχοντας τους ως απαρέγκλιτο κατάρτι όλα αυτά τα χρόνια μπόρεσα να πραγματοποιήσω τα όνειρά μου και ως εκ τούτου αυτή την ερευνητική εργασία. Τέλος, θα ήθελα να πω ένα μπράβο στον ίδιο μου τον εαυτό που παρά τις δύσκολες καταστάσεις που βιώνουμε στάθηκα με υπομονή, επιμονή, συναισθηματική σταθερότητα και δίψα να διευρύνω αλλά και να εμβαθύνω τις γνώσεις μου για μία ανοιχτή κοινωνία.

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΕΙΚΟΝΩΝ

Εικόνα 1: Η Ευρωπαϊκή Συνοριοφυλακή και Ακτοφυλακή έως το 2027	12
Εικόνα 2: Τα βήματα της διαδικασίας ασύλου και τα χρονικά διαστήματα	18
Εικόνα 3: Κοινό Ευρωπαϊκό σύστημα ασύλου	19
Εικόνα 4: Child lost in Europe	44
Εικόνα 5: Αφίξεις και απώλειες Δεκέμβριος 2021	45
Εικόνα 6: Κατάσταση στην Ελλάδα με τελευταία ενημέρωση 13/3/2022.....	47
Εικόνα 7: Μετεγκατάσταση προσφύγων	63
Εικόνα 8: Μεταφορά προσφύγων στη Σάμο στη νέα κλειστή ελεγχόμενη δομή	65
Εικόνα 9: Κλειστή ελεγχόμενη δομή Σάμου.....	71
Εικόνα 10: Κέντρο Ζερβού Σάμος	72
Εικόνα 11: Περιστατικά εμπρησμού στη Σάμο.....	74
Εικόνα 12: Το αίσθημα απομόνωσης στη νέα κλειστή δομή της Σάμου.....	76
Εικόνα 13: Η ελευθερία ως δικαίωμα.....	77
Εικόνα 13,14,15 βήματα προς μία ανοιχτή κοινωνία	80
Εικόνα 16: Ο έλεγχος του Αφγανιστάν από τους Ταλιμπάν	84
Εικόνα 17&18: Ανακατάληψη εξουσίας από τους Ταλιμπάν	85

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΓΡΑΦΗΜΑΤΩΝ

Γράφημα 1: Παράνομη Διέλευση Συνόρων το 2020	12
Γράφημα 2: Κατανομή των αιτούντων άσυλο ανά ηλικιακές ομάδες	16
Γράφημα 3: Παράγοντες που προκαλούν προβλήματα στη ψυχική υγεία.....	16
Γράφημα 4: Η κατάσταση στη Μεσόγειο από το 2014-2021.....	20
Γράφημα 5: Η μετακίνηση των ανθρώπων ανά περιοχή από το 2010-2020.....	27
Γράφημα 6&7: Ο βαθμός προτεραιότητας μείωσης της μετανάστευσης ανά χώρα και αντίστοιχα η βαθμίδα προτεραιότητας στη καταπολέμηση του ρατσισμού.	39
Γράφημα 8: Μηνιαίες αφίξεις στην Ελλάδα το 2020 και 2021.....	43
Γράφημα 9: Αφίξεις, απώλειες και θάνατοι 2014-2021 στην Ελλάδα.....	46
Γράφημα 10: Αιτήματα ασύλου Ελλάδα 2013-2021	48
Γράφημα 11: Συνήθη προβλήματα στην Ελλάδα	55
Γράφημα 12: Μελλοντικά σχέδια ανά χώρα	60
Γράφημα 13: Αξιολόγηση ρόλου και συμβολής εμπλακέντων στη διαχείριση του μεταναστευτικού.....	61
Γράφημα 14: Αίτια μετανάστευσης προς την Ελλάδα.....	62
Γράφημα 15: Θαλάσσιες αφίξεις.....	67
Γράφημα 16: Πλειοψηφία αφίξεων 2021 Ελλάδα.....	67
Γράφημα 17: Αφίξεις στα νησιά το 2021.....	68
Γράφημα 18: Αιτήσεις ασύλου στην Ελλάδα 2013-202.....	68
Γράφημα 19: Κατάσταση στα νησιά του Ανατολικού Αιγαίου.....	69
Γράφημα 20: Πρόσφυγες στο Βαθύ της Σάμου 2017-2019	75
Γράφημα 21&22: Οι δεξιότητες και η μόρφωση των αιτούντων άσυλο στα νησιά	78
Γράφημα 23: αριθμός Αφγανών που έχει μετακινηθεί	88
Γράφημα 24: Οι χώρες που έχουν δεχτεί τον μεγαλύτερο αριθμό Αφγανών	90

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η μετανάστευση είναι ένα διαχρονικό, πολυδιάστατο και πολυεπίπεδο φαινόμενο. Με ρίζες στο παρελθόν αλλά με νέα χαρακτηριστικά. Αποτελεί κοινό σημείο καθώς επηρεάζει όλες τις χώρες παγκοσμίως. Γι' αυτό απαιτείται παγκόσμια προσέγγιση με στενότερο συντονισμό και συνεργασία. Ανήκει στις προτεραιότητες χάραξης στρατηγικών διαχείρισης της ΕΕ. Χώρες με διαφορετική κουλτούρα και πολιτισμό καλούνται να συνυπάρξουν, να συμβιώσουν σεβόμενη μία την ελευθερία της άλλης. Ο πλουραλισμός, οι ανταλλαγές αγαθών, ανθρώπων, υπηρεσιών ανήκουν στις θεμελιώδεις ιδρυτικές αξίες της ΕΕ. Η ιστορία έχει δείξει ότι η πολυπολιτισμικότητα και η διαπολιτισμικότητα αποτελούν σημείο ανάπτυξης, συνοχής και κοινωνικής ευημερίας. Το θέμα τίθεται στη διατήρηση των ισορροπιών ανάμεσα στην ελευθερία και την ασφάλεια. Στο μάθημα Αγορά εργασίας και Μετανάστευση στην Ευρωπαϊκή Ένωση με τον κο Χρήστο Νίκα και Κιόχο Απόστολο μου γεννήθηκε το ενδιαφέρον για μίας πιο εις βάθος μελέτη. Στο μάθημα αυτό διαφωτίσαμε ακρογωνιαίους όρους της μετανάστευσης και αποκτήσαμε παγκόσμια εικόνα αυτής και της αγοράς εργασίας. Εντυπήσαμε σε μία ιστορική ανάλυση οδεύοντας στο παρόν και μελετώντας τη νέα δημοσιονομική περίοδο. Ακόμη κατανοήσαμε τις πολυδιάστατες επιδράσεις και πόσο δύσκολη είναι η χάραξη πολιτικής σε μία πολυπαραγοντική κατάσταση που τα δεδομένα και τα στοιχεία δεν είναι σταθερά. Προσεγγίσαμε κριτικά και αξιολογήσαμε τη μέχρι τώρα ασκηθείσα πολιτική και αναπτύξαμε γενική θεώρηση του ευρωπαϊκού και παγκόσμιου μεταναστευτικού φαινομένου. Στο πρώτο κεφάλαιο λοιπόν αναλύεται η μετανάστευση ως φαινόμενο. Στο δεύτερο κεφάλαιο σε επίπεδο Ευρώπης. Στο τρίτο μεγεθύνεται η ανάλυση στην Ελλάδα. Στο τέταρτο κεφάλαιο εστιάζεται η ανάλυση στα νησιά του Αιγαίου και τη Σάμο περισσότερο. Έπειτα ερευνάται η πολυετής ανθρωπιστική κρίση στο Αφγανιστάν καθώς και η πρόσφατη αιφνίδια εισβολή της Ρωσίας στην Ουκρανία. Εν κατακλείδι διεξάγονται συνεντεύξεις με ερωτήματα ανοιχτού τύπου σχετικά με τη

μετανάστευση προς άτομα που ασχολούνται κατά κόρον με τη πολιτική στο νησί της Σάμου και καταληκτικά διεξάγονται συμπεράσματα.

RESUME

La migration est un phénomène intemporel, multidimensionnel et multiforme. Avec des racines dans le passé mais avec de nouvelles fonctionnalités. C'est un point commun car il touche tous les pays du monde. C'est pourquoi cela nécessite une approche globale avec une coordination et une coopération plus étroites. C'est l'une des priorités des stratégies de gestion de l'UE. Des pays aux cultures et aux cultures différentes sont appelés à coexister, à cohabiter dans le respect de la liberté de chacun. Le pluralisme, l'échange de biens, de personnes, de services font partie des valeurs fondamentales de l'UE. L'histoire a montré que le multiculturalisme et l'interculturalisme sont un point de croissance, de cohésion et de prospérité sociale. L'enjeu est de maintenir l'équilibre entre liberté et sécurité. Dans le cours Marché du travail et immigration dans l'Union européenne avec M. Christos Nikas et Kiochos Apostolos, je me suis intéressé à une étude plus approfondie. Dans ce cours, nous avons mis en lumière les pierres angulaires de l'immigration et acquis une image globale de celle-ci et du marché du travail. Nous nous sommes plongés dans une analyse historique en allant dans le présent et en étudiant la nouvelle période financière. Nous avons également compris les effets multidimensionnels et la difficulté d'élaborer des politiques dans une situation multifactorielle où les données et les données ne sont pas stables. Nous avons abordé et évalué de manière critique la politique menée jusqu'à présent et développé une vue d'ensemble du phénomène migratoire européen et mondial. Le premier chapitre analyse la migration en tant que phénomène. Dans le deuxième chapitre au niveau européen. Le troisième amplifie l'analyse en Grèce. Le quatrième chapitre se concentre sur l'analyse des îles de la mer Égée et Samos plus. La crise humanitaire pluriannuelle en Afghanistan et la récente invasion russe soudaine de l'Ukraine sont ensuite étudiées. En conclusion, des entretiens avec des questions ouvertes sur l'immigration auprès de personnes principalement

impliquées dans la politique sur l'île de Samos sont menés et des conclusions sont tirées.

SOMMARIO

La migrazione è un fenomeno senza tempo, multidimensionale e sfaccettato. Con radici nel passato ma con nuove caratteristiche. È un punto comune perché riguarda tutti i paesi del mondo. Ciò richiede un approccio olistico con un coordinamento e una cooperazione più stretti. Questa è una delle priorità delle strategie di gestione dell'UE. Paesi con culture diverse sono chiamati a convivere, a coabitare nel rispetto della libertà dell'altro. Il pluralismo, lo scambio di beni, persone e servizi sono tra i valori fondamentali dell'UE. La storia ha dimostrato che il multiculturalismo e l'interculturalità sono un punto di crescita, coesione e prosperità sociale. La sfida è mantenere un equilibrio tra libertà e sicurezza. Nel corso Mercato del Lavoro e Immigrazione nell'Unione Europea con i Sig.ri Christos Nikas e Kiochos Apostolos, mi interessava un approfondimento. In questa lezione, abbiamo messo in evidenza le pietre miliari dell'immigrazione e abbiamo acquisito una prospettiva globale su di essa e sul mercato del lavoro. Siamo immersi nell'analisi storica andando al presente e studiando il nuovo periodo economico. Abbiamo anche compreso le implicazioni multidimensionali e la difficoltà di elaborare politiche in una situazione multifattoriale in cui dati e dati non sono stabili. Abbiamo affrontato e valutato criticamente la politica finora perseguita e sviluppato una panoramica del fenomeno migratorio europeo e globale. Il primo capitolo analizza la migrazione come fenomeno. Nel secondo capitolo a livello europeo. Il terzo rafforza l'analisi in Grecia. Il quarto capitolo si concentra sull'analisi delle isole dell'Egeo e di Samos. Si indaga poi sulla pluriennale crisi umanitaria in Afghanistan e sulla recente improvvisa invasione russa dell'Ucraina. In conclusione, vengono condotte interviste a tempo indeterminato sull'immigrazione con persone che si occupano principalmente di politica nell'isola di Samos e se ne traggono le conclusioni.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η παρούσα διατριβή εκθέτει τη διαχρονικότητα του φαινομένου της μετανάστευσης. Επικεντρώνεται στη διαπλοκή των οικονομικών, κοινωνικών, πολιτικών, ατομικών παραγόντων που καθιστούν δύσκολη τη διαχείριση. Αποσαφηνίζει θεμελιώδεις όρους και συνθήκες όπως ο εννοιολογικός διαχωρισμός του πρόσφυγα από το μετανάστη. Στη συνέχεια αναλύεται η μετανάστευση σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης, οι τομείς απασχόλησης, οι λόγοι παροχής άδειας διαμονής, οι κύριες χώρες υποδοχής, διέλευσης και αποστολής.

Παρατηρείται η μεταναστευτική πολιτική της ΕΕ όσον αφορά το άσυλο, την ένταξη, την ενσωμάτωση. Γίνεται αναφορά στη βαρύτητα της πολυπολιτισμικότητας, στη κοινωνία του αύριο, στην παγκόσμια μετανάστευση καθώς και στα αληθή και αληθοφανή εμπόδια. Υπογραμμίζεται ότι η ΕΕ προωθεί ένα τρόπο ζωής χωρίς αποκλεισμούς γι' αυτό και η Επιτροπή στο σχέδιο δράσης για τη δημοσιονομική περίοδο 2021-2027 πιστεύει ακράδαντα ότι η κοινωνία για να μπορέσει να ευδοκιμήσει πρέπει να υποστηριχθούν όλοι όσοι ανήκουν σε αυτή. Ακόμη ιδιαίτερα κρίσιμος είναι ο σύγχρονος ρατσισμός που είναι ο πολιτισμικός καθώς μέσω των στερεοτύπων και των προκαταλήψεων δημιουργούνται λανθασμένα κριτήρια και απόψεις που οδηγούν στη μη ορθή αξιολόγηση της πραγματικότητας. Κλειδί στο ρατσισμό είναι η γνωριμία, η επικοινωνία, η αλληλεπίδραση, η διαπολιτισμικότητα με άξονα το συμβιβασμό και το σεβασμό. Θέτεται επίσης το φαινόμενο της εγκληματικότητας και ο προβληματισμός ως προς το θύτη και το θύμα. Ιδιαίτερο ενδιαφέρον αποδίδεται στην Ισλαμοφοβία όπου ο φόβος και το αίσθημα απειλής αναζωπυρώνουν ιδεολογίες, συντηρητικές θέσεις, αισθήματα στιγματισμού και περιθωριοποίησης ως ανάγκη άμυνας.

Σε επίπεδο Ελλάδας εξετάζεται η χώρα ως πύλη εισόδου μεταναστών και τα αίτια μετανάστευσης. Συν τοις άλλοις αξιολογούνται οι διαδικασίες ασύλου και η επιτακτική ανάγκη απλοποίησης και εκσυγχρονισμού. Γεγονός αποτελεί η διμερής συμφωνία Ελλάδας-Τουρκίας. Παράλληλα σχολιάζονται τα εμπόδια όσον αφορά την ένταξη και την ενσωμάτωση καθώς και το πόσο σημαντική είναι η

αλληλεγγύη, η συνεργασία, η χάραξη πολιτικής στην αποφυγή της παράνομης μετανάστευσης και κατά συνέπεια της λαθρεμπορίας και του trafficking. Κρίσιμο είναι το θέμα των ανήλικων παιδιών και ευάλωτων ομάδων. Εν κατακλείδι ερευνάται ο βαθμός ικανοποίησης των προσφύγων-μεταναστών όσον αφορά την αντιμετώπιση και τις υπηρεσίες στη χώρα.

Σε επίπεδο νήσων καταγράφονται οι μεταναστευτικές ροές σε βάθος χρόνου. Το φύλο, η ηλικία, οι χώρες προέλευσης και δίνεται η γενική εικόνα της κατάστασης των νησιών του ανατολικού Αιγαίου. Ακόμη αναλύονται οι επιπτώσεις όσον αφορά τον τουρισμό, την οικονομία, τον τρόπο ζωής και τη καθημερινότητα. Προχωρώντας μεγεθύνεται η ανάλυση στη Σάμο περιγράφοντας τη κατάσταση στο πρώην ΚΥΤ στη πόλη του νησιού με τον υπερπληθυσμό και τις άθλιες συνθήκες υγιεινής και διαβίωσης καθώς και για τη δημιουργία της νέας κλειστής ελεγχόμενης δομής στη Ζερβού που κάνει τις απόψεις να δίστανται ως προς αν τελικά αποτελεί δομή ανθρωπισμού ή επανατραυματισμού και εξαφάνισης από τη κοινωνία. Αναγνωρισμένη προς όλους είναι η αξία μελέτης της συμπερίληψης στην εκπαίδευση για τη δημιουργία ενεργών πολιτών καθώς και βημάτων προόδου προς μία ανοιχτή κοινωνία.

Παγκόσμιο τράνταγμα έχει προκαλέσει το Αφγανιστάν που εδώ και χρόνια υποφέρει από αστάθεια και συγκρούσεις. Μία χώρα η οποία δέχεται πολλαπλά πλήγματα από τους Ταλιμπάν, την κλιματική αλλαγή, το covid-19. Η αβεβαιότητα, η ανασφάλεια, οι ανθρωπιστικές κρίσεις, οι ένοπλες συγκρούσεις έχουν οξύνει τις ανισότητες μεταξύ των φύλων. Το Αφγανιστάν βιώνει μία δεινή κατάσταση φτώχειας, πείνας, οικονομικής παρακμής και αύξηση τιμών. Είναι το χειρότερο μέρος για μία γυναίκα και για ένα κορίτσι. Προσπάθειες είκοσι ετών προόδου απειλούνται σοβαρά.

Από την άλλη στην Ουκρανία η εισβολή της Ρωσίας έχει οδηγήσει στον μαζικό εκτοπισμό εκατομμυρίων ανθρώπων. Η Ευρώπη για άλλη μία φορά επηρεάζεται από το νέο κύμα αλλά είναι πιο έτοιμη, δρα άμεσα, στηρίζει και βοηθά την Ουκρανία παρέχοντας τους προσωρινή προστασία και δικαιώματα στέγασης, απασχόλησης, εκπαίδευσης, διαμονής, κοινωνικής πρόνοιας, οικογενειακής επανένωσης.

Καταλήγοντας σχολιάζεται η κατάσταση σφαιρικά διεξάγοντας συμπεράσματα από την μελέτη. Συμπερασματικά αποσαφηνίζεται η σημαντικότητα της ανοιχτής κοινωνίας με διατήρηση των πληθυσμιακών ισορροπιών και του σεβασμού. Η αναγκαιότητα ανθρώπινων, ρεαλιστικών και εποικοδομητικών δράσεων για να επιτευχθεί κοινωνική συνοχή. Ενέργεια με αποφασιστική σημασία πρέπει να έχει η παιδεία για την εξάπλωση αξιών σε ολόκληρη την κοινωνία. Η ένταξη αφορά κυρίως το τοπικό επίπεδο και ότι η παρουσία των μεταναστών είναι θετικά σημαντική για το μέλλον της Ευρώπης για την ανάπτυξη, την ανταγωνιστικότητα και τη τόνωση της οικονομίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΟ ΜΕΡΟΣ

1.1 ΤΟ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΤΗΣ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Στη παρούσα εργασία διερευνάται το πολυδιάστατο και πολυεπίπεδο φαινόμενο της μετανάστευσης καθώς και πόσο δύσκολη είναι η διαχείρισή της σε μία κοινωνία που διαπλέκονται πολλαπλοί και σύνθετοι παράγοντες όπως οι πολιτισμικοί, οι θρησκευτικοί, οι πολιτικοί, οι κοινωνικοί. Με τη παγκοσμιοποίηση και τις καταγιστικές εξελίξεις άρχισε να συγκρούεται η εθνική με την παγκόσμια διάσταση. Μπορεί η μετανάστευση να είναι φαινόμενο να είναι γνώριμο, όμως οι κοινωνίες και οι εποχές της δίνουν διαφορετική μορφή και πολυπλοκότητα. Εξετάζεται λοιπόν η μετανάστευση σε επίπεδο ΕΕ, Ελλάδας, νήσων εστιάζοντας στη Σάμο αποσαφηνίζοντας, όρους, συνθήκες, διαδικασίες, πολιτικές. Εξετάζεται η μέχρι τώρα πορεία με δεδομένα και αριθμούς. Επίσης προσεγγίζεται τόσο η κατάσταση στο Αφγανιστάν όσο και στην Ουκρανία. Πιο συγκεκριμένα γίνεται αντιληπτή η σημαντικότητα εναρμόνισης και συντονισμού των πολιτικών, απλούστευσης των διαδικασιών και εξάλειψης των έντονων διαφορών καθώς και καθιέρωσης ορισμένων κοινών αρχών βασιζόμενων σε σχέσεις εταιρικής, αμοιβαίας συνεργασίας και αλληλεγγύης επιδιώκοντας τη δημιουργία ανοιχτών κοινωνιών. Η μετανάστευση αποτέλεσε παράλληλα ευκαιρία αναγνώρισης των αδυναμιών της ΕΕ και πρόκληση για την αναδόμηση της κοινωνίας με μακρόπνοες και βιώσιμες πολιτικές. Σκοπός είναι η δημιουργία ανθρώπινων και ρεαλιστικών κοινωνιών. Συν τοις άλλοις η μετανάστευση δε παύει να έχει αμφίδρομη σχέση με την ανάπτυξη και να αποτελεί παγκόσμια κατάσταση γενικής κινητικότητας. Είναι ένα κοινό σημείο και επηρεάζει όλες τις χώρες παγκοσμίως γι' αυτό η εξεύρεση και ο σχεδιασμός βιώσιμων λύσεων πρέπει να στηρίζεται στη παγκόσμια συνεργασία με το σπάσιμο των στεγανών όλως των τομέων. Σε ένα κόσμο που τα δεδομένα συνεχώς αλλάζουν, για να μπορέσουν να ευδοκιμήσουν οι κοινωνίες θα πρέπει να υποστηριχθούν όσοι ανήκουν σε αυτές. Οι θεμελιώδεις λοιπόν αξίες της ΕΕ, η ασφάλεια, η προστασία, η δικαιοσύνη καθώς και η ανταλλαγή αγαθών, υπηρεσιών, μέσων και ανθρώπινου δυναμικού έχουν ως σκοπό τη κοινή ανάπτυξη, καλλιέργεια, συνοχή, ανταγωνιστικότητα.

Γι' αυτούς τους λόγους η Ευρώπη προσπαθεί να προωθήσει τον ευρωπαϊκό τρόπο ζωής της για το χτίσιμο της κοινωνίας του αύριο.

1.2 ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ ΤΗΣ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗΣ

Τα ερωτήματα που τίθεται στην εκπόνηση της διπλωματικής εργασίας

1. Πως θα επιτευχθεί συνοχή, ασφάλεια και ανάπτυξη στις πολυπολιτισμικές κοινωνίες του αύριο;
2. Με ποιο τρόπο μπορεί η ΕΕ, η Ελλάδα και τα νησιά να συμβάλλουν στην ομαλή υποδοχή και ένταξη;
3. Ποιο είναι το πρόσημο της μετανάστευσης και ποια είναι η κατάσταση των τελευταίων χρόνων;

1.3 ΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΤΗΣ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Κύριος στόχος που τίθεται στην παρούσα διπλωματική είναι η ευαισθητοποίηση στο θέμα της ομαλής ένταξης και συμπερίληψης. Η ώθηση του αισθήματος της αλληλεγγύης, το έναυσμα εξασφάλισης μεγαλύτερης ασφάλειας, δικαιοσύνης και εξασφάλισης δικαιωμάτων ανεξαρτήτως φυλής, φύλου, θρησκείας, προέλευσης. Ακόμη, η επιδίωξη παρουσίασης μίας συνοπτικής εικόνας των πρόσφατων ετών όσον αφορά το μεταναστευτικό-προσφυγικό, με στόχο της επαγρύπνηση της αλληλεγγύης και του ανθρωπισμού παράλληλα με το σχεδιασμό ενεργών βιώσιμων πολιτικών για τη διατήρηση των ισορροπιών. Ο επιτονισμός της σημαντικότητας της πολυτομεακής συνδυαστικής δράσης με βελτιωμένες, ταχύτερες, σταθερές, ολοκληρωμένες και σύγχρονες διαδικασίες. Καθώς και το πόσο άρρηκτα συνδεδεμένη είναι η μεταναστευτική πολιτική με την αναπτυξιακή στρατηγική και τη θετική συνεισφορά στο δημογραφικό, το συνταξιοδοτικό, το κράτος πρόνοιας, την ανταγωνιστικότητα της οικονομίας και στο εργατικό δυναμικό. Τέλος στόχος επίσης είναι να καταστεί κατανοητό ότι πυρήνας σε όλη αυτή τη προσπάθεια είναι η καλλιέργεια της παιδείας, του ανθρωπισμού και της δημοκρατίας διότι με την εξάπλωση αυτών των αξιών και της διαπροσωπικής επαφής θα χτιστούν γέφυρες, ισχυρές σχέσεις και δεσμοί.

1.4 Η ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΈΡΕΥΝΑΣ

Η μεθοδολογία που ακολουθήθηκε στη παρούσα διπλωματική εργασία είναι η αναζήτηση βιβλιογραφίας, άρθρων, ανακοινώσεων, οδηγιών, νομοθεσίας από οργανισμούς, επίσημα όργανα της ΕΕ, κρατικών φορέων, υπουργείων, κέντρων έρευνας. Η εξεύρεση παγκόσμιας βιβλιογραφίας προκειμένου να ερευνηθεί καλύτερα η μετανάστευση ως παγκόσμιο φαινόμενο και η κατάσταση στο Αφγανιστάν και την Ουκρανία. Όσον αφορά το ερευνητικό μέρος ακολουθήθηκε πρωτογενής ποιοτική έρευνα με τη διεξαγωγή συνεντεύξεων, ατόμων άμεσα εμπλεκόμενων στη Σάμο με τα κοινά της κοινωνίας, που έχουν βιώσει άμεσα το μεταναστευτικό φαινόμενο στο νησί και που έχουν κληθεί να πάρουν θέση για την αντιμετώπιση της κατάστασης στην τότε κρίση των μεταναστευτικών ροών.

1.5 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΤΗΣ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗΣ ΔΙΑΤΡΙΒΗΣ ΚΑΙ Η ΣΥΝΕΙΣΦΟΡΑ ΤΗΣ ΣΤΗΝ ΕΠΙΣΤΗΜΗ

Τα συμπεράσματα που εξήχθησαν από την συγκεκριμένη εργασία είναι ότι η μετανάστευση αποκτά διαφορετικά χαρακτηριστικά στο πέρασμα του χρόνου και όσο πιο πολλοί παράγοντες εμπλέκονται και όσο πιο ρευστά είναι τα δεδομένα και σε συνεχή αλλαγή τόσο πιο δύσκολη είναι η διαχείριση της. Επίσης αποτελεί ένα κοινό σημείο που καθιστά αναγκαία τη παγκόσμια προσέγγιση. Ο σχεδιασμός και η λήψη πολιτικών πρέπει να είναι πολυτομεακός και πολλών ταχυτήτων με παράγοντα τη κοινωνία και το βαθμό ανάπτυξης αυτής. Ακόμη τα κράτη πρέπει να δρουν με αλληλεγγύη, συνεργατικότητα και συμπληρωματικότητα ανταλλάσσοντας καλές πρακτικές. Ακόμη ότι η μετανάστευση μπορεί να συμβάλει σημαντικά στην οικονομική ζωτικότητα και ανταγωνιστικότητα. Εν κατακλείδι υπάρχει η επιτακτική ανάγκη δημιουργίας ανοιχτών, πολυπολιτισμικών και διαπολιτισμικών κοινωνιών που σέβονται την ετερότητα και τις ιδιαιτερότητες και διατηρούν τις ισορροπίες. Και τέλος ότι η πολυμορφία δεν αποτελεί στοιχείο αποδόμησης αλλά απαραίτητο στοιχείο κοινωνικής συνοχής.

Η συγκεκριμένη εργασία θίγει θέματα τα οποία βρίσκονται στη καρδιά της επικαιρότητας και καταβάλλεται μεγάλη προσπάθεια τόσο να βρεθούν βιώσιμες λύσεις όσο και να υπάρξει πληροφόρηση και ευαισθητοποίηση των πολιτών της κοινωνίας. Αυτά τα χρόνια πολλοί άνθρωποι ένιωθαν ότι δεν ήταν επαρκώς ενημερωμένοι, ένιωσαν καχυποψία και ανασφάλεια μπροστά στη διαχείριση της πολλαπλότητας και του διαφορετικού στοιχείου καθώς και απαισιοδοξία για το μέλλον της κοινωνίας. Θεωρώ ότι όλοι πρέπει να συμβάλουν στην προσπάθεια επίτευξης της κοινωνικής ασφάλειας και συνοχής συμμετέχοντας ενεργά και προτείνοντας λύσεις ως ενεργοί πολίτες μίας δημοκρατικής κοινωνίας προσπαθώντας να μοιραστεί η γνώση. Έτσι με την κατανόηση, την γνώση και την σαφήνεια της κατάστασης θα χτιστούν οι γέφυρες, οι γερές βάσεις και ισχυροί δεσμοί και την κοινωνία του αύριο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο : Η ΔΙΑΧΡΟΝΙΚΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΦΑΙΝΟΜΕΝΟΥ ΤΗΣ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗΣ

Σε όλες τις ιστορικές περιόδους οι άνθρωποι μετανάστευαν από τόπο σε τόπο. Ενίοτε η ανθρώπινη φύση άλλαζε και αλλάζει συνεχώς τα σύνορα και τα όρια. Γι' αυτό η μετανάστευση αποτελεί ένα κοινωνικό, «πολυδιάστατο και πολυεπίπεδο¹» φαινόμενο το οποίο διαφοροποιείται στο χρόνο, στο τόπο, στη κοινωνία. Αποτελεί διαπλοκή σύνθετων παραγόντων οικονομικών, κοινωνικών, θρησκευτικών, πολιτικών, ατομικών που ωθούν προς την κινητικότητα των ατόμων. Σύμφωνα με την επίσημη ιστοσελίδα της ελληνικής αστυνομίας ο 20^{ος} αιώνας θεωρήθηκε «ο αιώνας της μετανάστευσης»² καθώς σημειώθηκαν οι μεγαλύτερες πληθυσμιακές μετακινήσεις και αλλαγές στη πληθυσμιακή σύνθεση. Το μεγαλύτερο ποσοστό των ατόμων που μετακινούνται είναι οικονομικοί μετανάστες καθώς αναζητούν ένα καλύτερο μέλλον για τους ίδιους και την οικογένειά τους. Ακόμη τον 19^ο αιώνα επικρατούσε η απώθηση «push» ενώ οι νέες μεταναστεύσεις δημιουργούν το φαινόμενο έλξης «pull» προς την ευρωπαϊκή ήπειρο. Στην Ελλάδα θα λέγαμε ότι οι παράγοντες push είναι επικρατέστερες.

2.1 ΑΙΤΙΑ, ΚΙΝΗΤΡΑ, ΑΠΟΦΑΣΗ ΓΙΑ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗ

Οι λόγοι που ωθούν στη μετανάστευση είναι πολλαπλοί και αλληλένδετοι. Πιο συγκεκριμένα οι φυσικοί παράγοντες καθιστούν δύσκολη την επιβίωση όπως ξηρασία, πλημμύρες, σεισμοί. Πόσο μάλλον για μία κοινωνία που στηρίζεται ως επί το πλείστον από το τριτογενή τομέα. Οικονομικοί παράγοντες όπως η έλλειψη επαρκών δυνατοτήτων απασχόλησης, το χαμηλό εισόδημα, η μη ανταπόκριση της αγοράς εργασίας με τα προσόντα των ειδικευμένων εργαζομένων. Οι πολιτικοί παράγοντες που αφορούν τις διώξεις, οι κοινωνικοί και οι ψυχολογικοί που

¹ Υπουργείο Μετανάστευσης και Ασύλου. Μετανάστευση ορισμός και βασικές κατηγορίες. Αναρτήθηκε από: <http://www.opengov.gr/immigration/?p=799>

² Ελληνική Αστυνομία. Το φαινόμενο της μετανάστευσης. Αναρτήθηκε από: http://www.astynomia.gr/index.php?option=ozo_content&perform=view&id=1852 (04-01-2022).

συνάδουν πολλές φορές με τον τρόπο και τη ποιότητα ζωής. Οι λόγοι μετανάστευσης είναι η φτώχεια, το δημογραφικό, η ασφάλεια, η κλιματική αλλαγή, τα ανθρώπινα δικαιώματα. Η οικονομική μετανάστευση έχει να κάνει με τα ποσοστά ανεργίας, τις ευκαιρίες εργασίας και γενικότερα τη συνολική κατάσταση της οικονομίας της χώρας. Τα άτομα αναζητούν ευνοϊκότερες συνθήκες εργασίας. Η επιδείνωση των καιρικών φαινομένων επηρεάζουν τη ζωή και τη διαβίωση των ανθρώπων και τους ωθούν σε αναγκαστική μετανάστευση.

2.2 ΠΡΟΣΦΥΓΕΣ ΚΑΙ (ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΙ) ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΣ

«Η λέξη πρόσφυγας στην αγγλική μετάφραση (refugee) προέρχεται από τη λέξη καταφύγιο (refuge), δηλαδή μια κατάσταση η οποία σημαίνει σε γενικές γραμμές την προστασία που παρέχεται σε κάποιον ή σε έναν πληθυσμό από κάποια μορφή κινδύνου όπως η φυσική καταστροφή, ή οποιαδήποτε απειλή κατά της ζωής, η οικονομική καταστροφή, η πείνα κ.λπ»³. Πρόσφυγας, σύμφωνα με το άρθρο 1 της Σύμβασης της Γενεύης, θεωρείται το άτομο όπου λόγου δικαιολογημένου φόβου δίωξης λόγω φυλής, θρησκείας, εθνικότητας, κοινωνικής τάξης ή πολιτικών πεποιθήσεων βρίσκεται εκτός της χώρας υπηκοότητάς του εξαιτίας δυσμενών συνθηκών, φόβου δίωξης και αδυνατεί ή δεν επιθυμεί να λαμβάνει τη προστασία της χώρας αυτής ή να επιστρέψει σε αυτή «Παντός προσώπου όπερ συνεπεία γεγονότων επελθόντων πρό της 1ης Ιανουαρίου 1951 και δικαιολογημένου φόβου διώξεως λόγω φυλής, θρησκείας, εθνικότητος, κοινωνικής τάξεως ή πολιτικών πεποιθήσεων ευρίσκεται εκτός της χώρας της οποίας έχει την υπηκοότητα και δεν δύναται ή , λόγω του φόβου τούτου, δεν επιθυμεί να απολαύη της προστασίας της χώρας ταύτης, ή εάν μη έχον υπηκοότητα τινά και ευρισκόμενον συνεπεία τοιούτων γεγονότων εκτός της χώρας της προηγούμενης συνήθους αυτού διαμονής, δεν δύναται ή, λόγω του φόβου τούτου, δεν επιθυμεί να επιστρέψη εις ταύτην»⁴. Για όλους τους παραπάνω λόγους δικαιούται προστασίας ασύλου και διεθνούς προστασίας στη χώρα που

³ Ζάχος, Χ., Κυρίδης, Α., Φωτόπουλος Ν.. Προσφυγική κρίση & σύγχρονες εκπαιδευτικές πρακτικές από τη συστημική κοινωνική ευπάθεια στη δομημένη ένταξη. Αθήνα (2019). Σελ 32.

⁴ Σύμβαση του 1951 για το καθεστώς των προσφύγων. Άρθρο 1. Σελ 2. Αναρτήθηκε από: <https://www.unhcr.org/gr/wp-content/uploads/sites/10/2018/01/04-symvasiprotokollo.pdf> (01-03-2022).

καταφεύγει. Η Σύμβαση του 1951 πρόκειται για ένα κείμενο που περιέχει ένα γενικό ορισμό για το ποιος θα πρέπει να θεωρείται πρόσφυγας.

Μετανάστης σύμφωνα με τον ΟΗΕ είναι το άτομο που διαμένει μακριά από τον συνήθη τόπο κατοικίας του για τουλάχιστον 6 μήνες. Εσωτερικός μετανάστης είναι όποιος είναι εντός των συνόρων της χώρας και διεθνής ή εξωτερικός όταν διαπερνά τα σύνορα της χώρας. Πρόκειται για μία οικειοθελής ενέργεια. Στη προσφυγική κρίση των τελευταίων ετών πολυάριθμες περιπτώσεις οικονομικών μεταναστών επικαλέστηκαν να αναγνωριστούν ως πρόσφυγες, επικαλέστηκαν δηλαδή ως πολιτικοί πρόσφυγες προκειμένου να ξεπεράσουν τα εμπόδια εισόδου και να ενταχθούν στις επιθυμητές αγορές εργασίας τους. Έτσι δημιουργήθηκε σύγχυση ως προς ποιοι ήταν πραγματικά πρόσφυγες και ποιοι μετανάστες. Υπάρχει όμως δυσκολία διάκρισης των χαρακτηριστικών των μεταναστών και αυτό δυσχεράνει την άσκηση πολιτικών στις χώρες υποδοχής. Διότι όσοι προέρχονται από κράτος μέλος της ΕΕ έχουν δικαίωμα εγκατάστασης. Όσοι όμως είναι υπήκοοι τρίτων για την είσοδο και την παραμονή απαιτείται μία διαδικασία έγκρισης. Τόσο ο πρόσφυγας όσο και ο μετανάστης ακολουθούν τις ίδιες διαδρομές διέλευσης και εισόδου προκειμένου να αποφύγουν ελέγχους στα σύνορα διότι πολλές φορές δεν διαθέτουν τα απαραίτητα νομιμοποιητικά έγγραφα. Πολλές φορές τα αίτια και οι κίνδυνοι είναι ρευστά και δυσχεραίνουν τον διαχωρισμό μετανάστη με πρόσφυγα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο: ΣΕ ΕΠΙΠΕΔΟ ΕΕ

3.1 ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ

Οι αυστηροί περιορισμοί που επιβλήθηκαν στη πανδημία του covid-19 μείωσαν δραστικά τη νόμιμη και παράνομη μετανάστευση. Το 2020, 8,6 εκατομμύρια πολίτες από τρίτες χώρες απασχολούνταν στην αγορά εργασίας της Ε.Ε. Από το σύνολο των 189,1 εκατ. ηλικίας 20-64 ετών στην Ε.Ε, μόλις το 4,6% αντιστοιχούσε του συνόλου. Οι πολίτες τρίτων χωρών απασχολούνταν με τις εξής κύριες ομάδες επαγγελματιών. Ένα ποσοστό 11,9% ήταν καθαριστές και βοηθοί. Επί τη συνολική απασχόληση πολιτών ΕΕ αντιστοιχεί σε ποσοστό 3,1%. Ακολουθούν οι απασχολούμενοι στη παροχή προσωπικών υπηρεσιών 9% και αντίστοιχα 4,2% επί την συνολική απασχόληση πολιτών Ε.Ε. Οι απασχολούμενοι στη παροχή ατομικής φροντίδας 5,1% και αντίστοιχα 2,9%. Οι εργάτες οικοδομών με 5,8% και αντίστοιχα 3,6%. Έπειτα οι ανειδίκευτοι εργάτες ορυχείων, κατασκευών, μεταποίησης και μεταφορών 5,6% και 2,4%. Οι βοηθοί παρασκευής φαγητών 2,7% και 0,5% και οι ανειδίκευτοι εργάτες στον τομέα της γεωργίας και της αλιείας 2,6% και 0,6%. Σύμφωνα με επίσημα στοιχεία της Ε.Ε χωρίς την μετανάστευση ο ευρωπαϊκός πληθυσμός το 2019 θα είχε μειωθεί κατά μισό εκατ., δεδομένου ότι γεννήθηκαν 4,2 εκατ. παιδιά, ενώ πέθαναν 4,7 εκατ. άνθρωποι. Συν τις άλλους το 2020 ο συνολικός πληθυσμός μειώθηκε κατά περίπου 300 χιλιάδες, δεδομένου ότι στη 1^η Ιανουαρίου 2020 υπολογίζονταν 447,3 εκατ. και 1^η Ιανουαρίου 2021 447,0 εκατ⁵.

Οι κύριοι λόγοι παροχής άδειας διαμονής το 2020 δόθηκαν για εργασία 40%, οικογένεια 28%, εκπαίδευση 11%, άσυλο 11% και άλλο 10%. Επίσης οι περισσότερες αιτήσεις υποβλήθηκαν στη Γερμανία (102 500), Ισπανία (86 400), Γαλλία (81 700), Ελλάδα (37 900), Ιταλία (21 200). Το 2020 141 000 αιτήσεις αιτούντων άσυλο ήταν ηλικίας κάτω των 18 ετών και ένα ποσοστό 10% (13 500 αιτήσεις) ήταν ασυνόδευτα παιδιά που προέρχονταν κατά κόρον από το Αφγανιστάν, τη Συρία και το Πακιστάν. Το 2020 οι χώρες της ΕΕ χορήγησαν

⁵Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Στατιστικές για τη μετανάστευση στη Ευρώπη. Αναρτήθηκε από: https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/promoting-our-european-way-life/statistics-migration-europe_el (23-12-2021).

προστασία σε περίπου 280 000 άτομα. Οι μεγαλύτερες ομάδες προέρχονταν από τη Συρία 27%, Βενεζουέλα 17% και Αφγανιστάν 15%. Επίσης όσον αφορά τα κυριότερα ποσοστά παράτυπων διελεύσεων των συνόρων το 2020 ένα 17,3% ήταν από το Αφγανιστάν, 13,7% Μαρόκο, 10,6% Αλγερία, 10,5% Τυνησία, 8,1% Αφγανιστάν, 4,3 % Μπαγκλαντές. Ταυτόχρονα η μετανάστευση δημιουργεί νέες μορφές άσκησης οικονομικής δραστηριότητας θετικές αλλά και αρνητικές όπως αυτές των διακινητών⁶.

Το μεγαλύτερο ποσοστό των προσφύγων προέρχονται από χώρες που πλήττονται από συνεχείς πολέμους. Το 49% από τη Συρία δεδομένου του εμφυλίου πολέμου από το 2011 με πληθυσμό 23 εκατ. πριν το πόλεμο. Το 21% από το Αφγανιστάν με πολιτική αστάθεια, την εισβολή των Ταλιμπάν με επεισόδια, σκηνές και εικόνες που συγκλόνισαν όλο το πλανήτη το Σεπτέμβριο του 2021 και διαδοχικοί πόλεμοι από τη δεκαετία του '70. Πληθυσμός 32 εκατ. και 9% από το Ιράκ το οποίο βρίσκεται σε εμπόλεμη κατάσταση από το 2003 και με πληθυσμό 37 εκατ.

3.2 ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΤΗΣ ΕΕ

Έχει παρατηρηθεί τόσο στην Ελλάδα όσο και στον ευρωπαϊκό χώρο σε κρίσεις και αιφνίδιες καταστάσεις, όπως το μεταναστευτικό, ότι οι μηχανισμοί είναι ανέτοιμοι και τις περισσότερες φορές το κάθε κράτος-μέλος λειτουργεί μεμονωμένα και ανεξάρτητα χωρίς συνεννόηση, χωρίς σχεδιασμό, χωρίς στρατηγική. Παρατηρείται ότι δεν υπάρχουν άμεσα αντανακλαστικά αντιμετώπισης έντονων κρίσεων. Στόχος της ΕΕ είναι η εναρμόνιση και υιοθέτηση κοινών διαδικασιών ασύλου από τα κράτη μέλη προκειμένου να εξαλειφθεί η έντονη διαφορετικότητα και η παρουσία πολυάριθμης νομοθεσίας. Μία ενιαία και κοινή εφαρμογή των διαδικασιών ασύλου σύμφωνα με το διεθνές δίκαιο της ΕΕ. Τη περίοδο 2014-2020 ενοποιήθηκε το Ευρωπαϊκό Ταμείο για τους πρόσφυγες, Ευρωπαϊκό Ταμείο Ένταξης, Ευρωπαϊκό Ταμείο Επιστροφής και μετονομάστηκε σε Ταμείο Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης (AMIF). Το μεταναστευτικό χρειάζεται μία παγκόσμια προσέγγιση διότι οι αποφάσεις έχουν

⁶ Ο.π. Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Στατιστικές για τη μετανάστευση στη Ευρώπη.

συνέπειες και υποθηκεύουν το μέλλον. Περισσότερες πρωτοβουλίες από την ΕΕ και στενότερο συντονισμό από τις εθνικές πολιτικές. Να υπάρχουν κάποιες κοινές αρχές. Η Ευρώπη πρέπει να προωθεί την άνευ διακρίσεων μεταχείριση και να προβλέπει μέτρα κατά του ρατσισμού και της ξενοφοβίας. Να αναπτύσσει σχέσεις εταιρικής με τις χώρες προέλευσης προκειμένου να προάγει τη κοινή ανάπτυξη. Πρέπει να κατευθύνουν τις προσπάθειές τους στην ανίχνευση και την εξάρθρωση των ενεχόμενων εγκληματικών δικτύων. Αυτό «απαιτεί μία πολυτομεακή συνδυαστική δράση σε ενωσιακό και εθνικό επίπεδο»⁷. Οι άξονες είναι η μετανάστευση, η πολιτική των συνόρων και το άσυλο. Θα πρέπει να υπάρχει μία συνολική προσέγγιση που να περιλαμβάνει όλα τα στάδια της μετανάστευσης από «τα γενεσιουργά αίτια της μετανάστευσης, τις πολιτικές εισόδου και εισδοχής και τις πολιτικές ένταξης και επιστροφής»⁸. Να υπάρχουν συντονισμένες και ουσιαστικές σχέσεις συνεργασίας όσων άπτονται των τομέων αυτών. «Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο καλεί τα κράτη μέλη, το Συμβούλιο και την Επιτροπή να προωθήσουν τη διαρθρωτική ανταλλαγή πείρας και πληροφοριών σχετικά με την ένταξη»⁹.

Μπορεί η Ε.Ε να δοκιμάστηκε από την προσφυγική-μεταναστευτική κρίση, με αποκορύφωμα το 2015, όμως ταυτόχρονα με την πρόκληση που κλήθηκε να αντιμετωπίσει, αποτέλεσε και ευκαιρία καθώς διακρίθηκε μία σειρά αδυναμιών όσον αφορά τα εξωτερικά σύνορα, τη μετανάστευση, το άσυλο αλλά και έναυσμα εξασφάλισης καλύτερης ασφάλειας των συνόρων, μία δικαιότερη κατανομή ευθύνης και τόνωσης του αισθήματος αλληλεγγύης μεταξύ των κρατών-μελών. Σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή ο βασικός στόχος της ΕΕ είναι η ύπαρξη μίας «μακρόπνοης και ολοκληρωμένης ευρωπαϊκής μεταναστευτικής πολιτικής»¹⁰. Διότι το σφράγισμα των συνόρων και ο αποκλεισμών δεν είναι λύση αλλά δεν είναι και εφικτό.

Σύμφωνα με το υπουργείο μετανάστευσης και ασύλου του ελληνικού κράτους τόσο τα κράτη-μέλη όσο και η Ελλάδα οφείλουν να υπακούσουν σε

⁷ Συμβούλιο της ΕΕ. Πρόγραμμα της Χάγης. Σελ 4. Αναρτήθηκε από: <https://migration.gov.gr/wp-content/uploads/2020/06/2.-%CE%A0%CF%81%CF%8C%CE%B3%CF%81%CE%B1%CE%BC%CE%BC%CE%B1-%CF%84%CE%B7%CF%82-%CE%A7%CE%AC%CE%B3%CE%B7%CF%82-2004-el.pdf> (13-01-2022).

⁸ Ο.π. Πρόγραμμα της Χάγης. Σελ. 7.

⁹ Ο.π. Πρόγραμμα της Χάγης. Σελ 11.

¹⁰ Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Θεματολογικά δελτία για την Ευρωπαϊκή Ένωση: Μεταναστευτική πολιτική. Αναρτήθηκε από: <https://www.europarl.europa.eu/factsheets/el/sheet/152/immigration-policy> (20-12-2021).

ορισμένες «αρχές πολιτικής ένταξης»¹¹. Πρωτίστως είναι μία διαδικασία αμφίδρομη και δυναμική που αφορά την αμοιβαία προσαρμογή τόσο των μεταναστών όσο και των πολιτών του κράτους-μέλους. Η ελεύθερη άσκηση των διαφορετικών πολιτισμικών και θρησκευτικών αρχών αλλά με σεβασμό προς τις βασικές αξίες της ΕΕ. Η δυνατότητα απόκτησης γνώσεων, εκμάθησης της ιστορίας, των θεσμών της κοινωνίας καθώς και η πρόσβασή τους σε φορείς και υπηρεσίες σε ίση βάση με τους πολίτες των κρατών-μελών και χωρίς διακρίσεις. Απώτερος λοιπόν στόχος είναι η ένταξη τους στην απασχόληση, η συμβολή στη κοινωνία υποδοχής, η αλληλεπίδραση με τους πολίτες. Εν συντομία τα πέντε σίγμα ουσίας: συμμετοχή, συμπερίληψη, συμβίωση, συνύπαρξη και συνοχή.

Το μοντέλο ένταξης και οι μεταναστευτικές πολιτικές θα πρέπει να προσαρμόζονται στις ιδιομορφίες και τις ιδιαιτερότητες της ελληνικής κοινωνίας ώστε να δημιουργηθεί μία ανοιχτή κοινωνία που σέβεται την ετερότητα. Για την επίτευξη των ανωτέρω καθίσταται επιτακτική ανάγκη συμμετοχής όλων, ατομικά και συλλογικά, για το μέγιστο δυνατό συμφέρον της κοινωνίας και του μέλλοντος της πολιτείας. Η μεταναστευτική πολιτική είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με την αναπτυξιακή στρατηγική της χώρας καθώς δημιουργεί κατευθυντήριες γραμμές για την κοινωνία, την οικονομία και προσπαθεί να διασφαλίσει κοινωνική συνοχή. Μέσω της μεταναστευτικής πολιτικής δίνονται οι άξονες ρύθμισης και ελέγχου της εισόδου της χώρας, διαμονής και απασχόλησης των υπηκόων αυτών, καταπολέμησης της λαθρομετανάστευσης αλλά και διαχείρισης των ήδη εγκατεστημένων μεταναστών-προσφύγων στους τομείς στέγασης, εκπαίδευσης, κοινωνικής ασφάλισης, υγείας. Η κοινή Ευρωπαϊκή πολιτική σε θέματα μετανάστευσης και ασύλου προσδοκεί ορισμένες κοινές ελάχιστες συνθήκες υποδοχής και προδιαγραφές αναγνώρισης προσφύγων από τα κράτη-μέλη με σκοπό τη καθιέρωση ενός κοινού ευρωπαϊκού συστήματος ασύλου.

¹¹ Υπουργείο Μετανάστευσης και Ασύλου. Ευρωπαϊκή Πολιτική για την ένταξη. Αναρτήθηκε από: <https://migration.gov.gr/migration-policy/integration/politiki-entaxis-se-eyropaiko-kai-diethnes-epipedo/> (05-01-2022)

3.3 ΣΥΝΘΗΚΗ ΣΕΝΓΚΕΝ

Η συνθήκη Σένγκεν υιοθετήθηκε στις 14.06.1985, υπογράφηκε στις 19.06.1990 και άρχισε να ισχύει το 1995. Η συνθήκη Σένγκεν έφερε τη μεγαλύτερη πρόοδο σχετικά με τη θέσπιση κοινής πολιτικής για τη μετανάστευση. Η συμφωνία αυτή αφορά τη σταδιακή κατάργηση ελέγχων στα εσωτερικά σύνορα των κρατών-μελών της ΕΕ άρα το δικαίωμα ελεύθερης κυκλοφορίας, διαμονής, εργασίας, σπουδών, συνταξιοδότησης οπουδήποτε στην Ευρωπαϊκή κοινότητα. Αρχικά το 1990 επεγράφη από τα πέντε εκ των έξι ιδρυτικών μελών της ΕΕ Γαλλία, Γερμανία, Βέλγιο, Λουξεμβούργο και Κάτω Χώρες. Στη συνέχεια προσχώρησαν το 1990 η Ιταλία, το 1991 η Ισπανία και η Πορτογαλία, το 1992 η Ελλάδα, το 1995 η Αυστρία, το 1996 η Δανία, Φιλανδία και Σουηδία¹². Η συνθήκη Σένγκεν δημιουργεί ουσιαστικά τα εξωτερικά σύνορα της ΕΕ. Η κυρίαρχη αντίληψη αυτής της συμφωνίας είναι ο συνδυασμός ελευθερίας με ασφάλεια. Καταργούνται λοιπόν οι έλεγχοι στα εσωτερικά σύνορα και μεταφέρονται στα εξωτερικά επίγεια, θαλάσσια και αερολιμενικά. Οι υπήκοοι της ΕΕ υπόκεινται σε ένα στοιχειώδη έλεγχο για την εξακρίβωση της ταυτότητάς τους σε αντίθεση με τους υπηκόους τρίτων χωρών που ακολουθείται διεξοδικός έλεγχος. Όλοι οι πολίτες της ΕΕ μπορούν να παραμείνουν σε άλλη χώρα της ΕΕ για διάστημα έως και τρεις μήνες με έγκυρο διαβατήριο ή ταυτότητα με εξαίρεση περιόδους κινδύνου της δημόσιας τάξης, ασφάλειας και υγείας. Όμως τα τελευταία χρόνια η λειτουργία των κανόνων Σένγκεν επηρεάστηκε από τις μεταναστευτικές ροές, τις τρομοκρατικές ενέργειες αλλά και το ξέσπασμα της πανδημίας του κορονοϊού το 2020 επαναφέροντας τους συνοριακούς ελέγχους. Το 2015 σημειώθηκαν 1,83 εκατ. παράνομες διελύσεις σύμφωνα με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Οι προκλήσεις αυτές αποτέλεσαν την αιτία δημιουργίας του Συστήματος πληροφοριών Σένγκεν (SIS) και της FRONTEX. Σήμερα η ζώνη Σένγκεν συμπεριλαμβάνει τα περισσότερα κράτη μέλη της Ένωσης, εκτός από την Ιρλανδία, το Ηνωμένο Βασίλειο, τη Βουλγαρία, την Κροατία, την Κύπρο και τη Ρουμανία. Μέλη της ζώνης Σένγκεν είναι και χώρες εκτός ΕΕ η Ισλανδία, η Νορβηγία, η Ελβετία και το Λιχτενστάιν.

¹² Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Σένγκεν: Όλα όσα χρειάζεται να γνωρίζετε για τη ζώνη ελεύθερης κυκλοφορίας της ΕΕ. Αναρτήθηκε από: <https://www.europarl.europa.eu/news/el/headlines/security/20190612STO54307/ola-osa-chreiazetai-na-gnORIZETE-gia-ti-zoni-sengken> (27/11/2021).

3.4 ΣΥΣΤΗΜΑ SIS

Στο σύστημα SIS υπάρχουν δεδομένα αναγνώρισης αντικειμένων ή ατόμων συμπεριλαμβανομένου βιομετρικών στοιχείων και φωτογραφιών κατάλληλα για ταυτοποίηση. Έτσι μπορεί να υπάρξει ειδοποίηση, προειδοποίηση, εξακρίβωση ή εύρεση. Στο σύστημα αυτό μπορεί να έχει πρόσβαση η Αστυνομία, οι Δικαστικές Αρχές, οι Τελωνειακές Αρχές, οι Εθνικές αρχές, οι αρχές υπεύθυνες για την μετανάστευση και για βίζα, οι αρχές καταχώρησης οχημάτων, οι Eurojust και Europol¹³. Πρόκειται για τη πρώτη πανευρωπαϊκή αστυνομική βάση δεδομένων. Στο κοινό αυτό ηλεκτρονικό αρχείο δεδομένων τα κράτη-μέλη τροφοδοτούν πληροφορίες. Το σύστημα SIS βρίσκεται σε ισχύ από το 1995. Ημερομηνία ισχύος της συνθήκης Σένγκεν και κατάργησης ελέγχων στα εσωτερικά σύνορα. Το κεντρικό σύστημα είναι εγκατεστημένο στο Στρασβούργο. Με αυτό τον τρόπο το κράτος που εκδίδει απαγόρευση εισόδου μπορεί να διασφαλίσει ότι ο υπήκοος αυτός δε θα εισέλθει από άλλο κράτος-μέλος που ανήκει στη ζώνη Σένγκεν και να κυκλοφορεί χωρίς έλεγχο.

3.5 ΣΥΜΒΑΣΗ ΤΟΥ 1951 ΚΑΙ ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ 1967

«Η Σύμβαση του 1951 για το Καθεστώς των Προσφύγων είναι το βασικό νομικό κείμενο που αποτελεί τη βάση για το έργο της Ύπατης Αρμοστείας. Η Σύμβαση έχει επικυρωθεί από 145 κράτη και ορίζει ποιος είναι πρόσφυγας, τα δικαιώματά του και τις νομικές υποχρεώσεις των κρατών. Βασική αρχή στη Σύμβαση είναι η μη επαναπροώθηση σύμφωνα με την οποία ο πρόσφυγας δεν πρέπει να επιστρέφεται σε χώρα όπου απειλείται η ζωή ή η ελευθερία του. Η Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες λειτουργεί ως «θεματοφύλακας» της Σύμβασης του 1951 και του Πρωτοκόλλου του 1967»¹⁴. Υπογράφηκε στην Γενεύη στις 28 Ιουλίου 1951 και

¹³Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Ασφάλεια: βελτιώνοντας το Σύστημα πληροφοριών Σένγκεν. Αναρτήθηκε από: <https://www.europarl.europa.eu/news/el/headlines/priorities/sengken-kai-europaika-sunora/20181011STO15882/asfaleia-veltionontas-to-sustima-pliροφοριον-sengken-sps> (18-12-2021).

¹⁴ UNHCR. Η Σύμβαση του 1951 σχετικά με το Καθεστώς των Προσφύγων. Αναρτήθηκε από: <https://www.unhcr.org/gr/%CE%B7-%CF%83%CF%8D%CE%BC%CE%B2%CE%B1%CF%83%CE%B7-%CF%84%CE%BF%CF%85-1951-%CF%83%CF%87%CE%B5%CF%84%CE%B9%CE%BA%CE%AC-%CE%BC%CE%B5-%CF%84%CE%BF-%CE%BA%CE%B1%CE%B8%CE%B5%CF%83%CF%84%CF%8E%CF%82-%CF%84> (17-02-2022)

άρχισε να ισχύει από τις 22 Απριλίου 1954. Η Σύμβαση βασίζεται στο άρθρο 14 του 1948 όπου αναγνωρίζει το δικαίωμα ζήτησης ασύλου σε άλλες χώρες.

3.6 FRONTEX

Ο ρόλος της FRONTEX είναι διττός. Αφενός υποστηρίζει τα κράτη-μέλη που βρίσκονται στα σύνορα και αφετέρου σώζει τις ζωές των μεταναστών στη θάλασσα. Ιδρύθηκε στις 26.11.2004 με έδρα τη Βαρσοβία. Παράσχει τεχνική υποστήριξη σε χώρες που δέχονται έντονες μεταναστευτικές πιέσεις όπως η Ελλάδα, Ιταλία, Ισπανία. Ο ευρωπαϊκός οργανισμός Frontex δημιουργήθηκε το 2004 με σκοπό την υποστήριξη των κρατών μελών της ΕΕ στη διαχείριση των εξωτερικών συνόρων της Ένωσης¹⁵.

Μέχρι το 2027 αναμένεται η συμμετοχή 10.000 συνοριοφυλάκων στην ενίσχυση της κοινής αυτής επιχείρησης. Η ευθύνη της είναι πολλαπλή. Σε πρώτο στάδιο αξιολογεί τους κινδύνους στα σύνορα. Αντλεί στοιχεία, καταγράφει, παρατηρεί και σχεδιάζει τις δράσεις. Έπειτα συντονίζει τις αποστολές με το προσωπικό, τον εξοπλισμό και τη περιοχή που έχει ανάγκη για ενίσχυση καθώς και τις ταχείς επεμβάσεις σε επείγουσα δράση. Προσφέρει εκπαίδευση και κατάρτιση στους συνοριοφύλακες ώστε να υπάρχει μία κοινή πορεία ανάμεσα στα κράτη-μέλη. Συντονίζει τις επιχειρήσεις επιστροφής και ανταλλάσσει πληροφορίες για την επίτευξη των βέλτιστων αποτελεσμάτων. Ο Frontex αποτελεί τον Ευρωπαϊκό Οργανισμό Συνοριοφυλακής και Ακτοφυλακής, αποτελεί ουσιώδες μέρος των προσπαθειών της Ευρώπης για τη διασφάλιση του χώρου ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης¹⁶. Οι ενιαίοι κανόνες και τα πρότυπα είναι αναγκαία για τη διαχείριση των εξωτερικών συνόρων, την ασφάλεια της Ευρώπης, την αντιμετώπιση των μεταναστευτικών πιέσεων. Ιδιαίτερα στα εξωτερικά σύνορα χρήζουν πρόσθετης συνδρομής. Όλες οι δραστηριότητες διεξάγονται για την ασφάλεια και την ευημερία των πολιτών. Ο Οργανισμός διεξάγει ετήσιες αξιολογήσεις σχετικά με την ικανότητα και την ετοιμότητα του κάθε κράτους να

¹⁵ Εγχειρίδιο σχετικά με την ευρωπαϊκή νομοθεσία σε θέματα ασύλου, συνόρων και μετανάστευσης. Αναρτήθηκε από: https://www.echr.coe.int/Documents/Handbook_asylum_ELL.pdf. (09-01-2022) Σελ 31.

¹⁶ FRONTEX. Εισαγωγή. Αναρτήθηκε από: <https://frontex.europa.eu/el/skhetika-me-emas/eisagoge/> (03-01-2022).

αντιμετωπίσει τις προκλήσεις στα σύνορα του. Τοποθετεί αξιωματούχους σε κάθε κράτος-μέλος ώστε να έχει μία ολοκληρωμένη εικόνα της κατάστασης.

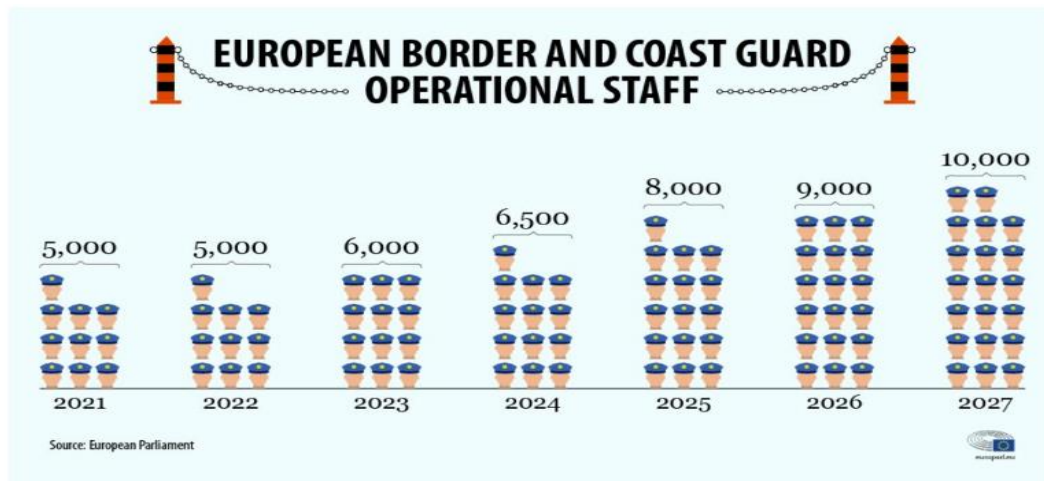
Σύμφωνα με στοιχεία της FRONTEX το 2020 για τη νοτιοανατολική Ευρώπη ταυτοποιήθηκαν 74 διακινητές, εντοπίστηκαν 249 δυνητικά θύματα εμπορίας παιδιών, 419 διακινητές παιδιών, 423 πλαστά έγγραφα¹⁷. Στον Frontex εκτελούν καθήκοντα όπως η εξακρίβωση της ταυτότητας και ιθαγένειας προσώπων, η έγκριση ή η άρνηση εισόδου στην ΕΕ, πραγματοποιούν περιπολίες μεταξύ των συννοριακών σημείων διέλευσης. Συμμετέχουν επίσης σε επιχειρήσεις επιστροφής. Προσφέρουν επιχειρησιακή υποστήριξη, με την αποστολή υπαλλήλων και εξοπλισμού, όπως αεροσκαφών και σκαφών, σε περιοχές όπου οι εθνικές αρχές τα χρειάζονται περισσότερο¹⁸. Ο Frontex είναι βασικός εταίρος των κρατών μελών της ΕΕ όσον αφορά τις επιστροφές ατόμων όπου οι εθνικές αρχές κρίνουν ότι διαμένουν παράνομα στην Ευρώπη. Ο Οργανισμός κοινοποιεί στην Ευρωπαϊκή Αστυνομική Υπηρεσία (Europol) και σε άλλους Ευρωπαϊκούς οργανισμούς στοιχεία ύποπτων ή παράνομων ατόμων.

Επίσης όλο ένα και περισσότερο διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στην επιστροφή των ατόμων στη χώρα καταγωγής τους. Συντονίζει, ναυλώνει πτήσεις, πραγματοποιεί κρατήσεις θέσεων, βοηθά στην έκδοση αναγκαίων ταξιδιωτικών εγγράφων. Ο Frontex αναπτύσσει συμπράξεις με χώρες που συνορεύουν με την ΕΕ και με τις χώρες καταγωγής των προσφύγων-μεταναστών.

¹⁷ Ευρωπαϊκός Οργανισμός Συνοριοφυλακής και Ακτοφυλακής. FRONTEX 2020 ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ. Αναρτήθηκε από: Frontex_inbrief_2020_EL.pdf (21-12-2021). Σελ 25.

¹⁸ Ο.π. FRONTEX 2020 ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ. Σελ 12.

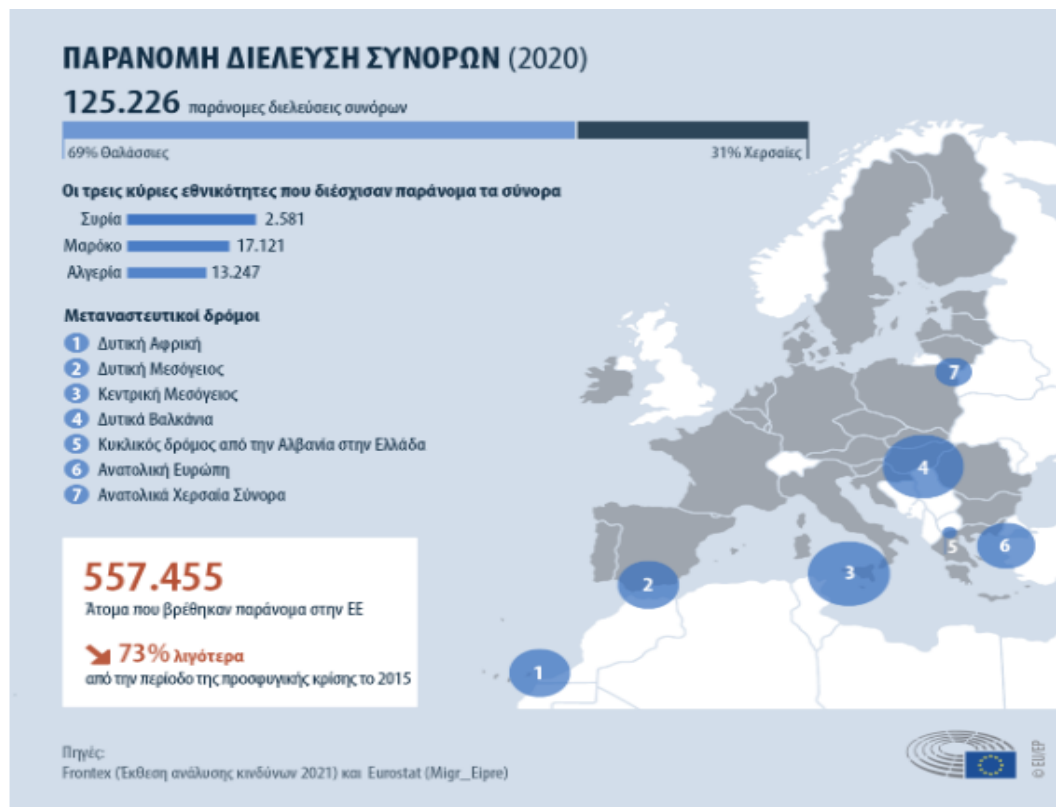
Εικόνα 1: Η Ευρωπαϊκή Συνοριοφυλακή και Ακτοφυλακή έως το 2027

Rollout of EU Border and Coast Guard operational staff from 2021 to 2027

Πηγή: European Parliament, <https://www.europarl.europa.eu/news/en/press-room/20190410IPR37530/european-border-and-coast-guard-10-000-strong-standing-corps-by-2027>

Γράφημα 1: Παράνομη Διέλευση Συνόρων το 2020

Δεδομένα και αριθμοί για την επιστροφή των μεταναστών: παράνομη διέλευση συνόρων (2020)

Πηγή: Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, <https://www.europarl.europa.eu/news/el/headlines/society/20201210STO93501/epistrofi-metanaston-dedomena-arithmoi-kai-politiki-tis-ee-grafima>

3.7 ΑΣΥΛΟ

Σημείο εκκίνησης της διαδικασίας ασύλου στην ΕΕ είναι η Σύμβαση της Γενεύης όπου αποτελεί εξειδικευμένη συνθήκη για τα δικαιώματα των προσφύγων του 1951 και το Πρωτόκολλο του 1967. Το άρθρο 18 του Χάρτη των Θεμελιωδών δικαιωμάτων της ΕΕ αναφέρεται στο δικαίωμα ασύλου «*Το δικαίωμα ασύλου διασφαλίζεται τηρουμένων των κανόνων της Σύμβασης της Γενεύης της 28ης Ιουλίου 1951 και του Πρωτοκόλλου της 31ης Ιανουαρίου 1967 περί του καθεστώτος των προσφύγων και σύμφωνα με τη Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση και τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης*»¹⁹.

Και σύμφωνα με το Άρθρο 9 παράγραφος 1 που αφορά το δικαίωμα παραμονής στο κράτος-μέλος έως ότου εξετασθεί η αίτηση, προβλέπει συγκεκριμένα: «*Στους αιτούντες επιτρέπεται να παραμείνουν στο κράτος μέλος, αποκλειστικά για το σκοπό της διαδικασίας, μέχρις ότου η αποφαινόμενη αρχή λάβει την απόφασή της σύμφωνα με τις πρωτοβάθμιες διαδικασίες που ορίζονται στο κεφάλαιο III. Το εν λόγω δικαίωμα παραμονής δεν θεμελιώνει δικαίωμα για χορήγηση άδειας διαμονής*»²⁰.

Οι πρόσφυγες δεν πρέπει να επιστρέφονται και να επαναπροωθούνται όταν κινδυνεύει η ζωή και η ελευθερία τους. Το Άρθρο 33 παράγραφος 1 της Σύμβασης της Γενεύης του 1951 προβλέπει: «*Ουδεμία Συμβαλλομένη Χώρα θα απελαύνη ή θα επαναπροωθή, καθ' οιονδήποτε τρόπον, Πρόσφυγας, εις τα σύνορα εδαφών ένθα η ζωή ή ελευθερία αυτών απειλούνται διά λόγους φυλής, θρησκείας, εθνικότητας, κοινωνικής τάξεως ή πολιτικών πεποιθήσεων. Το εκ της παρούσης διατάξεως απορρέον ευεργέτημα δεν δύναται πάντως να επικαλήται πρόσφυξ όστις, δια σοβαράς αιτίας, θεωρείται επικίνδυνος εις την ασφάλειαν της χώρας ένθα ευρίσκεται ή όστις, έχων τελεσιδικώς καταδικασθή δι' ιδιτέρως σοβαρόν αδίκημα, αποτελεί κίνδυνον δια την Χώραν*»²¹. Σύμφωνα με το διεθνές δίκαιο των προσφύγων, όταν ο αιτών άσυλο ισχυρίζεται ότι κινδυνεύει και μπορεί να αποδείξει την ύπαρξη αυτού του δικαιολογημένου φόβου σύμφωνα με όσα

¹⁹ European Database of Asylum Law. Article 18. Αναρτήθηκε από: <https://www.asylumlawdatabase.eu/el/content/gr> (02-03-2022).

²⁰ ΟΔΗΓΙΑ 2013/32/ΕΕ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ. Άρθρο 9. Αναρτήθηκε από: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32013L0032&from=IT> (30/12/2021).

²¹ Σύμβαση του 1951 για το καθεστώς των προσφύγων. Άρθρο 33. Σελ 11. Αναρτήθηκε από: <https://www.unhcr.org/gr/wp-content/uploads/sites/10/2018/01/04-symvasiprotokollo.pdf> (01-03-2022).

προβλέπονται από τη Σύμβαση της Γενεύης του 1951 και ότι το κράτος του αδυνατεί να τον προστατέψει, δικαιούται τότε το καθεστώς του πρόσφυγα. Πρέπει να αντιμετωπίζουμε όλους τους ανθρώπους με σεβασμό και αξιοπρέπεια. Επίσης το κράτος είναι υποχρεωμένο να παρέχει πρόσβαση σε εγκαταστάσεις υγιεινής αλλά και να καλύπτει τις βασικές ανάγκες και όχι να δρα παθητικά ταυτόχρονα με την ήδη αβεβαιότητα της απόφασης χορήγησης ασύλου. Διότι τότε θα εγγίζει το όριο της απάνθρωπης και ταπεινωτικής μεταχείρισης.

Στο Ευρωπαϊκό συμβούλιο επισυνάπτονται στοιχεία από τη Στατιστική υπηρεσία με τις αιτήσεις ασύλου στην ΕΕ από τρίτες χώρες από το 1990-2020. Έτσι μπορεί να παρατηρηθεί η εξέλιξη των αιτημάτων σε βάθος χρόνου σε συνδυασμό με τις κοινωνικές, πολιτικές, υγειονομικές, πολεμικές εξελίξεις.

- 397 030 αιτήσεις ασύλου το 1990
- 511 185 αιτήσεις ασύλου το 1991
- 672 385 αιτήσεις ασύλου το 1992
- 516 705 αιτήσεις ασύλου το 1993
- 300 280 αιτήσεις ασύλου το 1994
- 263 655 αιτήσεις ασύλου το 1995
- 227 805 αιτήσεις ασύλου το 1996
- 242 780 αιτήσεις ασύλου το 1997
- 313 645 αιτήσεις ασύλου το 1998
- 380 450 αιτήσεις ασύλου το 1999
- 406 585 αιτήσεις ασύλου το 2000
- 424 180 αιτήσεις ασύλου το 2001
- 421 470 αιτήσεις ασύλου το 2002
- 344 800 αιτήσεις ασύλου το 2003
- 276 675 αιτήσεις ασύλου το 2004
- 234 675 αιτήσεις ασύλου το 2005
- 197 410 αιτήσεις ασύλου το 2006
- 222 635 αιτήσεις ασύλου το 2007
- 225 155 αιτήσεις ασύλου το 2008
- 263 925 αιτήσεις ασύλου το 2009
- 259 635 αιτήσεις ασύλου το 2010
- 309 045 αιτήσεις ασύλου το 2011
- 335 290 αιτήσεις ασύλου το 2012
- 431 100 αιτήσεις ασύλου το 2013
- 626 965 αιτήσεις ασύλου το 2014
- 1 322 850 αιτήσεις ασύλου το 2015
- 1 260 920 αιτήσεις ασύλου το 2016
- 712 250 αιτήσεις ασύλου το 2017
- 664 410 αιτήσεις ασύλου το 2018
- 744 810 αιτήσεις ασύλου το 2019

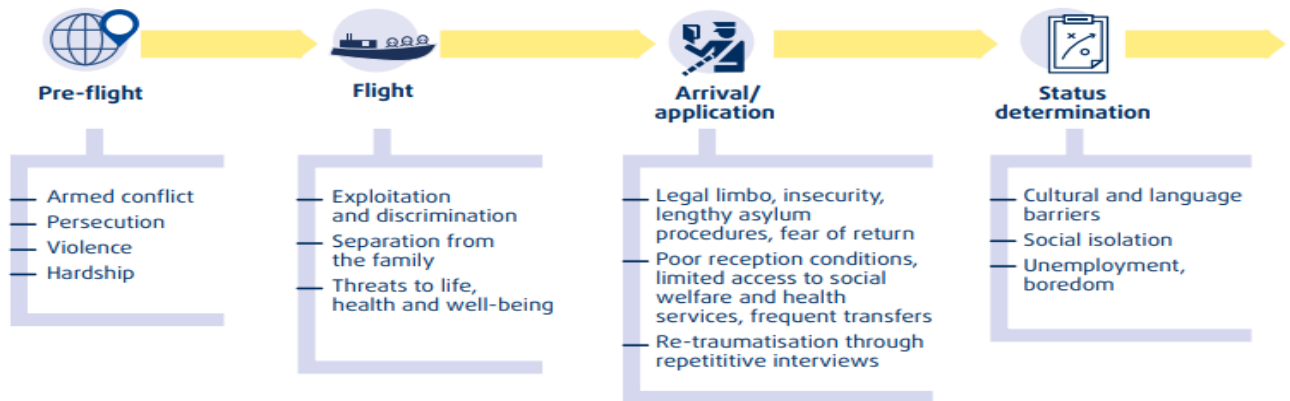
- 471 630 αιτήσεις ασύλου το 2020²²

Σύμφωνα με τη Στατιστική υπηρεσία οι κυριότερες χώρες προορισμού της ΕΕ για το 2020 ήταν η Γερμανία που αντιπροσώπευε το 24,6% των αιτούντων άσυλο, η Ισπανία το 20,7%, η Γαλλία 19,6%, η Ελλάδα 9,1%, η Ιταλία 5,1%. Συγκριτικά με το 2019 οι αιτούντες άσυλο στην Αυστρία αυξήθηκαν κατά +17,5%. Αντίθετα στην Ελλάδα μειώθηκαν κατά -40,9%, στο Βέλγιο -44,1%, -40,9% Γαλλία, -39,4% Ιταλία, -28% Γερμανία, -25% Ισπανία. Η Συρία παραμένει η κύρια χώρα υπηκοότητας των αιτούντων άσυλο στην ΕΕ από το 2013. Και όσον αφορά την ιθαγένεια των αιτούντων άσυλο το 2020 συγκριτικά με το 2019 έχουμε -32,3% λιγότερες αιτήσεις από τη Βενεζουέλα, -65,6% η Γεωργία, -70,8 η Αλβανία, -15,3% η Συρία, -53,4% η Νιγηρία, -39,6 το Ιρακ, -62,3 το Ιράν, -18,6 το Αφγανιστάν. Ακόμη όσον αφορά το φύλο και την ηλικία το 78,7% για το 2020 ήταν ηλικίας κάτω των 35 ετών. Στο παρακάτω πίνακα μπορούμε να παρατηρήσουμε τις ηλικιακές ομάδες αιτούντων άσυλο από τρίτες χώρες για κάθε κράτος μέλος²³.

²² Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ενημερωτικό γράφημα- Αιτήσεις ασύλου στην ΕΕ, 1990-2020. Αναρτήθηκε από: [https://www.consilium.europa.eu/el/infographics/asylum-applications-since-1990/\(02-02-2022\)](https://www.consilium.europa.eu/el/infographics/asylum-applications-since-1990/(02-02-2022)).

²³ Eurostat Statistics Explained. Asylum statistics. Αναρτήθηκε από: [https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Asylum_statistics#Main_countries_of_destination:_Germany.2C_Spain_and_France_\(13-01-2022\)](https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Asylum_statistics#Main_countries_of_destination:_Germany.2C_Spain_and_France_(13-01-2022)).

Γράφημα 2: Κατανομή των αιτούντων άσυλο ανά ηλικιακές ομάδες

Note: The figure illustrates the risk factors as interviewees identified them. Some risk factors, such as family separation or exploitation, may emerge at different times.

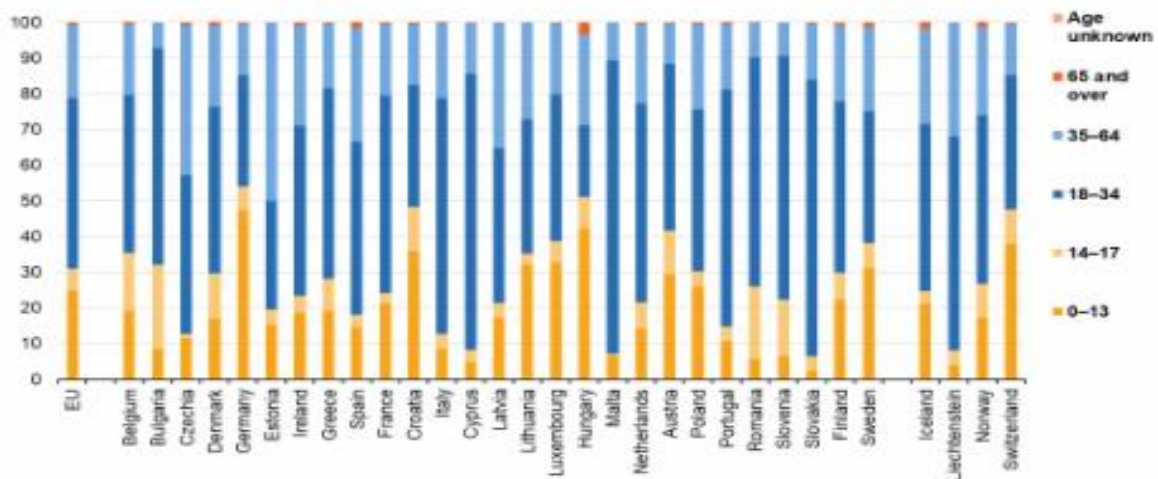
Source: FRA, 2019

Πηγή: Eurostat, [https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=File:Figure_4_Distribution_of_first-time_asylum_applicants_\(non-EU_citizens\)_by_age_groups,_2020_\(%25\).png](https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=File:Figure_4_Distribution_of_first-time_asylum_applicants_(non-EU_citizens)_by_age_groups,_2020_(%25).png)

3.7.1 ΑΙΤΗΣΕΙΣ ΑΣΥΛΟΥ ΣΤΗΝ ΕΕ

Γράφημα 3: Παράγοντες που προκαλούν προβλήματα στη ψυχική υγεία

Distribution of first-time asylum applicants (non-EU citizens) by age groups, 2020 (%)

Note: calculation is based on exact figures (not rounded).

Source: Eurostat (online data code: migr_asyappctza)

eurostat

Πηγή: FRA, https://fra.europa.eu/sites/default/files/fra_uploads/fra-2019-integration-young-refugees_en.pdf

Σύμφωνα τώρα με στοιχεία του 2020 ο πληθυσμός της ΕΕ ανέρχονταν σε 447.319.916 και δέχτηκε 471.630 αιτούντες άσυλο. Τα κράτη μέλη που δέχτηκαν τις περισσότερες αιτήσεις ήταν η Γερμανία (121.955), Γαλλία (93.470), Ισπανία (88.530), Ιταλία (26.535), Βέλγιο (16.710), Σουηδία (16.225), Κάτω χώρες (15.255), Αυστρία (14.180), Κύπρος (7.440)²⁴. Σύμφωνα με την Ύπατη Αρμοστεία η ΕΕ το 2010 δέχτηκε 259.400 αιτήσεις ασύλου, 1.321.600 το 2015, 721.075 το 2019. Σύμφωνα με στοιχεία από Pew Research Center του 2016 το 8,8% του πληθυσμού της Γαλλίας ήταν Μουσουλμάνοι, 6,1% στη Γερμανία, το 7,1% στη Ολλανδία, το 6,3% στο Ηνωμένο Βασίλειο, το 4,8% στην Ιταλία, το 2,6% στην Ισπανία²⁵.

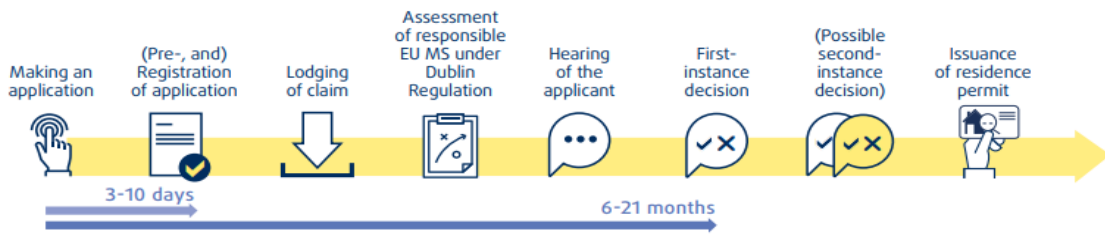
Εν συντομία τα στάδια της διαδικασίας ασύλου είναι η υποβολή, καταχώρηση της αίτησης από 3-6 ημέρες. Σε περίπτωση μεγάλου αριθμού 10 ημέρες. Το κράτος μέλος μεριμνά για τη ολοκλήρωση της διαδικασίας εξέτασης έως εντός 21 μηνών. Η καταγραφή της επιθυμίας το ατόμου, στη συνέχεια η απόφαση που μπορεί να είναι θετική ή αρνητική ή να επανεξεταστεί και αν εγκριθεί τότε εκδίδεται η άδεια διαμονής. Όμως τα παιδιά δε πρέπει να υπόκεινται στα ίδια μέτρα ελέγχου μετανάστευσης με τους γονείς διότι είναι η πιο ευάλωτη ομάδα στην εκμετάλλευση, τη κακοποίηση και τη βία.

Κατά τη διάρκεια της συνέντευξης ασύλου υποβάλλονται ερωτήσεις σχετικά με τα στοιχεία ταυτότητας, τον τρόπο εισόδου στη χώρα, τους λόγους φυγής από τη χώρα καταγωγής ή μη επιθυμίας επιστροφής. Επίσης προστίθεται τυχόν συμπληρωματικά στοιχεία που μπορεί να φανούν χρήσιμα για την αίτηση. Επίσης παρέχεται διερμηνεία σε γλώσσα κατανόηση του αιτούντος. Η συνέντευξη ηχογραφείται ή ελέγχεται από τον αιτούντα με υπογραφή του στο τέλος. Μετά την αίτηση ο αιτών υποβάλλεται στη λήψη δαχτυλικών αποτυπωμάτων που καταχωρούνται στη βάση δεδομένων Eurodac.

²⁴Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Αιτήσεις ασύλου στην ΕΕ. Αναρτήθηκε από: https://www.europarl.europa.eu/infographic/welcoming-europe/index_el.html#filter=2020 (02/01/2022).

²⁵ Pew Research Center: 5 facts about the Muslim population in Europe. Αναρτήθηκε από: <https://www.pewresearch.org/fact-tank/2017/11/29/5-facts-about-the-muslim-population-in-europe/> (24/02/2022).

Εικόνα 2: Τα βήματα της διαδικασίας ασύλου και τα χρονικά διαστήματα

Source: FRA, 2019

Πηγή: FRA, https://fra.europa.eu/sites/default/files/fra_uploads/fra-2019-integration-young-refugees_en.pdf

Ο κύριος λόγος καθυστέρησης των αιτήσεων ασύλου ήταν οι ανεπαρκείς ανθρώπινοι και οικονομικοί πόροι στην ξαφνική αύξηση των αιτημάτων. Δεν υπήρχε η ανάλογα κατάρτιση σε τέτοιες υποθέσεις. Οι άνθρωποι που χειρίζονταν τις υποθέσεις υπερφορτώθηκαν ως αποτέλεσμα μια κακής ποιότητας αποφάσεις. Η ίδια έλλειψη υπήρχε στην οργάνωση, στη δικηγορία, στη διερμηνεία.

Με το Συμβούλιο του Ταμπερέ το 1999 αποφασίστηκε η ευρύτερη συνεργασία της ΕΕ με τις χώρες προέλευσης των μεταναστών και τη καλύτερη διαχείριση των μεταναστών που εισέρχονται στην ΕΕ, η ανάπτυξη ενός κοινού ευρωπαϊκού μοντέλου ασύλου και η διαχείριση των μεταναστευτικών ροών. Το συμβούλιο του Λαέκ το 2001 ήταν περισσότερο ενισχυτικό στη συνεργασία για θέματα μετανάστευσης. Στο συμβούλιο της Σεβίλλης, το 2002, κεντρικός άξονας ήταν η παράτυπη μετανάστευση. Στο Συμβούλιο της Θεσσαλονίκης, το 2003, συστάθηκε η FRONTEX για τη φύλαξη των εξωτερικών συνόρων. Στο Συμβούλιο των Βρυξελλών, το 2005, αποφασίστηκε η συνεργασία των κρατών-μελών για την καλύτερη αντιμετώπιση του μεταναστευτικού φαινομένου. Το 2007, πάλι στις Βρυξέλλες συστάθηκε το Ευρωπαϊκό Ταμείο ένταξης μεταναστών και το 2008, το Ευρωπαϊκό Σύμφωνο για τη Μετανάστευση και το Άσυλο, ένα πρώιμο στάδιο κοινής μεταναστευτικής πολιτικής.

Εικόνα 3: Κοινό Ευρωπαϊκό σύστημα ασύλου

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή, <https://twitter.com/eeathina/status/717689054427541504>

Σύμφωνα με τη τελευταία ενημέρωση 13 Μαρτίου του 2022 εκτιμούνται 15,922 αφίξεις. Εκ των οποίων 14,501 από θάλασσα, 1,421 από στεριά. Επίσης εκτιμούνται 221 θάνατοι μέχρι τώρα για το 2022. Από τη θάλασσα εισδοχή το 19,9% είναι παιδιά, το 7,7% γυναίκες και το 72,4% άντρες. Τα δεδομένα αυτά αφορούν τη Μεσόγειο θάλασσα από την Ισπανία, Ιταλία, Μάλτα, Κανάρια νησιά, Κύπρο και Ελλάδα. Παρακάτω επισυνάπτεται πίνακας με δεδομένα αφίξεων, απωλειών και θανάτων ίδιας γεωγραφικής διαμέτρου για τα έτη 2014-2021²⁶.

²⁶Operational data portal. Refugee situations. Mediterranean situation. Αναρτήθηκε από: <https://data2.unhcr.org/en/situations/mediterranean> (13-03-2022).

Γράφημα 4: Η κατάσταση στη Μεσόγειο από το 2014-2021

Previous years	Arrivals *	Dead and missing
2021	123,318	1,977
2020	95,774	1,401
2019	123,663	1,335
2018	141,472	2,270
2017	185,139	3,139
2016	373,652	5,096
2015	1,032,408	3,771
2014	225,455	3,538

Πηγή: unhcr.org, <https://data2.unhcr.org/en/situations/mediterranean>

3.8 ΟΙ ΛΕΠΤΕΣ ΙΣΟΡΡΟΠΙΕΣ

Όταν οι μετανάστες-πρόσφυγες εισέρχονται στη χώρα υποδοχής δημιουργούνται αλλαγές που διαταράσσουν τα υπάρχουσα δεδομένα. Πρωτίστως επηρεάζεται ο εργασιακός τομέας, το ασφαλιστικό, εφόσον εργάζονται νόμιμα, απολαμβάνουν δικαίωμα στην ασφάλιση και την υγεία. Ο κοινωνικός τομέας με τη καθημερινή συναναστροφή με το γηγενή πληθυσμό, η εκπαίδευση εφόσον οι άνθρωποι αυτοί επιζητούν μόρφωση ή η δεύτερη γενιά αυτών. Αφετέρου η χώρα αποστολής αποσυμπιέζεται πληθυσμιακά, μειώνεται ο αριθμός ατόμων που αναζητούν εργασία και λαμβάνουν εμβάσματα. Αποφορτίζεται η αγορά εργασίας στη χώρα προέλευσης και επανεισάγεται ο μετανάστης στη χώρα αποστολής έχοντας βελτιωτικό ρόλο στην οικονομία του κράτους. Έχει συνδεθεί η ανεργία με το ύψος του μεταναστευτικού πληθυσμού. «η Φιλανδία, η Ιταλία και η Ισπανία, οι οποίες εμφανίζουν σχετικά υψηλά ποσοστά ανεργίας, έχουν μικρό ποσοστό ξένων εργατών στο έδαφός τους και αντίστροφα χώρες όπως το Λουξεμβούργο και η Σουηδία στις οποίες ο ξένος πληθυσμός αντιπροσωπεύει ένα σχετικά υψηλό ποσοστό επί του συνόλου, τα ποσοστά ανεργίας είναι μειωμένα»²⁷. Η μεταναστευτική εργασία είναι συμπληρωματική και δίνει ώθηση στην οικονομία. Ο κύριος λόγος για τον οποίο συμβαίνει αυτό είναι διότι οι μετανάστες

²⁷"Trends in International Migration", OECD Annual Report, 2001, σ. 62. Αναρτήθηκε από <https://www.oecd.org/migration/mig/2508596.pdf> (10-12-2021)

κατά κύριο λόγο απασχολούνται σε θέσεις εργασίας που δεν υπάρχει επαρκής προσφορά από τη πλευρά του εγχώριου εργατικού δυναμικού. Οι μετανάστες όμως ως ομάδα μειονεκτική και ευάλωτη που πολλές φορές δεν διαθέτει νομιμοποιητικά έγγραφα ή επειδή είναι πολύ δύσκολη η νομιμοποίηση λόγω του συστήματος λειτουργίας σε τέτοια θέματα ενός κράτους, πέφτει θύμα εργασιακής εκμετάλλευσης και δουλείας. Γι' αυτό οι πρόσφυγες-μετανάστες πρέπει να γίνουν μέρος της κοινωνίας χωρίς νομικούς λαβύρινθους και γραφειοκρατίες αλλά με πλήρη δικαιώματα και υποχρεώσεις.

3.9 Η ΕΝΤΑΞΗ ΤΩΝ ΜΕΤΑΝΑΣΤΩΝ ΚΑΙ ΤΑ ΕΜΠΟΔΙΑ

Η παγκοσμιοποίηση έχει δημιουργήσει μία οικουμενική πολυεθνική αγορά εργασίας. Οι εξελίξεις έρχονται πολύ συχνά σε σύγκρουση με την πραγματικότητα. Η διασυνοριακή κινητικότητα επηρεάζει έντονα τις χώρες που δέχονται και αποστέλλουν εργατικό δυναμικό διότι αλληλεπιδρά η παγκόσμια με την εθνική διάσταση. Ο μετακινούμενος οικονομικός μετανάστης αλλάζει το χάρτη της απασχόλησης. Γι' αυτό γίνεται απαραίτητη η προσαρμογή των εθνικών πολιτικών. Η μετανάστευση επηρεάζεται και επηρεάζει το ιστορικό γίνεσθαι. Αποκτά κάθε φορά ιδιαίτερη μορφή και πολυπλοκότητα. Επηρεάζει πολλά δεδομένα και ταυτόχρονα.

Τα κράτη-μέλη προσπαθούν να καλύψουν τις εργασιακές τους ανάγκες με βάση τις εργασιακές ικανότητες και γνώσεις των ατόμων που επιθυμούν να ενταχθούν στη χώρα προκειμένου να τονωθεί η αγορά και το ενεργό εργατικό δυναμικό. Πέρα όμως από τον εργασιακό παράγοντα, είναι και ο ανθρωπιστικός ο οποίος δημιουργεί αντιφάσεις στον σχεδιασμό και την άσκηση μεταναστευτικής πολιτικής από τη μία της οικονομικής ενσωμάτωσης και από την άλλη της κοινωνικής. Ακρογωνιαίος λίθος είναι κατά πόσο η χώρα υποδοχής είναι δεκτική της ύπαρξης διαφορετικότητας και κατά πόσο λαμβάνει αυτές τις παραμέτρους ως στοιχεία εμπλουτισμού και κοινωνικής εξέλιξης.

Η ένταξη είναι μία διαδικασία αμφίδρομης προσαρμογής. Η ένταξη προσφύγων και μεταναστών έχει τέσσερις πτυχές, την οικονομική, την κοινωνική,

την πολιτισμική και την πολιτική και στόχος είναι η ενσωμάτωση αυτών σε όλες αυτές τις δομές.

3.10 ΠΟΛΥΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΕΣ ΚΟΙΝΩΝΙΕΣ

Οι ευρωπαϊκές εθνικές ταυτότητες δέχονται ένα επανόρθωτο πλήγμα. Μετατρέπονται σε πολυπολιτισμικές κοινωνίες με έντονα ωστόσο εθνικά χαρακτηριστικά και προσπαθούν να τα επιβάλλουν στους μετανάστες. Πρόκειται για ένα δύσκολο θέμα πληθυσμιακών ισορροπιών και κάθε κράτος είναι υπεύθυνο για τις αλλαγές, τις θετικές αλλά και αρνητικές συνέπειες στο εσωτερικό της κάθε χώρας. Οι πρώτοι που εισπράττουν τα αποτελέσματα των μεταναστευτικών κινήσεων είναι οι πολίτες της κοινωνίας. Από την άλλη ο μετανάστης έχει την ανάγκη να συμμετέχει σε κοινωνικές υπηρεσίες να συνυπάρχει με άλλους συμπατριώτες του και να έχει στενή σχέση με ό,τι θυμίζει τη πατρίδα του.

Στο μοντέλο της αφομοίωσης οι εισερχόμενοι αποδέχονται σχεδόν εξολοκλήρου τα ήθη, τα πολιτισμικά στοιχεία της κοινωνίας υποδοχής. Δηλαδή αποκόπτονται και απομακρύνονται από το παρελθόν τους. Στο μοντέλο της ενσωμάτωσης υπάρχουν στοιχεία ανεκτικότητας και ισότητας αποσκοπώντας στη δημιουργία μίας κοινωνίας με αρχές ισονομίας και εύρυθμης συνύπαρξης. Δηλαδή αναγνωρίζεται η διαφορετικότητα. Αυτές οι μεταναστευτικές-προσφυγικές ομάδες είναι φορείς ενός πολιτισμού. Δέχονται και ασκούν επιδράσεις στη χώρα υποδοχής. Σκοπός λοιπόν δεν πρέπει να είναι η αφομοίωση αλλά η ενσωμάτωση.

Οι πολυπολιτισμικές φυσιογνωμίες των σύγχρονων κοινωνιών απαιτούν υιοθέτηση πρακτικών διαχείρισης αυτού του πολυπολιτισμικού ψηφιδωτού. Όσον αφορά την εκπαιδευτική καθημερινότητα, τους μαθητές αλλά και την αλληλεπίδραση του γηγενούς πληθυσμού με τους αλλόφωνους. Χρίζεται αναγκαία η δόμηση αισθημάτων ειρήνης, φιλίας, αλληλεγγύης, ισότητας ευκαιριών, ισοτιμίας ανεξαρτήτως φυλής, χρώματος, θρησκείας, πολιτισμικής προέλευσης, γλώσσας. Η σύγχρονη λοιπόν κοινωνία είναι πλουραλιστική και ετερογενής με ιδιαιτερότητες. Υπάρχει μία κυρίαρχη ομοιογένεια με μικρές μειονότητες που έχουν τους δικούς τους διαφορετικούς πολιτισμούς.

Ακρογωνιαίος λίθος όμως αυτής της συνύπαρξης είναι η αποδοχή της διαφορετικότητας και η συμβίωση. Εξίσου δηλαδή και αυτές οι κοινωνίες να έχουν τα πρόσφορα μέσα να καλλιεργήσουν, να διατηρήσουν και να μεταδώσουν τη παράδοσή τους.

3.10.1 ΔΙΑΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Αυτός είναι ο ρόλος της διαπολιτισμικής εκπαίδευσης. Η μετάδοση αξιών αλληλεγγύης, αποδοχής, ανεκτικότητας μέσω του διαλόγου και της συνύπαρξης. Είναι αναγκαιότητα η αλληλεπίδραση και η συνεργασία διαφορετικών ομάδων για την δημιουργία ανοιχτών κοινωνιών. Έτσι καμία ομάδα δε θα απολέσει τα δικά της ιδιαίτερα χαρακτηριστικά και θα εξαλειφθεί η αντίληψη επικράτησης του ανωτέρου ή του κυρίαρχου. Στόχος της διαπολιτισμικής εκπαίδευσης είναι να γνωρίσουν οι γηγενείς πληθυσμοί τον πολιτισμό και τον τρόπο ζωής άλλων λαών και να προβούν στην εξερεύνηση κοινών στοιχείων αλλά και των διαφορών με έμφαση τον εμπλουτισμό. Η Ευρώπη έχει μείνει πίσω στη προσέλκυση των ταλέντων συγκριτικά με τις ΗΠΑ, τον Καναδά, την Αυστραλία²⁸.

Η εκπαίδευση είναι ο πυρήνας μίας καλύτερης κοινωνίας και η γνώση επηρεάζεται από το τρόπο που τη προσεγγίζουμε. Η εκπαίδευση δεν έχει να κάνει μόνο με τη συμμετοχή στην εκπαιδευτική διαδικασία αλλά τη πολύπλευρη καλλιέργεια της προσωπικότητας, των δυνατοτήτων, του δημοκρατικού ήθους. Η εκπαίδευση πρέπει να είναι προσβάσιμη προς όλους, να είναι ποιοτική και προσαρμοστική. Όλοι έχουν το δικαίωμα στην εκπαίδευση. Πρέπει να υπερβούμε τα εμπόδια και το σχολείο να ετοιμάζει όλους τους μαθητές για μια υπεύθυνη ζωή, μια ελεύθερη κοινωνία ειρηνική και δίκαιη. Στόχος πρέπει να είναι η προαγωγή της ισότιμης συμμετοχής, της συμπερίληψης, της ιδιαίτερης προσέγγισης της εκπαιδευτικής διαδικασίας. Διότι το διαφορετικό μορφωτικό υπόβαθρο πρέπει να αποτελεί ευκαιρία αλληλεπίδρασης και εμπλουτισμού. Να εκτιμηθούν τα μοναδικά χαρίσματα όλων. Καθώς η διαφορετικότητα είναι μια δημιουργική δυνατότητα. Εκτός από τα παραπάνω το σχολείο έχει υποστηρικτικό ρόλο για τους πρόσφυγες. Για τα παιδιά αυτά η συμμετοχή στο σχολείο τους

²⁸ Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Δεξιότητες και ταλέντα. Αναρτήθηκε από: https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/promoting-our-european-way-life/new-pact-migration-and-asylum/skills-and-talent_el (07-01-2022).

προσδίδει την αίσθηση της επιστροφής σε μία κανονικότητα και αυτό δρα θετικά στη ψυχολογία τους.

3.10.2 Η ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΤΟΥ ΑΥΡΙΟ

Η κοινωνία έχει δοκιμαστεί πολλαπλά με την οικονομική κρίση, τις φυσικές καταστροφές, τη μετανάστευση, τον κορονοϊό, τον εγκλεισμό που επέφερε αυτή η πανδημία, η ακρίβεια, η αύξηση της βίας, η απουσία αγαπημένων ανθρώπων από αυτά τα φαινόμενα. Η παγκοσμιοποίηση έχει επιφέρει μεγάλες κοινωνικές ανισότητες. Η καθημερινή, δυσάρεστη, βομβαρδιστική ειδησιογραφία εξάπλωσε φόβο, αγανάκτηση ακόμη μεγαλύτερη ανασφάλεια και αβεβαιότητα και ωθεί τους ανθρώπους πολλές φορές στο να θέτουν παρωπίδες σε όραση και ακοή προς θετικά πράγματα και να αναζητούν τη ρουτίνα και την ηρεμία. Η προσφυγιά δεν αποτελεί επιλογή. Είναι ένα γεγονός δυσάρεστο, φέρνει το άτομο σε οριακή κατάσταση και ιδιαίτερα επικίνδυνη καθώς βιώνει δύσκολες καταστάσεις, πιέσεις με αντίτιμο πολλές φορές την ίδια του τη ζωή. Απαιτούνται λοιπόν συνεχώς περαιτέρω προσπάθειες ώστε να βελτιωθεί η συνοχή μεταξύ των τομέων πολιτικής.

Υπάρχει συνεχής ανάγκη για διεθνείς προσπάθειες για την περαιτέρω γνώση και ανάλυση του φαινομένου της μετανάστευσης. Η σύγχρονη μετανάστευση μας ωθεί στην αναδόμηση της κοινωνίας. Πρέπει να αξιοποιηθεί η γλώσσα, οι δεξιότητες και ο πολιτισμός αυτών των ανθρώπων και να αναπτυχθούν επιχειρησιακοί δεσμοί. Πρέπει η αντίληψη για τη μετανάστευση να είναι ανθρώπινη, ρεαλιστική και να ωθεί σε εποικοδομητικές δράσεις. Για να ασκεί η Ευρώπη πολιτική κατά των διακρίσεων πρέπει πρώτα η ίδια να σέβεται τα θεμελιώδη ανθρώπινα δικαιώματα και τις αξίες της. Αυτό θα επιτευχθεί με τις συχνές επαφές, τις δραστηριότητες, τον διαπολιτισμικό διάλογο όλων των μελών της κοινωνίας προκειμένου να βελτιωθεί η αμοιβαία κατανόηση. Επίσης τα κράτη μέλη πρέπει να ενεργούν με αλληλεγγύη, συνοχή και συμπληρωματικότητα. Διότι οι θεμελιώδεις αξίες της ΕΕ είναι η ασφάλεια, η προστασία και η δικαιοσύνη. Πρέπει να επιβάλλεται ο νόμος, να υπάρχει διαχείριση στα σύνορα ώστε να επιτευχθούν αυτές οι αξίες.

Το μεταναστευτικό ζήτημα αποτελεί αναπόσπαστο τμήμα των εξωτερικών σχέσεων της Ένωσης. Υπάρχει σχέση συνέργειας μεταξύ μετανάστευσης και ανάπτυξης. Η δημογραφική γήρανση του ευρωπαϊκού πληθυσμού, η συρρίκνωση του πληθυσμού σε ηλικία εργασίας καθιστά ακόμη περισσότερο σημαντική τη πολυμερή προσέγγιση για την έγκαιρη ένταξη στην αγορά εργασίας προς όφελος αφενός των προσφύγων αφετέρου της οικονομίας και της κοινωνίας. Ο αυξανόμενος γηράσκων πληθυσμός της Ευρώπης και ο νεανικός πληθυσμός των προσφύγων θα έχει αντίκτυπο στην οικονομική ανάπτυξη και τις ευκαιρίες απασχόλησης. Ο καθορισμός του αριθμού μεταναστών εργαζομένων αποτελεί αρμοδιότητα των κρατών μελών. Για την επίτευξη αυτού του σκοπού, είναι απαραίτητος ο σχεδιασμός αποτελεσματικών πολιτικών και να αποτραπεί η απομόνωση ορισμένων ομάδων. Διότι η ανεπαρκής διαχείριση μεταναστευτικών ροών μπορεί να οδηγήσει σε ανθρωπιστικές καταστροφές. Πρέπει να υπάρχει πνεύμα συνυπευθυνότητας, με ανάπτυξη βιώσιμων λύσεων και δημιουργία σταθερών υποδομών. Η ΕΕ πρέπει να στηρίζει τα νότια και ανατολικά σύνορά της προκειμένου να μπορούν να διαχειρίζονται καλύτερα τη μετανάστευση.

Όσοι επιθυμούν να εισέλθουν στα εδάφη της ΕΕ είτε είναι επιχειρηματίες, είτε σπουδαστές, είτε επιστήμονες, είτε εργαζόμενοι, είτε άτομα που χρήζουν προστασίας πρέπει να γίνεται η ένταξή τους αποτελεσματικά και αποδοτικά²⁹. Ο βασικός στόχος της ΕΕ είναι μία Ευρώπη ευθύνης, σύμπραξης, αλληλεγγύης. Μία μεταναστευτική πολιτική που να προσαρμόζεται στις προτεραιότητες και ανάγκες των κρατών μελών. Η δημιουργία εταιρικών σχέσεων μεταξύ των τοπικών αρχών, του ιδιωτικού τομέα, των οργανώσεων μεταναστών για την προώθηση της μεταφοράς γνώσεων και δεξιοτήτων μεταξύ των χωρών προέλευσής τους και των χωρών προορισμού τους,

Πρέπει να ληφθούν υπόψη οι μακροπρόθεσμες συνέπειες της μετανάστευσης, η αγορά εργασίας και η κοινωνική κατάσταση των μεταναστών. Η μετανάστευση εργατικού δυναμικού προς μια περιοχή αναζωογονεί την ανταγωνιστικότητα και την οικονομία. Γι' αυτό θα πρέπει να γίνει αντιστοίχιση δεξιοτήτων και αναγκών. Να αξιολογηθούν οι δεξιότητες με τη ζήτηση στις ευρωπαϊκές αγορές εργασίας. Εν κατακλείδι η κοινωνία και τα μέσα πρέπει να

²⁹Συμβούλιο της ΕΕ. Πρόγραμμα Στοκχόλμης. Σελ. 4. Αναρτήθηκε από: <https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2010:115:0001:0038:el:PDF>. Σελ. 4.

βοηθήσουν στην καλλιέργεια αντιμετώπισης αυτών των ανθρώπων ως συμπολίτες και όχι ως αλλοδαπούς.

3.11 ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗ

Το φαινόμενο της μετανάστευσης είναι παγκόσμιο. Τα κράτη μέλη αντιμετωπίζουν τα ίδια προβλήματα άρα είναι αναγκαία η κοινή χάραξη μεταναστευτικής πολιτικής. Η Ευρώπη δε μπορεί να υποδέχεται ανθρώπους ανεξέλεγκτα. Πρέπει να υποδέχεται τόσους όσους η μετακίνηση και ενσωμάτωση θα είναι επιτυχής και μέσω της εκπαίδευσης και της κατάρτισης να γίνουν ενεργοί πολίτες και να συνεισφέρουν στην κοινωνία. Οι πολιτικές λοιπόν πρέπει να είναι αποτελεσματικές, άμεσες, βιώσιμες και καινοτόμες.

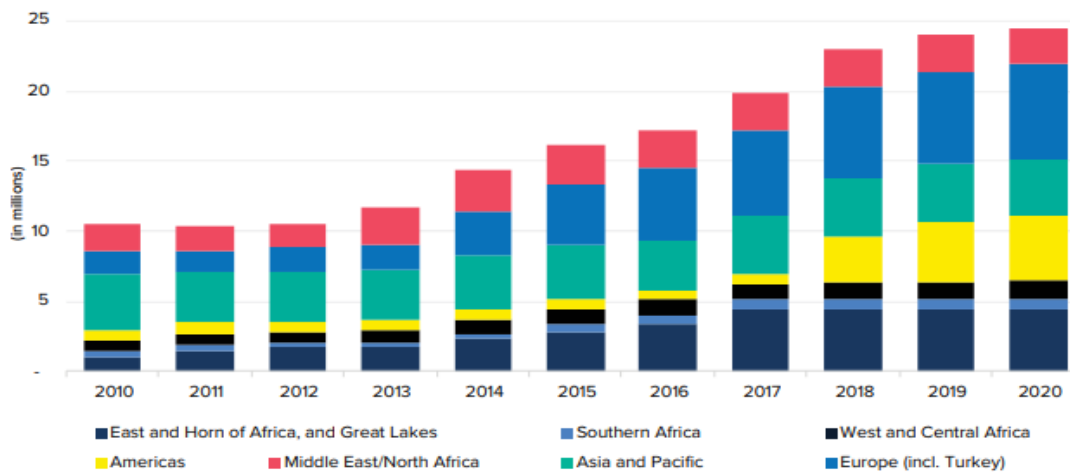
Σύμφωνα με την έκθεση της UNHCR για το 2020 82,4 εκατ. άνθρωποι εκτοπίστηκαν βίαια. Το 86% φιλοξενούνταν σε αναπτυσσόμενες χώρες. 3,7 εκατ. πρόσφυγες φιλοξενούνταν στη Τουρκία. Το 73% σε γειτονικές χώρες. Η σοβαρότητα των επισιτιστικών κρίσεων, οι παρατεταμένες συγκρούσεις, τα ακραία καιρικά φαινόμενα και οι οικονομικές επιπτώσεις του COVID-19 επιδείνωσαν τις καταστάσεις.

Η Τουρκία είναι η μεγαλύτερη χώρα υποδοχής προσφύγων στο κόσμο. Αντιπροσωπεύει το 15% όλων των ανθρώπων που έχουν εκτοπιστεί εκτός συνόρων παγκοσμίως. Η Γερμανία ήταν η δεύτερη μεγαλύτερη χώρα υποδοχής στην Ευρώπη, με 1,2 εκατομμύρια πρόσφυγες (5%). Η Τουρκία φιλοξενεί περισσότερους από 3,6 εκατομμύρια Σύρους πρόσφυγες, η κυβέρνηση έδωσε προτεραιότητα στην εκπαίδευση πραγματοποιώντας επενδύσεις που βοήθησαν στην προετοιμασία των παιδιών από τη Συρία για τη μετάβαση από τα προσωρινά εκπαιδευτικά κέντρα στο τουρκικό δημόσιο σχολικό σύστημα. Τα παιδιά πρόσφυγες έλαβαν επίσης μαθήματα τουρκικής γλώσσας, ενισχυτικό εκπαιδευτικό υλικό ενώ οι δάσκαλοι έλαβαν επίσης εκπαίδευση³⁰.

³⁰ Global trends forced displacement in 2020. Αναρτήθηκε από: <https://www.unhcr.org/60b638e37.pdf>. Σελ 11. (10-02-2022). Σελ 11.

Στο παρακάτω γράφημα επισυνάπτεται η μετακίνηση των ανθρώπων ανά περιοχή από το 2010-2020 σύμφωνα με το UNHCR.

Γράφημα 5: Η μετακίνηση των ανθρώπων ανά περιοχή από το 2010-2020
Πηγή: unhcr, <https://www.unhcr.org/60b638e37.pdf>

Για το έτος 2020, περίπου το 56% όλων των ατόμων που εμφανίζονται διασυνοριακά διέμεναν σε μόλις 10 χώρες. Οι τρεις μεγαλύτερες χώρες φιλοξενούμενων ασύλου είναι από την Τουρκία (3,652,000) , την Κολομβία (1,731,000) και το Πακιστάν (1,439,000). Ακολουθεί η Ουγκάντα (1,421,000), η Γερμανία (1,211,000), το Σουδάν (1,040,000), ο Λίβανος (870,000), το Μπαγκλαντές (867,000), η Αιθιοπία (800,000), Ιράν (800,000).

«Το 2015 και το 2016 καταγράφηκαν πάνω από 2.3 εκατ. παράνομες διελεύσεις. Το 2020, ο συνολικός αριθμός των παράτυπων διελεύσεων των εξωτερικών συνόρων της ΕΕ ανήλθε σε 124.000»³¹. Ωστόσο τους πρώτους πέντε μήνες του 2021 ο αριθμός παράτυπων διελεύσεων έφτασε τις 47.100, 47% μεγαλύτερο από πριν ένα χρόνο. Επίσης το 2020 οι αφίξεις σε Ισπανία και ιδιαίτερα στα Κανάρια νησιά αυξήθηκε κατά 46% συγκριτικά με το 2019. Η διάβαση της Μεσογείου παραμένει θανατηφόρα με νεκρούς και αγνοούμενους 1754 το 2020, 2095 το 2019. Επίσης μόνο το 14% των προσφύγων παγκοσμίως

³¹Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Προσφυγική κρίση της ΕΕ: στοιχεία και αριθμοί. Αναρτήθηκε από: <https://www.europarl.europa.eu/news/el/headlines/society/20170629STO78630/prosfugiki-krisi-kai-ee-stoicheia-kai-arithmoi> (31-01-2021).

φιλοξενούνται σε ανεπτυγμένες χώρες. Οι χώρες που φιλοξενούν τον μεγαλύτερο αριθμό προσφύγων είναι η Τουρκία, η Κολομβία, το Πακιστάν, η Ουγκάντα και η Γερμανία. Όλα αυτά σύμφωνα με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.

Υπάρχει ακόμη μεγαλύτερη ανάγκη αλληλεγγύης και συνεργασίας για την υποστήριξη των χωρών υποδοχής και των προσφυγικών πληθυσμών. Η εξέρευση βιώσιμων λύσεων που τους δίνουν τη δυνατότητα να ξαναχτίσουν τη ζωή τους και να ζήσουν με ασφάλεια και αξιοπρέπεια. Ο επαναπατρισμός, η επανεγκατάσταση σε τρίτη χώρα, η ένταξη. Το 2020, εκτιμάται ότι επέστρεψαν 251.000 πρόσφυγες σε 30 χώρες καταγωγής³².

Η μετανάστευση είναι ένα φαινόμενο του παρελθόντος αλλά με νέα χαρακτηριστικά. Η παγκοσμιοποίηση και οι νέες οικονομικές συνθήκες παράγουν μεγάλες οικονομικές και κοινωνικές ανισότητες με αποτέλεσμα να δημιουργούνται νέες μεταναστευτικές ροές. Οι οικονομικοί μετανάστες ακολουθούν το κεφάλαιο διότι αναζητούν καλύτερες συνθήκες ζωής. Οι τεχνολογίες έχουν δημιουργήσει όπως προαναφέρθηκε νέες οικονομικές δραστηριότητες και καταναλωτικές συνήθειες. Ακόμη καλύτερα πέρα από τους μετανάστες και τα διαχειριστικά θέματα αυτών θα πρέπει να συνειδητοποιήσουμε ότι είναι μία παγκόσμια κατάσταση γενικής κινητικότητας. «Οι πληθυσμοί δεν θα πρέπει να αντιμετωπίζονται ως παθητικοί αποδέκτες βοήθειας από δωρητές είτε αυτοί είναι ΜΚΟ, φιλανθρωπικές οργανώσεις, αλλά ως ενεργά υποκείμενα της παγκόσμιας κοινωνίας πολιτών»³³. Η μετανάστευση είναι ένα κοινό σημείο. Επηρεάζει όλες τις χώρες παγκοσμίως. Ορισμένες είναι χώρες υποδοχής, άλλες χώρες αποστολής ή διέλευσης. Μία χώρα λαμβάνοντας εντολές από την ΕΕ είναι δύσκολο να αντιμετωπίσει από μόνη της το περίπλοκο θέμα της μετανάστευσης.

³² Ο.π. Global trends forced displacement in 2020. Σελ 44.

³³ Ο.π. ΕΝΤΑΞΗ ΤΩΝ ΜΕΤΑΝΑΣΤΩΝ: ΑΝΤΙΛΗΨΕΙΣ, ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ, ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ

3.12 ΣΧΕΔΙΟ ΔΡΑΣΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΤΑΞΗ ΚΑΙ ΣΥΜΠΕΡΙΛΗΨΗ ΣΤΗΝ ΕΕ ΓΙΑ ΤΗ ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟ 2021-2027

Δεν είναι εύκολη η χάραξη πολιτικής διότι αλλάζουν συνεχώς τα δεδομένα. Όμως ο ευρωπαϊκός τρόπος ζωής είναι ένας τρόπος ζωής χωρίς αποκλεισμούς. Σύμφωνα με την Επιτροπή και το σχέδιο δράσης σχετικά με την ένταξη και την συμπερίληψη για τη δημοσιονομική περίοδο 2021-2027 αναφέρει πως εάν θέλουμε να βοηθήσουμε τις κοινωνίες και τις οικονομίες μας να ευδοκιμήσουν, πρέπει να υποστηρίξουμε όλους όσους ανήκουν στην κοινωνία³⁴. Ενδυνάμωση όσων αντιμετωπίζουν δυσκολίες. Σημαίνει παροχή ίσων ευκαιριών σε όλους, να απολαμβάνουν τα δικαιώματά τους και να συμμετέχουν στην κοινοτική και κοινωνική ζωή, ανεξάρτητα από το υπόβαθρο τους. Όλοι έχουν σημασία, όλοι πρέπει να απολαμβάνουν τα δικαιώματά τους και να έχουν ευκαιρίες. Η ένταξη των προσφύγων και μεταναστών είναι μία κοινωνική και οικονομική επένδυση για την Ευρώπη. Αλλά για να επιτύχει αυτή η προσπάθεια, πρέπει να είναι αμφίδρομη δηλαδή η Ευρώπη να προσφέρει βοήθεια στην ενσωμάτωση αλλά και η μετανάστες να καταβάλλουν προσπάθεια να ενσωματωθούν. Η επιτυχής ένταξη λοιπόν των μεταναστών εξαρτάται τόσο από την έγκαιρη δράση όσο και από τις μακροπρόθεσμες επενδύσεις.

Σχετικά με το Ταμείο Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης (AMIF) για τη περίοδο 2021-2027, η Επιτροπή υποστηρίζει τις ενέργειες των κρατών-μελών για προώθηση οικειοθελών επιστροφών από την ΕΕ. Παρέχει επίσης οικονομική υποστήριξη «για τη συντήρηση και την ανάπτυξη των εργαλείων πληροφόρησης σε επίπεδο ΕΕ, όπως το εργαλείο βοήθειας επανένταξης και ο κατάλογος βοήθειας για την επιστροφή και την επανένταξη, καθώς και για την ανάπτυξη ικανοτήτων στα κράτη μέλη»³⁵. Τον Ιούλιο του 2021 το Κοινοβούλιο ενέκρινε τη δημιουργία του νέου Ταμείου Ασύλου Μετανάστευσης και Ένταξης για τη περίοδο 2021-2027, ύψους 9,88 δις. ευρώ και το Ταμείο Ολοκληρωμένης Διαχείρισης των

³⁴ Action plan on Integration and Inclusion 2021-2027. Αναρτήθηκε από: https://ec.europa.eu/home-affairs/system/files_en?file=2020-11/action_plan_on_integration_and_inclusion_2021-2027.pdf (27-11-2021)

³⁵ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ. Η στρατηγική της ΕΕ για την οικειοθελή επιστροφή και την επανένταξη. Αναρτήθηκε από: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52021DC0120&from=EN> (28-12-2021). Σελ. 18.

Συνόρων ύψους 6,24 δις³⁶ ευρώ. Προκειμένου να ενισχύσει τη κοινή πολιτική ασύλου και τη διαχείριση των εξωτερικών συνόρων, να στηρίξει την ένταξη, να καταπολεμήσει τη παράνομη μετανάστευση και να προστατέψει τα θεμελιώδη δικαιώματα αυτών των ανθρώπων με ακόμη μεγαλύτερο σεβασμό. Επίσης ο FRONTEX παρέχει συμπληρωματική υποστήριξη. Όσον αφορά το μακροπρόθεσμο προϋπολογισμό της ΕΕ για τη δημοσιονομική περίοδο 2021-2027 και τη στήριξη της μετανάστευσης ο κανονισμός προβλέπει 22,7 δις ευρώ για τους τομείς της μετανάστευσης και της διαχείρισης των συνόρων για την επταετία. Επίσης η χρηματοδότηση για έως 10.000 συνοριοφύλακες έως το 2027³⁷.

Σύμφωνα με το πλάνο δράσης για την ένταξη και την συμπερίληψη για τη δημοσιονομική περίοδο 2021-2027 για να μπορέσει να ευδοκιμήσει η οικονομία και η κοινωνία θα πρέπει να υπάρχει υποστήριξη σε όλους όσους ανήκουν σε αυτή. Η ενδυνάμωση όσων αντιμετωπίζουν μειονεκτήματα, η παροχή ίσων ευκαιριών και δικαιωμάτων ανεξαρτήτου υποβάθρου. Η διασφάλιση ενωμένων και συνεκτικών κοινωνιών. Η δημιουργία του χαρτοφυλακίου «προώθηση του ευρωπαϊκού τρόπου ζωής μας»³⁸ υπερασπίζεται ότι κανείς δε πρέπει να μένει πίσω, ότι όλοι έχουν σημασία, όλοι πρέπει να ασκούν τα δικαιώματά τους, να έχουν πρόσβαση σε αυτά, να έχουν ευκαιρίες και να υπάρχει ασφάλεια.

Η ένταξη είναι μία αμφίδρομη διαδικασία και για να είναι αποτελεσματική πρέπει οι πολίτες της ΕΕ να προσφέρουν βοήθεια για την ενσωμάτωση και οι μετανάστες να προσπαθούν ενεργά να ενσωματωθούν. Πρέπει να αλλάξει η νοοτροπία και η ασυνείδητη προκατάληψη με τον οποίο οι άνθρωποι αντιλαμβάνονται ο ένας τον άλλο και αντιμετωπίζουν το άγνωστο. Το σχολείο διαδραματίζει καταλυτικό ρόλο διότι εμποδίζει τους νέους να προσελκύονται από εξτρεμιστικές ιδεολογίες. Η συμπερίληψη είναι από τους πρωταρχικούς άξονες στρατηγικής της ΕΕ και θα επιδιώξει να διασφαλίσει στο μέγιστο βαθμό ότι όλα τα παιδιά, ανεξαρτήτως καταγωγής, ικανότητας, κοινωνικοοικονομικού υποβάθρου, νομικής κατάστασης θα έχουν ίση πρόσβαση σε ένα σύνολο δικαιωμάτων αλλά και σε προστασία. Σύμφωνα με τον κ. Μάικλ Κλέμενς,

³⁶ Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Η απάντηση της ΕΕ στη μεταναστευτική πρόκληση. Αναρτήθηκε από: <https://www.europarl.europa.eu/news/el/headlines/society/20170629STO78629/i-apantisi-tis-ee-stin-metanasteutiki-proklisi> (19-01-2022).

³⁷ Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Χρονολόγιο-Μεταναστευτική πολιτική της ΕΕ. Αναρτήθηκε από: <https://www.consilium.europa.eu/el/policies/eu-migration-policy/migration-timeline/> (09-03-2022).

³⁸ European Commission. Action plan on Integration and Inclusion 2021-2027. Αναρτήθηκε από: https://ec.europa.eu/migrant-integration/news/ec-reveals-its-new-eu-action-plan-integration-and-inclusion-2021-2027_en (11-01-2022). Σελ 1.

οικονομολόγο του Centre for Global Development : «Η μετανάστευση είναι επένδυση, δεν είναι μόνο κόστος. Όπως κάθε επένδυση, μπορεί να έχει εφάπαξ κόστος στην αρχή. Αλλά όπως κάθε καλή επένδυση, οι μακροπρόθεσμες ωφέλειες το ξεπερνούν σε θεαματικό βαθμό»³⁹.

Το 2009 η ΕΕ αποφάσισε την έκδοση της Μπλε κάρτας μέσω της οποίας δίνεται το δικαίωμα εισόδου και διαμονής σε εργαζόμενους υψηλής εξειδίκευσης από τρίτες χώρες⁴⁰. Ο κορονοϊός ανέδειξε ανάγκες εργατικού δυναμικού στις κατασκευές, τη μεταποίηση, την υγεία, τις μεταφορές. Όσον αφορά λοιπόν την έκδοση μπλε κάρτας, οι ευρωβουλευτές ζητούν όχι μόνο την υποδοχή μεταναστών υψηλής ειδίκευσης αλλά και μικρομεσαίας προκειμένου να καλυφθούν οι ελλείψεις εργατικού δυναμικού στα κράτη-μέλη⁴¹.

3.13 Η ΠΟΛΥΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΗ ΚΑΙ ΔΙΑΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΗ ΕΥΡΩΠΗ

Ζούμε σε μία κοινωνία πολυπολιτισμική και διαπολιτισμική. Πολυπολιτισμική διότι συνυπάρχουν σε ένα έθνος μικρότερες κοινότητες με διαφορετική κουλτούρα και πολιτισμικές αναφορές και διαπολιτισμική διότι οι ομάδες αυτές στον καθημερινό βίο συναντιούνται, αλληλεπιδρούν, επικοινωνούν και αλληλοεμπλουτίζονται. Γίνεται λοιπόν αντιληπτό ότι και για την ίδια την Ευρώπη η διαφορετικότητα είναι θεμελιώδης αξία για την ευρωπαϊκή ολοκλήρωση καθώς αυτή είναι και η φιλοσοφία της μεταξύ των κρατών. Συμπερασματικά λοιπόν η πολυμορφία δεν αποτελεί αποδόμηση αλλά απαραίτητο στοιχείο κοινωνικής συνοχής. Πολλές χώρες της ΕΕ θεωρούνται πλέον πολυπολιτισμικές κοινωνίες. Υπάρχουν και πληθυσμιακές ομάδες ασιατών και αφρικανών. Αυτό σίγουρα θα επηρεάσει τις στρατηγικές της ΕΕ μακροπρόθεσμα. Όμως ταυτόχρονα θα επιφέρει αύξηση αγαθών και υπηρεσιών. Υπάρχουν πολλές δυσκολίες και αδυναμίες πλήρους ένταξης και αποδοχής ανθρώπων από άλλους

³⁹ Η καθημερινή. Οι μύθοι της μετανάστευσης. Αναρτήθηκε από: <https://www.kathimerini.gr/opinion/1061922/oi-mythoi-tis-metanasteysis/> (17-01-2022).

⁴⁰EUROPA.EUR-Lex. Access to European Union Law. Μπλε κάρτα της ΕΕ — είσοδος και διαμονή των εργαζομένων υψηλής ειδίκευσης (έως το 2023). Αναρτήθηκε από: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=LEGISSUM%3A14573> (21-03-2022)

⁴¹ Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Νέα πρόταση για νόμιμη μετανάστευση εργατικού δυναμικού από τρίτες χώρες. Αναρτήθηκε από: <https://www.europarl.europa.eu/news/el/headlines/priorities/metanasteusi/20211111STO17183/ek-nea-protasi-gia-nomimi-metanasteusi-ergatikou-dunamikou-apo-trites-chores> (12-01-2022).

πολιτισμούς γι' αυτό θα πρέπει να στραφούμε στην διαπολιτισμική καλλιέργεια και συμπεριφορά.

3.13.1 ΑΠΟ ΤΑ ΣΤΕΡΕΟΤΥΠΑ ΣΤΙΣ ΠΡΟΚΑΤΑΛΗΨΕΙΣ ΚΑΙ ΑΠΟ ΕΚΕΙ ΣΤΟ ΡΑΤΣΙΣΜΟ

Οι πολιτισμοί αξιολογούνται ως καλοί ή κακοί, οικείοι ή ξένοι ανάλογα με τους σκοπούς που εξυπηρετούν και τις κοινωνίες που ισχύουν. Η ιστορία έχει δείξει ότι ο άνθρωπος αδυνατεί να διαχειριστεί τη πολλαπλότητα και έχει τη τάση να απλοποιεί το περιβάλλον προκειμένου να το διαχειριστεί. Έτσι λοιπόν από εμάς τους ίδιους κατασκευάζονται συνεχώς στερεότυπα και με τη συμπεριφορά μας αποκτούν δύναμη. Αποδίδονται χαρακτηριστικά και ορίζεται το «κανονικό» και εκεί διαμορφώνονται και οι ιεραρχήσεις. Υποθέτονται διαφορές για να κατηγοριοποιηθούν οι ομάδες σε ανώτερες και υποδεέστερες. Τα στερεότυπα όμως εμποδίζουν τη σχέση με τους άλλους. Δημιουργούν λανθασμένα κριτήρια, απόψεις και τη μη ορθή αξιολόγηση της πραγματικότητας.

Έπειτα έρχεται η προκατάληψη δηλαδή η αποδοχή πληροφοριών χωρίς να λαμβάνεται υπόψη η ορθότητά τους. Οι προκαταλήψεις ευνοούν τις διακρίσεις, τον αποκλεισμό και τη βία. Εκεί έρχεται η κοινωνία και προσδιορίζει στο σύνολό της το σωστό, το κοινό, το φυσιολογικό για εκείνη. Όλα λοιπόν έχουν να κάνουν με το περιβάλλον διότι εκεί δημιουργούνται και πολλές φορές ριζώνουν οι ιδέες αυτές. Αποδεχόμαστε μία έτοιμη κατηγοριοποίηση. Έπειτα έρχεται ο ρατσισμός. Αισθήματα φόβου, ανασφάλειας, αβεβαιότητας. Προωθείται μία κοινωνία κλειστή που έχει τη τάση κάθαρσης της κοινωνίας από ξένα στοιχεία προκειμένου να διαφυλαχτεί η ταυτότητα τους από κάθε πρόσμειξη με διαφορετικά στοιχεία. Ο ρατσισμός είναι μία κοινωνική κατασκευή και έχει να κάνει με τη κυριαρχία και την επιρροή ορισμένων κοινωνικών ομάδων σε κάποιες άλλες. Ο ρατσισμός υποστηρίζει τη καθαρότητα μίας φυλής. Γι' αυτό ο σύγχρονος ρατσισμός θεωρείται ο πολιτισμικός και η κοινωνία θεωρεί λάθος τη κατάρριψη των συνόρων και την ανάμειξη διαφορετικών και ασύμβατων πολιτισμών. Παρόλες τις εθνικές και ευρωπαϊκές προσπάθειες αποσταθεροποίησης αυτών, υπάρχουν ακόμη σοβαρά προβλήματα λόγω του ρατσισμού και της αδιαφορίας διότι το

μεταναστευτικό κύμα είναι παγκόσμιο. Άρα πρέπει να αλληλεπιδράσει η παγκόσμια και η εθνική διάσταση. Οι αντιρατσιστικές θεωρήσεις αφορούν την ίδρυση μηχανισμών εξασφάλισης ισότητας και μέτρων εξάλειψης του ρατσισμού. Ο ρατσισμός δεν είναι μόνο προσωπική στάση αλλά αναπαράγεται σε θεσμούς και δομές της κοινωνίας ενθαρρύνοντας τέτοιες συμπεριφορές.

Οι πρόσφυγες-μετανάστες αισθάνονται έντονη ψυχική δυσφορία εξαιτίας του αδιεξόδου και της σύγχυσης που βιώνουν. Έχοντας τους απομονωμένους, στερώντας τους τα βασικά θεμελιώδη δικαιώματα είναι λογικό να υπάρχουν έντονα συναισθηματικά ξεσπάσματα, αισθήματα φόβου, αγωνίας, θλίψης αλλά και επιθετικότητας. Ωθώντας κινήσεις προσέγγισης και όχι απλώς συνύπαρξης. Για να είναι ο μετανάστης-πρόσφυγας ανοιχτός στο πολιτισμό της χώρας υποδοχής πρέπει να νιώσει ότι υπάρχει και σεβασμός προς το πολιτισμό της χώρας καταγωγής του. Διότι στην ουσία η επιθετικότητα προξενείται από αυτόν που προξενεί το φόβο και όχι από εκείνον που φοβάται. «Η μετακίνηση των ανθρώπων και η εγκατάστασή τους σε άλλους τόπους δεν έχει ακολουθήσει τις λογικές του ανοίγματος των αγορών»⁴². Κλειδί είναι η γνωριμία με άλλες ενθοπολιτισμικές ταυτότητες, ο αμοιβαίος συμβιβασμός αλλά και σεβασμός του πολιτισμού, των παραδόσεων, των αξιών. Το καλύτερο που έχει να κάνει η Ευρώπη είναι η αναγνώριση των εργασιακών δεξιοτήτων των προσφύγων και η προηγούμενη εμπειρία τους. Η δημιουργία υποστηρικτικών προγραμμάτων εκμάθησης, μαθήματα γλώσσας, η βελτίωση της πρόσβασης στην εκπαίδευση, στην υγεία, στην αξιοπρεπή στέγαση αλλά και η πρόσβαση σε εργασιακές δομές που σχετίζονται με την εξειδίκευσή τους.

Με τη μετανάστευση επαναπροσδιορίζονται οι θέσεις και οι ρόλοι της κοινωνίας. Φοβούμενοι πολλοί άνθρωποι με αυτή την αναδιαμόρφωση μη χάσουν τη θέση και τα προνόμιά τους εκδηλώνουν αρνητική συμπεριφορά. Η ξενοφοβία μετατρέπεται σε ρατσισμό. Ο ρατσισμός είναι μία αντίληψη, ενέργεια προς μία ομάδα ανθρώπων. Η υποτίμηση, η περιθωριοποίηση, το αίσθημα κατωτερότητας και ο αναγκαστικός εγκλωβισμός αυτών των ατόμων σε μία κατώτερη κοινωνική ομάδα. Οι μετανάστες ενοχοποιούνται για τις ευρύτερες αρνητικές εξελίξεις.

⁴² Αφουξενίδης, Α., Σαρρής, Ν., Τσακνρίδη, Ο. (2012). ΕΝΤΑΞΗ ΤΩΝ ΜΕΤΑΝΑΣΤΩΝ: ΑΝΤΙΛΗΨΕΙΣ, ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ, ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ, Αθήνα: Εθνικό Κέντρο Κοινωνικών Ερευνών.

3.14 ΝΕΟ ΣΥΜΦΩΝΟ ΓΙΑ ΤΗ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗ ΚΑΙ ΤΟ ΑΣΥΛΟ

Η μετανάστευση έχει αναδείξει ελλείψεις της ΕΕ σε διάφορους τομείς και την έχει αναγκάσει να διευρύνει τους ορίζοντες της και να κάνει βήματα μπροστά. Η ΕΕ προσπαθεί όλα αυτά τα χρόνια να αντιμετωπίσει τη μεταναστευτική κρίση με διάφορους τρόπους . Με μεταρρυθμίσεις στο σύστημα ασύλου, με ενίσχυση της ασφάλειας, με τη προσπάθεια ένταξης των προσφύγων-μεταναστών.

Στις 23 Σεπτεμβρίου 2021⁴³ η επιτροπή πρότεινε το νέο σύμφωνο για τη μετανάστευση και το άσυλο. Πρόκειται για μία αναθεώρηση του κανονισμού του Δουβλίνου και ωθεί ταχύτερες και βελτιωμένες διαδικασίες όσον αφορά τη μετανάστευση και το άσυλο. Η Επιτροπή μέσω του νέου συμφώνου για τη μετανάστευση και το άσυλου προσπαθεί να δημιουργήσει καλύτερες, σταθερές και εκσυγχρονισμένες διαδικασίες οι οποίες θα είναι κοινές για όλα τα κράτη-μέλη. Οι ευθύνες είναι σαφείς τόσο για τα κράτη όσο και για τους αιτούντες έτσι θα αποκατασταθεί, θα οικοδομηθεί το αίσθημα εμπιστοσύνης μεταξύ των κρατών-μελών και θα επιτευχθεί ισορροπία και αλληλεγγύη. Διότι θα υπάρχει προστασία, εφαρμογή κανόνων και αποτελεσματικότητα στην εφαρμογή του συστήματος. Δηλαδή στη διαδικασία ασύλου. Υγειονομικός έλεγχος, λήψη αποτυπωμάτων και καταχώρηση στο σύστημα Eurodac. Επιτυχή αίτηση διεθνούς προστασίας και ένταξη ή ανεπιτυχής αίτηση και επιστροφή. Ταχύτερη διαδικασία ασύλου σε όσους οι υποθέσεις μπορούν να εξεταστούν ταχέως. Υγειονομικός έλεγχος, λήψη αποτυπωμάτων και καταχώρηση στο σύστημα Eurodac. Η ΕΕ με τη σειρά της παρακολουθεί τα εθνικά συστήματα, αξιολογεί την αποτελεσματικότητα, τον σεβασμό ως προς τα ανθρώπινα δικαιώματα, στηρίζει και προσπαθεί να διασφαλίσει συνοχή⁴⁴.

Το νέο σύμφωνο μετανάστευσης και ασύλου προσδίδει σε ταχύτερες και αποτελεσματικότερες διαδικασίες. Υγειονομικοί έλεγχοι, έλεγχοι ασφαλείας, λήψη δαχτυλικών αποτυπωμάτων και καταχώρηση στη βάση δεδομένων Eurodac.

⁴³ Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Εξερευνώντας τα αίτια της μετανάστευσης. Γιατί μεταναστεύουν οι άνθρωποι; Αναρτήθηκε από: <https://www.europarl.europa.eu/news/el/headlines/world/20200624STO81906/exereunontas-ta-aitia-tis-metanasteusis-giati-metanasteuoun-oi-anthropoi> (07-01-2022).

⁴⁴ Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Ενίσχυση της εμπιστοσύνης μέσω καλύτερων και αποτελεσματικότερων διαδικασιών. Αναρτήθηκε από: https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/promoting-our-european-way-life/new-pact-migration-and-asylum/stronger-trust-fostered-better-and-more-effective-procedures_el (07-01-2022).

Ταχύτερη διαδικασία ασύλου όσων οι υποθέσεις μπορούν να εξεταστούν ταχέως. Ευελιξία στη συνεισφορά κρατών-μελών. Δηλαδή τα κράτη-μέλη μπορούν να αναλάβουν ευθύνη για λογαριασμό ενός άλλου κράτους, να παρέχουν στήριξη σε καταστάσεις κρίσης ή πίεσης ωθώντας αίσθημα αλληλεγγύης. Επίσης η υιοθέτηση κοινού συστήματος για επιστροφές με νομικό πλαίσιο, συντονισμό, ενισχυμένη παρουσία της ακτοφυλακής και συνοριοφυλακής και με στόχο τη καταπολέμηση των διακινητών ανθρώπων⁴⁵. Το νέο σύμφωνο μετανάστευσης και ασύλου στοχεύει στη βελτίωση της αποτελεσματικότητας του τωρινού συστήματος. Ακρογωνιαίος λίθος του συστήματος ασύλου είναι ο κανονισμός του Δουβλίνου το οποίο καθορίζει ποια χώρα είναι υπεύθυνη για την διεκπεραίωση της αίτησης ασύλου. Χώρες όπως η Ελλάδα και η Ιταλία που βρίσκονται στα εξωτερικά σύνορα σήκωσαν το μεγαλύτερο βάρος της μεταναστευτικής κρίσης. Με το νέο όμως σύστημα που παρουσίασε η επιτροπή το Σεπτέμβριο του 2020 όλες οι χώρες είναι υπεύθυνες και υποχρεωμένες να δείχνουν αλληλεγγύη και να υποστηρίζουν όσες βρίσκονται υπό πίεση. η Επιτροπή λοιπόν πρότεινε ένα ολοκληρωμένο σχέδιο δράσης για την ενσωμάτωση και την ένταξη για την περίοδο 2021-2024.

Σύμφωνα με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο το 2020 δεν επετράπη η είσοδος σε 137.840 διότι δεν είχαν τα απαραίτητα δικαιολογητικά (41%), θεωρήθηκαν απειλή (18%), δεν διέθεταν έγκυρη βίζα ή άδεια διαμονής (9%)⁴⁶. Το Κοινοβούλιο καλεί τα κράτη-μέλη να βοηθήσουν τα άτομα από τρίτες-χώρες που επιθυμούν να επιστρέψουν οικειοθελώς. Να συντομεύσουν το χρονικό διάστημα και να δώσουν προτεραιότητα σε αυτές τις επιστροφές οι οποίες είναι εύκολες να οργανωθούν και βιώσιμες. Κάτι που εμποδίζει αυτή τη διαδικασία είναι τα ελλιπή στοιχεία ταυτοποίησης των ατόμων. Σύμφωνα με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και τις εκτιμήσεις το κλείσιμο των συνόρων της ΕΕ μπορεί να επιφέρει από 100 δις έως 230 δις κόστος σε διάστημα 10 ετών⁴⁷. Η ελεύθερη μετακίνηση είναι από τα μεγαλύτερα επιτεύγματα της ΕΕ. Το δικαίωμα στην εργασία, τη διαβίωση, την εκπαίδευση σε κάθε σημείο της Ευρώπης.

⁴⁵ Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Μεικτές οι αντιδράσεις των ευρωβουλευτών για το νέο Σύμφωνο Μετανάστευσης και Ασύλου. Αναρτήθηκε από: <https://www.europarl.europa.eu/news/el/headlines/priorities/metanasteusi/20200924STO87803/meiktess-oi-antidraseis-sto-ek-gia-to-neo-sumfono-metanasteusis-kai-asulou> (13-01-2022).

⁴⁶ Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Επιστροφή μεταναστών: δεδομένα, αριθμοί και πολιτική της ΕΕ. Αναρτήθηκε από: <https://www.europarl.europa.eu/news/el/headlines/priorities/metanasteusi/20201210STO93501/epistrofi-metanaston-dedomena-arithmoi-kai-politiki-tis-ee-grafima> (04-01-2022).

⁴⁷ Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Σένγκεν: Όλα όσα χρειάζεται να γνωρίζετε για τη ζώνη ελεύθερης κυκλοφορίας της ΕΕ. Αναρτήθηκε από: <https://www.europarl.europa.eu/news/el/headlines/priorities/metanasteusi/20190612STO54307/ola-osa-chreiazetai-na-gnORIZETE-gia-ti-zoni-sengken> (04-01-2022).

3.14.1 ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΔΟΥΒΛΙΝΟ ΙΙΙ

Ο κανονισμός του Δουβλίνου καθορίζει ποια χώρα είναι υπεύθυνη για τις αιτήσεις διεθνούς προστασίας. Η χώρα άφιξης του αιτών άσυλου δεν είναι αυτόματα υπεύθυνη για τη διαδικασία ασύλου. Οι αιτήσεις πρέπει να μοιράζονται δίκαια μεταξύ των κρατών-μελών. Επίσης πρέπει οι αιτούντες άσυλο να καταγράφονται με τα δαχτυλικά τους αποτυπώματα και να ελέγχονται στις βάσεις δεδομένων.

Τα κράτη που συμβάλλουν στο κανονισμό Δουβλίνο ΙΙΙ είναι: «Αυστρία, Βέλγιο, Βουλγαρία, Γαλλία, Γερμανία, Δανία, Ελβετία, Εσθονία, Ηνωμένο Βασίλειο, Ιρλανδία, Ισλανδία, Ισπανία, Ιταλία, Κροατία, Κύπρος, Λετονία, Λιθουανία, Λιχτενστάιν, Λουξεμβούργο, Μάλτα, Νορβηγία, Ουγγαρία, Πολωνία, Πορτογαλία, Ρουμανία, Σλοβακία, Σλοβενία, Σουηδία, Τσεχική Δημοκρατία και Φινλανδία»⁴⁸.

Σύμφωνα με τους κανόνες του Δουβλίνου ΙΙΙ για την Ελλάδα όταν ένας ανήλικος έχει κάποιο μέλος της οικογένειας του που βρίσκεται νόμιμα σε μία χώρα συμπεριλαμβανομένη του κανονισμού, τότε η χώρα αυτή είναι αρμόδια να εξετάσει την αίτηση. Εάν δε συμβαίνει αυτό, τότε είναι υπεύθυνη η Ελλάδα. Εάν κάποιος ενήλικας έχει κάποιο μέλος της οικογένειας νόμιμα σε κάποια άλλη χώρα και το επιθυμεί, μπορεί η χώρα αυτή να αναλάβει την αίτησή του. Εάν διαθέτει άδεια διαμονής ή βίζα τότε είναι υπεύθυνο το αρμόδιο κράτος που εξέδωσε τα προαναφερθέντα. Εάν διαμένει για πάνω από πέντε μήνες σε κάποιο από τα κράτη του Δουβλίνου ΙΙΙ τότε αυτό είναι υπεύθυνο για την αίτηση του. Στο κράτος που υποβάλλεται η αίτηση, αυτό έχει την ευθύνη. Αν έχει γίνει αίτηση στην Ελλάδα και πληρούνται τα κριτήρια εξέτασης της αίτησης από άλλη χώρα τότε απορρίπτεται η αίτηση και ο αιτών προωθείται στο εν λόγω κράτος⁴⁹.

Σύμφωνα με την επίσημη ιστοσελίδα της ΕΕ ο κανονισμός Δουβλίνο ΙΙΙ παρέχει ορισμένες εγγυήσεις που εξασφαλίζουν μεγαλύτερη προστασία στους

⁴⁸ UNHCR. HELP ΕΛΛΑΔΑ. ΔΟΥΒΛΙΝΟ ΙΙΙ- Οικογενειακή επανένωση και άλλες νόμιμοι οδοί. Αναρτήθηκε από: <https://help.unhcr.org/greece/el/applying-for-asylum/can-my-application-for-asylum-be-examined-in-another-european-country/dublin-iii-family-reunification-and-other-legal-pathways/> (15-02-2022)

⁴⁹ Ο.π. ΔΟΥΒΛΙΝΟ ΙΙΙ.

αιτούντες. Στόχος είναι η επίλυση δυσλειτουργιών και η κατανομή του βάρους της μεταναστευτικής πίεσης.

- το δικαίωμα ενημέρωσης,
- προσωπικές συνεντεύξεις,
- περισσότερες εγγυήσεις για ανήλικους, δίνοντας προτεραιότητα στο μείζον συμφέρον του παιδιού, καθ' όλη τη διάρκεια της διαδικασίας,
- αυξημένη προστασία για τα παιδιά, τα μέλη της οικογένειας, τα εξαρτώμενα άτομα και τους συγγενείς των αιτούντων,
- τη δυνατότητα δωρεάν δικαστικής συνδρομής, κατόπιν αιτήματος⁵⁰

3.15 ΕΓΚΛΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ

Η εγκληματικότητα των αλλοδαπών προκαλείται από διάφορους παράγοντες. Πρωτίστως από το βαθμό ενσωμάτωσης τους στην κοινωνία. Σε ένα σημαντικό βαθμό η πολιτισμική σύγκρουση και σύγχυση που βιώνουν, η διακριτική μεταχείριση και τα μειονεκτικά αισθημάτων που εκλαμβάνουν. Η επιρροή των ΜΜΕ στη διαμόρφωση της κοινής γνώμης εντείνουν τις ρατσιστικές προδιαθέσεις. Επίσης ο μετανάστης όλο ένα και με το παραμικρό εμφανίζεται στο προσκήνιο. Σχηματίζεται μία εικόνα περικυκλωμένη από φόβο και ανασφάλεια του ξένου στοιχείου στη κοινωνία. Αντιμετωπίζεται δηλαδή ο μετανάστης ως θύτης. Ταυτόχρονα όμως και εντελώς αντιφατικά αντιμετωπίζεται και ως θύμα. Αυτό θέτει τον προβληματισμό ποιος είναι τελικά ο θύτης και ποιος το θύμα. Όταν λοιπόν σε μία κοινωνία κυριαρχούν οι διακρίσεις, η Ισλαμοφοβία και ο κοινωνικός αποκλεισμός είναι δεδομένο και επόμενο οι μουσουλμάνοι να νιώσουν υποδεέστεροι και αποκλεισμένοι θύματα ακραίων ιδεολογιών. Δεν είναι μόνο η πρόληψη για την αντιμετώπιση της εγκληματικότητας αλλά και η αλληλεγγύη.

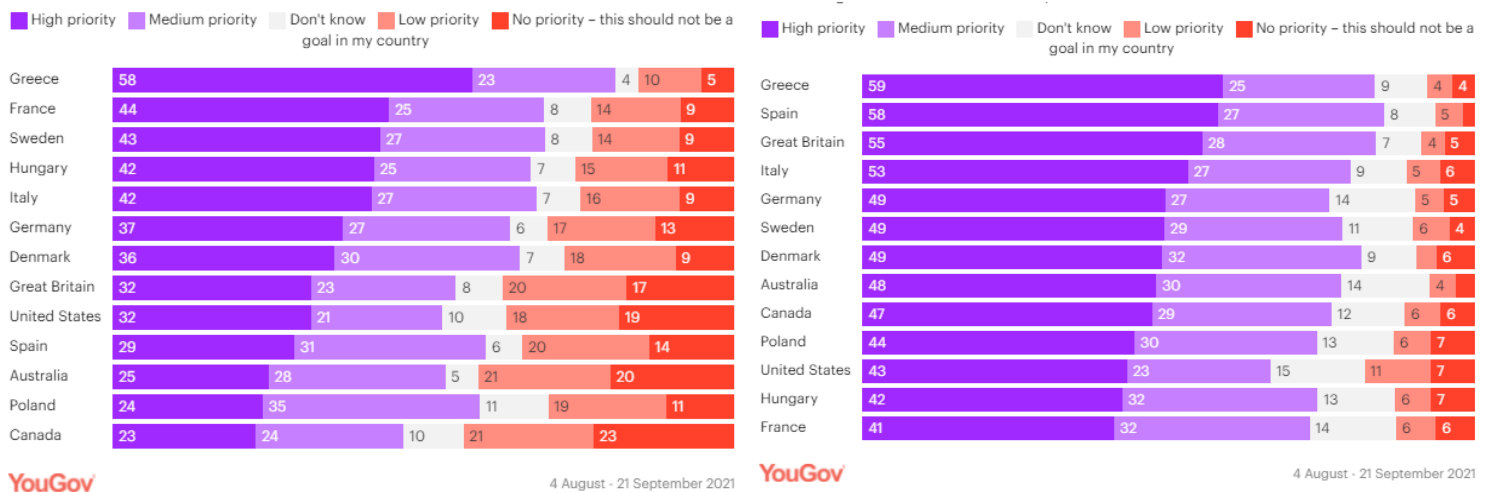
⁵⁰ EUROPA. EUR-Lex. Πολιτική ασύλου της ΕΕ: ποια χώρα της ΕΕ είναι αρμόδια για την εξέταση των αιτήσεων. Αναρτήθηκε από: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=LEGISSUM%3A23010503_1 (19-03-2022)

3.16 ΙΣΛΑΜΟΦΟΒΙΑ

Η κρίση έχει βαθύτερα κοινωνικά αίτια που σχετίζονται με τους θεσμούς και τις αξίες της ΕΕ. Τα τελευταία χρόνια, η Ευρώπη έχει βιώσει μεγάλη εισροή αιτούντων άσυλο που διαφεύγουν από τις συγκρούσεις στη Συρία και από άλλες κυρίως μουσουλμανικές χώρες. Το κύμα αυτό μεταναστών έχει εγείρει ερωτήματα σχετικά με τα ποσοστά μουσουλμάνων στην Ευρώπη μελλοντικά. Παρόλο που οι δεύτερης και τρίτης γενιάς μουσουλμάνων βιώνουν καλύτερες συνθήκες αναπτύσσουν αντιδραστικές συμπεριφορές, επιθυμούν να επιδείξουν τις ισλαμικές τους συνήθειες, επικρίνουν τη δύση. Καταφεύγουν στο Ισλάμ χωρίς να είναι μία δράση συνειδητή αλλά προσπαθούν να διαμορφώσουν τη ταυτότητα τους αναζητώντας το παρελθόν και προσπαθούν να το συνδέσουν με το παρόν προκειμένου να νιώσουν ότι ανήκουν κάπου. Και είναι λογικό διότι η αυξανόμενη ανασφάλεια σε έναν γρήγορα μεταβαλλόμενο κόσμο προκαλεί αβεβαιότητα. Οι άνθρωποι για να αμυνθούν, αναζητούν τις παραδοσιακές τους αξίες, την αίσθηση του ανήκειν στο παρελθόν. Ο φόβος και η απειλή της περιθωριοποίησης, της κατωτερότητας, του στιγματισμού αναζωπυρώνουν ιδεολογίες και πολιτισμούς με υπερσυντηρητικές θέσεις. Όμως δε πρέπει να συγχέεται ο μουσουλμάνος θρησκευόμενος που έχει το Ισλάμ ως πνευματική του ανάγκη με όσους αντιλαμβάνονται το Ισλάμ ως ιδεολογία και εναντίωση προς την ευρωπαϊκή κοινωνία και τις αξίες της. Αυτή η αντίληψη των ευρωπαίων προς τους μουσουλμάνους τους εξωθεί σε αρνητικές διακρίσεις, συναισθήματα και απειλή. Υπάρχει η πεποίθηση ότι όλοι οι Μουσουλμάνοι αποδίδουν πρωτεύοντα ρόλο στη θρησκεία και αν κάποιοι εκδηλώνουν βία, αυτόματα το συνάδουν με τη θρησκεία και ότι είναι υπέρ αυτής. Αντιμετωπίζονται ως οι «άλλοι», οι εχθρικοί, οι ηθικά κατώτεροι, οι παράλογοι σε ορισμένες συμπεριφορές, ότι δεν υπάρχουν κοινά στοιχεία συνεργασίας και όχι ως ένας διαφορετικός λαός με ιδέες, δεξιότητες, υλικό και πνευματικό πλούτο προς αξιοποίηση. Πολλοί μουσουλμάνοι λόγω της καταγωγής τους βιώνουν υψηλότερα ποσοστά ανεργίας, φτώχειας και διακρίσεων. Έτσι ως ήπειρο τους εξωθούμε ακόμη περισσότερο στην ισλαμική τρομοκρατία. Γι' αυτό η Ευρώπη πρέπει να αντιμετωπίζει τους μουσουλμάνους με σεβασμό, να μην γενικεύει και στιγματίζει μία φυλή από μεμονωμένα γεγονότα. Να παρέχει ίσες ευκαιρίες και δικαιώματα. Αλλά και οι μουσουλμάνοι να κατανοούν και να

σέβονται τα χαρακτηριστικά του ευρωπαϊκού πολιτισμού. Η Ευρώπη δε πρέπει να βλέπει τους μουσουλμάνους μόνο με το μεγεθυντικό φακό προς τη θρησκεία ούτε να κολλά σε όλους τη «ταμπέλα του Ισλαμιστή»⁵¹ διότι θα διώξει, θα απομακρύνει και θα αποξενώσει και όσους μουσουλμάνους υποστηρίζουν τις αξίες της Ευρώπης. Δε μπορεί το Ισλάμ να επιβάλει κανόνες οργάνωσης της κοινωνίας και πολιτείας, να διαμορφώνει τις σχέσεις των ανθρώπων διότι είναι κανόνες που απέχουν πολύ από τη σύγχρονη κοινωνία.

Γράφημα 6&7: Ο βαθμός προτεραιότητας μείωσης της μετανάστευσης ανά χώρα και αντίστοιχα η βαθμίδα προτεραιότητας στη καταπολέμηση του ρατσισμού.

Πηγή: YouGov, https://yougov.co.uk/topics/international/articles-reports/2022/02/08/what-should-western-nations-prioritise?utm_source=twitter&utm_medium=website_article&utm_campaign=globalism_national_priorities

⁵¹ Σουκουλης, Θ.. Διπλωματική εργασία. Ισλαμικός ριζοσπαστισμός και ευρωπαϊκή ασφάλεια. Σελ 52.

3.17 Η ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗ ΩΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ

Η μετανάστευση έχει γίνει ένα πειστικό ζήτημα σε όλη την Ευρώπη τα τελευταία χρόνια. Σύμφωνα με τη YouGov οι Έλληνες βρίσκονται στη πρώτη θέση που έχουν ως υψηλή προτεραιότητα τη μείωση της μετανάστευσης με ποσοστό 58%, ακολουθεί η Γαλλία 44%, η Σουηδία με 43% και η Ουγγαρία με την Ιταλία 42%⁵². Επίσης το 59% των Ελλήνων θεωρεί ότι η καταπολέμηση του ρατσισμού πρέπει να είναι μία υψηλή προτεραιότητα. Το 58% της Ισπανίας. Το 55% της Μ. Βρετανίας, το 53% της Ιταλίας, το 49% της Γερμανίας, Σουηδίας, Δανίας, το 41% της Γαλλίας.

⁵² YouGov. What should western nations prioritise? Αναρτήθηκε από: https://yougov.co.uk/topics/international/articles-reports/2022/02/08/what-should-western-nations-prioritise?utm_source=twitter&utm_medium=website_article&utm_campaign=globalism_national_priorities (22-03-2022)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4^ο: ΕΠΙΠΕΔΟ ΕΛΛΑΔΑΣ

4.1 ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Η Ελλάδα είναι μία από τις χώρες που διαφυλάττουν τα εξωτερικά σύνορα της Ένωσης. Τη δεκαετία του 90' η Ελλάδα έλαβε ρεύμα μεταναστών από τα Βαλκάνια λόγω της κατάρρευσης των κομμουνιστικών καθεστώτων και το τέλος του Ψυχρού πολέμου. Οι μετανάστες αυτοί προσαρμόστηκαν στα ελληνικά δεδομένα, αφομοιώθηκαν και πλέον αποτελούν μέρος της ελληνικής κοινωνίας. Τη τελευταία δεκαετία έχουμε το ρεύμα από την Μέση Ανατολή και την Αφρική. Με τη σωστή λοιπόν στρατηγική η ένταξη των προσφύγων-μεταναστών μπορεί να μετατραπεί σε ευκαιρία για την ελληνική κοινωνία και οικονομία.

Η ανεξέλεγκτη εισροή προσφύγων-μεταναστών αποτελεί τόσο πρόβλημα για την ίδια όσο και για την ΕΕ. Μία συνεχής κινητικότητα μεταναστών και προσφύγων οι όποιοι διακινδυνεύοντας τη ζωή τους ελπίζουν να φτάσουν σε καλύτερες βιοτικά χώρες. Ενώπιον της ορμής του μεταναστευτικού βρέθηκε η Ευρώπη αλλά και η Ελλάδα. Η ανατολική Μεσόγειος και δη η Ελλάδα είναι από τις πιο επιβαρυσμένες. Η Ελλάδα βρέθηκε αμήχανη και απροετοίμαστη μπροστά σε αυτή τη μεταναστευτική κρίση. Η γεωγραφική της θέση επέτρεψε την εύκολη πρόσβαση. Επίσης η πολιτική της σταθερότητα, η κοινωνική της γαλήνη καθώς και η πολιτικό-οικονομική της αναβάθμιση ως κράτος-μέλος της ΕΕ την έκαναν ιδιαίτερα ελκυστική. Επίσης οι οικονομικές δραστηριότητες ως χώρα προσέλκυσαν εργατικό δυναμικό. Άτυπες δραστηριότητες, αγροτικός τομέας, υπηρεσίες, μικρομεσαίες επιχειρήσεις, τουρισμός.

4.1.1 Η ΕΛΛΑΔΑ ΩΣ ΠΥΛΗ ΕΙΣΟΔΟΥ ΜΕΤΑΝΑΣΤΩΝ

Οι κύριες μεταναστευτικές ροές είναι εξ ανατολάς μέσω της Τουρκίας και εκ του νότου από την Αίγυπτο. Η πλευρά από τη Τουρκία προσεγγίζει κυρίως τα νησιά του Αιγαίου ενώ από την Αίγυπτο την Κρήτη, την Πελοπόννησο και τα νησιά του Ιονίου Πελάγους.

Η Ελλάδα ανήκει στις χώρες οι οποίες δέχτηκαν τον μεγαλύτερο αριθμό Αφγανών το 2020. Πρώτο το Πακιστάν (1,450,000), Ιραν (780,000), Γερμανία (181,100), Τουρκία (129,300), Αυστρία (46,600), Γαλλία (45,100), Ελλάδα (41,200)⁵³. Η Ελλάδα αποτελεί βασική πύλη εισόδου των μεταναστών-προσφύγων αλλά όχι τελικός προορισμός. Περισσότερο πέρασμα προς τις άλλες Ευρωπαϊκές χώρες. Διότι η θέση της Ευρώπης αποτελεί φυσική γέφυρα Ευρώπης, Ασίας και Αφρικής.

Οι μεταναστευτικές ροές στην Ελλάδα είναι σημαντικά χαμηλότερες σε σχέση με τα προηγούμενα χρόνια. Μέχρι το τέλος Αυγούστου υπήρχαν περισσότερες αφίξεις από ξηρά (3.600) από ό,τι δια θαλάσσης (2.050). Οι περισσότεροι από αυτούς που φτάνουν δια θαλάσσης είναι από το Αφγανιστάν, τη Σομαλία και τη Λαϊκή Δημοκρατία του Κονγκό. Τα παιδιά αντιπροσωπεύουν πάνω από το ένα τρίτο των θαλάσσιων αφίξεων το 2021⁵⁴. Στην Ελλάδα, οι Αφγανοί αντιπροσωπεύουν επί του παρόντος την κορυφαία εθνικότητα των αιτούντων άσυλο και των προσφύγων. Η Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες υπολογίζει ότι υπάρχουν 31.000 Αφγανοί στη χώρα, εκ των οποίων το 62% είναι γυναίκες και παιδιά. Μεταξύ των παιδιών που έχουν φτάσει στην Ελλάδα, η πλειονότητα είναι από το Αφγανιστάν (32%)⁵⁵ σύμφωνα με στοιχεία του ΕΚΚΑ τον Ιούλιο του 2021. Σύμφωνα με το UNHCR οι μηνιαίες αφίξεις

⁵³Neighboring countries took in the highest number of Afghans in 2020. Αναρτήθηκε από <https://www.ertnews.gr/eidiseis/diethni/afganistan-poy-tha-pane-oi-prosfyges-meta-tin-katalipsi-tis-choras-apo-toys-talimpan/> (05-01-2022)

⁵⁴ UNHCR GREECE Highlights July-August 2021. Αναρτήθηκε από: 2021.07-08 Greece Highlights - FINAL.pdf (28-02-2022). Σελ. 3.

⁵⁵ Ο.π. UNHCR GREECE Highlights July-August 2021. Σελ. 2.

προσφύγων-μεταναστών στην Ελλάδα το 2020 σε αντιπαράθεση με το 2021 ήταν οι εξής⁵⁶:

Γράφημα 8: Μηνιαίες αφίξεις στην Ελλάδα το 2020 και 2021

Πηγή: UNHCR, <https://www.unhcr.org/publications/operations/60d09553fc/bi-annual-fact-sheet-2021-02-greece.html>

Σύμφωνα με στοιχεία του Greek Council for refugees και στοιχεία του 2021 εκτιμάται ότι η Ελλάδα φιλοξενεί περίπου 119.300 πρόσφυγες. Ο Υπουργός Μετανάστευσης και Ασύλου αναφέρει ότι περίπου 27.000 άνθρωποι ζουν σε 32 ανοικτές δομές φιλοξενίας σε όλη την Ελλάδα, 11.650 βρίσκονται σε ΚΥΤ στα νησιά του Ανατολικού Αιγαίου ενώ, τέλος, οι δικαιούχοι του προγράμματος ESTIA ανέρχονται σε σχεδόν 20.000. «Προς το παρόν, οι αιτούντες άσυλο και οι πρόσφυγες που κατοικούν στα νησιά του Ανατολικού Αιγαίου είναι περισσότεροι από 14.100. Το 26% παιδιά, εκ των οποίων 16% είναι κορίτσια»⁵⁷. Το 70% των παιδιών είναι κάτω των 12 ετών, ενώ 987 παιδιά 7%, κυρίως από το Αφγανιστάν, βρίσκονται στα ελληνικά νησιά, ασυνόδευτα, χωρίς τη φροντίδα ενηλίκου. Από το 2015 μέχρι σήμερα, περισσότεροι από 1.206.800 άνθρωποι έχουν αφιχθεί στην Ελλάδα.

Ακόμη σύμφωνα με την Lost in Europe τα στοιχεία από την ερευνητική ένωση δείχνουν ότι μεταξύ 2018-2020, 18.292 παιδιά εξαφανίστηκαν στην

⁵⁶ UNHCR. Bi-annual fact sheet 2021 02 Greece. Αναρτήθηκε από: <https://www.unhcr.org/publications/operations/60d09553fc/bi-annual-fact-sheet-2021-02-greece.html> (26-02-2022).

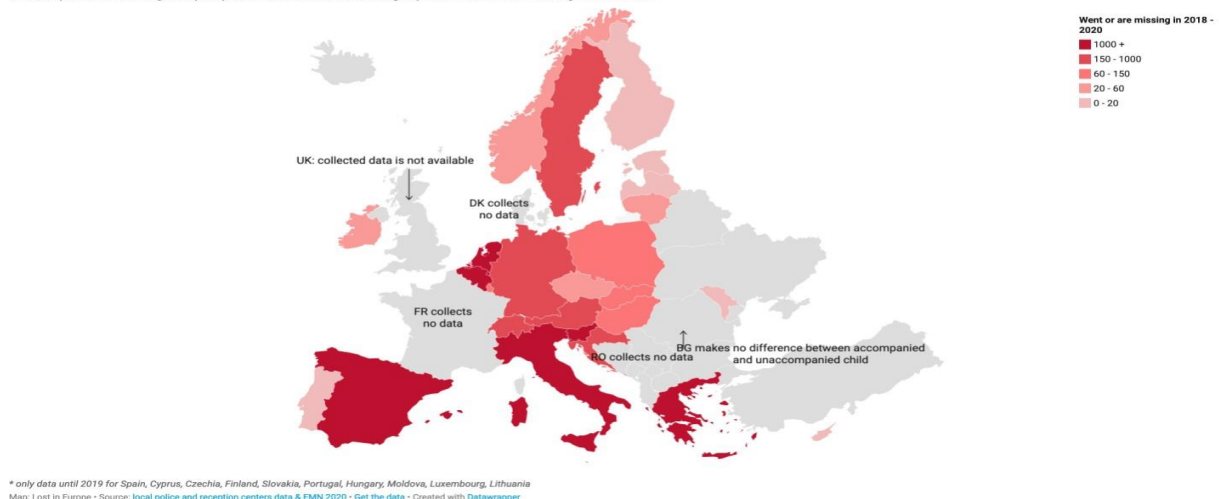
⁵⁷ Greek Council for Refugees. GREECE – ADVOCACY UPDATE March-April 2021. Αναρτήθηκε από: https://www.gcr.gr/media/k2/attachments/GCR_Advocacy_Brief_March-April_2021.pdf. Σελ 4.

Ευρώπη με τη μετανάστευση⁵⁸. Η Ελλάδα είναι 3η, μετά την Ιταλία και το Βέλγιο, σε αριθμό αγνοουμένων παιδιών. Αξίζει να σημειωθεί ότι, μόνο στη Θεσσαλονίκη, κατά το πρώτο τρίμηνο του 2021, η ΜΚΟ Άρσης εντόπισε 53 παιδιά, πολλά μεταξύ 11 και 14 ετών, άστεγα ή που διαβιούν σε επισφαλείς συνθήκες, 36 από τα οποία ανήκουν σε ιδιαίτερα ευάλωτες κατηγορίες παιδιά που έχουν υποστεί βία, εκμετάλλευση, έχουν χωριστεί αναγκαστικά από τα μέλη της οικογένειάς τους και έχουν υποφέρει από σωματικά και ψυχολογικά ζητήματα⁵⁹. Επίσης στην Ελλάδα, σύμφωνα με στοιχεία του 2021, βρίσκονται 3.776 παιδιά. Το 92,3% αγόρια, το 7,7% κορίτσια και το 8,5% παιδιά κάτω των 14 ετών. Η πλειονότητα των ασυνόδευτων παιδιών προέρχεται από το Αφγανιστάν, Πακιστάν και Συρία. Σύμφωνα με στοιχεία της UNICEF η Γερμανία, η Γαλλία, η Ισπανία και η Ελλάδα κατέγραψαν τον μεγαλύτερο αριθμό αιτήσεων ασύλου από παιδιά. Η Γερμανία κατέγραψε το 41% όλων των αιτήσεων ασύλου παιδιών το 2020 (55.315), ακολουθούμενη από τη Γαλλία (19.700 ή 15%), την Ισπανία (15.485 ή 11%) και την Ελλάδα (10.665 ή 8%)⁶⁰.

Εικόνα 4: Child lost in Europe

18,292 children missing from European reception centers between 2018-2020*

Unaccompanied children migrants (UAM) are one of the most vulnerable groups at risk of human trafficking and slave labor

Πηγή: Missing Children Europe, <https://missingchildreneurope.eu/over-18-000-missing-children-in-migration/>

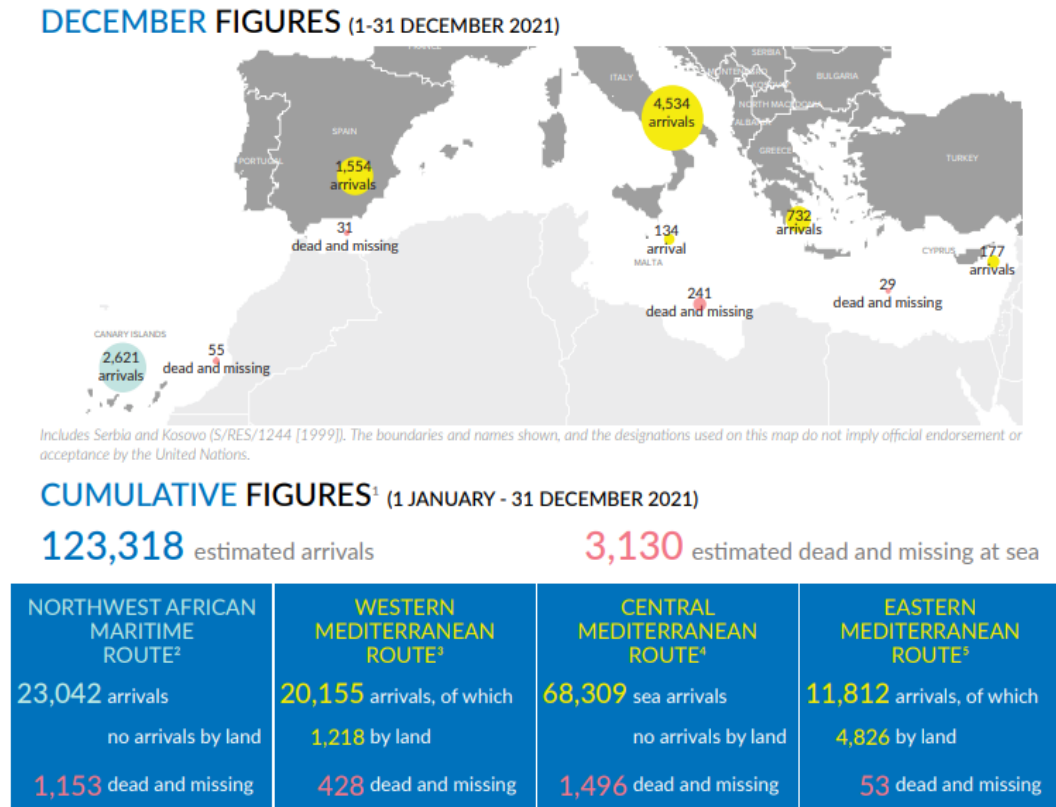
⁵⁸ Missing Children Europe. Over 18,000 children in migration missing in Europe between 2018-2020. Αναρτήθηκε από: <https://missingchildreneurope.eu/over-18-000-missing-children-in-migration/> (07-03-2022)

⁵⁹ Ο.π. Greek Council for Refugees. Σελ 7.

⁶⁰ UNHCR-UNICEF-IOM. Factsheet on refugee and migrant children. Αναρτήθηκε από: <https://www.unicef.org/eca/sites/unicef.org/eca/files/2021-03/UNHCR-UNICEF-IOM%20Factsheet%20on%20refugee%20and%20migrant%20children%20Jan-June%202020.pdf>. (11-02-2022) Σελ 4.

Επιπλέον σύμφωνα με στοιχεία της UNHCR για το έτος 2021 υπολογίζονται 123,318 αφίξεις και 3,130 θάνατοι στη θάλασσα. Στο παρακάτω γράφηκα επισυνάπτονται λεπτομερή στοιχεία⁶¹.

Εικόνα 5: Αφίξεις και απώλειες Δεκέμβριος 2021

Πηγή: UNHCR: file:///D:/all_USER_files/Downloads/RBE_Monthly_Update_December_2021.pdf

Σύμφωνα με στοιχεία της FRONTEX το 2020 για τη νοτιοανατολική Ευρώπη ταυτοποιήθηκαν 74 διακινητές, εντοπίστηκαν 249 δυνητικά θύματα εμπορίας παιδιών, 419 διακινητές παιδιών, 423 πλαστά έγγραφα⁶². Στον Frontex εκτελούν καθήκοντα όπως η εξακρίβωση της ταυτότητας και ιθαγένειας προσώπων, η έγκριση ή η άρνηση εισόδου στην ΕΕ, πραγματοποιούν περιπολίες μεταξύ των συννοριακών σημείων διέλευσης. Συμμετέχουν επίσης σε επιχειρήσεις επιστροφής. Προσφέρουν επιχειρησιακή υποστήριξη, με την αποστολή υπαλλήλων και εξοπλισμού, όπως αεροσκαφών και σκαφών, σε περιοχές όπου οι

⁶¹ UNHCR. Europe situations: data and trends. Arrival and displayed populations. Αναρτήθηκε από: https://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/RBE_Monthly_Update_December_2021.pdf (08-02-2022).

⁶² Ευρωπαϊκός Οργανισμός Συννοριοφυλακής και Ακτοφυλακής. FRONTEX 2020 ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ. Αναρτήθηκε από: [Frontex_Inbrief_2020_EL.pdf](#) (21-12-2021). Σελ 25.

εθνικές αρχές τα χρειάζονται περισσότερο⁶³. Ο Frontex γνωρίζει τι συμβαίνει στα σύνορα, πού ακριβώς, καθώς και πώς πρέπει να αντιδράσει. Αποτελεί βασικό εταίρο των κρατών μελών της ΕΕ όσον αφορά τις επιστροφές ατόμων που οι εθνικές αρχές κρίνουν ότι διαμένουν παράνομα στην Ευρώπη.

Όσον αφορά την Ελλάδα με τελευταία ενημέρωση 13 Μαρτίου 2022 εκτιμούνται 1,289 αφίξεις. Εξ αυτών 842 από τη θάλασσα και 447 από τη στεριά. Το 28,5% είναι παιδιά, το 18,8% γυναίκες, το 52,7% άντρες. Στο παρακάτω πίνακα επισυνάπτονται δεδομένα αφίξεων, απωλειών και θανάτων από το 2014-2021⁶⁴.

Γράφημα 9: Αφίξεις, απώλειες και θάνατοι 2014-2021 στην Ελλάδα

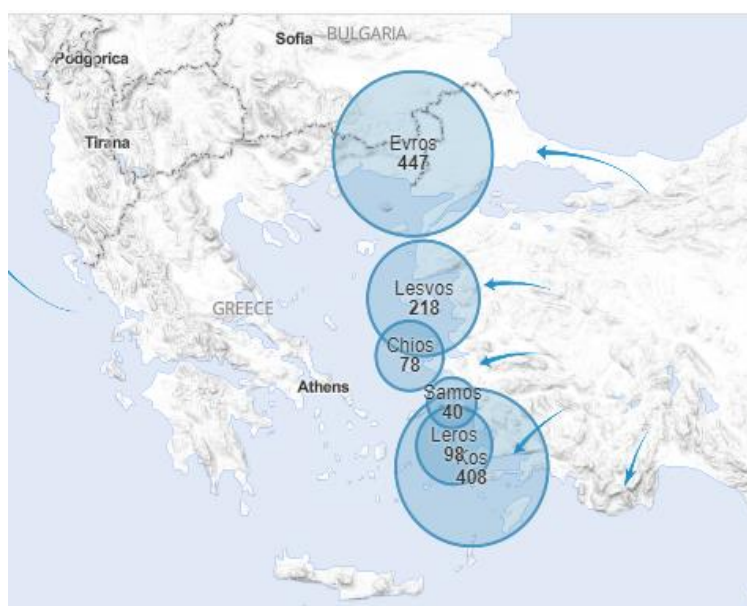
Previous years	Sea arrivals	Land arrivals	Dead and missing
2021	4,331	4,826	53
2020	9,714	5,982	102
2019	59,726	14,887	71
2018	32,494	18,014	174
2017	29,718	6,592	59
2016	173,450	3,784	441
2015	856,723	4,907	799
2014	41,038	2,280	405

Πηγή: Operational data portal, Operational data portal. Refugee situations. Mediterranean. Greece. Αναρτήθηκε από: <https://data2.unhcr.org/en/situations/mediterranean/location/5179>

⁶³ Ο.π. FRONTEx 2020 ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ. Σελ 12.

⁶⁴ Operational data portal. Refugee situations. Mediterranean. Greece. Αναρτήθηκε από: <https://data2.unhcr.org/en/situations/mediterranean/location/5179> (17-03-2022).

Εικόνα 6: Κατάσταση στην Ελλάδα με τελευταία ενημέρωση 13/3/2022

Source: Ο.π

4.2 ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑΣ

Η Ελλάδα πρέπει να επενδύσει περισσότερο στις κοινωνικές της υποδομές, να τις αναβαθμίσει και να τις βελτιώσει προκειμένου να ικανοποιήσει τις ανάγκες των πολιτών της και των εισερχομένων μεταναστών της. Ο πρόσφυγας και ο μετανάστης πρέπει να διασυνδέεται με τις κοινωνικές ομάδες και τους φορείς που υλοποιούνται σε τοπικό, περιφερειακό και εθνικό επίπεδο. Πρέπει να επιτρέψουμε στους πρόσφυγες να χρησιμοποιήσουν τις δεξιότητες και τα προσόντα τους στην Ευρώπη. Όμως η κοινωνία αισθάνεται πιο ασφαλής έχοντας τους απομονωμένους. Η ξеноφοβία στην Ελλάδα δε περιορίζεται μόνο στο οικονομικό και κοινωνικό επίπεδο αλλά και στο πολιτισμικό. «Η εγκληματικότητα της πρώτης γενιάς μεταναστών είναι μειωμένη λόγω της ανασφάλειας και του φόβου απέλασης από

τη φιλοξενούσα χώρα»⁶⁵. Ενώ η δεύτερη γενιά έχει υποστεί πιθανόν περιθωριοποίηση, στιγματισμό και η εγκληματικότητα είναι αυξημένη.

4.2.1 ΑΠΛΟΠΟΙΗΣΗ ΚΑΙ ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΩΝ ΑΣΥΛΟΥ

Ένα ακόμη αίτημα των κρατών-μελών είναι η τροποποίηση, ο εκσυγχρονισμός και η απλοποίηση των διαδικασιών χορήγησης ασύλου με διαφάνεια, δικαιοσύνη, αξιοπρέπεια, ανθρωπισμό διότι οι περίπλοκες, χρονοβόρες διαδικασίες σε συνδυασμό με τις πιέσεις που δέχονται τα κράτη-μέλη μπορεί να οδηγήσει στον κίνδυνο κατάρρευσης του συστήματος. Τα κράτη μέλη εμφανίζουν διαφορετική αντίληψη, οργάνωση, διοίκηση ως προς την εισαγωγή των προσφύγων και μεταναστών στην εργασία, τα δικαιώματα, τη θέση τους στην οικονομική και κοινωνική δομή. Στο παρακάτω πίνακα επισυνάπτονται τα αιτήματα ασύλου στην Ελλάδα ανά έτος⁶⁶.

Γράφημα 10: Αιτήματα ασύλου Ελλάδα 2013-2021

ΕΤΗ	ΑΙΤΗΜΑΤΑ ΑΣΥΛΟΥ
2013	4.814
2014	9.431
2015	13.187
2016	51.049
2017	58.634
2018	66.957
2019	77.278
2020	40.559
2021 (έως 29.01)	2.054
ΣΥΝΟΛΟ	323.963

Source: Υπουργείο Μετανάστευσης και Ασύλου, <https://migration.gov.gr/enimerotiko-ianouariou-2021/>

⁶⁵ Βασιλακόπουλος, Κ..Η σχέση μεταξύ της οικονομικής ανάπτυξης και της μετανάστευσης. Αναρτήθηκε από: <https://core.ac.uk/download/pdf/132804953.pdf> (12-03-2022)

⁶⁶ Υπουργείο Μετανάστευσης και Ασύλου. Ενημερωτικό Σημείωμα Α Αιτούντες Άσυλο Ιανουάριος 2021. Αναρτήθηκε από: <https://migration.gov.gr/enimerotiko-ianouariou-2021/> (02-03-2022).

4.3 Η ΔΙΜΕΡΗΣ ΣΥΜΦΩΝΙΑ ΕΛΛΑΔΑΣ-ΤΟΥΡΚΙΑΣ

Τον Ιούνιο του 2015 η μεταναστευτική κρίση αρχίζει να γίνεται πολύ αισθητή. 800.000 φτάνουν στην Ελλάδα. Την ίδια χρονιά Ουγγαρία και ΠΓΔΜ κλείνουν τα σύνορα τους. Η Τουρκία έχει δεχτεί το μεγαλύτερο αριθμό προσφύγων και μεταναστών όπως ταυτόχρονα αποτελεί πέρασμα προς την ευρωπαϊκή ήπειρο. Σύμφωνα με στοιχεία του 2021 που είναι αναρτημένα στην ιστοσελίδα της Ύπατης Αρμοστείας οι κυριότερες χώρες υποδοχής προσφύγων είναι η Τουρκία (3,7 εκ.), Κολομβία (1,7 εκ.), Πακιστάν και Ουγκάντα (1,4 εκ.), Γερμανία (1,2 εκ.) και οι κυριότερες χώρες προέλευσης είναι Συρία (6,7 εκ.), Βενεζουέλα (4 εκ.), Αφγανιστάν (2,6 εκ.), Νότιο Σουδάν (2,2 εκ.), Μιανμάρ (1,1 εκ.)⁶⁷. Έτσι κρίθηκε αναγκαία η σύμπραξη διμερούς συμφωνίας ώστε να λάβουν τα απαραίτητα μέτρα για τη καλύτερη διαχείριση των μεταναστευτικών ροών, ποιοτικότερη παροχή ανθρωπιστικής βοήθειας, καλύτερες αποφάσεις υποδοχής, διαχείρισης των εξωτερικών συνόρων και λειτουργικότητας του χώρου Σένγκεν. Να συνεργαστεί η Τουρκία ώστε να μη δημιουργούνται νέες μεταναστευτικές οδοί. Διότι δεν είναι πρόβλημα όσων χωρών αποτελούν είσοδο των μεταναστών αλλά ολόκληρης της Ευρώπης καθώς αν εισέρχονται ροές ανεξέλεγκτα η εικόνα των χωρών θα αλλάξει σε όλα τα επίπεδα. Στις 29 Νοεμβρίου 2015 πραγματοποιείται σύνοδος ΕΕ-Τουρκίας για να λάβουν δράση προς τις μεταναστευτικές ροές. Η Ευρώπη υποστηρίζει οικονομικά με 3 δις ευρώ⁶⁸ αυτή τη συνεργασία ώστε η Τουρκία να κρατήσει κλειστή τη πύλη του μεταναστευτικού χειμάρρου. Όλοι να καταγράφονται. Όσων η αίτηση ασύλου γίνεται δεκτή να προχωρούν όσων απορρίπτεται να επαναπροωθούνται στη Τουρκία. Όμως οι συμφωνίες δεν τηρήθηκαν, άνθρωποι συνέχισαν να υποφέρουν και ανήλικα παιδιά να απειλούνται. Ακόμη με την απόπειρα πραξικοπήματος το 2016 στην Τουρκία και ο περιορισμός βασικών ανθρωπίνων δικαιωμάτων που επέβαλε ο Ταγίπ Ερντογάν. Όλα αυτά οδήγησαν εκ νέου στην όξυνση των σχέσεων ΕΕ και Τουρκίας και στην απομάκρυνση της από την ευρωπαϊκή πορεία.

⁶⁷UNHCR FLAGSHIP REPORTS. FORCED DISPLACEMENT IN 2020. Αναρτήθηκε από: <https://www.unhcr.org/flagship-reports/globaltrends/> (27/12/2021).

⁶⁸ Ευρωπαϊκό Συμβούλιο. Δήλωση ΕΕ-Τουρκίας. Αναρτήθηκε από: <https://www.consilium.europa.eu/el/press/press-releases/2016/03/18/eu-turkey-statement/> (11/12/2021).

4.4 Η ΕΥΘΥΝΗ ΤΩΝ ΜΜΕ

Τα ΜΜΕ έχουν μεγάλο μερίδιο ευθύνης στη καλλιέργεια αρνητικών στάσεων και στερεοτύπων απέναντι στους μετανάστες και πρόσφυγες. Πολλές φορές λειτουργεί σαν μεγεθυντικός φακός γεγονότων, παρασύρει τη μάζα χωρίς να ενημερώνει επαρκώς και για τα πραγματικά γεγονότα. Εμποδίζουν πολλές φορές την καλλιέργεια εμπιστοσύνης μεταξύ μεταναστών και κοινωνίας. Τα ΜΜΕ πρέπει να δρουν με περισσότερη ευθύνη και ευαισθητοποίηση σε θέματα μετανάστευσης, κοινωνικής και πολιτισμικής διαφορετικότητας. Πρέπει να συνειδητοποιήσουμε ότι πλέον έχουν καταρριφθεί τα στεγανά σε όλα τα επίπεδα. Ο Τύπος και τα ΜΜΕ είναι μία δόμηση της πραγματικότητας, η κατανόηση αυτής με ένα συγκεκριμένο τρόπο από το πολίτη. Αυτό μπορεί να δημιουργήσει υπολανθάνουσες αντιλήψεις, να αναπτύξει τη προκατάληψη και να αποπροσανατολίσει τη κρίση. Μπορεί μερικές φορές η ειδησεογραφία να είναι στερεοτυπική, απλουστευτική και παραμορφωτική στη παρουσίαση των γεγονότων της.

Η τεχνολογία και τα ΜΜΕ παίζουν κομβικό ρόλο στη καλλιέργεια κοινωνικής εμπιστοσύνης προσφύγων-μεταναστών με τους γηγενείς. Τα μέσα ενημέρωσης και η πολιτική μάλλον δημιούργησαν με το λόγο τους εσωτερικούς εχθρούς παρά κατεύνασαν τους φόβους.

4.5 ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗ

Η αλληλεγγύη είναι μία πανανθρώπινη αξία. Είναι χρέος όλης της ανθρωπότητας η προστασία αυτών των ανθρώπων, ευαίσθητων κοινωνικά ομάδων που θα είχαν ούτος η άλλως ανάγκη τη βοήθειά μας διότι οι παππούδες μας ήταν στη θέση τους και θα μπορούσαμε κι εμείς να είμαστε στη θέση τους.

Εδώ και μερικά χρόνια μέσω των ΔΥΕΠ (Δομές Υποδοχής Εκπαίδευσης) επιδιώκεται η σταδιακή αποκατάσταση του αισθήματος σταθερότητας και ασφάλειας των παιδιών με σκοπό τη κοινωνική τους ένταξη.

Μία σημαντική διαπανεπιστημιακή ομάδα είναι ο Πολύδρομος. Πρόκειται για μία αστική μη κερδοσκοπική εταιρεία με έδρα της τη Παιδαγωγική Σχολή του ΑΠΘ αλλά και εξειδικευμένους επιστήμονες από άλλα πανεπιστήμια και ασχολείται με θέματα παιδικής διγλωσσίας, διαπολιτισμικότητας, γλωσσικής και πολιτισμικής ετερογένειας, θεμάτων ταυτότητας.

Η Αντιγόνη πραγματοποιεί μελέτες και έρευνες σε ζητήματα μεταναστών, μειονοτήτων, ευπαθών κοινωνικών ομάδων, απασχόλησης, εκπαίδευσης, στέγασης και πολλές φορές αποτελούν παραδείγματα καλών πρακτικών υιοθέτησης ή εξάλειψης τέτοιων φαινομένων. Από το 2001 αποτελεί επίσημος εθνικός φορέας συνεργασίας με το Ευρωπαϊκό Παρατηρητήριο για το Ρατσισμό και την Ξενοφοβία που έχει μετεξελιχθεί σε Οργανισμό Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Από το 2007 αποτελεί εταίρο του προγράμματος “FRALEX” του Οργανισμού Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Από το 2010 έχει επιλεγεί ως φορέας συνεργασίας με το «Ευρωπαϊκό δίκτυο νομικών εμπειρογνομόνων στον τομέα της καταπολέμησης των διακρίσεων».

Η ΕΛΙΞ που ξεκίνησε από το 2017 σκοπεύει την ομαλή ένταξη των ανήλικων προσφύγων και μεταναστών στο εκπαιδευτικό σύστημα. Πραγματοποιούνται μαθήματα 2 ώρες τη μέρα πρωινές και απογευματινές ώρες. Μέχρι σήμερα έχουν επωφεληθεί πάνω από 4000 παιδιά. Στο πρόγραμμα υπάρχει ένας έμπειρος πιστοποιημένος Έλληνας παιδαγωγός και ένας από τη χώρα προέλευσης των μαθητών που λειτουργούν ως πολιτισμικοί διαμεσολαβητές. Υπάρχουν επίσης κοινωνικοί λειτουργοί και ψυχολόγοι.

Η ΠΥΞΙΔΑ η οποία λειτουργεί από το 1996 με προσωπικό και εθελοντές παρέχει μαθήματα ελληνικών για όλα τα επίπεδα, συμβουλευτική στα προβλήματα ένταξης, εύρεσης εργασίας, ψυχολογική στήριξη.

Η μη ευαισθητοποίηση, η άγνοια και η αδιαφορία γύρω από τα θέματα της ομαλής ένταξης δημιουργούν αρνητικά φαινόμενα που δηλητηριάζουν τον ψυχισμό των ατόμων και τους προάγουν αισθήματα ρατσισμού, μίσους, φανατισμού και επιθετικότητας. Η εκπαίδευση πρέπει να καλλιεργεί τη παιδεία, τον ανθρωπισμό και τη δημοκρατία προκειμένου να εξαπλωθούν αυτές οι αξίες σε όλη τη κοινωνία.

4.6 Η ΎΝΤΑΞΗ ΜΕΤΑΝΑΣΤΩΝ ΚΑΙ ΤΑ ΕΜΠΟΔΙΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Το μεταναστευτικό φαινόμενο είναι μια πραγματικότητα του 21ου αιώνα. Η Ελληνική κοινωνία είναι πλέον μια πολυπολιτισμική κοινωνία. Υπάρχει η αντίληψη ότι η προέλευση μεταναστών θα επιφέρει αυξημένη ανεργία, αυτό όμως δεν υφίσταται διότι οι τομείς απασχόλησης τους είναι σε θέσεις όπου οι ντόπιοι έχουν μειωμένο ενδιαφέρον. Δηλαδή καλύπτουν ανάγκες της «δευτερεύουσας» αγοράς εργασίας της χώρας. Έτσι μπορεί η οικονομική κατάσταση της χώρας να επιφέρει ανεργία όμως οι μετανάστες καταλήγουν να αντιμετωπίζονται ως ανταγωνιστές. Επίσης η έλλειψη παιδείας οδηγεί σε τέτοιου είδους συμπεράσματα.

Οι υπηρεσίες πρέπει να διευκολύνουν την ενσωμάτωση των προσφύγων. Να μειώνουν την περίοδο αναμονής στη διαδικασία ασύλου, να επιταχύνουν τις διαδικασίες επανένωσης οικογενειών και να υπάρχει ένα σαφές νομοθετικό πλαίσιο. Και οι δύο πλευρές πρέπει να αποδεχτούν το πολιτισμικό και μορφωτικό κεφάλαιο. Η Ευρώπη να συνεχίσει να προωθεί το αίσθημα της κατανόησης των διαφορετικών στοιχείων, του τρόπου σκέψης και λειτουργίας άλλων πολιτισμών, των διαπροσωπικών και ψυχολογικών δυσκολιών και της προαγωγής της ισότητας.

Όλοι οι άνθρωποι έχουμε φυσικά δικαιώματα που μας επιτρέπουν να ζούμε με αξιοπρέπεια. Όλοι γεννηθήκαμε ελεύθεροι ίσοι, με αξιοπρέπεια και με δικαιώματα. Έτσι ο άνθρωπος έχοντας αυτά μπορεί να αναπτυχθεί, να αναπτύξει τα ταλέντα του, τη νοημοσύνη του. Τα δικαιώματα του ανήκουν γιατί είναι άνθρωπος και όχι για τα προσωπικά του επιτεύγματα. Όλοι έχουν δικαίωμα στην ανάπτυξη. Παρολαυτά δίνεται προτεραιότητα στον έλεγχο της μετανάστευσης και όχι στα δικαιώματα.

Σύμφωνα με το Υπουργείο Μετανάστευσης και Ασύλου κοινωνική ένταξη ορίζεται «η διαδικασία αλληλεπίδρασης και αμοιβαίας προσαρμογής των μεταναστών/μεταναστριών, των αιτούντων/αιτουσών και δικαιούχων διεθνούς προστασίας καθώς και της κοινωνίας υποδοχής με στόχο τη δημιουργία κοινωνιών με ισχυρή συνοχή και την επίτευξη της συνύπαρξης με όρους ειρήνης

και αλληλοκατανόησης»⁶⁹. Η τοπική κοινωνία είναι ο κύριος μηχανισμός εκτέλεσης των αρχών ένταξης. Οι διοικητικές δομές του κράτους συντονίζονται, εποπτεύονται, συνεργάζονται και ενισχύονται από την κεντρική διοίκηση. Εξίσου σημαντική είναι η συμβουλή της κοινωνίας των πολιτών, οι οργανισμοί και πολύ περισσότερο οι ίδιοι οι πολίτες. Η ένταξη αφορά ως επί το πλείστον το τοπικό επίπεδο. Για να είναι η ένταξη επιτυχής θα πρέπει να δημιουργηθούν ευκαιρίες πλήρους συμμετοχής των πολιτών τρίτων χωρών, να επαναπροσδιορίσουν την πολιτισμική τους ταυτότητα, να συμμετέχουν στα κοινά μίας άλλης χώρας από αυτή της καταγωγής. Επίσης η ένταξη επιτρέπει στη χώρα υποδοχής την ελεύθερη άσκηση πολιτισμικών και θρησκευτικών πρακτικών που δε συγκρούονται όμως με την εθνική και ευρωπαϊκή νομοθεσία⁷⁰.

Ο αριθμός των προσφύγων, μεταναστών και αλλοδαπών αυξάνει και η περιθωριοποίηση δε μπορεί να αγνοηθεί πλέον. Είναι αδύνατο να σφραγιστούν τα σύνορα, απλά θα αλλάξουν οι δρόμοι διέλευσης. Πρέπει να αλλάξει ο τρόπος που αντιμετωπίζουν οι έλληνες το αξιακό σύστημα των μουσουλμάνων μεταναστών και να δείχνουν μεγαλύτερο σεβασμό στη θρησκεία και τη κουλτούρα τους. Πολλές φορές οι έλληνες εκφράζουν κακόβουλες κριτικές έως και προσβλητικές. Η εκπαιδευτική διάσταση της Ελλάδας είναι προσκολλημένη σε μία παραδοσιακή προσέγγιση που στηρίζεται σε μία γλώσσα και ένα πολιτισμό. Η κατανόηση και ο σεβασμός μίας άλλης κουλτούρας και πολιτισμού είναι πρόοδος. Πρέπει να καταρριφτεί η ιδεολογία του στιγματισμού. Κάθε ανθρώπινη ζωή έχει αξία. Πρέπει να αναπτυχθούν σχέσεις εταιρικότητας με τις χώρες προέλευσης προκειμένου να προαχθεί η κοινή ανάπτυξη.

Οι προοπτικές ένταξης στην ελληνική κοινωνία είναι περιορισμένες. Υπάρχουν δυσκολίες νομοθετικές αλλά και πρακτικές γι' αυτό πολλές φορές δημιουργούν πρόσφορο έδαφος για κυκλώματα, εμπορία και εγκληματικότητα. Η Ελλάδα κατά καιρούς έχει υποστεί κριτική διότι παραβιάζει τις ελάχιστες διεθνείς προδιαγραφές συνθηκών κράτησης και προστασίας θεμελιωδών δικαιωμάτων. Ακατάλληλοι χώροι, συνθήκες υγιεινής, έλλειψη διερμηνείας, μη ενημέρωση για

⁶⁹ Υπουργείο Μετανάστευσης και Ασύλου. Ελληνική Πολιτική Ένταξης. Αναρτήθηκε από: <https://migration.gov.gr/migration-policy/integration/politiki-entaxis-se-ethniko-epipedo/> (05-01-2022).

⁷⁰ Υπουργείο Μετανάστευσης και Ασύλου. Ευρωπαϊκή Πολιτική για την ένταξη. Βασικές Αρχές της Ευρωπαϊκής Πολιτικής. Αναρτήθηκε από: <https://migration.gov.gr/migration-policy/integration/politiki-entaxis-se-eyropaiko-kai-diethnes-epipedo/> (03-02-2022).

τα δικαιώματά τους, περιορισμένη πρόσβαση στη διαδικασία ασύλου, σε νόμιμη συνδρομή⁷¹.

Σύμφωνα με στοιχεία της ελληνικής υπηρεσίας ασύλου από το 2013-2020 έχουν κατατεθεί 299,620 αιτήσεις ασύλου. Στην Ελλάδα το 25% των αιτούντων άσυλο προέρχεται από Συρία, το 19,8% από Αφγανιστάν, το 11,3% από Πακιστάν και το 9,9% από Ιράκ. Σύμφωνα με το ενημερωτικό σημείωμα του Νοεμβρίου 2021 του Υπουργείου Μεταναστευτικής Πολιτικής καταγράφεται μείωση κατά 78% στον αριθμό των διαμενόντων στα νησιά τον Νοέμβριο του 2021, σε σχέση με τον Νοέμβριο του 2020. Η Σάμος έχει μείωση 88%, η Χίος 90%, η Λέσβος 74%. Τον Ιανουάριο του 2021 αναχώρησαν 10.623 με προορισμό την Ευρώπη είτε τρίτες χώρες μέσω απέλασης, επιστροφής, μετεγκατάστασης. Σύμφωνα με στοιχεία του Νοεμβρίου 2021 οι συνολικά διαμένοντες στη χώρα είναι 37.951⁷².

Σύμφωνα με το Ελληνικό συμβούλιο για τους πρόσφυγες σε μία μελέτη που αφορούσε τη χαρτογράφηση των ειδικών χαρακτηριστικών και αναγκών των κοινοτήτων προσφύγων και μεταναστών που διαβούν στην Ελλάδα, ζητήθηκε από τους ερωτηθέντες κάθε κοινότητας να αξιολογήσουν τα προβλήματα που αντιμετώπισαν στην Ελλάδα και οι απαντήσεις διαμορφώθηκαν ως εξής⁷³:

⁷¹ Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες – Γραφείο Ελλάδας. Συμβολή στο διάλογο για το μεταναστευτικό και το άσυλο. Αναρτήθηκε από: https://www.unhcr.org/gr/wp-content/uploads/sites/10/2017/10/2012_Migration___Asylum_GR.pdf (11/12/2021). Σελ 13.

⁷² ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ. Ενημερωτικό σημείωμα Νοεμβρίου -78% μείωση των διαμενόντων στα νησιά. Αναρτήθηκε από: <https://government.gov.gr/enimerotiko-simioma-noemvriou-78-miosi-ton-diamenonton-sta-nisia/> (01-02-2022).

⁷³ Ελληνικό συμβούλιο για τους πρόσφυγες. χαρτογράφηση των ειδικών χαρακτηριστικών και αναγκών των κοινοτήτων προσφύγων και μεταναστών που διαβούν στην Ελλάδα. Αναρτήθηκε από: file:///D:/all_USER_files/Desktop/%CE%B5%CE%B3%CE%B3%CF%81%CE%B1%CF%86%CE%B1/%CE%94%CE%B9%CF%80%CE%BB%CF%89%CE%BC%CE%B1%CF%84%CE%B9%CE%BA%CE%AE/e-diplomatikh/Meleti.pdf (10/11/2021).

Γράφημα 11: Συνήθη προβλήματα στην Ελλάδα

Πηγή: Ελληνικό Συμβούλιο για τους πρόσφυγες,
file:///D:/all_USER_files/Desktop/%CE%B5%CE%B3%CE%B3%CF%81%CE%B1%CF%86%CE%B1/%CE%94%CE%B9%CF%80%CE%BB%CF%89%CE%BC%CE%B1%CF%84%CE%B9%CE%BA%CE%AE/e-diplomatikh/Meleti.pdf

3.6.1 ΕΚΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ

Οι κοινότητες δεν είναι πάντα έτοιμες να υποδεχθούν μετανάστες, ενώ η ξеноφοβία, ο ρατσισμός και οι ψεύτικες ειδήσεις μπορούν να περιπλέξουν τη διαδικασία ένταξης. Από τη μία οι μετανάστες με τα χαρακτηριστικά τους και από την άλλη η χώρα υποδοχής με την αντίδρασή τους απέναντι στους ξένους. Γι' αυτό θα πρέπει να συνεργαστούν οι τομείς της κοινωνίας, να σχεδιάσουν δραστηριότητες που θα βοηθήσουν την τοπική κοινότητα να προβληματιστεί σχετικά με το θέμα, να αντιμετωπίσει τους φόβους και τις αβεβαιότητες της και να γνωρίσει τους νεοφερμένους.

Οι νέοι μετανάστες πρέπει να αντιμετωπίζονται με μακροπρόθεσμη προοπτική και οι αρχές να αναλάβουν δράση και να διασφαλίσουν ότι οι νέοι μετανάστες θα έχουν πρόσβαση σε αστικά, πολιτικά και κοινωνικά δικαιώματα και με τη σειρά τους να συμμετέχουν ενεργά και να συνεισφέρουν στη χώρα υποδοχής. Η συγκέντρωση της τοπικής νεολαίας και των νέων μεταναστών είναι ο

καλύτερος τρόπος για την προώθηση της συνεργασίας, της αποδοχής και του σεβασμού. Μέσω της διαπροσωπικής επαφής θα χτιστούν ισχυρές σχέσεις. Η διοργάνωση καλλιτεχνικών και πολιτισμικών δραστηριοτήτων δρουν ενισχυτικά στην ανάπτυξη τέτοιων θεσμών μεταξύ ντόπιων και προσφύγων. Έτσι επουλώνονται σιγά-σιγά τα ψυχικά τραύματα, μειώνεται το αίσθημα του φόβου και αναπτύσσεται η δημιουργία, η καινοτομία, η συλλογικότητα. Παροχή ευκαιριών εξοικείωσης με τον ευρωπαϊκό πολιτισμό, τις γλώσσες, τα δικαιώματά τους, τις υπηρεσίες. Να γνωρίσουν τη τοπική κοινότητα και τελικά να γίνουν ενεργά μέλη της κοινωνίας. Ταυτόχρονα να δοθεί η ευκαιρία να μοιραστούν τις δικές τους κουλτούρες, να γνωρίσουν και οι ίδιοι τη ποικιλομορφία.

Πρέπει να συνειδητοποιήσουμε ότι ο άνθρωπος εξελίσσεται μέσα από τις αλληλεπιδράσεις και τις διαφορές και σχηματίζει τη κοινωνική του ταυτότητα. Η κοινωνία πρέπει να επενδύσει στις δραστηριότητες ευαισθητοποίησης του τοπικού πληθυσμού, να δημιουργήσει ευκαιρίες γνωριμίας ώστε μετανάστες και κοινωνία να έρθουν σε επαφή. Διότι η τοπική δράση είναι το κλειδί της ανάπτυξης και της συνολικής ευημερίας.

4.7ΑΣΥΛΟ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Κάθε υπήκοος τρίτης χώρας ο οποίος εισέρχεται σε ένα άλλο κράτος, έχει δικαίωμα να υποβάλει αίτημα διεθνούς προστασίας. Η διαδικασία μπορεί να πραγματοποιηθεί είτε σε Περιφερειακά Γραφεία είτε σε Αυτοτελή Κλιμάκια. Η αίτηση κατατίθεται αυτοπροσώπως ή ηλεκτρονικά στη ψηφιακή πύλη του υπουργείου. Εάν κάποιος εισέρχεται στη χώρα παράνομα μεταφέρεται στο ΚΥΤ για να εξακριβωθεί η ταυτότητά του. Τα άτομα καταγράφονται, καταχωρούνται τα προσωπικά τους στοιχεία στο euodac και εξηγεί τους λόγους που ζητά προστασία. Στον αιτούντα παρέχεται δικαίωμα πρόσβασης στην εργασία έξι μήνες μετά την ολοκλήρωση της διαδικασίας κατάθεσης του αιτήματος ασύλου, εφόσον δεν έχει ληφθεί απόφαση στον πρώτο βαθμό. Ο αιτών άσυλο δίνει συνέντευξη και οι απαντήσεις του πρέπει να χαρακτηρίζονται από ειλικρίνεια και αληθινά περιστατικά. Οι ερωτήσεις αφορούν τους λόγους που έφυγε από τη χώρα καταγωγής, οι λόγοι που δεν επιθυμεί ή δε μπορεί να γυρίσει σε αυτή, πως ήρθε στη χώρα υποδοχής ή όποιο στοιχείο μπορεί να θεωρηθεί χρήσιμο.

Προκαταρκτικό ιατρικό έλεγχο για τον εντοπισμό όσων χρήζονται ιατρικής βοήθειας. Υπαγωγή στις διαδικασίες υποδοχής και ταυτοποίησης. Καταγραφή των στοιχείων στο πληροφοριακό σύστημα της ΕΛ.ΑΣ. Εξακρίβωση ταυτότητας και ιθαγένειας. Λήψη βιομετρικών στοιχείων. Παροχή ψυχολογικής υποστήριξης. Παραπομπή σε γραφείο ασύλου ή σε υπηρεσίες υποδοχής. Οι μη αιτούντες άσυλο παραπέμπονται στην ελληνική αστυνομία για διαδικασίες επιστροφής. Οι αιτούντες άσυλο στην Υπηρεσία ασύλου για αίτηση διεθνούς προστασίας. Τα ασυνόδευτα ανήλικα και οι ευάλωτες ομάδες σε κέντρα κοινωνικής αλληλεγγύης⁷⁴.

Η υπηρεσία Ασύλου ασχολείται με την εξέταση των αιτήσεων διεθνούς προστασίας και την απόφαση, βάσει των διεθνών υποχρεώσεων και της εθνικής νομοθεσίας της χώρας. «Η Υπηρεσία συγκροτείται από την Κεντρική Υπηρεσία Ασύλου, τα Περιφερειακά Γραφεία Ασύλου (ΠΓΑ) και τα Αυτοτελή Κλιμάκια»⁷⁵. Η διαδικασία είναι ελεύθερη και δωρεάν. Οι αιτούντες είναι υπήκοοι τρίτων χωρών ή ανιθαγενείς οι οποίοι φοβούνται τη δίωξη ή κινδυνεύουν αν επιστρέψουν στη χώρα καταγωγής ή στη προηγούμενη χώρα φιλοξενίας.

Όσον αφορά τα ασυνόδευτα ανήλικα οι αρχές πρέπει να ενημερώσουν τον εισαγγελέα ο οποίος θα ορίσει επίτροπο που θα προασπίζει τα συμφέροντα και την ευθύνη του ατόμου. Για τους κάτω των δεκαπέντε υποβάλλει την αίτηση ο επίτροπος. Οι άνω των δεκαπέντε μπορούν να υποβάλλουν μόνοι την αίτηση. Η Γενική Γραμματεία Ασυνόδευτων Ανηλίκων του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου σε συνεργασία με τις Αρχές φροντίζει για την φιλοξενία και προστασία των ανηλίκων. Ο επίτροπος ενημερώνει για τη συνέντευξη και μπορεί να είναι παρών.

Το δελτίο διεθνούς προστασίας είναι προσωρινό και δεν ισούται με την άδεια διαμονής. Επίσης παρέχει συγκεκριμένα δικαιώματα και υποχρεώσεις. Ο αιτών έχει το δικαίωμα να παραμείνει στη χώρα μέχρι να ολοκληρωθεί η εξέταση της αίτησής του. Να ενημερώνεται στη γλώσσα που καταλαβαίνει σχετικά με την εξέλιξη της διαδικασίας. Έχει το δικαίωμα στην εργασία αλλά και σε ασφαλιστικές υποχρεώσεις και δικαιώματα προκειμένου να έχει πρόσβαση σε

⁷⁴Υπουργείο Μετανάστευσης και Ασύλου. Διαδικασίες υποδοχής και ταυτοποίησης. Αναρτήθηκε από: <https://migration.gov.gr/ris/diadikasies/> (06-01-2022).

⁷⁵Υπουργείο Μετανάστευσης και Ασύλου. Άσυλο. Υπηρεσία. Αναρτήθηκε από: <https://migration.gov.gr/gas/plirofories/> (06-01-2022).

ιατροφαρμακευτική και νοσοκομειακή περίθαλψη . Επίσης έχει δικαίωμα σε επιδόματα αν οι οικονομικοί του πόροι δεν επαρκούν και σε δικαίωμα εκπαίδευσης⁷⁶.

4.7.1 ΛΑΘΡΕΜΠΟΡΙΟ ΚΑΙ TRAFFICKING

Το λαθρεμπόριο μεταναστών είναι μία παγκόσμια εγκληματική δραστηριότητα. Η φτώχεια, η οικονομική και κοινωνική αστάθεια και η περιορισμένη νόμιμη οδός ωθούν τους ανθρώπους στα εγκληματικά δίκτυα για την διέλευση και παραμονή τους στην ΕΕ. Οι λαθρέμποροι θέτουν πολλές φορές τη ζωή των ανθρώπων σε κίνδυνο και σε βία. Ο μεγαλύτερος κίνδυνος είναι βρίσκεται στη θαλάσσια διέλευση. Η καταπολέμηση της λαθρεμπορίας είναι μία από τις προτεραιότητες της ΕΕ. Οι μετανάστες σε τέτοιες καταστάσεις είναι ευάλωτοι και υπόκεινται σε κάθε μορφή εκμετάλλευσης.

Ο αποκλεισμός ατόμων από την είσοδο σε μία χώρα οδηγεί σε παράνομη μετανάστευση. Με συνέπεια να χάνονται ζωές στην ελπίδα προσέγγισης των συνόρων, να αγνοούνται ανήλικα, να αυξάνεται το trafficking, οι διακινητές και η λαθρεμπορία.

⁷⁶Υπουργείο Μετανάστευσης και Ασύλου. Διαδικασία Ασύλου. Μετά την αίτηση. Αναρτήθηκε από: <https://migration.gov.gr/gas/diadikasia-asyloy/meta-tin-aitisi/> (07-01-2022).

4.8 ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ

Σύμφωνα με το υπουργείο Μετανάστευσης και Ασύλου του ελληνικού κράτους και με στοιχεία Δεκεμβρίου 2021, υπάρχουν 213.016 πολίτες ΕΕ και Ομογενείς, 693.517 Πολίτες Τρίτων Χωρών και 59.216 δικαιούχοι διεθνούς προστασίας⁷⁷.

Σύμφωνα με τη ΜΚΟ More in Common και με σχετικές τις έρευνες το 2019 δηλώνει ότι οι έλληνες διαθέτουν έντονη ενσυναίσθηση για τους νεοεισερχόμενους στην Ελλάδα το 56% των ελλήνων ερωτηθέντων θεωρούν ότι οι μετανάστες προσπαθούν να ενταχθούν στην ελληνική κοινωνία. Το 50% έχει προβεί σε δωρεές χρημάτων, τροφίμων, ρουχισμού ή άλλων αντικειμένων για την υποστήριξη των προσφύγων. Ακόμη το 56% αισθάνεται «θερμό» προς τους πρόσφυγες, το 17% ψυχρό και το 27% ουδέτερο⁷⁸. Οι έλληνες θα πρέπει να εκμεταλλευτούν την μετανάστευση ως ευκαιρία για ενδυνάμωση. Όμως μόνο το 21% θεωρεί ότι η μετανάστευση είναι καλή για την οικονομία.

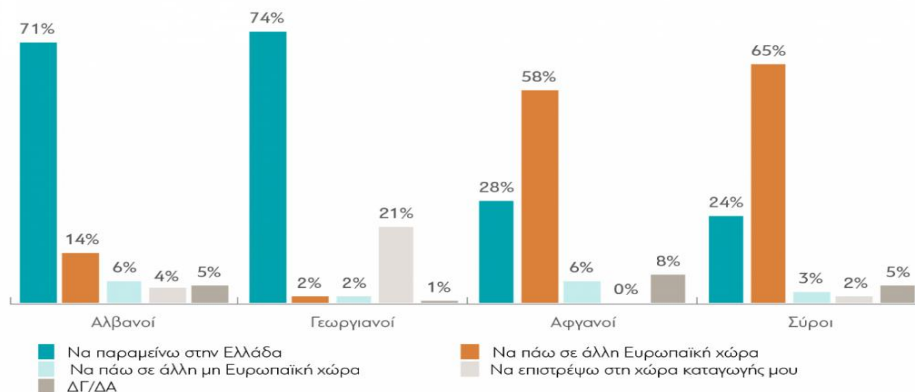
Σύμφωνα με την διαΝΕΟσις οι πρόσφατοι μετανάστες δηλώνουν ότι η Ελλάδα δεν είναι η χώρα που θα ήθελαν να χτίσουν τη ζωή τους σε αντίθεση με τη πρώτη γενιά μεταναστών. Οι πλειοψηφία των πρόσφατων μεταναστών είναι δυσαρεστημένοι από τις υπηρεσίες και τους διάφορους τομείς ζωής στην Ελλάδα. Το 43% από τη στέγαση, το 45% από τις υπηρεσίες υγείας, το 86% από την εργασία, το 44% από τη παιδεία, το 40% από τη μεταναστευτική πολιτική, το 41% από το επίπεδο ζωής⁷⁹.

⁷⁷ Υπουργείο Μετανάστευσης και Ασύλου. Ενημερωτικό Σημείωμα Β Νοεμβρίου 2021 Νόμιμη Μετανάστευση. Αναρτήθηκε από: Δεκέμβριος-2021_ΥΜΑ-GR-Ενημερωτικό-Δεκέμβριος-Β-Νόμιμη-Μετανάστευση-1.pdf (16-02-2022).

⁷⁸ More in Common. Αντιλήψεις περί εθνικής ταυτότητας, μετανάστευσης και προσφύγων στην Ελλάδα. Αναρτήθηκε από: https://www.moreincommon.com/media/q4ge0pzn/0535-more-in-common-greece-report_greek_p4_final_web.pdf (22-01-2022). Σελ 12.

⁷⁹ ΔιαΝΕΟΣΙΣ. Συγκριτική Ανάλυση Ένταξης Μεταναστών και Πρόσφύγων στην Ελλάδα. Αναρτήθηκε από: https://www.dianeosis.org/wp-content/uploads/2020/01/immigration_report_final.pdf (12-03-2022). Σελ 87.

Γράφημα 12: Μελλοντικά σχέδια ανά χώρα

Πηγή: διαΝΕΟσις, https://www.dianeosis.org/wp-content/uploads/2020/01/immigration_report_final.pdf

4.8.1 ΑΙΤΙΑ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗΣ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

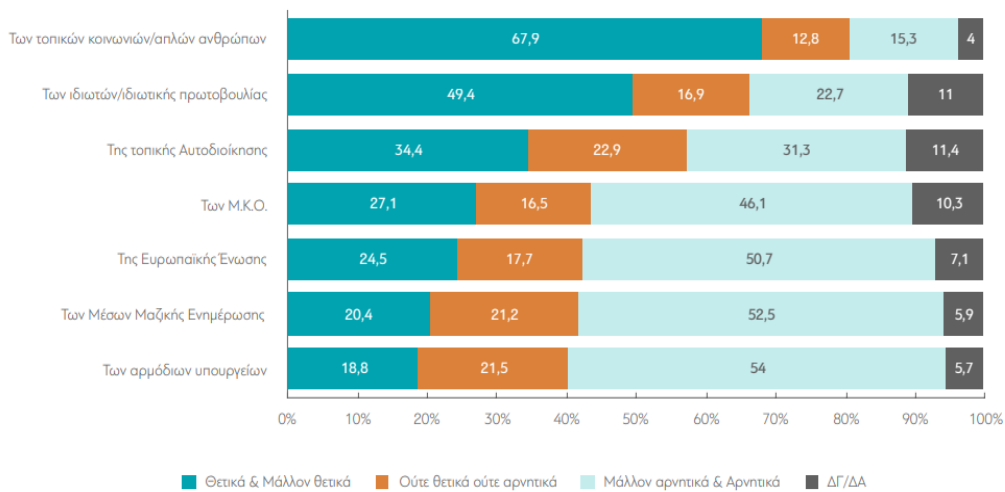
Σύμφωνα με έρευνα του οργανισμού διαΝΕΟσις για το 2020 επισυνάπτεται πίνακας με τα αίτια μετανάστευσης προς την Ελλάδα των προσφύγων και των παλαιότερων μεταναστών ανά εθνική ενότητα⁸⁰. Επίσης σύμφωνα με την ίδια έρευνα ο ελληνικός πληθυσμός με ποσοστό 14,6% θεωρεί πρόβλημα τη μετανάστευση-προσφυγικό. Ύστερα από το 45,7% που θεωρεί την ανεργία, το 30,5% την εγκληματικότητα-ασφάλεια των πολιτών, το 29,8 την πορεία της οικονομίας, το 20,9% το μακεδονικό-τη συμφωνία Πρεσπών. Ύστερα από το μεταναστευτικό το 14,6% θεωρεί ότι υπάρχει πρόβλημα με τη παιδεία, το 10,6% με τη διαφθορά και τα σκάνδαλα, το 8,9 με τους μισθούς, τις συντάξεις, την ακρίβεια, το 4,2% τις σχέσεις με τη Τουρκία⁸¹. Το 61,5% των ελλήνων θεωρεί ότι τα τελευταία 4-5 χρόνια έχει χειροτερέψει η ασφάλεια των πολιτών. Το 40,2% θεωρεί ότι η ύπαρξη μεταναστών στην ελληνική οικονομία φέρει αρνητικό αντίκτυπο, το 16% ότι είναι μάλλον αρνητικός και το 23,2% ότι δεν είναι ούτε

⁸⁰ΔιαΝΕΟσις. Οργανισμός Έρευνας και Ανάλυσης. Τι πιστεύουν οι μετανάστες. Αναρτήθηκε από: <https://www.dianeosis.org/2020/01/ti-pistevoun-oi-metanastes/> (15-03-2022)

⁸¹ διαΝΕΟσις. Οργανισμός Έρευνας και Ανάλυσης. Το μεταναστευτικό-προσφυγικό ζήτημα στην Ελλάδα. Αναρτήθηκε από: https://www.dianeosis.org/wp-content/uploads/2020/01/immigration_aporseis-ellinon.pdf (17-03-2022)

θετικός ούτε αρνητικός⁸². Το 57,6% θεωρεί ότι η παρουσία μεταναστών στην Ελλάδα αποτελεί κίνδυνο αλλοίωσης της εθνικής ταυτότητας⁸³. Το 78,8% θεωρεί ότι η ύπαρξη των μεταναστών δεν αποτελεί λύση του δημογραφικού⁸⁴. Ακόμη κρίθηκαν να αξιολογήσουν το ρόλο και τη συμβολή των εμπλακέντων στην διαχείριση αντιμετώπισης του μεταναστευτικού και δήλωσαν τα παρακάτω:

Γράφημα 13: Αξιολόγηση ρόλου και συμβολής εμπλακέντων στη διαχείριση του μεταναστευτικού

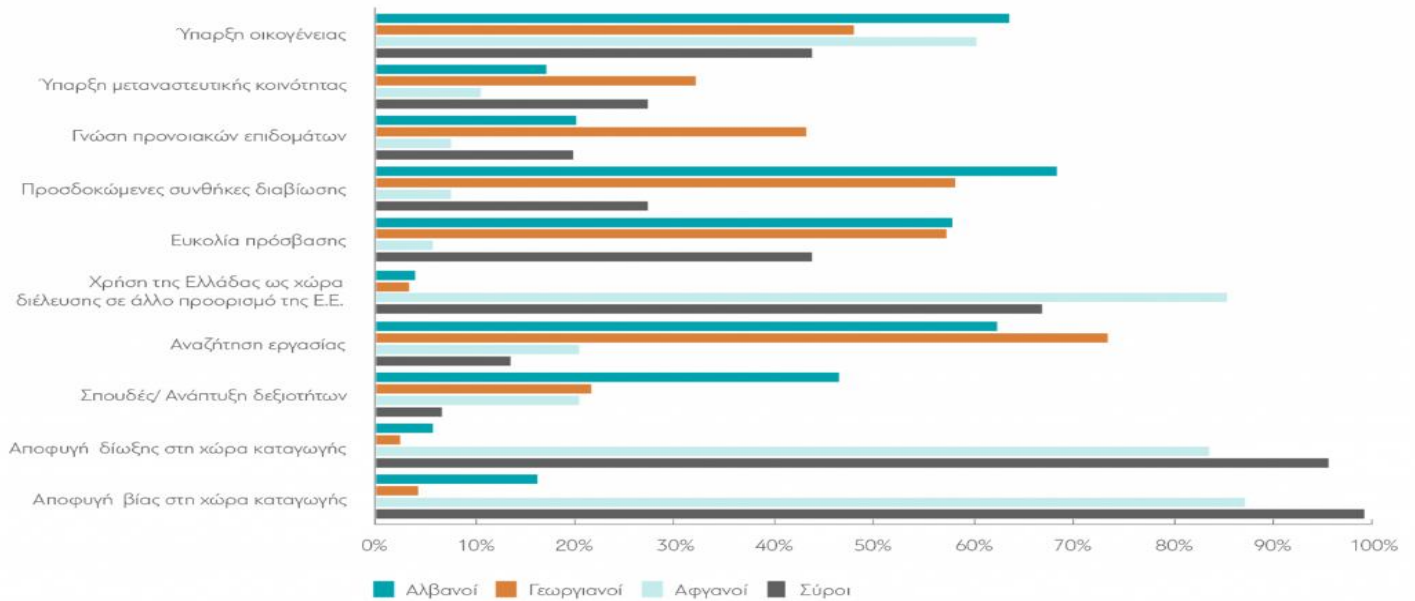
Πηγή: διαΝΕΟσις, https://www.dianeosis.org/wp-content/uploads/2020/01/immigration_apopseis-ellinon.pdf

⁸² Ο.π. Σελ 11.

⁸³ Ο.π. Σελ. 13.

⁸⁴ Ο.π. Σελ. 14.

Γράφημα 14: Αίτια μετανάστευσης προς την Ελλάδα

Πηγή: **διαΝεοσις**, https://www.dianeosis.org/wp-content/uploads/2020/01/immigration_report_final.pdf

Σύμφωνα με τη Διεθνής Αμνηστία η δημιουργία φράχτη δε μπορεί να σφραγίσει τα σύνορα όμως είναι μία ένδειξη συμβολισμού προς τους υπηκόους τρίτων χωρών, τους διακινητές τους λαθρεμπόρους και ότι η Ελλάδα δε μπορεί να χρησιμοποιεί ως πέρασμα για τις χώρες προς την υπόλοιπη Ευρώπη⁸⁵. Από τον Έβρο μέχρι το νότο επί χρόνια είναι οι κύριες διαδρομές εισόδου προσφύγων και μεταναστών που προσπαθούν να βρουν προστασία στην Ευρώπη για μία καλύτερη ζωή. Η Ελλάδα έχει παρατηρηθεί ότι απωθεί αμέσως ανθρώπους στη Τουρκία και τους στερεί την ευκαιρία να υποβάλλουν αίτηση για άσυλο κάτι που αποτελεί παραβίαση του διεθνούς δικαίου διότι ο τρόπος αυτός απόθησης από την Ελληνική Ακτοφυλακή θέτει σε κίνδυνο ζωές.

⁸⁵ Amnesty International. Σύνορα της Ευρώπης. ΚΑΤΑΠΑΤΗΣΕΙΣ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΣΤΑ ΣΥΝΟΡΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ ΜΕ ΤΗ ΤΟΥΡΚΙΑ. Αναρτήθηκε από: file:///D:/all_USER_files/Desktop/%CE%B5%CE%B3%CE%B3%CF%81%CE%B1%CF%86%CE%B1/%CE%94%CE%B9%CF%80%CE%BB%CF%89%CE%BC%CE%B1%CF%84%CE%B9%CE%BA%CE%AE/e-diplomatikh/Frontier-Europe-report.pdf (15-02-2022). Σελ 5.

Στο παρακάτω γράφημα επισυνάπτεται η μετεγκατάσταση αιτούντων άσυλο σύμφωνα με ενημερωμένα στοιχεία Δεκεμβρίου 2021 από την Ελλάδα προς άλλες Ευρωπαϊκές χώρες και πως διανεμήθηκαν σε αυτές⁸⁶.

Εικόνα 7: Μετεγκατάσταση προσφύγων

Πηγή: Reliefweb, <https://reliefweb.int/organization/unhcr>

⁸⁶ Reliefweb. Voluntary scheme for the relocation from Greece to other European countries - 19 Oct 2021. Αναρτήθηκε από: <https://reliefweb.int/report/greece/voluntary-scheme-relocation-greece-other-european-countries-19-oct-2021>. (01-02-2022)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5^ο: ΕΠΙΠΕΔΟ ΝΗΣΩΝ

5.1 HOTSPOTS-KYT-KEM-ΚΕΔΝ

«Στα Κέντρα Υποδοχής και Ταυτοποίησης (Κ.Υ.Τ.) διαμένουν οι πολίτες τρίτων χωρών ή ανιθαγενείς οι οποίοι έχουν εισέλθει στην ελληνική επικράτεια χωρίς τις νόμιμες διατυπώσεις προκειμένου να υπαχθούν στις διαδικασίες υποδοχής και ταυτοποίησης και να υποβάλουν αίτημα διεθνούς προστασίας»⁸⁷. Στα hotspots και στα Κέντρα Υποδοχής και Ταυτοποίησης (ΚΥΤ) διαμένουν, καταγράφονται οι πρόσφυγες και οι μετανάστες και διαλέγονται όσοι έχουν δικαίωμα για άσυλο. Στην αρχή τα hotspots λειτουργούσαν ως κέντρα καταγραφής. Στη συνέχεια όμως τα κεντρικά hotspots στα νησιά του Αιγαίου μετατράπηκαν σε κέντρα κράτησης. Το σύστημα όμως αυτών των εγκαταστάσεων οδηγεί στον αποκλεισμό και στερεί βασικά δικαιώματα αυτών των ανθρώπων. Λόγω του μεγάλου αριθμού αιτήσεων ασύλου, οι διαδικασίες μπορεί να διαρκούσαν χρόνια. Αυτό είχε ποικίλες επιπτώσεις στη ζωή των αιτούντων. Είχαν περιορισμένα δικαιώματα και πρόσβαση σε υπηρεσίες συγκριτικά με κάποιον που αναγνωρίζονταν ως πρόσφυγας. Αυτοί οι περιορισμοί, η αβεβαιότητα, η απουσία της οικογένειας και των κοντινών ανθρώπων όπως επίσης ο φόβος πιθανής επιστροφής επηρέαζε την ήδη ευάλωτη ψυχολογική τους κατάσταση στο να γίνουν θύματα ή δράστες εγκλημάτων. Οι παράγοντες που επηρεάζουν τη ψυχική υγεία των αιτούντων και μπορεί να τους τραυματίσουν ή να τους επανατραυματίσουν αναγράφονται στην παρακάτω εικόνα.

⁸⁷ Υπουργείο Μετανάστευσης και Ασύλου. Κ.Υ.Τ. & Κ.Ε.Δ.Ν..Αναρτήθηκε από: <https://migration.gov.gr/ris/perifereiakes-monades/kyt-domes/> (08-01-2022).

Εικόνα 8: Μεταφορά προσφύγων στη Σάμο στη νέα κλειστή ελεγχόμενη δομή

Πηγή: Υπουργείο Μετανάστευσης και Ασύλου, <https://twitter.com/migrationgovgr/status/1439942606692225030>

Στις κλειστές Ελεγχόμενες Δομές Νήσων (Κ.Ε.Δ.Ν.) εισέρχονται πολίτες τρίτων χωρών και ανιθαγενείς. Κυκλοφορούν ελεύθερα σε προκαθορισμένους χώρους. Έχουν δικαίωμα εισόδου και εξόδου από τις ΚΕΔΝ τις ώρες που ορίζονται από το Διοικητή Υπηρεσίας Υποδοχής και Ταυτοποίησης. Η παράβαση των υποχρεώσεων επιφέρει περιορισμό ή διακοπή των υλικών συνθηκών διαμονής.

Τα Κέντρα Ένταξης Μεταναστών (ΚΕΜ) παρέχουν εξυπηρέτηση, πληροφόρηση, εξειδικευμένες υπηρεσίες σε πολίτες τρίτων χωρών. Υλοποιούν δράσεις ένταξης, συνεργασίες και διασυνδέσεις με υπηρεσίες και προγράμματα κοινωνικής ένταξης.

5.2 ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΤΙΚΕΣ ΡΟΕΣ ΣΤΑ ΝΗΣΙΑ

Σύμφωνα με στοιχεία του υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου τον Οκτώβριο του 2021 συγκριτικά με τον ίδιο μήνα του 2020 σημειώνεται μείωση 76% του αριθμού διαμενόντων στα νησιά. «Η μεγαλύτερη μείωση καταγράφεται στους διαμένοντες στην Σάμο η οποία είναι της τάξης του 92% και ακολουθεί η Χίος με 91%, η Λέρος με 88%, η Λέσβος με 65%, και η Κως με 54%»⁸⁸. Επίσης όσον αφορά τον αριθμό συνολικά διαμενόντων στη χώρα καταγράφεται μείωση 46%. Ο υπουργός μετανάστευσης και ασύλου Ν.Μηταράκης αναφέρει χαρακτηριστικά για τη Σάμο «Το 2017 είχαμε 5.300 αφίξεις, το 2018 είχαμε 8.700 αφίξεις, το 2019 είχαμε 10.500 αφίξεις, το 2020 αντίθετα είχαμε 1.300 αφίξεις, μία μείωση 88%. Και φέτος στο πρώτο δεκάμηνο του 2021 είχαμε 242 αφίξεις. 242 φέτος σε σχέση με 10.545 το 2019, μείωση 98%. Η χώρα μας το τελευταίο 12μηνο έχει μείωση ροών συνολικά στα νησιά μας κατά 90%. Το Βαθύ που περπάτησα, από το ξενοδοχείο μέχρι την αίθουσα του δημοτικού συμβουλίου, μία πόλη πολύ πιο ήσυχη, πιο ασφαλή σε σχέση με αυτά που βιώσαμε μαζί την τελευταία διετία, με αυτά που βιώσαμε τα προηγούμενα έτη. Στις 31/10/2019 είχαμε εδώ στην πόλη 6.200 άτομα, πέρυσι τέτοια εποχή είχαμε 4.200 άτομα, μία μείωση -32%. Στο τέλος Οκτωβρίου φέτος είχαμε 354, δηλαδή χρησιμοποιείται το 1/10 της νέας δομής μία μείωση -94% σε σχέση με τον Οκτώβριο του 2019»⁸⁹.

Η Μυτιλήνη αποτελεί τον κύριο στόχο μεταφοράς μεταναστών. Δεύτερη έρχεται η Χίος, την οποία ακολουθούν η Σάμος και τα υπόλοιπα νησιά του ανατολικού Αιγαίου. Το 2016 ξεκίνησαν να λειτουργούν τα Περιφερειακά Γραφεία Ασύλου της Σάμου.

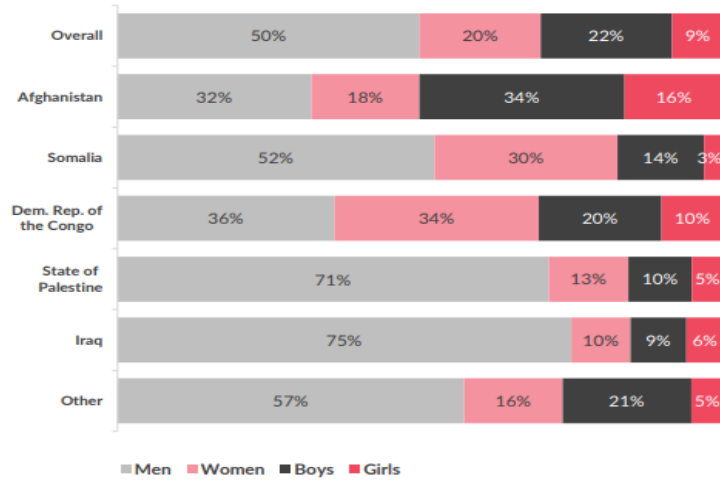
Σύμφωνα με στοιχεία του Οκτωβρίου 2021. Το 2021 έφτασαν στην Ελλάδα 3.131 πρόσφυγες-μετανάστες διά θαλάσσης. Η πλειοψηφία από το Αφγανιστάν (26%), τη Σομαλία (16%), τη Λαϊκή Δημοκρατία του Κονγκό (9%) και τη Παλαιστίνη (9%). Οι αφίξεις το 2021 είναι μειωμένες κατά 66% σε σχέση με το 2020. Η Λέσβος έλαβε την πλειοψηφία (40%) όλων των νέων αφίξεων,

⁸⁸Euronews. Ελλάδα: Ραγδαία μείωση των μεταναστών στα νησιά. Αναρτήθηκε από: <https://gr.euronews.com/2021/11/17/ellada-ragdaia-meiosh-ton-metanaston-sta-nhsia> (02-03-2022).

⁸⁹ Ο.π. Euronews

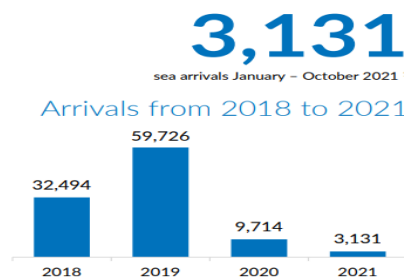
κατά το 2021, ακολουθούν τα Δωδεκάνησα (28%), η Σάμος (10%), Χίος (7%) και άλλα νησιά (15%)⁹⁰. Επίσης το μεγαλύτερο ποσοστό είναι αντρικός πληθυσμός.

Γράφημα 15: Θαλάσσιες αφίξεις

Πηγή: UNCHR, <https://reliefweb.int/report/greece/greece-sea-arrivals-dashboard-october-2021>

Γράφημα 16: Πλειοψηφία αφίξεων 2021 Ελλάδα

Πηγή: UNCHR, [file:///D:/all_USER_files/Desktop/%CE%B5%CE%B3%CE%B3%CF%81%CE%B1%CF%86%CE%B1/%CE%94%CE%B9%CF%80%CE%BB%CF%89%CE%BC%CE%B1%CF%84%CE%B9%CE%BA%CE%AE/e-diplomatikh/GRC_SeaArrivals_DashboardMonthly_20211031v2%20\(1\).pdf](file:///D:/all_USER_files/Desktop/%CE%B5%CE%B3%CE%B3%CF%81%CE%B1%CF%86%CE%B1/%CE%94%CE%B9%CF%80%CE%BB%CF%89%CE%BC%CE%B1%CF%84%CE%B9%CE%BA%CE%AE/e-diplomatikh/GRC_SeaArrivals_DashboardMonthly_20211031v2%20(1).pdf)

⁹⁰Reliefweb. Greece Sea Arrivals Dashboard (October 2021). Αναρτήθηκε από: <https://reliefweb.int/report/greece/greece-sea-arrivals-dashboard-october-2021> (03-01-2022).

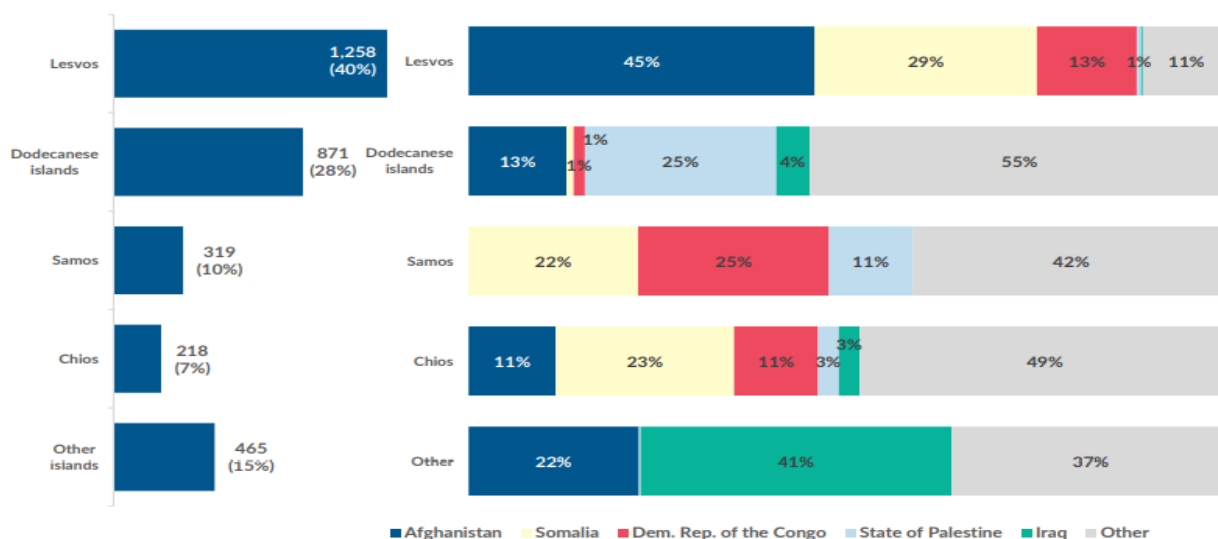
Γράφημα 17: Αφίξεις στα νησιά το 2021

ΕΤΗ	ΑΙΤΗΣΕΙΣ ΑΣΥΛΟΥ ²
2013	4.814
2014	9.431
2015	13.187
2016	51.044
2017	58.634
2018	66.952
2019	77.279
2020	40.557
2021	15.055
ΣΥΝΟΛΟ	336.953

Πηγή: Ο.π.

Σύμφωνα με στοιχεία του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου εν συγκρίσει με τον Ιούλιο του 2020 καταγράφεται μείωση 79% στα νησιά και 46% σε ολόκληρη τη χώρα. Αναλυτικότερα όσον αφορά τις ροές αφίξεων στα νησιά, τους διαμένοντες σε αυτά από Ιούλιο του 2020 έως Ιούλιο 2021. Καθώς και τις αιτήσεις ασύλου στην Ελλάδα από το 2013-2021⁹¹.

Γράφημα 18: Αιτήσεις ασύλου στην Ελλάδα 2013-202

Πηγή: Υπουργείο μετανάστευσης και ασύλου, <https://migration.gov.gr/meiosi-diamenontes-ait-asylou-16-08/>

08

⁹¹Υπουργείο Μετανάστευσης και Ασύλου. Ενημερωτικό Σημείωμα Ιουλίου 2021. Αναρτήθηκε από: <https://migration.gov.gr/meiosi-diamenontes-ait-asylou-16-08/> (03-01-2022).

Γράφημα 19: Κατάσταση στα νησιά του Ανατολικού Αιγαίου

Πηγή Υπουργείο Προστασίας του πολίτη:

ΕΙΚΟΝΑ ΤΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΝΗΣΩΝ ΑΝΑΤ. ΑΙΓΑΙΟΥ ΤΗΣ 01/02/2022														
ΠΕΡΙΟΧΗ	ΛΕΣΒΟΣ		ΧΙΟΣ		ΣΑΜΟΣ		ΛΕΡΟΣ		ΚΩΣ		ΛΟΙΠΑ ΝΗΣΙΑ (γ)		ΣΥΝΟΛΟ	
	ΔΙΑΜ.	ΔΥΝ.	ΔΙΑΜ.	ΔΥΝ.	ΔΙΑΜ.	ΔΥΝ.	ΔΙΑΜ.	ΔΥΝ.	ΔΙΑΜ.	ΔΥΝ.	ΔΙΑΜ.	ΔΥΝ.	ΔΙΑΜ.	ΔΥΝ.
Κ.Υ.Τ./Κ.Ε.Δ. (α)	1826	8000	426	1014	372	2040	24	1780	280	2356			2928	15190
ΛΟΙΠΕΣ ΔΟΜΕΣ (β)	0	352											0	352
ΧΩΡΟΙ Π.ΚΕ.Κ.									102	474			102	474
ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΕΛ.ΑΣ. ΚΡΑΤΗΤΗΡΙΑ Α.Τ.	1		0		0		0		1		12		14	
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΑΣΥΛΟΥ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	8	52	8	52
ΑΣΥΝΟΔΕΥΤΟΙ ΑΝΗΛΙΚΟΙ (ε)	159	169	10	18	17	17							186	204
ΛΟΙΠΕΣ Μ.Κ.Ο.	0	0											0	0
ΑΤΥΠΕΣ ΔΟΜΕΣ (δ)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
ΣΥΝΟΛΟ ΣΤΟ ΝΗΣΙ	1986	8000	436	1032	389	2057	24	1780	280	2356	8	52	3238	15190
ΝΕΕΣ ΔΟΜΕΣ	0	0	0	0	1	0	0	0	10	0	0	0	11	0
ΜΕΤΑΚΙΝΗΣΕΙΣ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΕΝΔΟΧΩΡΑ	0	0	0	0	20	0	0	0	9	0	0	0	29	0
ΕΠΙΣΤΡΟΦΕΣ ΒΑΣΕΙ ΚΟΙΝΗΣ ΔΗΛΩΣΗΣ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
ΕΘΕΛΟΥΣΙΕΣ ΔΟΜ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
ΣΥΝΟΛΟ ΕΠΙΣΤΡΟΦΩΝ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

α) Κ.Υ.Τ.: Λέσβος, Χίος, Κ.Ε.Δ.: Σάμος, Λέρος, Κως.

β) Λέσβος: Δομή Δυτικής Λέσβου.

γ) Οι παραμένοντες στην δομή που λειτουργεί υπό το σχήμα του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου αφορούν στη νήσο Τήλο. Τα κρατητήρια Α.Τ. αφορούν στις νήσους Ρόδο (11) και Κάρπαθο (1).

δ) Πρόκειται για δομές δυναμικού χαρακτήρα, οι οποίες καλύπτουν έκτακτες και προσωρινές ανάγκες.

ε) Η τελευταία επικαιροποίηση των στοιχείων των ασυνόδευτων ανηλίκων έγινε την 26/1/2022.

<https://www.scribd.com/document/556413475/%CE%95%CE%B9%CE%BA%CF%8C%CE%BD%CE%B1-%CE%9A%CE%B1%CF%84%CE%AC%CF%83%CF%84%CE%B1%CF%83%CE%B7%CF%82-%CE%A3%CF%84%CE%BF-%CE%91%CE%BD%CE%B1%CF%84%CE%BF%CE%BB%CE%B9%CE%BA%CF%8C-%CE%91%CE%B9%CE%B3%CE%B1%CE%AF%CE%BF-01-02>

5.3 ΟΙ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΤΗΣ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗΣ ΣΤΑ ΝΗΣΙΑ

Ο πρώτος φόβος που εκφράστηκε στα νησιά ήταν η μείωση του τουρισμού. Πράγματι η Σάμος, η Χίος και η Λέσβος επλήγησαν και αυτό επιβεβαιώθηκε από έρευνα του πανεπιστημίου Αιγαίου «κατά μέσον όρο το 2015, σε σύγκριση με το 2014, οι διανυκτερεύσεις στα ξενοδοχεία των νησιών μειώθηκαν κατά 18,75%, ο αριθμός των επισκεπτών μειώθηκε σε ποσοστό 22,79%, οι τιμές παρουσίασαν πτώση σε ποσοστό 12,45% και η μέση διάρκεια παραμονής μειώθηκε σχεδόν κατά μία ημέρα. Επίσης, η απασχόληση στις ξενοδοχειακές επιχειρήσεις μειώθηκε κατά 5,26%»⁹². Ακόμη κι αν η τουριστική αγορά σημείωσε μείωση, υπήρχαν δραστηριότητες που

⁹²Η προσφυγική κρίση «βύθισε» τον τουρισμό στα νησιά του Αιγαίου. Αναρτήθηκε από: <https://www.protothema.gr/greece/article/646264/i-prosfugiki-krisi-vuthise-ton-tourismo-sta-nisia-tou-aigaiou/> (10-11-2021).

αντιστάθμισαν τη ζημία. Καταλύματα, εστίαση, μεταφορικά μέσα ακόμη και τους χειμερινούς μήνες. Επίσης δε ήταν λίγες οι περιπτώσεις αισχροκέρδειας των ανθρώπων που βρίσκονταν σε ανάγκη.

Η τοπική κοινωνία αισθάνθηκε φόβο στη μόνιμη εγκατάσταση αυτών των ανθρώπων στα νησιά λόγω της γλώσσας, του πολιτισμού, της θρησκείας, της εθνικότητας. Παρατηρήθηκαν συμπεριφορές ξενοφοβικές και εθνικιστικές. Όμως και οι άνθρωποι ζώντας υπό μόνιμο περιορισμό και πίεση ήταν λογικό να εναντιωθούν, να επαναστατήσουν και να αναπτύξουν εχθρική συμπεριφορά. Όλα αυτά τα χρόνια σημειώνονταν πολλαπλά επεισόδια εμπρησμού ως ένδειξη διαμαρτυρίας. Το αίσθημα ενόχλησης είναι σε μεγάλο ποσοστό μονόπλευρο διότι θέτονται προβλήματα θρησκευτικής, πολιτισμικής, εκπαιδευτικής, κοινωνικής συνοχής.

5.4 ΚΛΕΙΣΤΗ ΕΛΕΓΧΟΜΕΝΗ ΔΟΜΗ ΣΤΗ ΣΑΜΟ

Το πρώην προσφυγικό κέντρο στη πόλη της Σάμου μπορούσε να φιλοξενήσει περίπου 700 αιτούντες άσυλο όμως κάποια στιγμή ξεπέρασε τους 10.000 ανθρώπους οι οποίοι προσπαθούσαν να επιβιώσουν σε πολύ δύσκολες συνθήκες. Η διαφορά της Σάμου συγκριτικά με τα υπόλοιπα νησιά είναι ότι η εγκατάσταση αυτή βρίσκονταν μέσα στη πόλη του νησιού. Στις 20 Σεπτεμβρίου του 2021 μεταφέρθηκαν από το παλιό ΚΥΤ του Βαθέος στη νέα κλειστή ελεγχόμενη δομή της Σάμου.

Η νέα κλειστή ελεγχόμενη δομή στη Σάμο στη Ζερβού καταλαμβάνει 154 στρέμματα και μπορεί να φιλοξενήσει 3000 άτομα. Οι χώροι διαιρούνται σε ζώνες. Η τοποθέτηση αιτούντων άσυλο γίνεται βάση εθνοτικών και κοινωνικών κριτηρίων. Ο προϋπολογισμός του ανέρχεται στα 43 εκατ. με χρηματοδότηση του Ταμείου Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης της ΕΕ⁹³. Σύμφωνα με το υπουργείο μετανάστευσης και ασύλου στη δομή υπάρχουν οι εξής χώροι:

⁹³ Υπουργείο Μετανάστευσης και Ασύλου. Ο Υπουργός Μετανάστευσης και Ασύλου κ. Νότης Μηταράκης εγκαινίασε τη νέα κλειστή/ελεγχόμενη Δομή στη Σάμο. Αναρτήθηκε από: <https://migration.gov.gr/o-yπουργos-metanasteysis-kai-asyloy-k-notis-mitarakis-egkainiase-ti-nea-kleisti-elegchomeni-domi-sti-samo/> (01-02-2022)

Εικόνα 9: Κλειστή ελεγχόμενη δομή Σάμου

Πηγή: Samos24, <https://www.facebook.com/24samos/>

- Χώρος Διαμονής ΠΡΟΚΕΚΑ (8 ισόγεια κτίρια διαμονής των 500 τ.μ. έκαστο, συνολικής δυναμικότητας 960 ατόμων),
- Χώρος καραντίνας covid-19 (37 οικίσκοι των 25 τ.μ. έκαστος),
- Υγειονομικοί χώροι (4 οικίσκοι και 3 ισόγεια κτίρια συνολικής επιφάνειας 760 τ.μ.),
- Χώροι διοίκησης (39 οικίσκοι και 18 ισόγεια κτίρια, συνολικής επιφάνειας 3.600 τ.μ.),
- Χώροι δημιουργικής απασχόλησης (17 οικίσκοι, συνολικής επιφάνειας 850 τ.μ.),
- Αίθουσα υπολογιστών (1 οικίσκος 50 τ.μ.),
- Εστιατόρια (8 ισόγεια κτίρια, συνολικής επιφάνειας 2.600 τ.μ.)
- Χώροι Διανομής Φαγητού (4 οικίσκοι των 25 τ.μ. έκαστος),
- Χώροι διανομής NFIs (6 οικίσκοι των 25 τ.μ. έκαστος),
- Χώροι καταστημάτων (16 οικίσκοι των 25 τ.μ. έκαστος), των οποίων η άδεια χρήσης θα δίδεται είτε από τον οικείο Δήμο είτε από το Υπουργείο Μετανάστευσης και Ασύλου
- Χώροι πλυντηρίων και κουζίνας (19 οικίσκοι των 25 τ.μ. έκαστος),
- Χώροι πολιτισμικών δραστηριοτήτων
- Χώροι εκδηλώσεων (2 ισόγεια κτίρια, συνολικής επιφάνειας 250 τ.μ.)
- 3 παιδικές χαρές,
- 7 γήπεδα,
- Χώροι στάθμευσης.

- Όλα τα κτίρια είναι είτε μεταλλικές κατασκευές, είτε προκατασκευασμένα containers με πλήρη ξενοδοχειακό και γραφειακό εξοπλισμό.
- Για την επικοινωνία περιμετρικά αλλά και εντός της δομής μεταξύ των ενοτήτων έχει κατασκευαστεί ασφαλτοστρωμένος δρόμος⁹⁴.

Εικόνα 10: Κέντρο Ζερβού Σάμος

Πηγή: msfgreece, https://twitter.com/msf_sea/status/1440683002372128769

5.5 ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΤΗ ΣΑΜΟ

Σύμφωνα με τον υπουργό Μετανάστευσης και Ασύλου κ. Νότη Μηταράκη «Στη Σάμο το 2017 είχαμε 5.300 αφίξεις, το 2018 είχαμε 8.700 αφίξεις, το 2019 είχαμε 10.545 αφίξεις, το 2020 αντίθετα είχαμε 1.300 αφίξεις, μία μείωση 88%.

⁹⁴Υπουργείο Μετανάστευσης και Ασύλου. Νέα Κλειστή Ελεγχόμενη Δομή Σάμου. Αναρτήθηκε από: <https://migration.gov.gr/nea-kleisti-elegchomeni-domi-samoy-enimerotiko/> (01-02-2022)

Και φέτος στο πρώτο δεκάμηνο του 2021 είχαμε 242 αφίξεις, 242 φέτος σε σχέση με 10.545 το 2019, μείωση 98%»⁹⁵.

Η Σάμος δοκιμάστηκε σε πολλά επίπεδα. Οι κάτοικοι έβλεπαν να πλήττεται ο τουριστικός τομέας στον οποίο στηρίζεται κατά κόρον η οικονομία του νησιού. Το νοσοκομείο ασφυκτιούσε από επείγοντα περιστατικά και η μαιευτική και γυναικολογική κλινική αντιμετώπιζαν σημαντικά προβλήματα. Μικροκλοπές έκαναν τους ανθρώπους να φοβούνται και να διστάζουν να κυκλοφορήσουν με την δύση του ηλίου.

Οι μετανάστες από την άλλοι ζούσαν δίπλα σε σκουπίδια και αρουραίους. Οι συνθήκες ήταν απάνθρωπες και υπήρχε ανεπάρκεια βασικών αναγκών. Υπήρχε ελάχιστη προστασία από τις καιρικές συνθήκες και μεγάλη έλλειψη ουσιαστικής πρόσβασης σε εγκαταστάσεις υγιεινής και ύδρευσης καθώς και παροχής βασικών ειδών πρώτης ανάγκης. Στο πρώην hot spot στο Βαθύ της Σάμου έφτασαν να μένουν πάνω από 7.600 άτομα σε μία χωρητικότητα 648 ατόμων. Έφτασαν να μένουν στο hot spot ίσος αριθμός με τους μόνιμους κατοίκους της πόλης⁹⁶. Πολλές φορές σημειώθηκαν περιστατικά εμπρησμού ακόμη και αλληλομαχαιρώματα μεταξύ των προσφύγων.

⁹⁵ Naftemporiki. Ν.Μηταράκης: Πως η Σάμος άφησε πίσω της το μεταναστευτικό-Ποια νησιά ακολουθούν. Αναρτήθηκε από: <https://www.naftemporiki.gr/story/1801344/n-mitarakis-pos-i-samos-afise-piso-tis-to-metanasteutiko-poia-nisia-akolouthoun> (02-02-2022)

⁹⁶ Refugee Support Aegean. Εγκλωβισμένοι πρόσφυγες στην Σάμο: Ανθρωπιστική κρίση χωρίς τέλος. Αναρτήθηκε από: <https://rsaegean.org/el/refugees-trapped-on-samos/> (07-01-2022).

Εικόνα 11: Περιστατικά εμπρησμού στη Σάμο

Πηγή: Samos24, Ο.π.

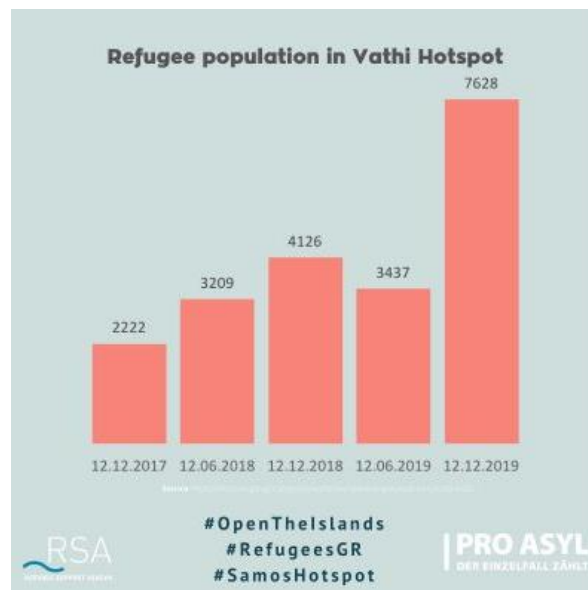
Η οικονομία της Σάμου στηρίζεται ως επί των πλείστων στον τριτογενή τομέα και τον τουρισμό. Όσον αφορά τη μείωση του τουρισμού στη Σάμο τη περίοδο έξαψης του προσφυγικού φαινόμενο σημαντική ευθύνη είχαν τα μέσα μαζικής ενημέρωσης καθώς παρουσίαζαν τη κατάσταση χειρότερη από την πραγματικότητα. Παρολαυτά δημιουργήθηκαν πολλές θέσεις εργασίας και σε τέτοιας καταστάσεις ανοργανωσίας, έλλειψης σχεδιασμού υπήρξαν τόσο οι αλληλέγγυοι όσο και οι καιροσκόποι.

Τα τρία βασικά προβλήματα του ΚΥΤ στη Σάμο ήταν ο υπερπληθυσμός στην εν λόγω δομή που προκάλεσε άθλιες συνθήκες υγιεινής και διαβίωσης με κίνδυνο έξαρσης προβλημάτων υγείας σε μετανάστες και γηγενείς. Το δεύτερο πρόβλημα ήταν στη δημοσία υγεία όπου οι παροχές ήταν διαμορφωμένες για να

εξυπηρετούν τους πολίτες και τους τουρίστες τη θερινή περίοδο. Με την υπερσυσσώρευση των φιλοξενούντων, το σύστημα αδυνατούσε να εξυπηρετήσει βασικές καθημερινές ανάγκες λόγω της έλλειψης χώρου, προσωπικού, αγαθών σε αναλογία με το υπάρχον πλέον πληθυσμό. Η κάλυψη όμως της υγειονομικής περίθαλψης προσφύγων-μεταναστών είναι κεντρικής σημασίας και θεμελιώδες δικαίωμα. Η κατάσταση στο Γενικό νοσοκομείο του νησιού ήταν άσχημη. Στη Σάμο δηλαδή υπήρχαν προβλήματα ποιότητας υποδομών και παροχής υπηρεσιών. Τρίτον ήταν η ρατσιστική συμπεριφορά, τα στερεότυπα και η περιθωριοποίηση προς αυτούς τους ανθρώπους. Σε μία γενική περίοδο κρίσης η Σάμος προσπαθούσε να καλύψει τις ανάγκες των γηγενών αλλά και τις βασικές ανάγκες 5000 επιπλέον ατόμων.

5.5.1 Ο ΕΠΑΝΑΤΡΑΥΜΑΤΙΣΜΟΣ

Γράφημα 20: Πρόσφυγες στο Βαθύ της Σάμου 2017-2019

Πηγή:RSA, <https://rsaeean.org/en/refugees-trapped-on-samos/>

Η δημιουργία της κλειστής ελεγχόμενης δομής παρουσιάστηκε ως επιτυχία ανθρωπισμού. Ωστόσο οι ΜΚΟ διαμαρτυρήθηκαν έντονα υποστηρίζοντας ότι η δομή αυτή απομονώνει ακόμη περισσότερο τους ανθρώπους

αυτούς από τη κοινωνία. Συγκεκριμένα οι Γιατροί χωρίς Σύνορα δημοσίευσαν μία έκθεση η οποία ανέφερε ότι τον Απρίλιο του 2021, το 64% των ασθενών στη Σάμο είχαν σκέψεις αυτοκτονίας ή θανάτου και το 14% διέτρεχαν κίνδυνο αυτοκτονίας⁹⁷. Εδώ και μήνες, οι άνθρωποι υποφέρουν από τον φόβο του εγκλεισμού στον νέο καταυλισμό. Οργή κατέκλυζε τους γιατρούς χωρίς σύνορα οι οποίοι διαμαρτύρονταν έντονα ότι η μεταφορά ευάλωτων ατόμων σε ένα απομονωμένο περιβάλλον μοιάζει με φυλακή και οδηγεί στον επανατραυματισμό. Πολλοί θεωρούν ότι αντί τα χρήματα να επενδύονται στα σύνορα, σε φρούρια και «φυλακές» θα μπορούσαν να αξιοποιηθούν σε μία αξιοπρεπή υποδοχή και ενσωμάτωση δημιουργώντας ένα υγιή, νέο ηλικιακά, πολυπολιτισμικό πληθυσμό που θα συνδράμει στην ΕΕ του αύριο.

Εικόνα 12: Το αίσθημα απομόνωσης στη νέα κλειστή δομή της Σάμου

Πηγή:
samosvolunteers, <https://www.instagram.com/samosvolunteers/?hl=el>

⁹⁷ Έθνος. Σάμος: Εκεί όπου οι ευρωπαϊκές αξίες και η συλλογική ευθύνη χάνονται στη θάλασσα. Αναρτήθηκε από: <https://www.ethnos.gr/opinions/article/179074/samosekeioporoioieyropaikesaxieskaihsyllogikheythynhxanontaisththalassa> (27-12-2021)

5.5.2 ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ ΑΤΟΜΩΝ ΤΡΙΤΩΝ-ΧΩΡΩΝ

Εικόνα 13: Η ελευθερία ως δικαίωμα

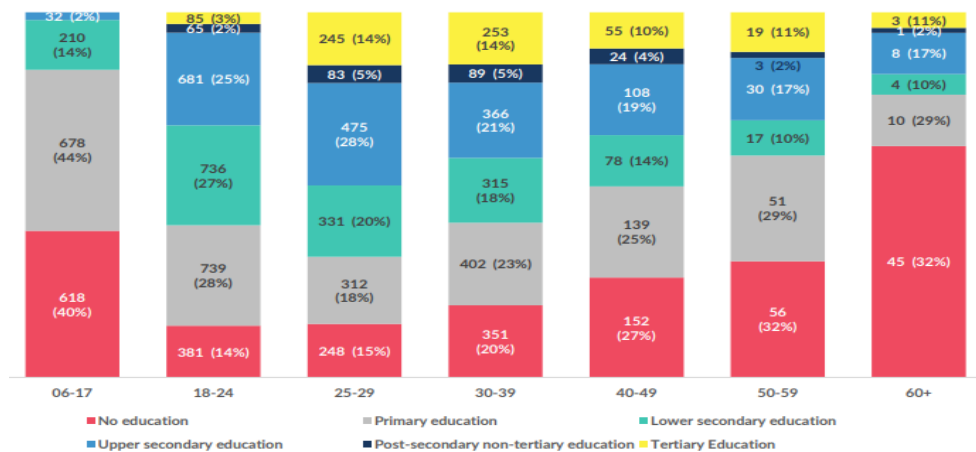

Πηγή: Ο.π.

Τον Απρίλιο-Μάιο του 2021 η Υπάτη Αρμοστεία των Ηνωμένων Εθνών για τους πρόσφυγες συνέλεξε στοιχεία αναφορικά με το μορφωτικό τους επίπεδο, τις δεξιότητες, την εργασιακή τους εμπειρία στα νησιά Λέσβο, Χίο, Σάμο, Κω, Λέρο, Ρόδο και Τήλο. το 65% ήταν αιτούντες άσυλο και το 35% ήταν αναγνωρισμένοι πρόσφυγες. Στην πλειονότητά τους προέρχονταν από το Αφγανιστάν (45%), τη Συρία (14%), τη Σομαλία (8%) και τη Λαϊκή Δημοκρατία του Κονγκό (7%). το 56% ήταν άνδρες, το 19% γυναίκες, το 15% αγόρια και το 11% κορίτσια. Στους παρακάτω πίνακες επισυνάπτεται η εργασία και το επίπεδο μόρφωσης σύμφωνα με τις απαντήσεις τους⁹⁸.

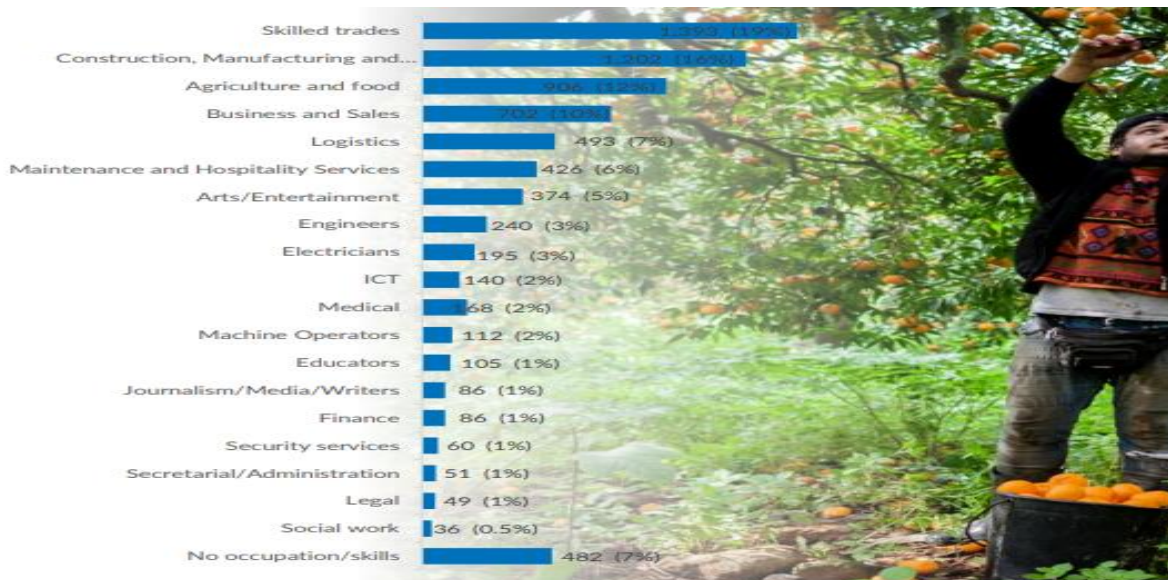
⁹⁸ Operational data portal. Refugee situations. UNHCR Greece - Introducing the people behind the numbers (Greek Version). Αναρτήθηκε από: <https://data2.unhcr.org/es/documents/details/87809> (13-02-2022) Σελ. 3.

Γράφημα 21&22: Οι δεξιότητες και η μόρφωση των αιτούντων άσυλο στα νησιά

4

UNHCR / June 2021

Πηγή: UNCHR,

file:///D:/all_USER_files/Downloads/UNHCR%20Greece_Introducing%20the%20people%20behind%20the%20number_s_el.pdf

5.5.3 ΣΥΜΠΕΡΙΛΗΨΗ ΣΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Έχει σημειώσει κάποια πρόοδος όσον αφορά την εγγραφή των προσφύγων στο σχολείο και τη διασφάλιση της πρόσβασης τους σε διαπιστευμένη εκπαίδευση στα εθνικά συστήματα. Φορείς στη Σάμο που στηρίζουν τις μαθησιακές δραστηριότητες για τα παιδιά είναι οι Praksis, Άρσις, Still I rise, Samos Volunteers.

Με δεδομένα του 2019 και σύμφωνα με τη Refugee Support Aegean η Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες μέσω της PRAKSIS, πρόσφερε μαθήματα σε παιδιά ηλικίας δημοτικού σχολείου. Η οργάνωση Still I Rise, μη τυπικές εκπαιδευτικές δραστηριότητες σε παιδιά ηλικίας 13-17 ετών, οι Samos Volunteers μαθήματα εκμάθησης γλωσσών για νέους 16 και άνω και ενήλικες. Η πρωτοβουλία Action for Education παρείχε επίσης μη τυπικές εκπαιδευτικές δραστηριότητες για νέους ενήλικες ηλικίας 18-24 ετών αλλά και για μικρά παιδιά 2-7 ετών σε ξεχωριστό χώρο με την ονομασία The Nest. Όλες οι υπηρεσίες μη τυπικής εκπαίδευσης αφορούσαν περιορισμένο αριθμό παιδιών και είχαν προσωρινό χαρακτήρα.

Οι μετανάστες-πρόσφυγες έχουν την ανάγκη να αποκτήσουν γνώσεις, να ενταχθούν, να συνεισφέρουν. Πρέπει λοιπόν να αξιοποιηθούν οι δεξιότητές τους στο μέγιστο βαθμό γιατί μπορεί να φέρουν πολλαπλά οφέλη στη χώρα υποδοχής. Το 2018-2019 άρχισαν να λειτουργούν τα πρώτα ΔΙΕΠ στη Σάμο, Χίο, Λέσβο

5.6 ΟΙ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΤΟΠΙΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΑ-ΕΝΤΑΣΕΙΣ-ΑΛΛΑΓΗ ΤΡΟΠΟΥ ΖΩΗΣ

Οι ντόπιοι αντιμετώπισαν τους πρόσφυγες μετανάστες με ευαισθησία και αυτοθυσία. Η τοπική αυτοδιοίκηση, το λιμενικό, οι υπηρεσίες πλαισιώθηκαν από απλούς πολίτες και έτρεξαν να προσφέρουν ό,τι μπορούν και με κάθε δυνατό τρόπο. Μέχρι να αναλάβει δράση το κράτος, οι κάτοικοι ήταν εκεί.

Είναι λογικό οι κάτοικοι των νησιών να είναι δυσαρεστημένοι βιώνοντας αυτή τη κατάσταση, βλέποντας να έρχονται αναρίθμητοι άνθρωποι και να αλλάζει η καθημερινότητά τους. Ο πρώτος φόβος ήταν η μείωση του τουρισμού που πράγματι υπήρχε. Όμως η ζημία αυτή αντισταθμίστηκε με τη παρουσία προσφύγων-μεταναστών σε μεταφορές, καταστήματα εστίασης, στέγασης. Πολλά ήταν και τα περιστατικά αισχροκέρδειας. Επίσης ο φόβος οφείλονταν στο γεγονός της διαφορετικής εθνικότητας, της θρησκείας και του τρόπου ζωής.

Σήμερα η κοινωνία έχει κάνει βήματα προόδου. Χαρακτηριστικό παράδειγμα η διοργάνωση του ημιμαραθωνίου «Πυθαγόρας ο Σάμιος» στις 13 Μαρτίου 2022 στη πόλη της Σάμου όπου συμμετείχαν τόσο οι μετανάστες-πρόσφυγες όσο και οι ντόπιοι. Η κίνηση αυτή πρόσφερε αισιοδοξία και σημάδια προόδου για ένα καλύτερο μέλλον, μίας ανοιχτής κοινωνίας με δικαιώματα, υποχρεώσεις, ελευθερίες και αίσθημα του ανήκειν.

Εικόνα 13,14,15 βήματα προς μία ανοιχτή κοινωνία

Πηγή: samos volunteers, Ο.π

5.6.1 ΤΟ ΘΕΤΙΚΟ ΠΡΟΣΗΜΟ ΤΗΣ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗΣ

Η μετανάστευση προκαλεί υψηλό κόστος στη χώρα υποδοχής όσον αφορά τη κάλυψη των αναγκών αυτών των ανθρώπων σε στέγη, υγεία, εκπαίδευση αλλά και όφελος από τους φόρους και τις εισφορές που καταβάλλουν οι εισερχόμενοι στη χώρα.

Ως απογραφείας της Ελληνικής Στατιστικής Υπηρεσίας στη καταγραφή πληθυσμού κατοικιών 2021 ο πληθυσμός της Ελλάδας αντιμετωπίζει οξύτατο δημογραφικό πρόβλημα γήρανσης του ενεργού πληθυσμού και brain-drain νέων που τείνουν να φεύγουν στο εξωτερικό στην αναζήτηση εργασίας. Τα επόμενα χρόνια αυτό θα είναι περισσότερο εμφανές αν το κράτος συνεχίσει να έχει έλλειψη εθνικής πολιτικής πρόνοιας για το μέλλον. Αυτό σημαίνει ότι ο ενεργός οικονομικά πληθυσμός θα μειωθεί ακόμη περισσότερο. Όταν όμως ένα άτομο που από τη γέννησή του μέχρι την εκπαίδευση και ύστερα τη συνταξιοδότηση και συμπεριλαμβάνοντας τις ιατρικές υπηρεσίες αποτελεί καθαρό δημοσιονομικό κόστος σε μία κοινωνία με γηράσκων πληθυσμό είναι αδύνατο ο ενεργός εργατικά πληθυσμός να μπορεί να αντισταθμίσει τη δημοσιονομική συνεισφορά με το δημοσιονομικό κόστος. Οι μετανάστες όμως που σε μεγάλο ποσοστό είναι νέοι και σε εργασιακή ηλικία καθώς και ότι υπερτερούν στα ποσοστά γονιμότητας από τους γηγενείς θα μπορούσαν να συνεισφέρουν στην αποσυμφόρηση του δημοσιονομικού συστήματος και στο θετικό ισοζύγιο γεννήσεων προς τους

θανάτους. Η μετανάστευση μαζί με την γεννητικότητα και τη θνησιμότητα κατέχει σημαντική θέση στη δημογραφική εξέλιξη.

Οπότε μπορεί το κράτος να επιβαρύνεται με επιπλέον δαπάνες με τους εισερχόμενους πρόσφυγες-μετανάστες όμως μακροπρόθεσμα τα οφέλη θα είναι περισσότερα. Το μεταναστευτικό λοιπόν μπορεί να συνεισφέρει με θετικό πρόσημο στο δημογραφικό, το συνταξιοδοτικό, στο κράτος πρόνοιας, στην ανταγωνιστικότητα της οικονομίας, στο εργατικό δυναμικό. Το δημογραφικό είναι οικονομικό θέμα. Η μετανάστευση δεν αποτελεί μόνη της λύση στα προβλήματα της αγοράς εργασίας όμως οι μετανάστες μπορούν να συνεισφέρουν θετικά σε αυτό το τομέα, στην οικονομική ανάπτυξη και την τόνωση της κοινωνικής ασφάλισης.

5.7 ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΑΝΟΙΧΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

Ο « homo sapiens είναι από τη φύση του μετανάστης και μιγάδας. Ανήκει στο μοναδικό ζωντανό είδος που δεν έπαψε από την αρχή της ύπαρξής του να επιμειγνύεται, όπως δεν έπαψε να μετακινείται»⁹⁹.

Στόχος είναι η δημιουργία μίας ανοιχτής κοινωνίας που σέβεται τη διαφορετικότητα και την ετερότητα, να κατακτηθεί η διαπολιτισμικότητα, να κυριαρχεί αμοιβαίος σεβασμός, αποδοχή και κατανόηση, επικοινωνιακός διάλογος, συνεργασία και αλληλεπίδραση. Γι' αυτό πρωτεύον είναι η ευαισθητοποίηση, η κινητοποίηση και η συμμετοχή στη διαδικασία ένταξης. Πρέπει η κοινωνία να ωθήσει αρχές ανεκτικότητας, ετερότητας, διαφορετικότητας, να εξαλειφθεί η επιθετική και η ρατσιστική συμπεριφορά που οφείλεται βέβαια στο φόβο, την άγνοια, την ανασφάλεια. Η ιστορία έχει διδάξει ότι οι μετανάστες έχουν τη δυναμική να εμπλουτίσουν πολιτισμικά τις τοπικές κοινότητες και να συνεισφέρουν στην τοπική ανάπτυξη.

Η Ευρώπη λοιπόν θα πρέπει να προσεγγίζει τη μετανάστευση πιο ανθρώπινα σκεφτόμενη ότι είναι τόσο απαραίτητη όσο και θετική για την

⁹⁹ Ελληνική Αστυνομία. Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη. Το φαινόμενο της Μετανάστευσης. Αναρτήθηκε από: http://www.astynomia.gr/index.php?option=ozo_content&perform=view&id=1852 (31-12-2021).

ευρωπαϊκή ήπειρο. Οι μετανάστες έχουν ανάγκη από ανθρωπιστική βοήθεια από τρόφιμα, νερό, ρουχισμό, ιατρική περίθαλψη, χώρο ανάπαυσης. Καμία χώρα δεν μπορεί να φέρει εξ ολοκλήρου το βάρος του μεταναστευτικού. Γι' αυτό τα κράτη θα πρέπει να προβούν στην ακόμη μεγαλύτερη εναρμόνιση των πολιτικών τους.

Πρέπει να υπάρχει ομαλή μετάβασή από το καθεστώς προστασίας στην είσοδο της κοινωνίας υποδοχής. Προέχει η όσο το δυνατό ομαλή ένταξή τους στην εργασία και την εκπαίδευση. Η κοινωνική ένταξη και η προώθηση του ευρωπαϊκού τρόπου ζωής. Η προάσπισή τους από κάθε μορφή βίας και εκμετάλλευσης και η παρακολούθηση της πορείας. Η πολιτική ένταξη του σήμερα είναι πολυδιάστατη και πολλών ταχυτήτων. Ο συντονισμός και η συνεργασία με διακρατικούς, διεθνείς και ιδιωτικούς φορείς καθώς και της Κοινωνίας των Πολιτών με απώτερο σκοπό την συνοχή και τη συμπληρωματικότητα της διαδικασίας ένταξης¹⁰⁰ είναι αναγκαία. Η ψηφιοποίηση της διαδικασίας χορήγησης αδειών διαμονής είναι κομβικής σημασίας καθώς εξυπηρετεί στη ταχύτερη εξυπηρέτηση και στην έγκαιρη πληροφόρηση για τις εξελίξεις, τις δράσεις, τα προγράμματα καθώς και τις υποχρεώσεις και τα δικαιώματα.

Η Ελλάδα δυσκολεύεται να αποδεχτεί το ρόλο της ως χώρα υποδοχής και οι εθνικές πολιτικές στερούνται σε σημαντικό βαθμό μεσοπρόθεσμης και μακροπρόθεσμης προοπτικής. Η εθνική πολιτική πρέπει να προσεγγίζει τα διάφορα θέματα συνδυαστικά και να σπάσει ακόμη περισσότερο τα στεγανά στις διάφορες επιστήμες. Δε πρέπει να επιβαρύνουμε με μειονεκτήματα τους ήδη μειονεκτούντες. Οι άνθρωποι αυτοί καλούνται να ενταχθούν στο κοινωνικό-οικονομικό σύστημα. Να εκπαιδευτούν, να καταρτιστούν, να ενταχθούν στην αγορά εργασίας. Οι διαφορετικοί πολιτισμοί και οι αλληλεπιδράσεις αυξάνονται και η Ελλάδα μετατρέπεται σταδιακά σε πολυπολιτισμική κοινωνία. Για να επιτευχθεί όμως αυτή η συμβίωση πρέπει να υπάρχει ισονομία, αλληλοσεβασμός, αλληλοκατανόηση, αλληλεγγύη. Πολλοί επιστήμονες ερευνούν στην εξεύρεση λύσεων σε όλους τους τομείς που αφορούν το μεταναστευτικό.

¹⁰⁰ Υπουργείο Μεταναστευτικής Πολιτικής, Εθνική Στρατηγική για την ένταξη. Αναρτήθηκε από: Εθνική-Στρατηγική-για-την-Ένταξη-Τελικό-με-Μορφοποίηση.pdf (10-01-2022). Σελ 36.

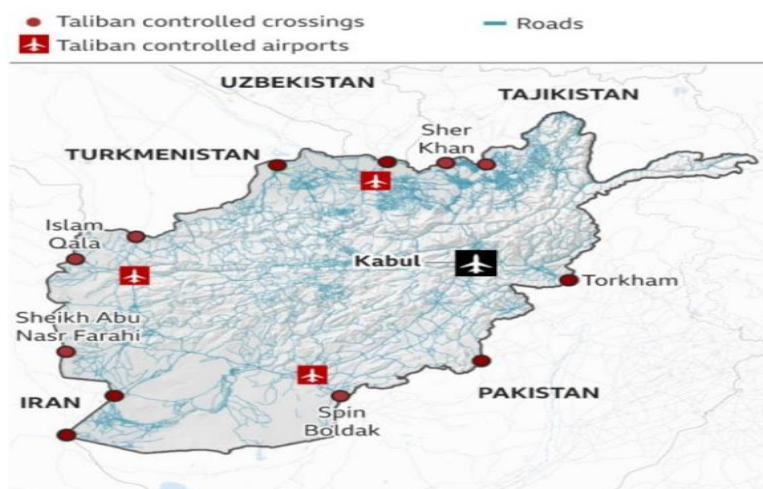
Το σχολείο πρέπει να διασφαλίσει σε όλους τους μαθητές ισότητα στα εκπαιδευτικά δικαιώματα. Να ενθαρρύνει τη πολυμορφία, τη πολυγλωσσία, τη πολυπολιτισμικότητα και να προωθήσει τη διαπολιτισμικότητα, την αλληλεγγύη, την κατανόηση, την αποδοχή και την επικοινωνία. Εν κατακλείδι να καλλιεργήσει κλίμα αρμονίας, συνοχής, ασφάλειας και σιγουριάς για το μέλλον.

Πολλές χώρες της ΕΕ θεωρούνται πλέον πολυπολιτισμικές κοινωνίες. Υπάρχουν και πληθυσμιακές ομάδες ασιατών και αφρικανών. Προβληματισμό όμως προκαλεί το θέμα ασφάλειας και ελευθερίας της μετανάστευσης και αυτό σίγουρα θα επηρεάσει τις στρατηγικές της ΕΕ μακροπρόθεσμα. Όμως ταυτόχρονα θα επιφέρει αύξηση αγαθών και υπηρεσιών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6^ο: ΤΟ ΑΦΓΑΝΙΣΤΑΝ

Το Αφγανιστάν είναι μία χώρα όπου υποφέρει από αστάθεια και συγκρούσεις. Οι άνθρωποι εδώ και χρόνια αναγκάζονται να εγκαταλείψουν τη πατρίδα τους. Οι Ταλιμπάν ανέλαβαν ξανά τον έλεγχο της χώρας να ελέγχουν τα κύρια χερσαία σημεία και να εμποδίζουν τους Αφγανούς να εγκαταλείψουν τη χώρα. Στη παρακάτω εικόνα μπορούμε να διακρίνουμε τα σημεία και τα αεροδρόμια που ελέγχονται από τους Ταλιμπάν.

Εικόνα 16: Ο έλεγχος του Αφγανιστάν από τους Ταλιμπάν

Πηγή: BBC, <https://www.bbc.com/news/world-asia-57933979>

Χιλιάδες κατευθύνθηκαν προς το αεροδρόμιο της Καμπούλ προσπαθώντας να ξεφύγουν. Σοκαριστικές εικόνες έκαναν το γύρω του κόσμου. Χιλιάδες απελπισμένοι Αφγανοί κατέλαβαν το διάδρομο του αεροδρομίου της Καμπούλ. Άνθρωποι να στοιβάζονται στη σκάλα, να σκαρφαλώνουν στο αεροπλάνο. Κανείς δε μπορεί να ξεχάσει αυτά τα στιγμιότυπα. Ένα μεγάλο ποσοστό των Αφγανών κατευθύνθηκε σε γειτονικές χώρες, Τρίτη χώρα σε αριθμό Αφγανών είναι η Γερμανία και ύστερα η Τουρκία¹⁰¹. Παρολαυτά τόσο τα γειτονικά κράτη όσο η Τουρκία και η Ευρώπη αδυνατούν να ανταπεξέλθουν σε μία περαιτέρω εισροή Αφγανών προσφύγων. Σύμφωνα με το BBC το Πακιστάν όσο και το Ιράν δήλωσαν ότι δεν μπορούν να αντιμετωπίσουν μια περαιτέρω εισροή Αφγανών. Το Ουζμπεκιστάν είπε ότι θα φιλοξενήσει πρόσφυγες μόνο προσωρινά. Το Τατζικιστάν ότι θα φιλοξενήσει έως 100.000. Η Τουρκία ενέτεινε το τοίχος από το Ιράν και δήλωσε χαρακτηριστικά ότι δεν είναι αποθήκη μεταναστών της Ευρώπης. Η Πολωνία ενέτεινε το φράχτη των συνόρων με τη Λευκορωσία για να εμποδίσει τη διέλευση. Δήλωσε μαζί με την Αυστρία και Ελβετία ότι δε θα δεχτούν νέες αφίξεις από το Αφγανιστάν. Γαλλία, Γερμανία, Ηνωμένο Βασίλειο δήλωσαν ότι θα δεχτούν περιορισμένο αριθμό. Το ίδιο και οι ΗΠΑ, Καναδάς, Αυστραλία. Η αδυναμία αναζήτησης ασφάλειας θέτει σε κίνδυνο αναρίθμητες ζωές πολιτών.

Εικόνα 17&18: Ανακατάληψη εξουσίας από τους Ταλιμπάν

8:22 π.μ. · 17 Αυγ 2021 · Twitter Web App

¹⁰¹BBC NEWS. Afghanistan: How many refugees are there and where will they go? Αναρτήθηκε από: <https://www.bbc.com/news/world-asia-58283177> (03-01-2022).

Πηγή: [cnn.gr](https://www.cnn.gr), <https://www.cnn.gr/kosmos/story/278167/afganistan-to-prosfygiko-drama-se-mia-fotografia-600-anthropoi-stoivagmenoi-se-aeroskafo>

Οι συγκρούσεις, η κλιματική αλλαγή, ο covid-19 αποτελούν τριπλό πλήγμα πολύ περισσότερο για τις ευάλωτες ομάδες όπως τους πρόσφυγες, τις γυναίκες, τα κορίτσια. Αυξημένα περιστατικά βίας, εμπορίας, εκμετάλλευσης. Σε περιβάλλοντα όπου οι οικογένειες πλήττονται οικονομικά αναγκάζονται να εργαστούν, να ζητιανέψουν, να παντρευτούν. Η αβεβαιότητα, η ανασφάλεια, ο εγκλεισμός, οι ανθρωπιστικές κρίσεις, οι ένοπλες συγκρούσεις όξυναν τις ανισότητες μεταξύ των φύλων. Σύμφωνα με τη UNICEF, περίπου 3,2 εκατομμύρια Αφγανά παιδιά κάτω των πέντε ετών υποσιτίζονται έντονα και 1,1 εκατομμύρια κινδυνεύουν να πεθάνουν από σοβαρό, οξύ υποσιτισμό χωρίς θεραπεία¹⁰².

Το Αφγανιστάν βιώνει μια ανθρωπιστική κρίση καθώς η βία και η ανασφάλεια έχουν φέρει περισσότερα δεινά στον αφγανικό λαό, ο οποίος έχει ήδη υποστεί περισσότερα από 40 χρόνια συγκρούσεων, καθώς και αυξανόμενες φυσικές καταστροφές, χρόνια φτώχεια και επισιτιστική ανασφάλεια. Το Αφγανιστάν βιώνει 40 χρόνια πολέμου. Μία δεινή κατάσταση φτώχειας, πείνας, οικονομικής παρακμής, αύξησης τιμών. Ο πληθυσμός του Αφγανιστάν υπολογίζεται στα 41,7 εκατομμύρια το 2021. Το 51% άντρες και το 49% γυναίκες. Το 47% του πληθυσμού είναι ηλικίας κάτω των 15 ετών. Ένα από τα μέρη με το πιο υψηλό ποσοστό νέου πληθυσμού στον κόσμο¹⁰³. Υπολογίζεται ότι είναι πάνω από 2,6 εκατ. Αφγανοί πρόσφυγες παγκοσμίως και περισσότεροι από 5,8 εκατ. άνθρωποι εκτοπίστηκαν λόγω συγκρούσεων και καταστροφών εντός της χώρας από το 2012.

Σύμφωνα με την έκθεση Global Citizen το Αφγανιστάν είναι το χειρότερο μέρος για να είσαι γυναίκα. Το 2022, 24,4 εκατ. άνθρωποι στο Αφγανιστάν βρίσκονταν σε ανάγκη. Η αποχώρηση των διεθνών δυνάμεων και στη συνέχεια η κατάληψη της χώρας από τους Ταλιμπάν, τον Αύγουστο, επιδείνωσε την κατάσταση. Σύμφωνα με την Εθνική Έρευνα Ψυχικής Υγείας του 2018, ο μισός

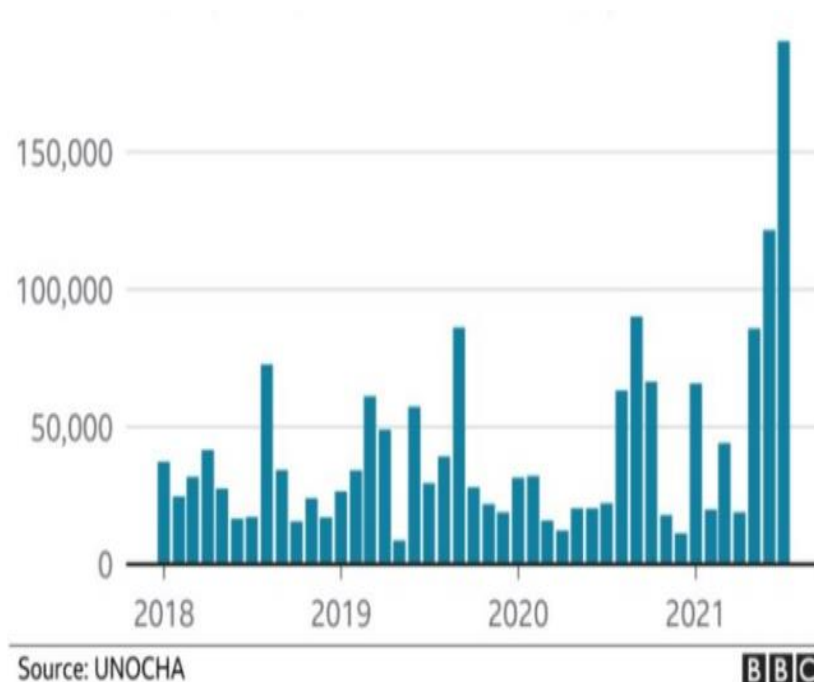
¹⁰² UNCHR. Afghanistan on the Brink. Αναρτήθηκε από: [https://www.unhcr.org/spotlight/2021/12/afghanistan-on-the-brink/\(07-01-2022\)](https://www.unhcr.org/spotlight/2021/12/afghanistan-on-the-brink/(07-01-2022)).

¹⁰³ Humanitarian needs overview Afghanistan. Αναρτήθηκε από: <https://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/afghanistan-humanitarian-needs-overview-2022.pdf> (10-03-2022).

πληθυσμός στο Αφγανιστάν αντιμετωπίζει κατάθλιψη, άγχος ή μετατραυματικό άγχος λόγω της βίας. Επίσης είναι η 11η λιγότερο προετοιμασμένη και η 10η περισσότερο ευάλωτη χώρα όσο αφορά την κλιματική αλλαγή. Σεισμοί 7 ή 8 Ρίχτερ. Τα τελευταία 10 χρόνια, περισσότεροι από 7.000 άνθρωποι έχουν χάσει τη ζωή τους λόγω των σεισμών στο Αφγανιστάν, με μέσο όρο 560 θάνατοι ανά έτος. Το 80% της χώρας υποφέρει από ξηρασία. Οι 22,814,000 άνθρωποι στο Αφγανιστάν αντιμετωπίζουν κρίση ή έκτακτη ανάγκη επισιτιστικής ανασφάλειας. Μόνο το 11% έχει εμβολιαστεί κατά του ιού covid-19 διότι οι παροχές υγείας είναι άνισες και ανεπαρκείς. Συγκεκριμένα 8,7 γιατροί, νοσηλεύτες και μαιές αντιστοιχούν σε 10.000 πληθυσμό. Το εκπαιδευτικό σύστημα βρίσκεται υπό κατάρρευση. Λόγω των συγκρούσεων, περίπου 927 σχολεία καταστράφηκαν. Υπολογίζεται ότι 4,2 εκατομμύρια παιδιά δεν πηγαίνουν σχολείο. Οι απαγορεύσεις για τα σχολεία και την εκπαίδευση είναι γεγονός. Το συνεχές κλείσιμο των σχολείων επιδείνωσε τις ανισότητες, την παιδική εργασία και τη βία. Η μία ικανότητα εργασίας για τις γυναίκες, την επιδίωξη εκπαίδευσης, συμμετοχής στη δημόσια ζωή. Όλοι αυτοί οι περιορισμοί, η βία, ο φόβος, η αβεβαιότητα πιθανότατα θα έχουν καταστροφική επίδραση στην ψυχική υγεία των γυναικών. Υπολογίζεται ότι 4,7 εκατομμύρια άνθρωποι θα υποφέρουν από οξύ υποσιτισμό το 2022, 21% περισσότεροι συγκριτικά με το 2021. Το 55% του πληθυσμού, εκτιμάται ότι χρειάζεται ανθρωπιστική βοήθεια το 2022. Οι 29 από τις 34 επαρχίες βρίσκονται σε σοβαρή ανάγκη.

Το Ιανουάριου 2021 πραγματοποιήθηκαν ειρηνευτικές συνομιλίες ανάμεσα σε αντιπροσώπους της αφγανικής κυβέρνησης και ηγετών των Ταλιμπάν στη Ντόχα. Τον Απρίλιο οι ΗΠΑ ανακοίνωσαν την υποχώρηση των στρατευμάτων. Τον Ιούλιο ανακοινώνουν ότι όλα τα στρατεύματα θα αναχωρήσουν έως τις 31 Αυγούστου. Στις 15 Αυγούστου εισέρχονται οι Ταλιμπάν στη Καμπούλ, αναλαμβάνοντας ουσιαστικά τον έλεγχο της κυβέρνησης. Η γρήγορη κατάκτηση της χώρας από τους Ταλιμπάν οδήγησε χιλιάδες ανθρώπους σε φυγή.

Γράφημα 23: αριθμός Αφγανών που έχει μετακινηθεί

Πηγή: Το Βήμα, <https://www.tovima.gr/2021/08/24/world/afghanistan-poies-xores-ypodexontai-afghanous-prosfyges/>

Το 2011 έγινε η σύλληψη και η θανάτωση του Οσάμα Μπιν Λάντεν. Ο Μπιν Λάντεν είναι γνωστός για το ρόλο του στην επίθεση της 11^{ης} Σεπτεμβρίου που οδήγησε στο θάνατο 3000 ατόμων. Τότε με εντολή του τότε προέδρου Τζορτζ Μπους ξεκίνησε ο πόλεμος κατά της τρομοκρατίας. Ακολούθησε ανθρωποκυνηγητό 10 ετών στην εύρεση του και εν τέλει τη θανάτωση του¹⁰⁴. Τότε άρχισαν οι διεργασίες για το τερματισμό του πολέμου. Στις 29 Φεβρουαρίου 2020 προέβησαν στη συμφωνία της Ντόχας όπου οι ΗΠΑ με το ΝΑΤΟ από τη μία πλευρά και οι Ταλιμπάν από την άλλη υπέγραψαν συμφωνία ανακωχής. Η ΗΠΑ ανέλαβαν την απόσυρση του στρατεύματός τους μέχρι το καλοκαίρι του 2021 και να άρουν τις κυρώσεις. Από την άλλοι οι Ταλιμπάν δεσμεύτηκαν να μην επαναδραστηριοποιηθούν. Σύμφωνα με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο το Αφγανιστάν ήταν το κύριο καταφύγιο και στρατηγείο τρομοκρατικών οργανώσεων όπου ευθύνονται πολυάριθμες τρομοκρατικές επιθέσεις σε όλες τις ηπείρους όπως και αυτή στις 11 Σεπτεμβρίου το 2001 στις Ηνωμένες Πολιτείες με

¹⁰⁴Wikipedia. Οσάμα Μπιν Λάντεν. Αναρτήθηκε από: https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%9F%CF%83%CE%AC%CE%BC%CE%B1_%CE%BC%CF%80%CE%B9%CE%BD_%CE%9B%CE%AC%CE%BD%CF%84%CE%B5%CE%BD (30-12-2022)

τη κατάρριψη των δίδυμων πύργων. Η επίθεση αυτή οδήγησε την επέμβαση των ΗΠΑ στο Αφγανιστάν για την εξάρθρωση και εξάλειψη των τζιχαντιστικών οργανώσεων. Έπειτα από 20 χρόνια παρουσίας του NATO και των συμμαχικών χωρών στο Αφγανιστάν καθώς και των πολυετών διαπραγματεύσεων με τους Ταλιμπάν, αποφασίστηκε η υποχώρηση των στρατευμάτων. Όμως οι Ταλιμπάν δε τήρησαν τις αποφάσεις, προωθήθηκαν ταχέως και κατέλαβαν το πλήρη έλεγχο της χώρας. Τον Αύγουστο 2021, οι ΗΠΑ μετέφεραν αεροπορικώς πάνω από 120.000 Αφγανούς, διπλωμάτες, στρατιωτικούς και αλλοδαπούς που βρίσκονταν σε κίνδυνο¹⁰⁵. Πολυετής αγώνας διεκδίκησης θεμελιωδών δικαιωμάτων έκφρασης, ελεύθερης ενημέρωσης, της γυναίκας τείνει να πάει στράφι.

Τα είκοσι τελευταία χρόνια είχε σημειωθεί πρόοδος στα δικαιώματα των κοριτσιών και των γυναικών στην εκπαίδευση, την υγεία, τα κοινά, τη πολιτική ζωή. Η πρόοδος όμως αυτή απειλείται πλέον σοβαρά. Οι Ταλιμπάν στερούν πλέον βασικά δικαιώματα και ελευθερίες που απολάμβανε ο λαός 20 χρόνια τώρα. Η χώρα αντιμετωπίζει μία ανθρωπιστική καταστροφή. Ταυτόχρονα όμως αποτελεί απειλή για την ασφάλεια της Ευρώπης και όχι μόνο πιθανών περιστατικών τρομοκρατίας διότι η κατάληψη της εξουσίας από τους Ταλιμπάν έδωσε θάρρος σε όλους τους διασκορπισμένους τζιχαντιστές στο κόσμο. Με τη κατάληψη των Ταλιμπάν τείνει να αποκλείσει τις γυναίκες από το δημόσιο βίο, να μειώσει τα δικαιώματά τους. Σύμφωνα με τα νέα δεδομένα οι γυναίκες απαγορεύεται να ζητούν άσυλο, να βγαίνουν στη τηλεόραση. Επίσης απαγορεύτηκε το διαδίκτυο και οι φωτογραφίες. Το 2017 η φοίτηση των κοριτσιών στο γυμνάσιο αυξήθηκε στο 39% από 6% το 2003. Όμως με τη κατάληψη της εξουσίας από τους Ταλιμπάν τα κορίτσια απαγορεύεται να συνεχίσουν το σχολείο μετά το δημοτικό. Ενώ όσες βρίσκονται στο πανεπιστήμιο θα φοιτούν με καλυμμένο το πρόσωπο. Περιορίστηκε η εργασία των γυναικών σε μία χώρα που το 27% των εργαζομένων σε δημόσιες υπηρεσίες ήταν γυναίκες¹⁰⁶. Σύμφωνα με δεδομένα της UNHCR για το 2020 αυτές είναι οι χώρες που έλαβαν το μεγαλύτερο αριθμό Αφγανών¹⁰⁷.

¹⁰⁵ Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 16^{ης} Σεπτεμβρίου 2021 σχετικά με τη κατάσταση στο Αφγανιστάν. Αναρτήθηκε από: https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2021-0393_EL.html (05-01-2022)

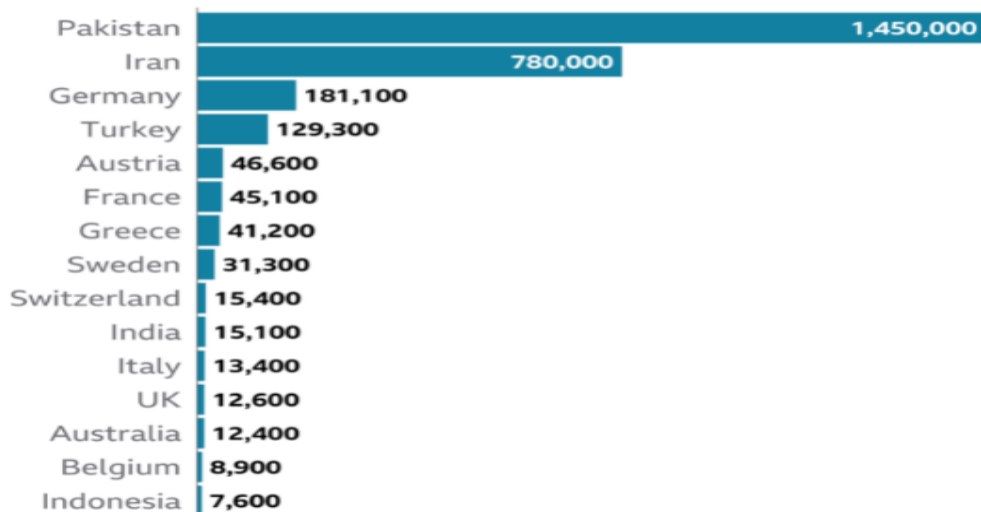
¹⁰⁶ Χανιώτικα νέα. Γυναίκες στο Αφγανιστάν- Έτος 2022(Μέρος Β'). Αναρτήθηκε από: <https://www.haniotika-nea.gr/gynaikes-sto-afganistan-etos-2022-meros-v/> (23-03-2022)

¹⁰⁷ BBC. Afghanistan: How many refugees are there and where will they go? Αναρτήθηκε από: <https://www.bbc.com/news/world-asia-58283177> (22-12-2021)

Γράφημα 24: Οι χώρες που έχουν δεχτεί τον μεγαλύτερο αριθμό Αφγανών

Neighbouring countries took in the highest number of Afghans in 2020

Countries with the most Afghan refugees and asylum seekers

Source: UNHCR data for 2020

BBC

Πηγή: BBC, <https://www.bbc.com/news/world-asia-58283177>

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7^ο: Η ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΤΗΝ ΟΥΚΡΑΝΙΑ

Όταν στις 24 Φεβρουαρίου ο Βλαντιμίρ Πούτιν εισέβαλε στην Ουκρανία διεμήνυαν ότι είναι μία στρατιωτική επιχείρηση που θα λάβει άμεσα τέλος. Όμως ακόμη σήμερα 40 περίπου μέρες μετά, η Ουκρανία αντιστέκεται και η Ρωσία δε περίμενε αυτή τη ροή των πραγμάτων.

Σύμφωνα με την έκθεση του UNHCR στην Ευρώπη, το ξέσπασμα μεγάλης κλίμακας ένοπλων συγκρούσεων στην ανατολική Ουκρανία το 2014 οδήγησε σε μεγάλη εκροή προσφύγων στην περιοχή. Στα τέλη του 2019, υπήρχαν «60.000 Ουκρανοί πρόσφυγες σε όλο τον κόσμο»¹⁰⁸. Η Ευρώπη σημείωσε αύξηση στον αριθμό των νέων αιτούντων άσυλο το 2014, κυρίως λόγω της έκρηξης των

¹⁰⁸ Global trends forced displacement in 2019. <https://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/5ee200e37.pdf> (08-02-2022). Σελ 39.

Αναρτήθηκε από:

συγκρούσεων στην ανατολική Ουκρανία. Γνώρισε άλλη μια άνοδο στα νέα αιτήματα ασύλου το 2015. Καθώς ο πόλεμος στη Συρία εντάθηκε και οι συγκρούσεις στο Ιράκ και το Αφγανιστάν επιδεινώθηκαν, ένας αυξανόμενος αριθμός ανθρώπων διακινδύνευσαν τη ζωή τους για να διασχίσουν τη Μεσόγειο Θάλασσα αναζητώντας ασφάλεια και προστασία.

Η στρατιωτική εισβολή της Ρωσίας στην Ουκρανία στις 24 Φεβρουαρίου 2022 δημιούργησε ένα μαζικό αριθμό εκτοπισμένων. Σαφώς η νέα κρίση αποτελεί κίνδυνο για τα συστήματα ασύλου των κρατών-μελών. Στις 27 Φεβρουαρίου η Επιτροπή πρότεινε να ενεργοποιηθεί η Οδηγία Προσωρινής Προστασίας. Στις 4 Μαρτίου αποφασίστηκε ομόφωνα η προσωρινή προστασία αυτών των ανθρώπων που εγκαταλείπουν την Ουκρανία λόγω πολέμου. Η προσωρινή προστασία έχει να κάνει με την άμεση και προσωρινή προστασία ατόμων που δεν μπορούν να επιστρέψουν στη χώρα καταγωγής τους. Το μέτρο αυτό είναι συλλογικό μεταξύ των κρατών-μελών, επιμερίζει το βάρος και προωθεί την αλληλεγγύη. Τα δικαιώματα της προσωρινής προστασίας είναι η άδεια διαμονής, η πρόσβαση στην απασχόληση, στέγαση, περίθαλψη, εκπαίδευση, κοινωνική πρόνοια, επανένωση οικογενειών.

Μετά την ρωσική εισβολή περίπου 3,5 εκατ. έχουν φτάσει στην Ευρώπη και για πρώτη φορά ενεργοποιήθηκε η οδηγία για τη προσωρινή προστασία. Πρόκειται για ταχεία συνδρομή, στήριξη, βοήθεια με σαφές νομικό πλαίσιο και παροχή θεμελιωδών δικαιωμάτων και πρόσβασης σε στέγη, εργασία, περίθαλψη, εκπαίδευση. Επίσης η Επιτροπή θα δρομολογήσει «κατευθυντήριες γραμμές για τη διευκόλυνση της αναγνώρισης των επαγγελματικών προσόντων που αποκτώνται στην Ουκρανία»¹⁰⁹. Ακόμη θα προωθήσει τη «δεξαμενή ταλέντων της ΕΕ» ώστε να υπάρχει αντιστοίχιση θέσεων εργασίας και δεξιοτήτων. Ήδη έχει δημιουργήσει μία πλατφόρμα αλληλεγγύης «στην οποία συμμετέχουν τα κράτη μέλη και οι οργανισμοί της ΕΕ, με σκοπό τον συντονισμό της στήριξης προς τα κράτη μέλη που έχουν ανάγκη»¹¹⁰. Επίσης στη πλατφόρμα αυτή, τα κράτη μέλη μπορούν να ανταλλάσσουν πληροφορίες σχετικά με την υποδοχή. Αποτελεί δηλαδή και εργαλείο ανταλλαγής υποστήριξης, βοήθειας, αλληλεγγύης και καλών πρακτικών.

¹⁰⁹ Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Ουκρανία: στήριξη από την ΕΕ για να βοηθήσουν τα κράτη μέλη να καλύψουν τις ανάγκες των προσφύγων. Αναρτήθηκε από: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/el/IP_22_1946 (23-03-2022).

¹¹⁰ Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Ο.π.

Μετά την αιφνίδια στρατιωτική εισβολή της Ρωσίας στην Ουκρανία η ΕΕ προέβει σε χρηματοδότηση 500 εκατ. για την αντιμετώπιση των ανθρωπιστικών συνεπειών του πολέμου εντός και εκτός της Ουκρανίας. Τρόφιμα, νερό, ιατροφαρμακευτική περίθαλψη, στέγη, ιατρικά κιτ, σκηνές, οχήματα, κουβέρτες για τη στήριξη όλων αυτών των ανθρώπων. Επίσης τοποθετήθηκε πρόσθετο προσωπικό στα σύνορα για ασφάλεια, αποτελεσματική διαχείριση των αφίξεων και άμεση-ταχεία ανταπόκριση. Η επιτροπή προβαίνει στη δημοσίευση πληροφοριών για να βοηθήσει τους πολίτες με τις υπηρεσίες, τις ανάγκες και τις διαδικασίες. Η ΕΕ αντέδρασε γρήγορα με επιβολή κυρώσεων προς τη Ρωσία και έμεινε ενωμένη και αλληλέγγυα με την Ουκρανία¹¹¹.

Παρόλη όμως τη στήριξη της ΕΕ τόσο προς τις τρίτες χώρες όσο και την Ουκρανία, ειπώθηκε ότι η υποδοχή των Ουκρανών ήταν πιο θερμή συγκριτικά με τις χώρες της Αφρικής και της Ασίας και ότι η στάση αυτή της Ευρώπης ήταν διακριτική και ρατσιστική. Προσωπικά θα έλεγα ότι η Ευρώπη ήταν πλέον περισσότερο έτοιμη, προετοιμασμένη και καλύτερα οργανωμένη δεδομένου ότι συνειδητοποίησε τις αστοχίες του παρελθόντος. Η ΕΕ θεσπίζει καθεστώς προσωρινής προστασίας για όσους εγκαταλείπουν την Ουκρανία λόγω του πολέμου. Στόχος είναι οι εκτοπισθέντες να έχουν εναρμονισμένα δικαιώματα σε όλη την Ευρώπη. Ιατρική περίληψη, διαμονή, στέγαση, πρόσβαση στην αγορά εργασίας, στην εκπαίδευση. Πρόκειται για άμεσο και γενικό μέτρο έκτακτης ανάγκης για περιπτώσεις μαζικών εισροών που δε μπορούν να επιστρέψουν στη πατρίδα τους.

Όσον αφορά τον ελληνικό κράτος, οι ουκρανοί πολίτες με ταξιδιωτικά έγγραφα μπορούν να εισέλθουν στην Ελλάδα χωρίς υποχρέωση έκδοση βίζας για 90¹¹² ημέρες. Επίσης τους παρέχεται προστασία ενός έτους και δικαίωμα πρόσβασης στην εργασία και την ιατροφαρμακευτική περίθαλψη.

¹¹¹ Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Ουκρανία. Η ΕΕ ενισχύει την αλληλεγγύη της προς τα άτομα που εγκαταλείπουν τις εμπόλεμες περιοχές. Αναρτήθηκε από: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/el/IP_22_1610 (20-03-2022).

¹¹² Υπουργείο Μετανάστευσης και Ασύλου. Ενημέρωση και συνδρομή εκτοπισθέντων ατόμων από Ουκρανία. Αναρτήθηκε από: <https://migration.gov.gr/enimerosi-kai-syndromi-ektopisthenton-atomon-apo-tin-oykrania/> (22-03-2022)

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΕΙΣ

ΑΤΟΜΟ Α

1. Οι πραγματικότητες που αντιμετωπίζουν τα κράτη μέλη που βρίσκονται στα εξωτερικά σύνορα της Ένωσης έχουν κοινά στοιχεία, αλλά ταυτόχρονα, παρουσιάζουν ιδιαιτερότητες. Ποιες, κατά τη γνώμη σας, είναι οι δικές μας ανάγκες και ιδιαιτερότητες;

Τα κράτη μέλη που ουσιαστικά δέχονται τις πιέσεις είναι συγκεκριμένα αφορούν τα κράτη μέλη του Νότου, με μεγαλύτερη πίεση στην πύλη εισόδου για την παράνομη μετανάστευση που είναι η Ελλάδα και βέβαια έπονται η Ιταλία, η Γαλλία και η Ισπανία. Κατά καιρούς οι πιέσεις μεταβάλλονται. Είναι η επιλογή των δουλεμπόρων που οι δρόμοι της μετακίνησης διευκολύνουν τα δουλεμπορικά κύματα ανάλογα με την άρτια φύλαξη των θαλάσσιων συνόρων όλα αυτά μεταβάλλουν. Οι ιδιαιτερότητες της Ελλάδας είναι σαφέστατα ότι η εγγύτητα με την Τουρκία, τα νησιά μας στο Αρχιπέλαγος του Βόρειου και Νοτίου Αιγαίου είναι πολύ κοντά όπως ξέρουμε με την Τουρκία. Η Σάμος απέχει μόνο ένα χιλιόμετρο. Άρα είναι πολύ εύκολο στο να ανοίγουν αυτοί οι θαλάσσιοι δίαυλοι με βέβαια πολύ μεγάλο κίνδυνο γιατί είναι άνθρωποι σε βάρκες που είναι με πολύ πρόχειρο τρόπο φτιαγμένες γι' αυτό και είχαμε στην κυρία πίεση τα μεγάλα ρεύματα του μεταναστευτικού και πάρα πολλά δυστυχώς πολύνεκρα ναυάγια. Οι ιδιαιτερότητες της Ελλάδας είναι ότι σχετικά βρέθηκε απροετοίμαστη από το 2015 στον τρόπο της διαχείρισης του μεταναστευτικού και σε υποδομές ανάλογες οι οποίες έχουν τη ανθρωπιστική διάσταση διότι παρόλη την παράνομη διάσταση του φαινομένου μιλάμε για ανθρώπινες ζωές οι οποίοι αφού καταφέρνουν και μπαίνουν μες στη χώρα θα έπρεπε να έχουν έως ότου γίνει όλη διαδικασία ασύλου ή μη απόδοσης ασύλου θα έπρεπε να είχαν καλύτερες συνθήκες διαβίωσης. Αυτό σιγά-σιγά επιτυγχάνεται με οργανωμένα κέντρα όπως ξέρουμε όλοι, που διαθέτουν υποδομές. Η δεύτερη ιδιαιτερότητα είναι ότι η Ελλάδα εθνικά άργησε να αποκτήσει συγκεκριμένο και δομημένο βηματισμό που αφορά τη μετανάστευση. Η τρίτη ιδιαιτερότητα είναι η ατολμία της Ευρωπαϊκής Ένωσης να ασκήσει ενιαία πολιτική συνόρων. Θα έλεγα η καθυστέρηση στη λήψη αποφάσεων και μοντέλων που πρέπει να διαχειριστεί η Ευρωπαϊκή Ένωση άργησε πάρα πολύ, ακόμα ήδη βρισκόμαστε φάση της σχηματοποίησης. Τα κράτη-μέλη λοιπόν του βορρά με την πρόσθετη ιδιαιτερότητα τα πρώτα μεγάλα κύματα ήταν

Σύριοι πρόσφυγες μετά το πολύνεκρο πόλεμο που γινόταν στη Συρία. Ήταν θύματα πολέμου όλοι αυτοί. Σιγά-σιγά το προφίλ των μεταναστευτικών ροών άλλαξε και πλέον μιλάμε για καθαρά οικονομικούς μετανάστες κυρίως από την Αφρική και μερικές χώρες της Ασίας.

2. Ποιος είναι ο αντίκτυπος των εφιστάμενων πολιτικών μετανάστευσης στο νησί και την Ελλάδα γενικότερα;

Είναι πολύ δύσκολη ερώτηση. Θα έλεγα είναι ερώτηση ουσίας. Ο αντίκτυπος είναι πολλαπλός. Είναι πρώτα από όλα, τα νησιά που δέχτηκαν το κύριο βάρος των μεταναστευτικών ροών. Μεταβλήθηκε κατά πολύ η οικονομική ζωή του τόπου. Τα πιο πολλά από τα νησιά μας είναι οι τουριστικοί προορισμοί. Όταν δέχονται κατά δεκάδες χιλιάδες προσφυγικά ρεύματα, δέχονται πλήγμα στην καρδιά της οικονομίας. Δεύτερον υπήρχε μία μεταστροφή οικονομικής δραστηριότητας. Πάρα πολλές επιχειρήσεις στήθηκαν και μεγάλωσαν και λόγω των μεταναστευτικών ροών. Τρίτον αντιμετωπίσαμε σοβαρά προβλήματα κοινωνικής συνοχής με αυτοματισμούς περί ανθρωπίνων δικαιωμάτων το οποίο είναι δικαιώματα που πρέπει όλοι να πολεμούμε να διατηρούνται, να ισχύουν ανεξαρτήτου χρώματος, φυλής, θρησκείας. Το ζητούμενο ότι κάποια στιγμή καταπατήθηκαν σε μεγάλη διάρκεια χρονική, τα ανθρώπινα δικαιώματα των μόνιμων κατοίκων και των επισκεπτών του νησιού μας καταπατήθηκαν βίαια. Εκεί λοιπόν άργησε πάρα πολύ η ελληνική πολιτεία να τα προστατεύσει και ειδικά η Ευρωπαϊκή Ένωση φέρει σοβαρή ευθύνη. Έχει και στην πολιτική σημαντικές μεταβολές διότι το μεταναστευτικό θεωρείται ένα από τα τρία κύρια θέματα που απασχολούν το πολιτικό γίνεσθαι της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης και τρόπους διαχείρισης. Ακραίες φωνές οι οποίες εμφανίστηκαν ανδρώθηκαν γύρω από το μεταναστευτικό. Το νησί εξαντλώντας τα αποθέματα ανθρωπισμού και αλληλεγγύης, δεν επέτρεψε να δημιουργηθούν ακραία ρατσιστικά και οργανωμένα κινήματα. Παρόλα αυτά είναι ένα νησί που υπέφερε δοκιμαστήκαμε στα άκρα με πάρα πολλές εξεγέρσεις επικίνδυνες. Το νησί της Σάμου είχε ένα πρόσθετο πρόβλημα ότι το κιτ αυτό το άναρχο και με τις σκληρές αναπτύχθηκε ουσιαστικά μέσα στην πρωτεύουσα. Όλα αυτά επιβάρυναν πάρα πολύ κοινωνικά, πολιτισμικά, οικονομικά και την κοινωνική συνοχή και τη ζωή και την καθημερινότητά του σαμιώτη πολίτη.

3. Δεδομένης της κατάστασης, συνειδητοποιούμε ότι οι μεταναστευτικές πιέσεις θα συνεχισθούν. Με τις παρούσες οικονομικές συνθήκες καθώς και την κατάσταση της αγοράς ποιες πιστεύετε ότι είναι οι μακροπρόθεσμες ανάγκες της Ελλάδας;

Κοιτάζτε να δείτε υπάρχουν δύο μεγάλες ενότητες, θα έλεγα θεματικές γύρω από το μεταναστευτικό. Η μία είναι το παγκόσμιο φαινόμενο ανάγκης μετακινήσεις πληθυσμών λόγω πολέμων αλλά και λόγω της φτώχειας. Ιστορικά μετακινούνταν πάντα οι πληθυσμοί ανά τη γη με τους παραδοσιακούς τρόπους αναζητώντας καλύτερη τύχη. Αυτό είναι το ένα κομμάτι. Το δεύτερον είναι ότι υπάρχει μία γείτονα χώρα όσον αφορά την Ελλάδα και μία Αφρική όχι με την καλύτερη σταθερότητα από πλευράς καθεστώτων η οποία κατά καιρούς εργαλειοποιούν το φαινόμενο της μετανάστευσης και τον ανθρώπινο πόνο. Εάν λάβουμε λοιπόν δεδομένο την Τουρκία, η Τουρκία είναι αποσταθεροποιητικός παράγοντας στην περιοχή αλλά διαφορετικά πρέπει να διαχειριστούμε το θέμα της εργαλειοποίησης και διαφορετικά του φαινομένου. Οι επιπτώσεις για την Ευρώπη που είμαστε και εμείς ευρωπαίοι πολίτες και όχι μόνο για την Ελλάδα ήταν και θα είναι μεγάλες. Η Ευρώπη έχει συγκεκριμένες δυνατότητες να φιλοξενήσει πληθυσμούς οι οποίοι απλά δεν θα περνούν για να φύγουν, θα περνούν για μένουν, να μεγαλώνουν τις οικογένειές τους, να δουλεύουν που σημαίνει ότι όλα αυτά για να γίνονται ομαλά και να μην αποσυντίθεται οι κοινωνικοί ιστοί σε όλες τις χώρες θα πρέπει η οικονομία να ακολουθεί προϋπολογίζει τις δυνατότητες ελέγχου του φαινομένου. Ανάλογα λοιπόν τις δυνατότητες ή και τις ανάγκες ή τις ευκαιρίες της Ευρωπαϊκής ηπείρου θα πρέπει να οργανώσει καλύτερα το σύστημα της νόμιμης μετανάστευσης από το να επιτρέπει η παράνομη να συνεχίζεται. Η παράνομη πρέπει να ανακοπεί χωρίς θυσίες ανθρώπινης ζωής, με σεβασμό στο δίκαιο των ανθρώπων, των αρχών των Ηνωμένων Εθνών, του ναυτικού δικαίου. Η παράνομη όμως μετανάστευση θα πρέπει να σταματήσει και να ελεγχθεί, θα πρέπει να σταματάει στις χώρες που αποτελούν για εμάς τα εξωτερικά σύνορα της Ευρώπης, είτε αφορούν την Αφρική είτε αφορούν την Ασία. Το φαινόμενο εάν δεν ελεγχθεί επειδή κρύβει και πολλά φυλετικά ή θρησκευτικά στοιχεία στο εσωτερικό του, πιστεύω θα οδηγήσει σε μία πολύ μεγάλη αποσταθεροποίηση σε επίπεδο πολιτειακού και της Ευρωπαϊκής ηπείρου με διαφορετικές ταχύτητες για την κάθε χώρα. Άρα ναι στην οργανωμένη μετανάστευση, ναι στη μόνιμη μετανάστευση αλλά το φαινόμενο της παράνομης νομίζω ότι είμαι ξεκάθαρος πρέπει να σταματήσει. Σταματάει με διάφορους τρόπους.

Παραδείγματος χάρη θα πρέπει ο δυτικός και εύρωστος κόσμος είτε λέγεται αμερικανική ήπειρος δηλαδή για τις Ηνωμένες Πολιτείες, είτε ευρωπαϊκή ήπειρος και κράτη, θα πρέπει να ενισχύσουν τις οικονομίες των χωρών που πλήττονται. Όπου μπορούν να συμβάλλουν, να υπάρχει ύφεση πολεμικών συρράξεων και να ενισχυθεί ώστε να καταπολεμηθεί όσο γίνεται περισσότερο η φτώχεια σε αυτές τις χώρες. Αυτό είναι το γενικότερο κλειδί. Φυσικά οι δυνατότητες χρηματοδότησης δεν είναι άπειρες γι' αυτό υπάρχει και η διάσταση της φύλαξης των συνόρων.

4. Η μετανάστευση αποτελεί φαινόμενο με πολλές πτυχές νομικές, κοινωνικές και πολιτιστικές καθώς και οικονομικές συνέπειες. Ποιο είναι το πλαίσιο διαχείρισης που, κατά τη γνώμη σας, σκοπεύει να ακολουθήσει η Ελλάδα;

Δεν είμαι έτοιμος να σου απαντήσω αυτό το ερώτημα, είναι πάρα πολύ δύσκολο και θα προτιμούσα, αν είχα τη δυνατότητα γιατί είναι και θέμα γνώσεων. Σίγουρα πυρήνας. Δεν πρέπει οι Έλληνες, η Ελλάδα και η Ευρώπη να χάσει τον πυρήνα του ανθρωπισμού επουδενεί. Υπάρχει ανθρωπιστική διάσταση λοιπόν σε όλο το φαινόμενο. Πρέπει να διασφαλίζει γιατί αυτός είναι ο πολιτισμός, ο πλούτος και η κληρονομιά της Ευρώπης. Είναι η δημοκρατία και είναι και ο άνθρωπος. Κεντρικός λοιπόν πυρήνας όλων πρέπει να είναι τα ανθρώπινα δικαιώματα χωρίς όμως όταν αυτά είναι ανάγκη να αναπτυχθούν να υποχωρούν τα ανθρώπινα δικαιώματα των κατοίκων των νόμιμων κατοίκων της Ευρωπαϊκής ηπείρου. Εκεί λοιπόν είναι η χρυσή ισορροπία που πρέπει να βρεθεί επουδενεί όμως δεν θέλω να δω την Ευρωπαϊκή ήπειρο, τις κυβερνήσεις, στις πολιτείες να υιοθετούν πρακτικές σκληρών και απάνθρωπων μέτρων που μπορεί να τις βρίσκουμε οπουδήποτε αλλού στη γη. Πάνω απ' όλα δε πρέπει να χάσουμε τη δημοκρατία μας και τον ανθρωπισμό μας. Τα νομικά συστήματα είναι δυνατόν να οργανωθούν σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης και ήδη οργανώνονται, είμαστε στη διαδικασία αυτή ώστε να υπάρχει ενιαία πολιτική η οποία ξέρουμε ότι πάντα σχηματίζεται με αμοιβαίες υποχωρήσεις μεταξύ των κρατών-μελών και δυστυχώς από ένα διευθυντήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης που καθυστερεί πάρα πολύ για να καταλήξει σε συμπεράσματα και άρα να νομοθετήσει και από τις ισχυρές χώρες του βορρά οι οποίες πάντα χρησιμοποιούν τις χώρες του νότου όπως σε όλα τα δεδομένα δίνοντάς τους δεύτερο και τρίτο ρόλο. Αυτή είναι η μεγάλη μας ανησυχία. Η Ελλάδα σαφέστατα δε μπορεί να φιλοξενήσει πολύ μεγάλους πληθυσμούς. Μη ξεχνάμε ότι είμαστε μια χώρα η οποία έχει υποστεί πολύ

μεγάλες επιπτώσεις από τα μνημόνια προσαρμογής της οικονομίας. Συνεχίζουν να υπάρχουν δεδομένα μεγάλης φτώχειας στον ελληνικό πληθυσμό, ανεργίας. Τη στιγμή που μιλάμε εμφανίζεται ο μεγαλύτερος πληθωρισμός της τελευταίας 25ετίας. Θα έλεγα πολιτειακά υπάρχει μεγάλη σταθερότητα. Άρα θα πρέπει εμείς πρώτα να βρούμε τον βηματισμό σχηματίζοντας μία Εθνική πολιτική που δεν θα συναρτάται από ένα κόμμα που θα κυβερνά. Θα πρέπει η πολιτική σκηνή της Ελλάδας όσο πιο γρήγορα γίνεται, όπως τα ζητήματα της Άμυνας και της ασφάλειας να συναινέσει σε ένα κοινό Πλαίσιο δράσης τουλάχιστον των μεγάλων κομμάτων που θα συμφωνηθούν και θα τηρούνται ανεξαρτήτου ηγεσίας θα έλεγα κυβερνητικής. Αυτά μπορώ να πιάσω σαν κύρια στοιχεία και σίγουρα θα μπορούσα να προσθέσω κι άλλα.

5. Ως κάτοικος του νησιού γνωρίζοντας για τα εγκαίνια της κλειστής δομής, μιλάμε για την ίδρυση ενός οικισμού τεραστίων διαστάσεων συγκριτικά με τη συνολική έκταση του νησιού. Οι προδιαγραφές και ο σχεδιασμός του προξενούν προβληματισμό και φόβο για το άγνωστο μέλλον. Τι έχετε να μας πείτε γι' αυτό;

Κοιτάζτε να δείτε πρώτα από όλα η ερώτηση παίρνει ως συνθήκη δεδομένα τα οποία κατ' ανάγκη δεν ισχύουν. Ας μη ξεχνάμε ότι αυτή η δομή προγραμματίστηκε πριν την κυβερνητική αλλαγή του 19 επί της προηγούμενης κυβέρνησης, σε ανάλογη έκταση, το οποίο σχέδιο δεν πρόλαβε να υλοποιηθεί. Τα αρνητικά δεδομένα λοιπόν του νησιού και οι επιλογές που υπήρχαν σε επίπεδο τοπικό είναι ή παραμένει το κυτ το άναρχο των εννέα χιλιάδων ή γίνεται μία άλλη επιλογή όπως και έγινε εκτός πολεοδομικού ιστού. Γιατί αυτό ζητήθηκε και με τη συντριπτική πλειοψηφία του δημοτικού συμβουλίου γιατί ένα δημοτικό συμβούλιο δεν αποφασίζει καθοριστικά, νομικά δεν έχει αρμοδιότητα στα θέματα μετανάστευσης αλλά συντριπτικά αποφάσισε με δύο μόνο ψήφους αρνητικές, επί της δικιάς μου δημαρχίας, να γίνει επιλογή στη θέση του Ζερβού. Η διαφωνία υπάρχει στο μέγεθος της δομής δηλαδή το δημοτικό συμβούλιο είχε αποδεχτεί τα 1.500 άτομα όριο. Αυτή τη στιγμή αναπτύχθηκε η δομή επί δύο. Η δομή αναπτύχθηκε επειδή δυο με την κυβερνητική και ευρωπαϊκή αιτιολόγηση ότι είμαστε σύνορα και πρέπει να υπάρχουν προετοιμασμένοι δομές εάν και εφόσον δεν συνεχίζει να ελέγχεται το φαινόμενο της παράνομης μετανάστευσης. Δεύτερη παράμετρος από 9.000 που είχαμε παραμένοντες και ουσιαστικά εγκλωβισμένους αυτή τη στιγμή που μιλάμε έχουμε

μόνο 300. Τρίτη παράμετρος που είναι μία συνθήκη. Η διαδικασία ξεκίνησε με αναγκαστικές επιτάξεις. Κυρίαρχο αίτημα, κοινωνικό σε επίπεδο διεκδικήσεων είναι να αρθεί το βίαιο μέτρο της επίταξης που ξέρουμε όλοι τι είναι. Το οικόπεδο σου επιτάσσεται από την πολιτεία αποζημιώνεται χωρίς τη δική σου συναίνεση. Το κυτ αυτή τη στιγμή έχει κατασκευαστεί με ένα άλλο καθεστώς όπου οι ιδιοκτήτες της περιοχής ενοικίασαν αυτοβούλως τις εκτάσεις τους στο υπουργείο μετανάστευσης. Άρα τα δεδομένα είναι κάπως έτσι. Σαφέστατα και μας τρομάζει εγώ δεν θα δεχτώ μιας άλλης πολιτείας. Είναι ένα κυτ προσωρινής παραμονής δεν υπάρχει βούληση από τους ίδιους έτσι κι αλλιώς να παραμείνουν το ξέρουμε όλοι. Σίγουρα όμως εάν με ρωτάτε να σας πω ότι σε μία αρνητική εκδοχή, αλλαγής των δεδομένων γεωπολιτικά της περιοχής, σε μία κατάσταση παρατεταμένης αστάθειας στην Τουρκία σε περίπτωση που ανοίξουν οι ροές, σίγουρα αυτό το κυτ θα γεμίσει. Ή αν αλλάξει πολιτική το δόγμα φύλαξης των θαλασσίων συνόρων. Διότι δεν υπήρχε ουσιαστικά φύλαξη, 30 βάρκες ξεκινούσαν από απέναντι, 30 βάρκες έφταναν. Αυτό δε σημαίνει κίνδυνος σε ανθρώπινες ζωές αλλά φύλαξη θαλασσίων συνόρων. Υπάρχει καθεστώς υπογεγραμμένο από την Ευρωπαϊκή δύναμη επιτήρησης των συνόρων που είναι η FRONTEX που ανήκει το ελληνικό λιμενικό με κάποιες υποχρεώσεις που έχουν υπογραφεί με το Τούρκικο κράτος. Αυτές οι υποχρεώσεις μετά από ανάλογη πίεση μερικές φορές τηρούνται δηλαδή όταν ξεκινούν βάρκες, υπάρχει έγκαιρη προειδοποίηση της τουρκικής ακτοφυλακής οι οποίοι υποχρεώνονται βάση της συνθήκης να τις πάρει πίσω. Έχουμε όμως την ατυχία να μην είναι ένα καθεστώς το οποίο θα έλεγα είναι συνεργάσιμο όπως το καθεστώς της Τουρκίας. Αυτό λοιπόν να βρίσκει ανοχύρωτο ένα νησί του αρχιπελάγους κι όλα τα νησιά γιατί ξέρουμε ότι δημιουργήθηκαν κυτ σε όλα τα νησιά. Έτσι έχει εκεί ΚΥΤ ήδη τελειωμένο, ανάλογης κλίμακας η Λέρος. Έχει κυτ ανάλογης κλίμακας με τη Σάμο, η Κως. Έγινε της Σάμου όμως η Σάμος λυτρώθηκε, έφυγε η κατασκήνωση και δεν εννοώ ο πληθυσμός εκτός πολεοδομικού ιστού. Η πρωτεύουσα ουσιαστικά απελευθερώθηκε. Είναι επιλογή κυβερνητική και απ' ότι βλέπουμε όλοι, παρατηρούμε ειδησιογραφία του ΚΥΤ της Λέσβου και της Χίου θα γίνει όπως γίνεται και στα χερσαία σύνορα που είναι ο Έβρος. Άρα είναι κάποια αναγκαστικά δεδομένα όπως και γίνονται αναγκαστικές επιλογές. Είμαστε στα σύνορα δεν ήταν επιλογή μας, δεχόμαστε την προσφυγική πίεση που σημαίνει ότι θα πρέπει να έχουμε δομές προετοιμασμένες για την εξέλιξη του φαινομένου. Δομές οι οποίες να είναι καθαρές γιατί πάντα μιλάμε για ανθρώπους αλλά και για εργαζομένους μέσα σε αυτές τις δομές. Να είναι ασφαλείς που

συμβαίνει να είναι διαχωρισμένη πληθυσμοί φυλετικά και θρησκευτικά όπως και τα ασυνόδευτα παιδιά, μονογονεϊκές οικογένειες διότι τα περιστατικά βίας και κακοποίησης.. Αυτή τη στιγμή λίγος είναι ο πληθυσμός αλλά είναι ξεχωριστά τα ασυνόδευτα παιδιά προστατεύονται με διαφορετικό καθεστώς. Διαφορετικά, σε άλλο χώρο βρίσκονται μάνες με παιδιά και σε άλλο χώρο για ζευγάρια ή μοναχικά άτομα. Άρα βελτιώνονται οι συνθήκες διαμονής και απόδοσης ασύλου αλλά βελτιώνονται και οι συνθήκες ασφάλειας και της καθημερινής ζωής των μόνιμων κατοίκων και των επισκεπτών.

6. Οι εξελίξεις στο Αφγανιστάν με την κατάληψη της εξουσίας από τους Ταλιμπάν έχει προκαλέσει φόβο τόσο στην Ευρωπαϊκή Ένωση όσο και στην Τουρκία για μια νέα προσφυγική κρίση. Θα φέρει το Αφγανιστάν πιο κοντά ΕΕ-Τουρκία;

Είναι επιλογή δηλωμένη της Τουρκίας ότι δεν επιθυμεί να έρθει πιο κοντά στην Ε.Ε.. Ο προσανατολισμός της είναι πλέον ξεκάθαρος στις χώρες της Ασίας και ενός τμήματος της Αφρικής. Η Τουρκία δεν απευθύνεται στην Ευρωπαϊκή Ένωση της Ευρώπης. Παρά τα επανειλημμένα καλέσματα της Ευρώπης να ενσωματώσει στο Ευρωπαϊκό δίκτυο χωρών, την Τουρκία, από ότι φαίνεται η Τουρκία έχει μία διαφορετική επιλογή μέλλοντος. Μου αν μου επιτρέπεται να κάνω τη δική μου εκτίμηση πολύ πιο συμβατή και με τη δική της ιστορία.

4. Ποιες είναι οι επιπτώσεις που έχει το προσφυγικό φαινόμενο στη βαριά βιομηχανία της Ελλάδας, τον τουρισμό;

Οι επιπτώσεις είναι ότι όταν ένα φαινόμενο εξελίσσεται και ιδιαίτερα σε τουριστικούς προορισμούς άναρχα και με τον τρόπο που εξελίσσονται τα προηγούμενα χρόνια σαφέστατα και επιφέρει μεγάλη ζημιά σε επίπεδο τουρισμού.

5. Δεδομένου του δημογραφικού προβλήματος στην Ευρώπη και την ένταξη των μεταναστών στην κοινωνία, θα καταλήξουν, σε βάθος χρόνου, τα γλωσσικά και πολιτισμικά μας στοιχεία σε μειονεκτική θέση;

Η Ευρώπη έχει μέσα στο εσωτερικό της εδώ και δεκάδες χρόνια είτε προερχόμενη από κτήσεις των πρώην αυτοκρατοριών, μεγάλους πληθυσμούς και από την Ασία και

την Αφρική. Οι διαδικασίες ενσωμάτωσης λοιπόν αφορούν την ίδια την Ευρώπη και τους κανόνες ενσωμάτωσης αυτών των πληθυσμών στα δεδομένα μιας σύγχρονης δυτικής δημοκρατίας. Υπάρχουν πολλές εκτιμήσεις ότι είναι πληθυσμοί οι οποίοι δε μπαίνουν στη διαδικασία ενσωμάτωσης οι ίδιοι δεν την επιθυμούν την ενσωμάτωση. Υπάρχουν σοβαρά θέματα όσον αφορά παραδείγματος χάρη τη μαντίλα ή τα δικαιώματα της γυναίκας σε αυτές τις κοινότητες. Γι' αυτό επανερχόμενος στο ξεκίνημα της συνέντευξης, Θέλει ιδιαίτερη προσοχή και ο αριθμός και ο τρόπος αυτής της μετανάστευσης που γίνεται επιτρεπτός. Η Ευρώπη δεν κινδυνεύει άμεσα κινδυνεύει από τον ίδιο της τον εαυτό με την ατομία να ξεκαθαρίσει τι είδους μεταναστευτική πολιτική δύναται ή επιθυμεί να επιτρέψει. Φυσικά και όλοι ανησυχούμε. Δεν ανησυχούμε λόγω του χρώματος ή της θρησκείας κατ' ανάγκην, αλλά ανησυχούμε διότι εκατομμύρια πληθυσμοί εάν δεν έχουν τη δυνατότητα, τη διάθεση της ενσωμάτωσης, να μπορούν να αποτελέσουν παράγοντα αποσταθεροποίησης των πολιτευμάτων στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

9. Πιστεύετε ότι η Ένωση πρέπει να σταματήσει να αντιστέκεται στις μεταναστευτικές πιέσεις και να αποδεκτεί μία πιθανή συνεργασία για τη μεγιστοποίηση των θετικών αποτελεσμάτων της;

Η Ευρωπαϊκή Ένωση θα πρέπει να επικεντρωθεί όπως και φαίνεται ότι επικεντρώνεται στις διαδικασίες της νόμιμης μετανάστευσης με διμερή πρωτόκολλα. Χώρες εννοείται βέβαια οργανωμένες και όχι διαλυμένες των οποίων ο πληθυσμός επιζητεί τη μετανάστευση είτε για λόγους δουλειάς, φτώχειας, μόρφωσης, ελπίδες και τα λοιπά. Άρα η Ευρωπαϊκή Ένωση δεν πρέπει να σταματήσει να αντιστέκεται στα δεδομένα της παράνομης μετανάστευσης τα οποία φέρουν μαζί τους πάρα πολλούς κινδύνους και για τους ίδιους που θέλουν να μεταναστεύσουν, κινδύνους καθόλη την πορεία αυτή θαλάσσια και χερσαία και κατά δεύτερον τα κύματα αυτά αδυνατεί να τα διαχειριστεί στο εσωτερικό. Άρα Ναι στη νόμιμη μετανάστευση. Ναι στο συγκεκριμένο καθεστώς. Ναι στις διακρατικές συμφωνίες όπου θα μπορεί να ποσοτικοποιεί πλέον γιατί μιλάμε για μεγέθη και οικονομίας αλλά και ανθρώπων, μη γελιόμαστε, τα οποία μπορεί να δεχτεί να φιλοξενήσει στο εσωτερικό της και βέβαια να ενσωματώσει.

10. Μία μεταναστευτική κρίση αποτελεί ταυτόχρονα και οικονομική κρίση δεδομένης της ήδη υπάρχουσας υγειονομικής πιστεύετε ότι η Ελλάδα μπορεί να ανταπεξέλθει σε ένα ακόμη προσφυγικό-μεταναστευτικό κύμα;

Πιστεύω ότι η Ελλάδα είναι πιο οργανωμένη, πάρα πολύ πιο οργανωμένη από το 2015 κατά την έναρξη της προσφυγικής κρίσης που μετεξελίχθηκε σε καθαρά μεταναστευτική είναι πιο οργανωμένη, είναι θα έλεγα, με περισσότερο ξεκάθαρη πολιτική στα ζητήματα της μετανάστευσης. Ελπίζω ότι παρόλη την πίεση η οποία πιθανόν να υπάρξει στο κοντινό μας μέλλον, τα δεδομένα για τη χώρα μας είναι πολύ καλύτερα από τα δεδομένα όταν ξεκίνησε το μεταναστευτικό.

11. Οι εισδοχή μεταναστών εργαζομένων θα επιφέρει θετικό πρόσημο πόσο μάλλον στους τομείς που υπάρχει έλλειψη εργατικού δυναμικού, τι γίνεται όμως με τα σημαντικά ανθρωπιστικά θέματα;

Το ένα πιστεύετε ότι έρχεται σε αντίθεση με το άλλο; Δεν νομίζω. Η ανάγκη λοιπόν σε πληθυσμούς οι οποίοι θα αποκτούν νόμιμα δικαιώματα στην εργασία, θα εργάζονται και θα αμείβονται με το καθεστώς που υπάρχει. Στη χώρα στην ήπειρο με βάση τις ανάγκες που μπορεί να έχει ιδιαίτερα η αγροτική οικονομία γιατί οι πληθυσμοί που μετακινούνται τα τελευταία τουλάχιστον δύο χρόνια, το προφίλ τους είναι αυτό ότι δεν είναι από αστικές περιοχές, είναι άνθρωποι κυρίως από αγροτικές περιοχές. Άρα αν υπάρχει ανάγκη, προγραμματισμένα και οργανωμένα πρέπει να κατευθύνονται στην παραγωγική διαδικασία όπου και εκείνοι θα μπορούν να δουλεύουν, να εργάζονται, να αποδίδουν για την ελληνική οικονομία. Οργανωμένα με καθεστώς του οποίου δεν θα διαφοροποιεί τα δικαιώματά τους και αυτό είναι το κλειδί που έχει να κάνει με τα ανθρώπινα δικαιώματα. Δεν θα δουλεύουν με δεδομένα σκλαβιάς, πιστεύω ότι καμία ελληνική κυβέρνηση δεν θα έπρεπε κάτι τέτοιο το 2022. Με τα ίδια εργασιακές υποχρεώσεις και απαιτήσεις αλλά και δικές τους υποχρεώσεις που μπορεί να απολαμβάνει οποιοσδήποτε κάτοικος της Ευρωπαϊκής ηπείρου.

12. Πρέπει να υπάρξουν, κατά τη γνώμη σας, αλλαγές στην εθνική νομοθεσία σχετικά με τις προϋποθέσεις εισδοχής και διαμονής υπηκόων τρίτων χωρών;

Σας είπα ότι πρέπει η ελληνική νομοθεσία και ήδη είναι στη διαδικασία αυτή μεταβολής των νομοθετικών πλαισίων, πρέπει να στηρίζει τη νόμιμη μετανάστευση και να αποτρέψει την παράνομη είναι ξεκάθαρο. Όπως είναι ξεκάθαρη και η παράνομη μετανάστευση με τις νόμιμες διαδικασίες απόδοση μη απόδοσης ασύλου, θα πρέπει να οδηγεί κατόπιν στην μεταφορά αυτών των ανθρώπων πίσω στις χωρίς προορισμού. Σε πολλές από αυτές που είναι μη ασφαλείς χώρες είναι πάρα πολύ δύσκολο για να γίνει αυτή η διαδικασία. Γι' αυτό θα έλεγα ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση πρέπει να κατευθύνει κονδύλια στην επιστροφή αυτού του πληθυσμού στις χώρες από τις οποίες ξεκίνησαν να μεταναστεύσουν και να «υποχρεώσει» και τις χώρες αυτές να τους δεχτούν πίσω. Αυτό είναι κλειδί όταν δεν αποκτάς δικαίωμα ασύλου παράνομα εισερχόμενος σε μία χώρα πρέπει να επιστρέψεις πίσω, είναι ξεκάθαρο.

13. Πρέπει η Ελλάδα να ακολουθήσει σχέση εταιρικότητας με τις χώρες καταγωγής των προσφύγων-μεταναστών;

Η Ελλάδα θα έλεγα κατά μόνας είναι πάρα πολύ δύσκολο. Η Ευρώπη στο σύνολό της με συνθήκες μεταξύ της Ε.Ε. και των χωρών προέλευσης νομίζω ότι θα ήταν πιο αποτελεσματικό και πιο δυνατό σαν υλοποίηση.

14. Έχετε προγραμματίσει κάποιο άξονα πολιτικής ο οποίος θα ενθάρρυνε τους μετανάστες να συμμετέχουν στην οικονομική ανάπτυξη της χώρας υποδοχής και να μη κατευθύνεται το μεγαλύτερο μέρος του εμβάσματος προς την οικογένεια τους και τη χώρα καταγωγή τους;

Καταρχήν η Σάμος διαθέτει ένα προφίλ σήμερα διαμονής όσων παραμένουν στο νησί που ουσιαστικά παραμένουν έως ότου αποδοθεί, δεν αποδοθεί το άσυλο. Είναι διαφορετικό διότι δε μιλάμε για μία περιοχή της Ελλάδας που βρίσκεται στην ηπειρωτική Ελλάδα, μιλάμε για ένα ΚΥΤ μία δομή προσωρινής παραμονής. Πρέπει να ακολουθεί εφόσον λαμβάνει το άσυλο, οργανωμένα ο μετανάστης να του δίνει το δικαίωμα να μετακομίσει στη χώρα που επιθυμεί. Γι' αυτό λέω ότι είναι μία διαδικασία συνεχώς μεταβαλλόμενη και οι υπόλοιποι να επιστρέφουν πίσω στις χώρες τους. Όσον αφορά τη Σάμο, ούτε την παραμονή επιθυμούμε και φυσικά δεν δομούμε τέτοιου είδους πολιτική διότι τα Ευρωπαϊκά σύνορα είναι τα ελληνικά σύνορα. Κοινότητες τόσο μεγάλου μεγέθους και με τέτοια θρησκευτικά και φυλετικά

χαρακτηριστικά θεωρώ ότι είναι πολύ λάθος να αφεθούν να δημιουργηθούν στη παραμεθόριο.

15. Τι μέτρα πρέπει να λάβει η χώρα για την πρόληψη και τη καταπολέμηση της ξενοφοβίας και του ρατσισμού; Ποια είναι η αντιρατσιστική μας προσέγγιση;

Κοιτάζτε να δείτε η χώρα θεωρώ ότι μερικές φορές διολίσθησε όχι η χώρα, ένα μέρος της κοινωνίας σε ρατσιστικές κινήσεις, μεμονωμένες δράσεις και οργανωμένες δράσεις. Ήταν όπου το φαινόμενο της μετανάστευσης εξελίσσονταν άρον-άρον, άναρχα και μη ελεγχόμενα όπου στήνονταν καταυλισμοί πρόχειροι όπου η παραβατικότητα ανθούσε. Τα δεδομένα σήμερα είναι πολύ διαφορετικά, στον ελλαδικό χώρο δημιουργούνται οργανωμένα κέντρα τέτοιου είδους με συγκεκριμένα δεδομένα ασφάλειας. Θεωρώ λοιπόν όπου το κράτος με σοβαρότητα είναι παρόν, η παρουσία του, οι κανόνες, τα μέσα επιβολής, τα μέσα ενημέρωσης είναι βασικό, δεν επιτρέπουν να δημιουργούνται τέτοιου είδους ρατσιστικά οργανωμένα κινήματα. Σας λέω ότι ποτέ δεν πρέπει να ξεφεύγει ότι δεν είναι από την αντίληψή μας ένα φαινόμενο παράνομης δραστηριότητας που όμως έχει τον άνθρωπο δεν είναι το ίδιο είναι όπως το trafficking της σωματεμπορίας και εκεί υπάρχουν ευαίσθητα πράγματα δεν μιλάμε μόνο για ναρκωτικά, έτσι, η σωματεμπορία είναι κάτι ανάλογο, τα δουλεμπορικά κυκλώματα είναι κάτι ανάλογο ουσιαστικά εμπορεύονται ανθρώπους και την ελπίδα τους. Άρα ο ανθρωπισμός δεν πρέπει να ξεφεύγει ποτέ μέσα από τη μάτια μας γιατί έχει να κάνει με ανθρώπους ανεξαρτήτου χρώματος το ξαναλέω φυλής ή θρησκείας.

16. Η εποχή που βιώνουμε είναι η μετανάστευση της αντικατάστασης και του ελλείμματος ως λύση στη μείωση και στη γήρανση του πληθυσμού;

Πιθανόν. Η Ευρώπη είναι μία ήπειρος η οποία για γερνάει. Αυτά λένε οι στατιστικές υπηρεσίες σε όλα τα κράτη μέλη. Η ανανέωση του πληθυσμού, εάν απαιτείται, θα μπορούσε να γίνει και με άλλες πολιτικές οικονομικού γενεακού προγραμματισμού που να ενισχύεται η γεννητικότητα θα έλεγα στα κράτη-μέλη. Εάν λείπουν ανθρώπινα χέρια από την ήπειρο σε επίπεδο παραγωγής και θα μπορούσε αλλά πάντα με οργανωμένο και νόμιμο τρόπο.

17. Πόσο σημαντικό θεωρείται τον καθορισμό ενός κοινού νομικού πλαισίου εισδοχής αλλά και συνάμα ειδικά προσαρμοσμένο στο κάθε κράτος μέλος;

Θεωρώ ότι οι πολιτικές πρέπει να είναι ενιαίες. Ο κίνδυνος να ξεφύγουμε από ενιαίες πολιτικές όπως και κανόνες νομοθεσίας, θα επιβάλλει το νόμο του ισχυρού. Η Ευρώπη έχει πολλές ταχύτητες. Άρα θα πρέπει και οι λιγότερο ισχυρές χώρες όπως είναι η Ελλάδα σε άλλη ταχύτητα από τη Γερμανία δεν θα πρέπει να επιδιώκει ιδιαιτερότητες στην πολιτική παρά μόνο όσον αφορά την ενίσχυση της σε μέσα, σε πόρους ανθρώπινους ή υλικούς γιατί είναι η χώρα που δέχεται τη μεγαλύτερη όσον αφορά το μεταναστευτικό. Ναι και η ιδιαίτερα σε πόρους και μέσα αλλά όχι σε νομικό καθεστώς είναι υποχρεωμένη η ευρωπαϊκή ήπειρος και εδώ είναι το μεγάλο ζήτημα το οποίο στην κατάληξη θα ήθελα να επισημανθεί είναι ότι θα πρέπει να υπάρχει ισοκατανομή των βαρών μεταξύ όλων των κρατών μελών είναι και κεντρικός πυρήνας της Ευρωπαϊκής Ένωσης που σημαίνει ποσοστιαία αναλογικότητα όσον αφορά την παραμονή αυτών των μεταναστών στην Ευρωπαϊκή ήπειρο. Χωρίς ιδιαίτερα καθεστώτα, χωρίς αποκλεισμούς. Δε θα έπρεπε η Ευρώπη να επιτρέπει σε κράτη-μέλη να μη δέχονται έστω και μικρά ποσοστά μεταναστευτικών ροών αφού έχουν περάσει βέβαια τη διαδικασία στην Ευρωπαϊκή ήπειρο και μέσα από τη διαδικασία ασύλου στο εσωτερικό της.

18. Πείτε μας δύο λόγια για τον Frontex στον Ελλαδικό χώρο.

Τη συγκεκριμένη χρονική στιγμή είναι σημαντικό η ευρωπαϊκή δύναμη στην οποία συμμετέχει το ελληνικό λιμενικό γιατί είναι μέρος της FRONTEX. Έχει αναλάβει τη φύλαξη και τη διαχείριση μέρους της μεταναστευτικής διαχείρισης η ίδια. Αυτό σημαίνει διπλά ότι υπάρχει σημαία πέρα από την Ελληνική υπάρχει σημαία της Ευρωπαϊκής Ένωσης στα σύνορα όπου δείχνει και τις πολιτικές ασφαλείας που υιοθετεί, που θα πρέπει να προγραμματίσει συνολικά η Ευρωπαϊκή Ένωση. Είναι σημαντική η παρουσία της FRONTEX. Θα έλεγα και αυτή μεταβλήθηκε με την πάροδο των χρόνων. Η πολύ χαλαρή διάθεση με την οποία εμφανίστηκαν στα πρώτα μεγάλα κύματα του μεταναστευτικού έχουν αλλάξει μαζί με την αλλαγή της ευρωπαϊκής πολιτικής και της πολιτικής φύλαξης των συνόρων των ελληνικών κυβερνήσεων.

19. Πως σκοπεύει το ελληνικό κράτος να διαχειριστεί τη συμπερίληψη στην εκπαίδευση, τους πολιτιστικούς φραγμούς και τη θρησκευτική διάσταση;

Δε το ξέρω. Αυτές είναι εθνικές πολιτικές. Θα πω εγώ τη πιστεύω. Πιστεύω ότι θα πρέπει να λειτουργήσει με σεβασμό έναντι στη διαφορετικότητα θρησκευτικής φυλετικής καταγωγής. Όπου δεν θα μεταβάλει όμως τις δικές του σταθερές που αφορούν την ιστορία, τον πολιτισμό και τα δεδομένα ανθρωπίνων δικαιωμάτων στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Παράδειγμα μπορώ να σας το φέρω πολύ εύκολα γίνεται μεγάλη συζήτηση για τη μαντίλα. Η μαντίλα ειδικά στη Γαλλία δεν μπορεί να γίνει αποδεκτή γιατί η μαντίλα μαζί της κουβαλάει και πολλά στοιχεία που η συχνότητα σκέψης και καθημερινότητας στην Ευρωπαϊκή ήπειρο και γενικότερα στο δυτικό κόσμο δεν μπορεί να την αφήσουν να εκπέμπει μηνύματα όπου η γυναίκα είναι υποδεέστερη, όπου η γυναίκα για να εργαστεί θέλει ειδική άδεια από το σύζυγο, που η γυναίκα μπορεί να κακοποιείται χωρίς τιμωρία από το σύζυγο είναι όλα αυτά. Ναι μεν ο σεβασμός στη διαφορετικότητα της κουλτούρας από τη χώρα προέλευσης. Αλίμονο, αλλά όχι επιβολή ή ιδιαίτερα καθεστώτα με στην Ευρωπαϊκή που θα αφορούν ανθρώπινα δικαιώματα ή δικαιώματα ομάδων. Ένα άλλο παράδειγμα είναι η ομοφυλοφιλία Ξέρουμε πολύ καλά ότι σε πολλά από αυτά τα κράτη η ομοφυλοφιλία τιμωρείται με θάνατο. Σε ακραία καθεστώτα είναι γνωστές οι φωτογραφίες όπου πετούν τους ομοφυλόφιλους από ταρατσες σε ακραία ισλαμικά καθεστώτα. Ή ο νόμος της σαρίας δε μπορεί να επιτρέπεται να υπερτερεί του εθνικού ευρωπαϊκού δικαίου. Είναι κάποια παραδείγματα. Ναι μεν λοιπόν σεβασμός αλλά πλήρη προσαρμογή και μία εφαρμογή του εθμικού και δικαίου όπως είναι για όλους τους κατοίκους της Ευρωπαϊκής ηπείρου.

20. Αν θέλετε να μοιραστείτε κάτι ακόμη.

Είμαι ιδιαίτερα χαρούμενος που η κυρία Στάθαινα έπιασε και ασχολείται στο μεταπτυχιακό της με ένα τόσο δύσκολο θα έλεγα θέμα του οποίου η προσέγγιση του γίνεται με επιστημονικό τρόπο κι αυτό ήταν εμφανέστατο για μένα από το ερωτηματολόγιο. Άσχετα αν και η ίδια έχει υποστεί και βιωματικά θα έλεγα όλη αυτή την κατάσταση τα προηγούμενα χρόνια και εκείνη και η οικογένειά της. Είναι

σίγουρα αξίο και μελέτης και με μεγαλύτερη εμβάθυνση ενός φαινομένου που το έζησε η δική μας κοινωνία αρκετά έξαφνα αλλά και βίαια το οποίο έχει πολλές κοινωνιολογικές διαστάσεις και βέβαια οικονομικές. Το μέλλον σε σχέση με το μεταναστευτικό δεν είναι βέβαιο, είναι ένα μέλλον θα έλεγα αρκετά ρευστό με πάρα πολλές παραμέτρους γεωπολιτικής άρα πρέπει να είμαστε καλύτερα προετοιμασμένοι και αυτή είναι και εμείς ως αυτοδιοίκηση αλλά κυρίως το ελληνικό κράτος ώστε να μπορεί να διαχειρίζεται αξιόπιστα χωρίς να χάνει τον ανθρωπισμό του αυτό το φαινόμενο διότι την επιλογή να βρίσκεται η Ελλάδα στα σύνορα της ένωσης δε την έκανε η ίδια.

ΑΤΟΜΟ Β

1. Οι πραγματικότητες που αντιμετωπίζουν τα κράτη μέλη που βρίσκονται στα εξωτερικά σύνορα της Ένωσης έχουν κοινά στοιχεία, αλλά ταυτόχρονα, παρουσιάζουν ιδιαιτερότητες. Ποιες, κατά τη γνώμη σας, είναι οι δικές μας ανάγκες και ιδιαιτερότητες;

Οι ιδιαιτερότητες που αντιμετωπίζουν τα κράτη μέλη είναι αναλόγως και των γειτόνων. Τι εννοούμε με αυτό; Οι γείτονες δημιουργούν τις συνθήκες ασφάλειας. Εμείς έχουμε την ατυχία εξ ανατολάς να έχουμε την Τουρκία. Πάντα ήταν ένας εχθρός. Στο Βορρά βέβαια, μετά την συμφωνία με τη Βόρεια Μακεδονία αλλά και με τις καλές σχέσεις γειτονίας που έχουν και με την Αλβανία δεν μπορώ να πω ότι είναι άσχημες σχέσεις αλλά και με την Βουλγαρία. Θεωρώ ότι βόρεια σύνορά μας, δεν έχουμε απειλές και επομένως μπορούμε να διαχειριστούμε καλύτερα ένα μεταναστευτικό κύμα. Όταν όμως εξ Ανατολάς έχεις προβλήματα κυριαρχίας πολλές φορές, όπως είδαμε πρόσφατα, δημιουργούνται καταστάσεις που η χώρα μας μπαίνει σε περιπέτειες. Αυτές είναι οι ιδιαιτερότητες που μπορεί να αντιμετωπίσει μια χώρα με τους γείτονες για να μπορέσει να έχει καλή διαχείριση ενός προβλήματος, όπως είναι το μεταναστευτικό.

2. Ποιος είναι ο αντίκτυπος των εφιστάμενων πολιτικών μετανάστευσης στο νησί και την Ελλάδα γενικότερα;

Ο αντίκτυπος είναι έχει 2 φάσεις, ο ένας είναι κοινωνικός και ο άλλος είναι πολιτικός. Ο κοινωνικός είναι ότι οι Έλληνες δεν έχουμε μαζί μάθει να ζουν με πολλές φυλές με πολύ κόσμο από διαφορετικές έτσι παραδόσεις αλλά και θρησκείες. Ο πολιτικός είναι ότι πολλοί προσπαθούν να το διαχειριστούν πολιτικά όλο αυτό το ζήτημα και να δημιουργήσουν μεταξύ των πολιτών αντιδικίες πάνω και να καρποφορήσουν πράγματα που δυστυχώς θα έρθουν ως πολιτικό κίνητρο για να δημιουργήσουν συγκρούσεις. Όμως στην Ελλάδα έχουμε μάθει να ξεπερνάμε αυτά τα προβλήματα και να τα διαχειριζόμαστε με τον καλύτερο τρόπο. Μερικές φορές είναι διαφορετικές οι θέσεις των πολιτικών που διαφέρουν μεταξύ τους, όμως έρχεται κάποιος άλλος που τις συμπληρώνει στο μέλλον και διορθώνει τα κακώς κείμενα του παρελθόντος.

3. Δεδομένης της κατάστασης, συνειδητοποιούμε ότι οι μεταναστευτικές πιέσεις θα συνεχισθούν. Με τις παρούσες οικονομικές συνθήκες καθώς και την κατάσταση της αγοράς ποιες πιστεύετε ότι είναι οι μακροπρόθεσμες ανάγκες της Ελλάδας;

Ότι οι μεταναστευτικές ροές θα συνεχιστούν είναι σίγουρο. Φαίνεται και από τον κόσμο που έχει συσσωρευτεί στα απέναντι παράλια. Κάποια στιγμή φαινομενικά θα έρθουν προς το νησί μας αλλά και στη χώρα μας γενικότερα. Οι οικονομικές συνθήκες που αυτή τη στιγμή έχουν διαμορφωθεί είναι ότι κάποιοι από το μεταναστευτικό προσδοκούν χρήματα, προσπαθούν ανάπτυξη. Όμως στη χώρα πρέπει να δούμε τι θέλουμε πραγματικά. Δηλαδή χρειαζόμαστε μετανάστες για να δουλέψουν στη γη και να δουλέψουν στις επιχειρήσεις για να αναπτυχθούμε; Μην ξεχνάμε ότι και οι Έλληνες που έφυγαν μετανάστες στο εξωτερικό δημιούργησαν οικονομικές συνθήκες για άλλες χώρες. Οι Έλληνες ήταν πανέξυπνοι, εργατικοί μετανάστες βέβαια, αλλά πήγαν και δούλεψαν και έφεραν και χρήματα στη χώρα και χτίσαμε πόλεις και έφεραν πίσω γνώση και βοήθησαν να αναπτυχθεί το ελληνικό κράτος. Θεωρώ ότι αν το διαχειριστούμε σωστά, η Ελλάδα θα έχει οφέλη.

4. Η μετανάστευση αποτελεί φαινόμενο με πολλές πτυχές νομικές, κοινωνικές και πολιτιστικές καθώς και οικονομικές συνέπειες. Ποιο είναι το πλαίσιο διαχείρισης που, κατά τη γνώμη σας, σκοπεύει να ακολουθήσει η Ελλάδα;

Πρέπει να έχει κανόνες. Πρέπει να έχει νόμους πάνω στη μετανάστευση και πρέπει να έχει όραμα τι θέλει να κερδίσει πάνω από αυτό. Το φαινόμενο που λέγεται μετανάστευση προσφυγικό. Οι οικονομικές συνέπειες δεν θεωρώ ότι μπορεί να έχει αρνητικές η χώρα .Να ευνοηθεί μπορεί. Όμως πρέπει να είμαστε προσεκτικοί, τι θέλουμε. Θέλουμε χέρια εργατικά για να αναπτύξουμε τη γεωργία μας, να αναπτύξουμε το τουριστικό μας προϊόν, να αναπτύξουμε την οικοδομή; ή θέλουμε ανθρώπους που να τους έχουμε ως εμπόδιο στη ζωή μας; Αυτό πρέπει να ξέρουμε τι θέλουμε ως χώρα.

5. Ως κάτοικος του νησιού γνωρίζοντας για τα εγκαίνια της κλειστής δομής, μιλάμε για την ίδρυση ενός οικισμού τεραστίων διαστάσεων συγκριτικά με τη συνολική έκταση του νησιού. Οι προδιαγραφές και ο σχεδιασμός του προξενούν προβληματισμό και φόβο για το άγνωστο μέλλον. Τι έχετε να μας πείτε γι' αυτό;

Μερικές φορές κάποια πράγματα που γίνονται δεν μας ικανοποιούν. Κι εγώ ως κάτοικος του νησιού περίμενα ότι θα υπάρχει μια δομή πολύ μικρότερων διαστάσεων. Έτσι ώστε να μη μου προκαλεί δέος, δέος αρνητικό, δηλαδή να με φοβίζει και όχι να με κάνει χαρούμενο. Ένα τέτοιο δυστυχώς φαινόμενο. Που εμείς στην Ελλάδα δεχόμαστε πολλές φορές, ίσως δημιουργήσει πολλά προβλήματα στο μέλλον. Εύχομαι να μην είμαι κακός μάντης γεγονότων, αλλά ίσως αυτό στην Ελλάδα ή στο νησί μας γενικότερα μας δημιουργήσει προβλήματα. Οι προδιαγραφές του βέβαια και ο σχεδιασμός του όπως έχει εξελιχθεί είναι στα πρότυπα των τεχνολογιών και καλύπτονται πάνω σε αυτό, όμως ο όγκος τρομάζει και δεν τρομάζει μόνο εμένα, τρομάζει όλους τους νησιώτες.

6. Οι εξελίξεις στο Αφγανιστάν με την κατάληψη της εξουσίας από τους Ταλιμπάν έχει προκαλέσει φόβο τόσο στην Ευρωπαϊκή Ένωση όσο και στην Τουρκία για μια νέα προσφυγική κρίση. Θα φέρει το Αφγανιστάν πιο κοντά ΕΕ-Τουρκία;

Ναι, σίγουρα η κρίση που έχει εξελιχθεί στο Αφγανιστάν θα επηρεάσει και τη χώρα μας. Σίγουρα οι πρόσφυγες από το Αφγανιστάν θα εισχωρήσουν στην Τουρκία η οποία θα προσπαθήσει να τους διώξει προς την Ευρώπη. Θα προσπαθήσει να τους διώξει στην Ελλάδα. Εμείς πρέπει να είμαστε έτοιμοι να το αντιμετωπίσουμε αυτό.

Ως απειλή; Αυτό δεν μπορώ να στο απαντήσω. Ως ανοιχτή αγκαλιά να πάρει κοντά της Αφγανούς που διώχθηκαν; Νομίζω ότι οι Έλληνες το έχουν δείξει στο παρελθόν ότι αυτούς που πραγματικά είναι πρόσφυγες, τους αγκαλιάζει. Όμως το Αφγανιστάν και γενικότερα η κρίσεις που υπάρχουν σε αυτά τα κράτη δημιουργούν και προβλήματα, αλλά δημιουργούν και συνθήκες αντιμετώπισης.

7. Ποιες είναι οι επιπτώσεις που έχει το προσφυγικό φαινόμενο στη βαριά βιομηχανία της Ελλάδας, τον τουρισμό;

Το πρόβλημα που θα μπορούσε να έχει δημιουργηθεί στη βιομηχανία του τουρισμού. Όπως το είπατε κι εσείς, βαριά βιομηχανία. Δεν νομίζω ότι επηρεάζεται. Γιατί το λέω αυτό; Διότι οι Ευρωπαίοι, αλλά γενικότερα αυτοί που ταξιδεύουν, έχουν μάθει στα καταλύματα που μένουν, στα μαγαζιά που βγαίνουν, να υπάρχουν και άλλου είδους άνθρωποι να δουλεύουν, εννοώ διαφορετικούς ανθρώπους, στο χρώμα, στη φυλή, από διάφορες χώρες. Αυτό δεν είναι μειονέκτημα. Μπορεί το φαινόμενο του μεταναστευτικού στον τουρισμό, ειδικά στο νησί μας αν αναπτυχθεί ο τουρισμός με μεγάλα καταλύματα να βοηθήσει. Αυτή τη στιγμή κανείς δε μπορεί να βγάλει ασφαλές συμπέρασμα ότι θα είναι αρνητικό.

8. Δεδομένου του δημογραφικού προβλήματος στην Ευρώπη και την ένταξη των μεταναστών στην κοινωνία, θα καταλήξουν, σε βάθος χρόνου, τα γλωσσικά και πολιτισμικά μας στοιχεία σε μειονεκτική θέση;

Αυτός είναι ένας φόβος, αυτός είναι ένας φόβος για όλους μας διότι έχουμε δει στο παρελθόν ότι υπάρχουν χώρες όπως η γειτονική Τουρκία με τη Θράκη που διεκδικεί. Αν εμείς έχουμε αυστηρό Νομοθετικό πλαίσιο νομίζω δεν θα κινδυνεύσουμε. Οι Έλληνες τα έχουν καταφέρει. Νομίζω ότι είμαστε τόσο έξυπνοι αλλά και τόσο ισχυροί ώστε να μην βρεθούν ποτέ στην μειονεκτική θέση.

9. Πιστεύετε ότι η Ένωση πρέπει να σταματήσει να αντιστέκεται στις μεταναστευτικές πιέσεις και να αποδεκτεί μία πιθανή συνεργασία για τη μεγιστοποίηση των θετικών αποτελεσμάτων της;

Αυτό θα μπορούσε να συμβεί εφόσον υπήρχε μια συμφωνία από όλους, τι θέλει ο καθένας να έχει στη χώρα του από τους μετανάστες και όχι σπασμωδικές κινήσεις δηλαδή δώσε σε μένα, πάρε εσύ, άσε σε μένα, θα τους κρατήσω εγώ. Πρέπει να υπάρχει μία συμφωνία και θα πρέπει να υπάρχουν κάποια όρια γιατί κάποιες χώρες μπορεί να μην αντέχουν άλλο μεταναστευτικό κύμα. Παραδείγματος χάρη αν στη Σάμο έμεναν 10.000 μετανάστες όπως είχαμε συνηθίσει τον προηγούμενο χρόνο, κάποια στιγμή αυτοί οι άνθρωποι που θα πολλαπλασιάζονταν. Εμείς θα ήμασταν μειονοτήτων. Δηλαδή δεν πρέπει να χάσουμε και τον προσδιορισμό ως Έλληνες και η Ευρώπη ως Ευρωπαίοι και τα κράτη με τις δικές τους αρχές. Εκεί πρέπει να εστιάσουμε και νομίζω ότι τα αποτελέσματα θετικά γίνονται εφόσον εμείς βάζουμε τους κανόνες, αν βάλουμε κανόνες θετικά θα είναι τα αποτελέσματα.

10. Μία μεταναστευτική κρίση αποτελεί ταυτόχρονα και οικονομική κρίση δεδομένης της ήδη υπάρχουσας υγειονομικής πιστεύετε ότι η Ελλάδα μπορεί να ανταπεξέλθει σε ένα ακόμη προσφυγικό-μεταναστευτικό κύμα;

Η Ελλάδα αυτή τη στιγμή έχει την εμπειρία. Έχει την εμπειρία και σε διαχείριση του μεταναστευτικού προσφυγικού, αλλά και και την εμπειρία της σε μια ακόμα μεγαλύτερη υγειονομική κρίση. Σίγουρα όμως θέλει ακόμα προσθήκες σε προσωπικό σε όλους τους τομείς δηλαδή και στη φύλαξη των συνόρων και στη διαχείριση μεταναστών, όταν αυτοί θα εισέλθουν στη χώρα αλλά και στη διαχείρισή τους από υγειονομικής πλευράς. Στο νησί μας παραδείγματος χάρη, ένα νοσοκομείο που είχε χτιστεί πριν από πολλά χρόνια, η τελευταία φορά που ανακαινίστηκε, που έγινε προσθήκη ήταν 1997. Είχε γίνει για ένα συγκεκριμένο πληθυσμό συν τον πληθυσμό που παίρναμε το καλοκαίρι από τους τουρίστες. Όταν αυτός ο αριθμός αυξάνεται από τις μεταναστευτικές ροές, είναι δύσκολο να ανταπεξέλθεις με το υπάρχον υγειονομικό προσωπικό. Εκεί τι κάνεις; Ή δημιουργείς μία καινούργια δομή υγείας. Όχι μετανάστες δεν θα το διαχωρίσουμε έτσι, όλοι είμαστε ίσοι ως άνθρωποι. Δεν έχει διαφορά ο ένας για τον άλλο. Είμαστε άνθρωποι πρώτον, αλλάζουν τα χαρακτηριστικά του προσώπου μας ή τα εθνικά μας χαρακτηριστικά. Αν το νησί μας

παραδείγματος χάρη κατάφερε να έχει ακόμα μια καλύτερη δομή, με περισσότερες κλίνες, με περισσότερους γιατρούς, με περισσότερο νοσηλευτικό προσωπικό. Νομίζω ότι θα μπορούσε ανταπεξέλθει στην υγειονομική κρίση, εφόσον υπήρχαν κύματα μεταναστών στο νησί μας.

11. Οι εισδοχή μεταναστών εργαζομένων θα επιφέρει θετικό πρόσημο πόσο μάλλον στους τομείς που υπάρχει έλλειψη εργατικού δυναμικού, τι γίνεται όμως με τα σημαντικά ανθρωπιστικά θέματα;

Σίγουρα τα εργατικά χέρια χρειάζονται. Χρειάζονται διότι το νησί μας παραδείγματος χάρη έχει γερασμένο πληθυσμό. Η Σάμος έχει να προσφέρει πολλά και στη γεωργία αλλά και στην ανάπτυξη ενός τουριστικού προϊόντος μέσω της οικοδομής. Εκεί χρειάζεται χέρια. Χέρια όμως που να γνωρίζουν και όχι να είναι μαθητευόμενοι μάγοι στο νησί μας. Από κει και πέρα τα ανθρωπιστικά θέματα όπως τα θέτετε είναι ότι δεν πρέπει να εκμεταλλεύεσαι αυτούς τους ανθρώπους. Κανέναν άνθρωπο δεν πρέπει να εκμεταλλεύεσαι. Υπάρχουν κανόνες που τους συμφωνείς από πριν και προχωράς πάνω σε αυτά τα βήματα. Δεν είναι όμορφο για κανέναν να αναπτύσσει οικονομική δραστηριότητα και να εκμεταλλεύεται ανθρώπους. Επομένως ούτε αυτούς τους ανθρώπους μπορείς να τους εκμεταλλευτείς.

12. Πρέπει να υπάρξουν, κατά τη γνώμη σας, αλλαγές στην εθνική νομοθεσία σχετικά με τις προϋποθέσεις εισδοχής και διαμονής υπηκόων τρίτων χωρών;

Έχουμε κάνει βήματα πάνω σ' αυτό, όμως σίγουρα κάποια πράγματα από την εμπειρία που έχουμε αποκτήσει τα τελευταία 5 χρόνια πρέπει να αλλάξουν. Πρέπει να αλλάξουν ώστε οι προϋποθέσεις να είναι καλύτερες. Η διαμονή των υπηκόων αυτών των τρίτων χωρών να είναι καλύτερες και να έχουμε και τον τρόπο ώστε να διασφαλίσουμε και να ξέρουμε πόσοι μένουν στον τόπο μας, δηλαδή στη χώρα μας, πόσοι φεύγουν δηλαδή να υπάρχει αυτό το pass που μπορείς να μπει και να βγει αλλά να το ελέγχεις. Αν δεν το κάνεις αυτό στο τέλος όταν θα μετριάμαστε θα είμαστε λιγότεροι.

13. Πρέπει η Ελλάδα να ακολουθήσει σχέση εταιρικότητας με τις χώρες καταγωγής των προσφύγων-μεταναστών;

Χρειάζεται μια προγραμματική σχέση μεταξύ των χωρών αυτών, διότι μέσα σε αυτούς τους πρόσφυγες μετανάστες δεν είναι όλοι καλοί. Υπάρχουν και κακοποιά στοιχεία που δεν τα θέλει καμία χώρα. Οι διακρατικές συμφωνίες που θα μπορούσαν με τις χώρες αυτές να γίνουν, θα βοηθούσαν σε αυτή την κατεύθυνση ώστε να μην υπάρχουν στοιχεία τέτοια που δεν χρειαζόμαστε στη χώρα μας και στις ευρωπαϊκές χώρες.

14. Έχετε προγραμματίσει κάποιο άξονα πολιτικής ο οποίος θα ενθάρρυνε τους μετανάστες να συμμετέχουν στην οικονομική ανάπτυξη της χώρας υποδοχής και να μη κατευθύνεται το μεγαλύτερο μέρος του εμβάσματος προς την οικογένειά τους και τη χώρα καταγωγή τους;

Πολύ εύστοχο ερώτημα. Νομίζω ότι αυτοί οι άνθρωποι που έρχονται εδώ, αυτοί που έρχονται εδώ για να δουλέψουν, όχι για να γίνουν transit από τη χώρα μας για τις άλλες χώρες. Ο πρότερος στόχος είναι να μαζέψουν χρήματα και να τα στείλουν στη χώρα τους. Για να μη δημιουργηθούν αυτές τις συνθήκες που μου λέτε, εμείς θα πρέπει να δημιουργήσουμε τον τρόπο ώστε η οικογένειές τους που ζουν στη χώρα καταγωγής τους, να έρθουν ασφαλείς συνθήκες και να ζήσουν στη χώρα μας. Έτσι θα σταματήσει η εξαγωγή του συναλλάγματος. Δηλαδή αν κάποιος στέλνει 1000 €, θα φύγουν τα 100, τα 900 θα μείνουν εδώ. Όμως αν εμείς δεν το έχουμε αυτό διασφαλίσει, σίγουρα οι οικονομικοί μετανάστες που θα βρίσκονται στη χώρα μας, θα συνεχίσουν να στέλνουν τα χρήματά τους στη χώρα καταγωγής τους και αυτό δεν θα σταματήσει ποτέ. Πρέπει η Ελλάδα και η Ευρωπαϊκή Ένωση γενικότερα να βρει τον τρόπο ώστε τις οικογένειες να τις «κλειδώσει» στις χώρες που ζουν αυτοί οι άνθρωποι, που πλέον θα ζήσουν εδώ, που θέλουν να ζήσουν στη χώρα αυτή που έχουν πάει και τακτοποιηθεί. Φέρνοντας την οικογένειά τους και σταματώντας να φεύγουν τα εμβάσματα στις άλλες χώρες.

15. Τι μέτρα πρέπει να λάβει η χώρα για την πρόληψη και τη καταπολέμηση της ξενοφοβίας και του ρατσισμού; Ποια είναι η αντιρατσιστική μας προσέγγιση;

Τα μέτρα που πρέπει να πάρει η χώρα μας είναι ότι πρέπει να διδάσκεται το μάθημα αυτό, κατά του ρατσισμού και της ξενοφοβίας στα σχολεία. Και στα σχολεία από τις μικρές ηλικίες. Οι Έλληνες είναι φιλόξενοι, αλλά είναι και νευρικοί. Τι εννοούμε με αυτό. Μερικές φορές φορές. Ισοπεδώνουμε τα πάντα, γίνεται μια αξιόποινη πράξη από ένα συγκεκριμένο άνθρωπο που είναι από μια τρίτη χώρα και θεωρούμε ότι όλοι είναι όλοι το ίδιο. Δεν είναι έτσι. Και ένας Έλληνας στο εξωτερικό να κάνει μια αξιόποινη πράξη, δεν είμαστε όλοι οι Έλληνες το ίδιο. Όμως θα πρέπει και να προσέξουμε πώς το διαχειριζόμαστε, αλλά θα πρέπει να υπάρχουν ξαναλέω κανόνες, δηλαδή όλα είναι γύρω από έναν κανόνα. Αν η χώρα μας έχει ένα σωστό πλαίσιο κανόνων, δεν θα έχει να φοβηθεί τίποτα και δεν θα έχει να φοβηθεί κανείς για ξενοφοβία και ρατσισμό στη χώρα μας. Βέβαια θα υπάρχουν αυτοί που είναι ρατσιστές. Σε μία δημοκρατία υπάρχουν όλες οι τάσεις, όμως αυτούς πρέπει να τους απομονώνουμε.

16. Η εποχή που βιώνουμε είναι η μετανάστευση της αντικατάστασης και του ελλείμματος ως λύση στη μείωση και στη γήρανση του πληθυσμού;

Αυτό επειδή ο πληθυσμός του νησιού μας ειδικά είναι γερασμένος. Αν έρθουν οι μετανάστες που είναι νέοι αυτοί που έρχονται οι περισσότεροι θα δημιουργήσουν τέτοιες καταστάσεις, της αντικατάστασης. Δεν πρέπει να γίνει αυτό και εμείς πρέπει να φροντίσουμε ώστε να είμαστε περισσότεροι. Θα πρέπει να φροντίσουμε ώστε να μην χαλάσουμε τις ισορροπίες.

17. Πόσο σημαντικό θεωρείται τον καθορισμό ενός κοινού νομικού πλαισίου εισδοχής αλλά και συνάμα ειδικά προσαρμοσμένο στο κάθε κράτος μέλος;

Η κάθε χώρα βάζει τους δικούς της νόμους και κανόνες. Βέβαια υπάρχει όμως ένα γενικό πλαίσιο, ευρωπαϊκό πλαίσιο που πρέπει να το εφαρμόζουμε και να το σεβόμαστε. Τα μέλη-κράτη πρέπει να συζητάνε. Νομίζω ότι το έχουμε καταφέρει και συζητάμε όλοι μαζί για το θέμα αυτό. Βέβαια υπάρχουν και οι ακραίες φωνές. Εκεί όμως αποφασίζουν πολλοί όταν αποφασίζουν κατά πλειοψηφία πρέπει όλοι οι υπόλοιποι να εφαρμόζουν τους κανόνες αυτούς.

18. Πείτε μας δύο λόγια για τον Frontex στον Ελλαδικό χώρο

Έχει 2 όψεις το νόμισμα ΜΕ τη FRONTEX. Η μία είναι ότι FRONTEX φυλάει τα ευρωπαϊκά σύνορα, που τα ευρωπαϊκά σύνορα είναι τα σύνορα της χώρας μας. Σε αυτό τον τομέα κάνει καλά τη δουλειά της. Μερικές φορές όμως είναι η άλλη πλευρά επειδή κάποιοι από αυτούς, γιατί πολλές φορές εναλλάσσονται τα πρόσωπα, εναλλάσσονται οι χώρες που φυλάνε τα εξωτερικά μας σύνορα, εναλλάσσονται τα πρόσωπα. Μερικές φορές δημιουργούν κάποιες καταστάσεις που δεν είναι αυτές που εμείς έχουμε συνηθίσει ως Έλληνες. Μερικές φορές κάνουν κατάχρηση εξουσίας, μερικές φορές φέρονται λίγο πιο αυστηρά που εμείς δεν το έχουμε συνηθίσει στην Ελλάδα και εκεί δημιουργείται μια κόντρα μεταξύ των Ελλήνων ένστολων μαζί με αυτούς από την FRONTEX. Όμως νομίζω τα τελευταία χρόνια τα έχουμε ξεπεράσει αυτά. Στην αρχή ήταν λίγο δύσκολο τώρα τη FRONTEX και τη θέλουμε να υπάρχει στα σύνορά μας και σίγουρα θα την ενισχύσουμε στο μέλλον.

19. Πως σκοπεύει το ελληνικό κράτος να διαχειριστεί τη συμπερίληψη στην εκπαίδευση, τους πολιτιστικούς φραγμούς και τη θρησκευτική διάσταση;

Στον εικοστό πρώτο αιώνα που ζούμε, νομίζω ότι είμαστε έτοιμοι να αλλάξουμε κάποια πράγματα. Αν αλλάξουμε, όχι προς την συμπεριφορά μας, τις συνήθειές και τα πιστεύω μας, αλλά ώστε να μπορέσουμε να βάλουμε και κάποια άλλα πράγματα μέσα στο πεδίο που λέγεται εκπαίδευση έτσι ώστε και τα παιδιά να έχουν μια σφαιρική αντίληψη σε όλο αυτό το πλαίσιο ή για πολιτιστικούς λόγους ή για θρησκευτικούς λόγους πρέπει να ξέρουμε τι είναι εκείνη η θρησκεία, τι άλλη θρησκεία. Εμείς ως Έλληνες είμαστε χριστιανοί ορθόδοξοι. Αυτό το παίρνουμε ως εφόδιο από την οικογένειά μας. Όμως πρέπει να ξέρουμε και για τους υπόλοιπους τι είναι το δικό τους πιστεύω, το δικό τους καλό για εκείνους έτσι ώστε να είμαστε ώριμοι και έτοιμοι να συμπεριφερθούμε ανάλογα όταν θα βρεθούμε σε έναν τέτοιο κύκλο με διαφορετικούς ανθρώπους. Να φάνουμε ότι είμαστε πιο ενημερωμένοι και πιο γνωστές. Γιατί αν ρωτήσεις κάποιον τι είναι το Κοράνι δε ξέρει. Ας πούμε τι είναι η Βίβλος; Ξέρεις. Να πει τι είναι το Ευαγγέλιο; Ξέρει, γιατί το ακούει συνέχεια. Το Κοράνι δεν ξέρει, ενώ πρέπει και αυτά να διδάσκονται για να ξέρουν τι σημαίνουν και τα υπόλοιπα. Και όχι με μίσος. Είμαστε ελεύθεροι άνθρωποι να ακούσουμε και να αποκτήσουμε την δικιά μας άποψη και γνώση. Αν δεν το κάνουμε αυτό, η χώρα δε

θα μπορεί να σταθεί στον εικοστό δεύτερο αιώνα. Τώρα είμαστε στον εικοστό πρώτο αιώνα μετά θα το χάσουμε.

20. Αν θέλετε να μοιραστείτε κάτι ακόμη.

Θέλω να πω ότι ασχολείσαι πάνω σε αυτό το κομμάτι και είσαι σαμιώτισσα είναι πολύ σημαντικό. Είναι σημαντικό γιατί αυτό θα βοηθήσει και εμάς που είμαστε εκτός του πεδίου. Έκτος αυτής της εικόνας. Σίγουρα η έρευνα σου πάνω σε αυτή τη διατριβή που θα κάνεις διαδρομή, σίγουρα θα βοηθήσει κάποιους να αποκτήσουν και άποψη και να διορθώσουν κάποια σφάλματα που μπορούν να τους είχαν δημιουργηθεί από εσφαλμένες συζητήσεις ή εικόνες που είχαν δει ή έχουν εκλάβει. Στη Σάμο πρέπει να κοιτάμε λίγο μπροστά, αλλά πρέπει να είμαστε και προσγειωμένοι σε αυτό που θέλουμε. Αυτό που θέλουμε είναι η ανάπτυξη του τόπου μας. Ανάπτυξη τόπου μας δεν έρχεται μόνο με τους μετανάστες έρχεται και με τη δικιά μας δουλειά. Πρέπει εμείς να δουλεύουμε, οι μετανάστες να δουλεύουν μαζί μας και στο τέλος να κάνουμε όλοι το ταμείο που πρέπει ώστε να βλέπουμε ότι κάτι πάει καλά, θα πάει μπροστά. Αν δεν πάει κάτι καλά το διορθώνουμε. Αν δεν κάνουμε αυτό, δεν θα υπάρξει ανάπτυξη και στη Σάμο. Χρειαζόμαστε εργατικά στο νησί χωρίς να εκμεταλλευόμαστε ανθρώπους. Κι όσοι δεν μπορούν να έρθουν κοντά στις δικές μας συνθήκες δεν είπαμε να τους κάνουμε χριστιανούς, το ξαναλέω αυτό ,δεν είναι ο στόχος μας αυτός. Θα πρέπει να φεύγουν. Πρέπει να απομονώνονται όσοι μπορούν να συμπεριφερθούν όπως συμπεριφερόμαστε κι εμείς αν πάμε κάπου σε μια άλλη χώρα, θα πρέπει να συνηθίσουμε στα ήθη και τα έθιμα της άλλης χώρας το ίδιο πρέπει να κάνουν και αυτοί. Ελπίζω ότι υπάρχει κόσμος που στο μέλλον θα έρθει για να δουλέψει και να ενσωματωθεί με το δικό μας κοινωνικό σύνολο.

ΑΤΟΜΟ Γ

1.Οι πραγματικότητες που αντιμετωπίζουν τα κράτη μέλη που βρίσκονται στα εξωτερικά σύνορα της Ένωσης έχουν κοινά στοιχεία, αλλά ταυτόχρονα, παρουσιάζουν ιδιαιτερότητες. Ποιες, κατά τη γνώμη σας, είναι οι δικές μας ανάγκες και ιδιαιτερότητες;

Οι ανάγκες είναι η προμήθεια σύγχρονης υλικοτεχνικής υποδομής ώστε να γίνει ευκολότερη και ασφαλέστερη η φύλαξη των συνόρων.

2. Ποιος είναι ο αντίκτυπος των εφιστάμενων πολιτικών μετανάστευσης στο νησί και την Ελλάδα γενικότερα;

Οι αυξημένες μεταναστευτικές ροές οδηγούν αναπόφευκτα σε συγκέντρωση μεγάλου αριθμού μεταναστών στα νησιά με αποτέλεσμα την επιβάρυνση της τοπικής κοινωνίας.

3. Δεδομένης της κατάστασης, συνειδητοποιούμε ότι οι μεταναστευτικές πιέσεις θα συνεχισθούν. Με τις παρούσες οικονομικές συνθήκες καθώς και την κατάσταση της αγοράς ποιες πιστεύετε ότι είναι οι μακροπρόθεσμες ανάγκες της Ελλάδας;

Μακροπρόθεσμα η Ελλάδα έχει ανάγκη για εργατοϋπαλληλικό προσωπικό. Οι διαδικασίες μετανάστευσης πρέπει να γίνονται με νομικό και όχι παράνομο τρόπο.

4. Η μετανάστευση αποτελεί φαινόμενο με πολλές πτυχές νομικές, κοινωνικές και πολιτιστικές καθώς και οικονομικές συνέπειες. Ποιο είναι το πλαίσιο διαχείρισης που, κατά τη γνώμη σας, σκοπεύει να ακολουθήσει η Ελλάδα;

Η Ελλάδα οφείλει να διαχειριστεί τις μεταναστευτικές ροές εισόδου στη χώρα. Είναι ο μόνος τρόπος να αμβλύνει τα προβλήματα που προκύπτουν .

5. Ως κάτοικος του νησιού γνωρίζοντας για τα εγκαίνια της κλειστής δομής, μιλάμε για την ίδρυση ενός οικισμού τεραστίων διαστάσεων συγκριτικά με τη συνολική έκταση του νησιού. Οι προδιαγραφές και ο σχεδιασμός του προξενούν προβληματισμό και φόβο για το άγνωστο μέλλον. Τι έχετε να μας πείτε γι' αυτό;

Διαφωνώ ότι οι προδιαγραφές του οικισμού δημιουργούν φόβο και ανασφάλεια για το μέλλον. Θεωρώ ότι είναι ο ενδεδειγμένος τρόπος διαμονής και ταυτοποίησης των μεταναστών μέχρι να αποφανθεί η δικαιοσύνη για τα αιτήματά τους.

6. Οι εξελίξεις στο Αφγανιστάν με την κατάληψη της εξουσίας από τους Ταλιμπάν έχει προκαλέσει φόβο τόσο στην Ευρωπαϊκή Ένωση όσο και στην Τουρκία για μια νέα προσφυγική κρίση. Θα φέρει το Αφγανιστάν πιο κοντά ΕΕ-Τουρκία;

Θεωρώ ότι οι πολιτικές της Τουρκίας είναι και θα είναι προβληματικές όσον αφορά τις σχέσεις της με την ε.ε σε σχέση με το μεταναστευτικό.

7. Ποιες είναι οι επιπτώσεις που έχει το προσφυγικό φαινόμενο στη βαριά βιομηχανία της Ελλάδας, τον τουρισμό;

Ο τουρισμός επηρεάζεται από το μεταναστευτικό πρόβλημα μόνο στα νησιά τα οποία ευρίσκονται εγγύτερα στις τουρκικές ακτές. Μεγάλα τουριστικά κέντρα όπως Ρόδου, Κέρκυρα, Μύκονος, Κρήτη κ.λπ. Δεν επηρεάζονται από το μεταναστευτικό.

8. Δεδομένου του δημογραφικού προβλήματος στην Ευρώπη και την ένταξη των μεταναστών στην κοινωνία, θα καταλήξουν, σε βάθος χρόνου, τα γλωσσικά και πολιτισμικά μας στοιχεία σε μειονεκτική θέση;

Πιστεύω ότι ο ελληνικός πολιτισμός δεν κινδυνεύει από τις προσμίξεις από άλλους λαούς και ότι αυτοί θα αφομοιωθούν. Με την εξαίρεση του φόβου γκετοποίησης των φονταμενταλιστών μουσουλμάνων.

9. Πιστεύετε ότι η Ένωση πρέπει να σταματήσει να αντιστέκεται στις μεταναστευτικές πιέσεις και να αποδεκτεί μία πιθανή συνεργασία για τη μεγιστοποίηση των θετικών αποτελεσμάτων της;

Όχι, πιστεύω ότι η ένωση πρέπει με νόμιμο τρόπο να δεχτεί τους μετανάστες που χρειάζεται.

10. Μία μεταναστευτική κρίση αποτελεί ταυτόχρονα και οικονομική κρίση δεδομένης της ήδη υπάρχουσας υγειονομικής πιστεύετε ότι η Ελλάδα μπορεί να ανταπεξέλθει σε ένα ακόμη προσφυγικό-μεταναστευτικό κύμα;

Διαφωνώ ότι η μεταναστευτική κρίση σχετίζεται με την οικονομική κρίση. Το εναντίον, θεωρώ ότι οι μετανάστες μπορούν να χρησιμοποιηθούν ως φθηνά εργατικά χέρια.

11. Οι εισδοχή μεταναστών εργαζομένων θα επιφέρει θετικό πρόσημο πόσο μάλλον στους τομείς που υπάρχει έλλειψη εργατικού δυναμικού, τι γίνεται όμως με τα σημαντικά ανθρωπιστικά θέματα;

Η αύξηση του βιοτικού επιπέδου θα επιλύσει τέτοιου είδους προβλήματα.

12. Πρέπει να υπάρξουν, κατά τη γνώμη σας, αλλαγές στην εθνική νομοθεσία σχετικά με τις προϋποθέσεις εισδοχής και διαμονής υπηκόων τρίτων χωρών;

Θεωρώ ότι το υπάρχον νομικό σύστημα εφόσον τηρείται είναι επαρκές.

13. Πρέπει η Ελλάδα να ακολουθήσει σχέση εταιρικότητας με τις χώρες καταγωγής των προσφύγων-μεταναστών;

Δεν θεωρώ ότι είναι απαραίτητο.

14. Έχετε προγραμματίσει κάποιο άξονα πολιτικής ο οποίος θα ενθάρρυνε τους μετανάστες να συμμετέχουν στην οικονομική ανάπτυξη της χώρας υποδοχής και να μη κατευθύνεται το μεγαλύτερο μέρος του εμβάσματος προς την οικογένεια τους και τη χώρα καταγωγή τους;

Η ενσωμάτωση στην τοπική κοινωνία και η δημιουργία νέων οικογενειών θα οδηγήσει ώστε το εισόδημα των μεταναστών σταδιακά να μην εκρέει προς τις χώρες εισαγωγής τους.

15. Τι μέτρα πρέπει να λάβει η χώρα για την πρόληψη και τη καταπολέμηση της ξενοφοβίας και του ρατσισμού; Ποια είναι η αντιρατσιστική μας προσέγγιση;

Η Ελλάδα δεν έχει ρατσιστικά προβλήματα. Οι τοπικές κοινωνίες στους χώρους εισόδου μεταναστών έχουν πιεστεί υπέρμετρα με αποτέλεσμα να δημιουργούνται αντιδράσεις.

16. Η εποχή που βιώνουμε είναι η μετανάστευση της αντικατάστασης και του ελλείμματος ως λύση στη μείωση και στη γήρανση του πληθυσμού;

Σε τακτά χρονικά διαστήματα ανά τους αιώνες συνέβησαν και θα συμβούν μεταναστευτικές ροές οι οποίες σχετίζονται μεταξύ άλλων και με πληθυσμιακά κριτήρια.

17. Πόσο σημαντικό θεωρείται τον καθορισμό ενός κοινού νομικού πλαισίου εισδοχής αλλά και συνάμα ειδικά προσαρμοσμένο στο κάθε κράτος μέλος;

Είναι πάρα πολύ σημαντικό και θα πρέπει όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ να αναλάβουν ανάλογες ευθύνες.

18. Πείτε μας δύο λόγια για τον Frontex στον Ελλαδικό χώρο.

Είναι σημαντική η παρουσία του Frontex διότι τα ελληνικά σύνορα αποτελούν εξωτερικά σύνορα της ΕΕ.

19. Πως σκοπεύει το ελληνικό κράτος να διαχειριστεί τη συμπερίληψη στην εκπαίδευση, τους πολιτιστικούς φραγμούς και τη θρησκευτική διάσταση;

Η ένταξη των μεταναστών στα σχολεία και γενικότερα στις τοπικές κοινωνίες θα αμβλύνει τέτοιου είδους προβλήματα.

20. Αν θέλετε να μοιραστείτε κάτι ακόμη.

Όχι.

ΑΤΟΜΟ Δ

1. Οι πραγματικότητες που αντιμετωπίζουν τα κράτη μέλη που βρίσκονται στα εξωτερικά σύνορα της Ένωσης έχουν κοινά στοιχεία, αλλά ταυτόχρονα, παρουσιάζουν ιδιαιτερότητες. Ποιες, κατά τη γνώμη σας, είναι οι δικές μας ανάγκες και ιδιαιτερότητες;

Οι ιδιαιτερότητες είναι ότι μας φορτώνουν εμάς όλους τους μετανάστες και η Ευρώπη μας κοιτάζει από μακριά. Πρέπει δηλαδή να μοιραστούν σε όλη την Ευρώπη, σε όλες τις χώρες πρέπει να είναι ανάλογοι μετανάστες. Από τη Σάμο στην Ελλάδα και μετά τους διώχνουμε κατευθείαν να τους πάρουν σε όλες τις χώρες. Αυτό είναι το σωστό και το λογικό.

2. Ποιος είναι ο αντίκτυπος των εφιστάμενων πολιτικών μετανάστευσης στο νησί και την Ελλάδα γενικότερα;

Υπάρχει σοβαρό πρόβλημα. Οι Έλληνες διαμαρτύρονται γιατί όλοι οι μετανάστες έρχονται στην Ελλάδα.

3. Δεδομένης της κατάστασης, συνειδητοποιούμε ότι οι μεταναστευτικές πιέσεις θα συνεχισθούν. Με τις παρούσες οικονομικές συνθήκες καθώς και την κατάσταση της αγοράς ποιες πιστεύετε ότι είναι οι μακροπρόθεσμες ανάγκες της Ελλάδας;

Να φυλάμε τα σύνορα να μην έρχονται λαθρομετανάστες. Αυτό θα ήταν επιτυχία για την Ελλάδα μας και την πατρίδα μας.

4. Η μετανάστευση αποτελεί φαινόμενο με πολλές πτυχές νομικές, κοινωνικές και πολιτιστικές καθώς και οικονομικές συνέπειες. Ποιο είναι το πλαίσιο διαχείρισης που, κατά τη γνώμη σας, σκοπεύει να ακολουθήσει η Ελλάδα;

Η Ελλάδα πάνω απ' όλα πρέπει να φυλάει τα σύνορα και να μην έχουμε φαινόμενα στο μέλλον. Να γίνονται γρήγορα ταυτοποιήσεις και να φύγουν από την Ελλάδα αυτό θα είναι επιτυχία για την Ελλάδα.

5. Ως κάτοικος του νησιού γνωρίζοντας για τα εγκαίνια της κλειστής δομής, μιλάμε για την ίδρυση ενός οικισμού τεραστίων διαστάσεων συγκριτικά με τη συνολική έκταση του νησιού. Οι προδιαγραφές και ο σχεδιασμός του προξενούν προβληματισμό και φόβο για το άγνωστο μέλλον. Τι έχετε να μας πείτε γι' αυτό;

Γι' αυτό δεν ξέρουμε τι μπορεί να γίνει. Προς το παρόν είμαστε μια χαρά όμως. Έχει 300 άτομα και είναι μια χαρά. Τώρα για τη δομή που είναι τόσο μεγάλη και εγώ έχω αμφιβολίες τι θα γίνει. Δεν ξέρουμε τι μπορεί να γίνει. Μακάρι να μην χρειαστεί ποτέ να υπάρχει μόνο.

6. Οι εξελίξεις στο Αφγανιστάν με την κατάληψη της εξουσίας από τους Ταλιμπάν έχει προκαλέσει φόβο τόσο στην Ευρωπαϊκή Ένωση όσο και στην Τουρκία για μια νέα προσφυγική κρίση. Θα φέρει το Αφγανιστάν πιο κοντά ΕΕ-Τουρκία;

Το μέλλον είναι απρόβλεπτο. Κανείς δεν ξέρει τι μπορεί να γίνει.

7. Ποιες είναι οι επιπτώσεις που έχει το προσφυγικό φαινόμενο στη βαριά βιομηχανία της Ελλάδας, τον τουρισμό;

Οι τουρίστες όταν βλέπουν λαθρομετανάστες τρομάζουν. Στις παραλίες ειδικά υπάρχει θέμα για αυτό. Καλό είναι να μην υπάρχουν.

8. Δεδομένου του δημογραφικού προβλήματος στην Ευρώπη και την ένταξη των μεταναστών στην κοινωνία, θα καταλήξουν, σε βάθος χρόνου, τα γλωσσικά και πολιτισμικά μας στοιχεία σε μειονεκτική θέση;

Αποκλείεται. Όχι. Η Ελλάδα όπως βλέπω είμαστε έλληνες πάνω από όλα και δεν τα δεχόμαστε αυτά.

9. Πιστεύετε ότι η Ένωση πρέπει να σταματήσει να αντιστέκεται στις μεταναστευτικές πιέσεις και να αποδεκτεί μία πιθανή συνεργασία για τη μεγιστοποίηση των θετικών αποτελεσμάτων της;

Βεβαίως! Η Ευρωπαϊκή Ένωση θα πρέπει να πάρει θέση.

10. Μία μεταναστευτική κρίση αποτελεί ταυτόχρονα και οικονομική κρίση δεδομένης της ήδη υπάρχουσας υγειονομικής πιστεύετε ότι η Ελλάδα μπορεί να ανταπεξέλθει σε ένα ακόμη προσφυγικό-μεταναστευτικό κύμα;

Όχι η Ελλάδα δε μπορεί να σηκώσει άλλο φορτίο.

11. Οι εισδοχή μεταναστών εργαζομένων θα επιφέρει θετικό πρόσημο πόσο μάλλον στους τομείς που υπάρχει έλλειψη εργατικού δυναμικού, τι γίνεται όμως με τα σημαντικά ανθρωπιστικά θέματα;

Οι πρόσφυγες-μετανάστες δουλεύουν στην Ελλάδα. Η Ελλάδα έχει ανάγκη από προσωπικό από εργάτες, φυσικά έχει απορροφήσει πολλούς η Ελλάδα, αλλά δεν μπορείς να τους απορροφήσει όλους. Θα πρέπει να κατευθυνθούν προς την υπόλοιπη Ευρώπη.

12. Πρέπει να υπάρξουν, κατά τη γνώμη σας, αλλαγές στην εθνική νομοθεσία σχετικά με τις προϋποθέσεις εισδοχής και διαμονής υπηκόων τρίτων χωρών;

Βεβαίως πρέπει να γίνουν νόμιμοι. Πρέπει να έχουν άδεια για να μπορούν να μένουν εδώ. Όχι να μπαίνουν παράνομα. Να μπορούμε να ξέρουμε ποιοι είναι.

13. Πρέπει η Ελλάδα να ακολουθήσει σχέση εταιρικότητας με τις χώρες καταγωγής των προσφύγων-μεταναστών;

Ναι φυσικά, πρέπει να υπάρχει κάποια συνεργασία. Θετικό είναι να συζητάει. Να συζητάμε πόσους μπορούμε να πάρουμε, αν θέλουμε να πάρουμε στην Ελλάδα για εργάτες. Πρέπει να έχουμε συνεργασία, όχι αυθαίρετα.

14. Έχετε προγραμματίσει κάποιο άξονα πολιτικής ο οποίος θα ενθάρρυνε τους μετανάστες να συμμετέχουν στην οικονομική ανάπτυξη της χώρας υποδοχής και να μη κατευθύνεται το μεγαλύτερο μέρος του εμβάσματος προς την οικογένεια τους και τη χώρα καταγωγή τους;

Η επιτυχία είναι, αυτοί που δουλεύουν εδώ να αφήνουν και τα χρήματά τους εδώ, όχι να τα παίρνουν στη πατρίδα τους. Αυτό θα είναι επιτυχία.

15. Τι μέτρα πρέπει να λάβει η χώρα για την πρόληψη και τη καταπολέμηση της ξενοφοβίας και του ρατσισμού; Ποια είναι η αντιρατσιστική μας προσέγγιση;

Νομίζω ότι δεν υπάρχει τέτοιο θέμα στην Ελλάδα. Εμείς οι Έλληνες είμαστε φιλόξενοι.

16. Η εποχή που βιώνουμε είναι η μετανάστευση της αντικατάστασης και του ελλείμματος ως λύση στη μείωση και στη γήρανση του πληθυσμού;

Σίγουρα διότι οι Έλληνες είμαστε μία γερασμένη χώρα.

17. Πόσο σημαντικό θεωρείται τον καθορισμό ενός κοινού νομικού πλαισίου εισδοχής αλλά και συνάμα ειδικά προσαρμοσμένο στο κάθε κράτος μέλος;

Σίγουρα πρέπει να γίνει αυτό. Για να ξέρουμε τι κάνουμε και τι λέμε.

18. Πείτε μας δύο λόγια για τον Frontex στον Ελλαδικό χώρο.

Η Frontex είναι μία υπηρεσία η οποία ήταν στο νησί να φυλάει τα σύνορα. Στην αρχή δε βλέπαμε αποτέλεσμα. Τώρα όμως βλέπουμε θετικά αποτελέσματα. Η Frontex 2 χρόνια τώρα που έχει αλλάξει η κυβέρνηση δε βλέπουμε λαθρομετανάστες να βγαίνουν στη στεριά. Ενώ η Frontex πρώτα τους έφερνε στη Σάμο. Με το σκάφος τους έφερνε στην Ελλάδα. Τώρα όμως μας βοηθάει σε αυτό το θέμα.

19. Πως σκοπεύει το ελληνικό κράτος να διαχειριστεί τη συμπερίληψη στην εκπαίδευση, τους πολιτιστικούς φραγμούς και τη θρησκευτική διάσταση;

Η κυβέρνηση πρέπει να αποφασίσει πως θα το διαχειριστεί.. Πρέπει να έχουμε μια διαχείριση και για αυτούς.

20. Αν θέλετε να μοιραστείτε κάτι ακόμη.

Όχι.

ΑΤΟΜΟ Ε

1. Οι πραγματικότητες που αντιμετωπίζουν τα κράτη μέλη που βρίσκονται στα εξωτερικά σύνορα της Ένωσης έχουν κοινά στοιχεία, αλλά ταυτόχρονα, παρουσιάζουν ιδιαιτερότητες. Ποιες, κατά τη γνώμη σας, είναι οι δικές μας ανάγκες και ιδιαιτερότητες;

Τα κράτη μέλη στα εξωτερικά σύνορα της ΕΕ είναι τα πρώτα που δέχονται τις προσφυγικές-μεταναστευτικές ροές κρατών που βρίσκονται σε εμπόλεμη κατάσταση από εξωτερικούς εχθρούς είτε βρίσκονται σε εμφύλιο πόλεμο και όσα κράτη δε βρίσκονται σε εμπόλεμη κατάσταση έχουν ένα πολύ χαμηλό βιοτικό επίπεδο οπότε τα κράτη-μέλη αυτά είναι περισσότερο επιβαρυνμένα.

1. Ποιος είναι ο αντίκτυπος των εφιστάμενων πολιτικών μετανάστευσης στο νησί και την Ελλάδα γενικότερα;

Η Ελληνική κοινωνία και ειδικότερα η Σαμιακή δεν είχαν την κατάλληλη κουλτούρα να υποδεχτούν τις προσφυγικές-μεταναστευτικές ροές. Αυτό είχε ως συνέπεια μία μερίδα της σαμιακής κοινωνίας να έρθει αντιμέτωπη με κάποια άλλη.

2. *Δεδομένης της κατάστασης, συνειδητοποιούμε ότι οι μεταναστευτικές πιέσεις θα συνεχισθούν. Με τις παρούσες οικονομικές συνθήκες καθώς και την κατάσταση της αγοράς ποιες πιστεύετε ότι είναι οι μακροπρόθεσμες ανάγκες της Ελλάδας;*

Καθώς οι μεταναστευτικές ροές θα συνεχισθούν καλό θα ήταν ένα μέρος εργατικού δυναμικού των μεταναστών και προσφύγων να ενταχθεί στους τομείς της οικονομίας μας.

3. *Η μετανάστευση αποτελεί φαινόμενο με πολλές πτυχές νομικές, κοινωνικές και πολιτιστικές καθώς και οικονομικές συνέπειες. Ποιο είναι το πλαίσιο διαχείρισης που, κατά τη γνώμη σας, σκοπεύει να ακολουθήσει η Ελλάδα;*

Η άποψή μου είναι ότι θα πρέπει οι μετανάστες να προωθούνται άμεσα στις χώρες τις οποίες ζητούν άσυλο.

4. *Ως κάτοικος του νησιού γνωρίζοντας για τα εγκαίνια της κλειστής δομής, μιλάμε για την ίδρυση ενός οικισμού τεραστίων διαστάσεων συγκριτικά με τη συνολική έκταση του νησιού. Οι προδιαγραφές και ο σχεδιασμός του προξενούν προβληματισμό και φόβο για το άγνωστο μέλλον. Τι έχετε να μας πείτε γι' αυτό;*

Θα προτιμούσα να ήταν περισσότερο ανοιχτή αυτή η δομή. Μου προσδίδει αίσθημα εγκλεισμού.

5. *Οι εξελίξεις στο Αφγανιστάν με την κατάληψη της εξουσίας από τους Ταλιμπάν έχει προκαλέσει φόβο τόσο στην Ευρωπαϊκή Ένωση όσο και στην Τουρκία για μια νέα προσφυγική κρίση. Θα φέρει το Αφγανιστάν πιο κοντά ΕΕ-Τουρκία;*

Αν συνεχιστούν οι εξελίξεις στο Αφγανιστάν οι σχέσεις ΕΕ-Τουρκίας θα συνεχίσουν να είναι απόμακρες.

6. *Ποιες είναι οι επιπτώσεις που έχει το προσφυγικό φαινόμενο στη βαριά βιομηχανία της Ελλάδας, τον τουρισμό;*

Από αυτό που έχουμε δει μέχρι τώρα δεν είχαμε μεγάλες επιπτώσεις στον τουρισμό.

7. *Δεδομένου του δημογραφικού προβλήματος στην Ευρώπη και την ένταξη των μεταναστών στην κοινωνία, θα καταλήξουν, σε βάθος χρόνου, τα γλωσσικά και πολιτισμικά μας στοιχεία σε μειονεκτική θέση;*

Η ιστορία μας έχει διδάξει ότι η ενσωμάτωση προσφύγων-μεταναστών σε χώρες όπως η Αμερική, Αυστραλία, Γαλλία δεν διαφοροποίησαν τα γλωσσικά και πολιτισμικά στοιχεία των κρατών αυτών.

8. *Πιστεύετε ότι η Ένωση πρέπει να σταματήσει να αντιστέκεται στις μεταναστευτικές πιέσεις και να αποδεκτεί μία πιθανή συνεργασία για τη μεγιστοποίηση των θετικών αποτελεσμάτων της;*

Πιστεύω πως ναι

9. *Μία μεταναστευτική κρίση αποτελεί ταυτόχρονα και οικονομική κρίση δεδομένης της ήδη υπάρχουσας υγειονομικής πιστεύετε ότι η Ελλάδα μπορεί να ανταπεξέλθει σε ένα ακόμη προσφυγικό-μεταναστευτικό κύμα;*

Πολύ δύσκολο να καταφέρει να ανταπεξέλθει και δη αν δεν έχει τη στήριξη και την οικονομική βοήθεια της ΕΕ.

10. *Οι εισδοχή μεταναστών εργαζομένων θα επιφέρει θετικό πρόσημο πόσο μάλλον στους τομείς που υπάρχει έλλειψη εργατικού δυναμικού, τι γίνεται όμως με τα σημαντικά ανθρωπιστικά θέματα;*

Θα επιφέρει θετικό πρόσημο στην οικονομία του νησιού. Πιστεύω θα ενσωματωθούν με βάση τα πρότυπα της ελληνικής κοινωνίας.

11. *Πρέπει να υπάρξουν, κατά τη γνώμη σας, αλλαγές στην εθνική νομοθεσία σχετικά με τις προϋποθέσεις εισδοχής και διαμονής υπηκόων τρίτων χωρών;*

Πιστεύω πως ναι.

12. *Πρέπει η Ελλάδα να ακολουθήσει σχέση εταιρικής με τις χώρες καταγωγής των προσφύγων-μεταναστών;*

Πιστεύω πως ναι.

13. Έχετε προγραμματίσει κάποιο άξονα πολιτικής ο οποίος θα ενθάρρυνε τους μετανάστες να συμμετέχουν στην οικονομική ανάπτυξη της χώρας υποδοχής και να μη κατευθύνεται το μεγαλύτερο μέρος του εμβάσματος προς την οικογένεια τους και τη χώρα καταγωγή τους;

Θα πρέπει να υπάρξουν κίνητρα για τη μόνιμη εγκατάσταση στο νησί αυτών και της οικογένειάς τους

14. Τι μέτρα πρέπει να λάβει η χώρα για την πρόληψη και τη καταπολέμηση της ξеноφοβίας και του ρατσισμού; Ποια είναι η αντιρατσιστική μας προσέγγιση;

Πρώτα απ'όλα παιδεία και η εξάλειψη ρατσιστικών προτύπων στα ΜΜΕ.

15. Η εποχή που βιώνουμε είναι η μετανάστευση της αντικατάστασης και του ελλείμματος ως λύση στη μείωση και στη γήρανση του πληθυσμού;

Ναι πιστεύω θα βοηθήσει στην αντιστάθμιση του γήρατος του πληθυσμού.

16. Πόσο σημαντικό θεωρείται τον καθορισμό ενός κοινού νομικού πλαισίου εισδοχής αλλά και συνάμα ειδικά προσαρμοσμένο στο κάθε κράτος μέλος;

Ναι μεν να υπάρχει ένα κοινό πλαίσιο αλλά με κάποιες διαφοροποιήσεις.

17. Πείτε μας δύο λόγια για τον Frontex στον Ελλαδικό χώρο.

Κατά την άποψη μου η παρουσία της δεν είναι τόσο έντονη όσο θα έπρεπε.

18. Πως σκοπεύει το ελληνικό κράτος να διαχειριστεί τη συμπερίληψη στην εκπαίδευση, τους πολιτιστικούς φραγμούς και τη θρησκευτική διάσταση;

Οτι ακόμη είναι πολύ δύσκολο να γίνει αυτό στην Ελλάδα. Είναι δύσκολο να το διαχειριστεί ο έλληνας.

20. *Αν θέλετε να μοιραστείτε κάτι ακόμη.*

Όχι

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Η μεταναστευτική-προσφυγική κρίση με αποκορύφωμα το 2015 αποτέλεσε πρόκληση και ευκαιρία διάκρισης των αδυναμιών της ΕΕ καθώς και έναυσμα εξασφάλισης μεγαλύτερης ασφάλειας, δικαιότερης κατανομής ευθύνης και τόνωσης του αισθήματος αλληλεγγύης. Η μετανάστευση είναι ένα φαινόμενο του παρελθόντος με νέα χαρακτηριστικά. Είναι ένα κοινό σημείο που επηρεάζει όλες τις χώρες παγκοσμίως. Ορισμένες είναι χώρες υποδοχής, χώρες αποστολής ή διέλευσης γι' αυτό και χρειάζεται παγκόσμια προσέγγιση. Η ανάγκη λοιπόν συνεργασίας και αλληλεγγύης είναι ακόμη μεγαλύτερη.

Από τη πλευρά της ΕΕ καθίσταται αναγκαία η πολυτομεακή συνδυαστική δράση σε ενωσιακό και εθνικό επίπεδο με μακρόπνοες και ολοκληρωμένες πολιτικές για τη μετανάστευση. Βελτιωμένες, ταχύτερες, σταθερές και εκσυγχρονισμένες διαδικασίες. Ένα στενότερο συντονισμό με εναρμόνιση των εθνικών πολιτικών υπό ορισμένες κοινές αρχές, συνθήκες και προδιαγραφές υποδοχής, αναγνώρισης και ένταξης. Η πολιτική ένταξης σήμερα είναι πολυδιάστατη και πολλών ταχυτήτων και καμία χώρα μόνη της δε μπορεί να αντιμετωπίσει αυτό το περίπλοκο θέμα διότι είναι πολυμερές και χρειάζονται βιώσιμες λύσεις με σταθερές υποδομές. Τα κράτη λοιπόν πρέπει να δρουν με αλληλεγγύη, συνοχή, συμπληρωματικότητα και ανταλλαγή καλών πρακτικών. Ακόμη η μεταναστευτική πολιτική είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με την αναπτυξιακή στρατηγική. Την ανάπτυξη επιχειρησιακών δεσμών και μίας πολυεθνικής αγοράς εργασίας που συμβάλλει στην ανταγωνιστικότητα και την οικονομική ζωτικότητα. Με αντιστοίχιση δεξιοτήτων και αναγκών. Το μεταναστευτικό μπορεί να συνεισφέρει με θετικό πρόσημο στο δημογραφικό, το συνταξιοδοτικό, στο κράτος πρόνοιας, την ανταγωνιστικότητα της οικονομίας, το εργατικό δυναμικό. Δεν αποτελεί η μετανάστευση από μόνη της λύση όμως οι μετανάστες μπορούν να συνεισφέρουν θετικά. Καθίσταται επιτακτική ανάγκη στην Ευρώπη, η άνευ διακρίσεων μεταχείριση με στόχο την ανάπτυξη σχέσεων εταιρικής με τις χώρες προέλευσης των προσφύγων-μεταναστών προκειμένου να προαχθεί η κοινή ανάπτυξη. Συντονισμένες και ουσιαστικές σχέσεις συνεργασίας ώστε να αναπτυχθούν ασφαλείς κοινότητες, αμοιβαίας εμπιστοσύνης

και κράτος δικαίου σε ολόκληρη την Ευρώπη. Να ληφθούν υπόψη οι μακροπρόθεσμες ωφέλιμες, θετικές συνέπειες της μετανάστευσης.

Οι έννοιες που απασχολούν την Ευρώπη του σήμερα είναι η συμμετοχή, η συμπερίληψη, η συμβίωση, η συνύπαρξη, η συνοχή. Η δημιουργία μίας ανοιχτής, πολυπολιτισμικής και διαπολιτισμικής κοινωνίας που σέβεται την ετερότητα. Μία πλουραλιστική, ετερογενής κοινωνία με ιδιαιτερότητες και διατήρηση των πληθυσμιακών ισορροπιών. Η αντιμετώπιση των πολιτών αυτών ως συμπολίτες και όχι ως αλλοδαπούς. Η καλλιέργεια ανάπτυξης μίας ανθρώπινης, ρεαλιστικής μετανάστευσης με εποικοδομητικές δράσεις. Κατά κοινή ομολογία σε μία κοινωνία παρατηρούμε την κυρίαρχη ομοιογένεια με μικρές μειονότητες διαφορετικών πολιτισμών. Οι άνθρωποι αυτοί να γίνουν μέλη της κοινωνίας χωρίς νομικούς λαβύρινθους και γραφειοκρατίες αλλά με πλήρη δικαιώματα, υποχρεώσεις και ευκαιρίες. Η αντιμετώπισή τους με σεβασμό και αξιοπρέπεια. Διότι η πολυμορφία δεν είναι αποδόμηση αλλά απαραίτητο στοιχείο κοινωνικής συνοχής. Ο άνθρωπος παρολαυτά δυσκολεύεται να διαχειριστεί την πολλαπλότητα και έχει τη τάση να απλοποιεί το περιβάλλον ώστε να μπορεί να το διαχειριστεί. Έτσι προτιμά τη καθαρότητα του έθνους λόγω φόβου, ανασφάλειας, αβεβαιότητας της δικής του θέσης. Γι' αυτό και ο σύγχρονος ρατσισμός είναι ο πολιτισμικός.

Για να μπορέσει να ευδοκιμήσει η κοινωνία πρέπει να υπάρχει στήριξη σε όλους όσους ανήκουν σε αυτή. Η συμμετοχή τους στη κοινοτική και κοινωνική ζωή ανεξάρτητα από το υπόβαθρο. Διότι όλοι έχουν σημασία, όλοι έχουν δικαίωμα και όλοι έχουν ευκαιρίες. Η ένταξη είναι μία κοινωνική και οικονομική επένδυση για την Ευρώπη και η συμπερίληψη είναι πλέον πρωταρχικός άξονας στρατηγικής της ΕΕ. Πυρήνας σε όλη αυτή τη προσπάθεια, η εκπαίδευση όπου μέσω αυτής καλλιεργείται η παιδεία, ο ανθρωπισμός, η δημοκρατία προκειμένου να εξαπλωθούν οι αξίες αυτές σε ολόκληρη την κοινωνία. Επίσης η ένταξη αφορά ως επί το πλείστον το τοπικό επίπεδο γι' αυτό και η τοπική δράση είναι το κλειδί της ανάπτυξης και της συνολικής ευημερίας ύστερα από τη παιδεία. Η συγκέντρωση της τοπικής νεολαίας με τους νέους μετανάστες είναι ο καλύτερος τρόπος συνεργασίας, αποδοχής και σεβασμού. Μέσω της διαπροσωπικής επαφής θα χτιστούν γέφυρες, ισχυρές σχέσεις και δεσμοί.

Η ιστορία έχει δείξει ότι οι μετανάστες εμπλουτίζουν πολιτισμικά τις τοπικές κοινωνίες και συνεισφέρουν ενεργά και εποικοδομητικά στην τοπική ανάπτυξη. Επομένως ο άνθρωπος εξελίσσεται μέσα από τις αλληλεπιδράσεις και τις διαφορές και σχηματίζει την κοινωνική του ταυτότητα. Η κατανόηση μίας άλλης κουλτούρας και πολιτισμού είναι πρόοδος. Το θέμα είναι η εξασφάλιση ισορροπίας μεταξύ ελευθερίας, ασφάλειας και μη λήθης των πολιτισμικών, γλωσσικών και ιστορικών ριζών.

Το παρόν θέμα εργασίας θα μπορούσε να έχει πολλές πτυχές εξέλιξης. Περαιτέρω παρατήρηση του μεταναστευτικού φαινομένου στην Ευρώπη, μελέτη της κρίσης της Ουκρανίας, του Αφγανιστάν. Το πρωταρχικό θέμα της συμπερίληψης, την αγορά εργασίας με βλέπεις επιχειρηματικών δεσμών σε μία ανοιχτή κοινωνία, προτάσεις κοινωνικής συμβίωσης και πολιτικών αναπτυξιακής στρατηγικής.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ. Η στρατηγική της ΕΕ για την οικειοθελή επιστροφή και την επανένταξη. Αναρτήθηκε από: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52021DC0120&from=EN> (28-12-2021). Σελ. 18.

Αφουξενίδης, Α., Σαρρής, Ν., Τσακνίδη, Ο. (2012). ΕΝΤΑΞΗ ΤΩΝ ΜΕΤΑΝΑΣΤΩΝ: ΑΝΤΙΑΛΗΨΕΙΣ, ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ, ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ, Αθήνα: Εθνικό Κέντρο Κοινωνικών Ερευνών.

ΔιαΝΕΟσις. Οργανισμός Έρευνας και Ανάλυσης. Τι πιστεύουν οι μετανάστες. Αναρτήθηκε από: <https://www.dianeosis.org/2020/01/ti-pistevoun-oi-metanastes/> (15-03-2022)

ΔιαΝΕΟσις. Οργανισμός Έρευνας και Ανάλυσης. Το μεταναστευτικό-προσφυγικό ζήτημα στην Ελλάδα. Αναρτήθηκε από: https://www.dianeosis.org/wp-content/uploads/2020/01/immigration_aporseis-ellinon.pdf (17-03-2022)

ΔιαΝΕΟσις. Συγκριτική Ανάλυση Ένταξης Μεταναστών και Πρόσφύγων στην Ελλάδα. Αναρτήθηκε από: https://www.dianeosis.org/wp-content/uploads/2020/01/immigration_report_final.pdf (12-03-2022). Σελ 87

Εγχειρίδιο σχετικά με την ευρωπαϊκή νομοθεσία σε θέματα ασύλου, συνόρων και μετανάστευσης. Αναρτήθηκε από: https://www.echr.coe.int/Documents/Handbook_asylum_ELL.pdf.(09-01-2022) Σελ 31

Έθνος. Σάμος: Εκεί όπου οι ευρωπαϊκές αξίες και η συλλογική ευθύνη χάνονται στη θάλασσα. Αναρτήθηκε από: <https://www.ethnos.gr/opinions/article/179074/samosekeioporoyoiyropaikesakieskaihsyllogikheythynhxanontaisthalassa> (27-12-2021)

Ελληνική Αστυνομία. Το φαινόμενο της μετανάστευσης. Αναρτήθηκε από: http://www.astynomia.gr/index.php?option=ozo_content&perform=view&id=1852 (04-01-2022)

Ελληνική Αστυνομία. Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη. Το φαινόμενο της Μετανάστευσης. Αναρτήθηκε από: http://www.astynomia.gr/index.php?option=ozo_content&perform=view&id=1852 (31-12-2021)

Ελληνικό συμβούλιο για τους πρόσφυγες. χαρτογράφηση των ειδικών χαρακτηριστικών και αναγκών των κοινοτήτων προσφύγων και μεταναστών που διαβούν στην Ελλάδα. Αναρτήθηκε από: file:///D:/all_USER_files/Desktop/%CE%B5%CE%B3%CE%B3%CF%81%CE%B1%CF%86%CE%B1/%CE%94%CE%B9%CF%80%CE%BB%CF%89%CE%BC%CE%B1%CF%84%CE%B9%CE%BA%CE%AE/e-diplomatikh/Meleti.pdf (10/11/2021)

Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Ασφάλεια: βελτιώνοντας το Σύστημα πληροφοριών Σένγκεν. Αναρτήθηκε από: <https://www.europarl.europa.eu/news/el/headlines/priorities/sengken-kai-europaika-sunora/20181011STO15882/asfaleia-veltionontas-to-sustima-pliroforion-sengken-sps> (18-12-2021)

Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Δεξιότητες και ταλέντα. Αναρτήθηκε από: https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/promoting-our-european-way-life/new-pact-migration-and-asylum/skills-and-talent_el (07-01-2022)

Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Ενίσχυση της εμπιστοσύνης μέσω καλύτερων και αποτελεσματικότερων διαδικασιών. Αναρτήθηκε από: <https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/promoting-our->

european-way-life/new-pact-migration-and-asylum/stronger-trust-fostered-better-and-more-effective-procedures_el (07-01-2022)

Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Ουκρανία. Η ΕΕ ενισχύει την αλληλεγγύη της προς τα άτομα που εγκαταλείπουν τις εμπόλεμες περιοχές. Αναρτήθηκε από: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/el/IP_22_1610 (20-03-2022)

Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Ουκρανία: στήριξη από την ΕΕ για να βοηθήσουν τα κράτη μέλη να καλύψουν τις ανάγκες των προσφύγων. Αναρτήθηκε από: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/el/IP_22_1946 (23-03-2022)

Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Στατιστικές για τη μετανάστευση στη Ευρώπη. Αναρτήθηκε από: https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/promoting-our-european-way-life/statistics-migration-europe_el (23-12-2021)

Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Αιτήσεις ασύλου στην ΕΕ. Αναρτήθηκε από: https://www.europarl.europa.eu/infographic/welcoming-europe/index_el.html#filter=2020 (02/01/2022)

Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Εξερευνώντας τα αίτια της μετανάστευσης. Γιατί μεταναστεύουν οι άνθρωποι; Αναρτήθηκε από: <https://www.europarl.europa.eu/news/el/headlines/world/20200624STO81906/exereunontas-ta-aitia-tis-metanasteusis-giati-metanasteuoun-oi-anthropoi> (07-01-2022)

Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Επιστροφή μεταναστών: δεδομένα, αριθμοί και πολιτική της ΕΕ. Αναρτήθηκε από: <https://www.europarl.europa.eu/news/el/headlines/priorities/metanasteusi/20201210STO93501/epistروفi-metanaston-dedomena-arithmoi-kai-politiki-tis-ee-grafima> (04-01-2022)

Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Η απάντηση της ΕΕ στη μεταναστευτική πρόκληση. Αναρτήθηκε από: <https://www.europarl.europa.eu/news/el/headlines/society/20170629STO78629/i-apantisi-tis-ee-stin-metanasteutiki-proklisi> (19-01-2022)

Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Θεματολογικά δελτία για την Ευρωπαϊκή Ένωση: Μεταναστευτική πολιτική. Αναρτήθηκε από: <https://www.europarl.europa.eu/factsheets/el/sheet/152/immigration-policy> (20-12-2021)

Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Μεικτές οι αντιδράσεις των ευρωβουλευτών για το νέο Σύμφωνο Μετανάστευσης και Ασύλου. Αναρτήθηκε από: <https://www.europarl.europa.eu/news/el/headlines/priorities/metanasteusi/20200924STO87803/meiktes-oi-antidraseis-sto-ek-gia-to-neo-sumfono-metanasteusis-kai-asulou> (13-01-2022)

Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Νέα πρόταση για νόμιμη μετανάστευση εργατικού δυναμικού από τρίτες χώρες. Αναρτήθηκε από: <https://www.europarl.europa.eu/news/el/headlines/priorities/metanasteusi/20211111STO17183/ek-neaprotasi-gia-nomimi-metanasteusi-ergatikou-dunamikou-apo-trites-chores> (12-01-2022)

Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Προσφυγική κρίση της ΕΕ: στοιχεία και αριθμοί. Αναρτήθηκε από: <https://www.europarl.europa.eu/news/el/headlines/society/20170629STO78630/prosfugiki-krisi-kai-ee-stoicheia-kai-arithmoi> (31-01-2021)

Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Σένγκεν: Όλα όσα χρειάζεται να γνωρίζετε για τη ζώνη ελεύθερης κυκλοφορίας της ΕΕ. Αναρτήθηκε από: <https://www.europarl.europa.eu/news/el/headlines/security/20190612STO54307/ola-osa-chreiazetai-na-gnorizete-gia-ti-zoni-sengken> (27/11/2021)

Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Σένγκεν: Όλα όσα χρειάζεται να γνωρίζετε για τη ζώνη ελεύθερης κυκλοφορίας της ΕΕ. Αναρτήθηκε από: <https://www.europarl.europa.eu/news/el/headlines/priorities/metanasteusi/20190612STO54307/ola-osa-chreiazetai-na-gnorizete-gia-ti-zoni-sengken> (04-01-2022)

Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 16^{ης} Σεπτεμβρίου 2021 σχετικά με τη κατάσταση στο Αφγανιστάν. Αναρτήθηκε από: https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2021-0393_EL.html (05-01-2022)

Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ενημερωτικό γράφημα- Αιτήσεις ασύλου στην ΕΕ, 1990-2020. Αναρτήθηκε από: <https://www.consilium.europa.eu/el/infographics/asylum-applications-since-1990/> (02-02-2022)

Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Χρονολόγιο-Μεταναστευτική πολιτική της ΕΕ. Αναρτήθηκε από: <https://www.consilium.europa.eu/el/policies/eu-migration-policy/migration-timeline/> (09-03-2022)

Ευρωπαϊκό Συμβούλιο. Δήλωση ΕΕ-Τουρκίας. Αναρτήθηκε από: <https://www.consilium.europa.eu/el/press/press-releases/2016/03/18/eu-turkey-statement/> (11/12/2021)

Ευρωπαϊκός Οργανισμός Συνοριοφυλακής και Ακτοφυλακής. FRONTEX 2020 ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ. Αναρτήθηκε από: [Frontex_Inbrief_2020_EL.pdf](#) (21-12-2021). Σελ 25

Ευρωπαϊκός Οργανισμός Συνοριοφυλακής και Ακτοφυλακής. FRONTEX 2020 ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ. Αναρτήθηκε από: [Frontex_Inbrief_2020_EL.pdf](#) (21-12-2021). Σελ 25

Euronews. Ελλάδα: Ραγδαία μείωση των μεταναστών στα νησιά. Αναρτήθηκε από: <https://gr.euronews.com/2021/11/17/ellada-ragdaia-meiosh-ton-metanaston-sta-nhsia> (02-03-2022)

EUROPA. EUR-Lex. Πολιτική ασύλου της ΕΕ: ποια χώρα της ΕΕ είναι αρμόδια για την εξέταση των αιτήσεων. Αναρτήθηκε από: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=LEGISSUM%3A23010503_1 (19-03-2022)

EUROPA.EUR-Lex. Access to European Union Law. Μπλε κάρτα της ΕΕ — είσοδος και διαμονή των εργαζομένων υψηλής ειδίκευσης (έως το 2023). Αναρτήθηκε από: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=LEGISSUM%3A114573> (21-03-2022)

Ζάχος. Χ., Κυρίδης. Α., Φωτόπουλος Ν.. Προσφυγική κρίση & σύγχρονες εκπαιδευτικές πρακτικές από τη συστημική κοινωνική ευπάθεια στη δομημένη ένταξη. Αθήνα (2019). Σελ 32

Η καθημερινή. Οι μύθοι της μετανάστευσης. Αναρτήθηκε από: <https://www.kathimerini.gr/opinion/1061922/oi-mythoi-tis-metanasteysis/> (17-01-2022)

Η προσφυγική κρίση «βύθισε» τον τουρισμό στα νησιά του Αιγαίου. Αναρτήθηκε από: <https://www.protothema.gr/greece/article/646264/i-prosfugiki-krisi-vuthise-ton-tourismo-sta-nisia-tou-aigaiou/> (10-11-2021).

More in Common. Αντιλήψεις περί εθνικής ταυτότητας, μετανάστευσης και προσφύγων στην Ελλάδα. Αναρτήθηκε από: https://www.moreincommon.com/media/q4ge0pzn/0535-more-in-common-greece-report_greek_p4_final_web.pdf (22-01-2022). Σελ 12.

Naftemporiki. Ν.Μηταράκης: Πως η Σάμος άφησε πίσω της το μεταναστευτικό-Ποια νησιά ακολουθούν. Αναρτήθηκε από: <https://www.naftemporiki.gr/story/1801344/n-mitarakis-pos-i-samos-afise-riso-tis-to-metanasteutiko-poia-nisia-akolouthoun> (02-02-2022)

ΟΔΗΓΙΑ 2013/32/ΕΕ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ. Άρθρο 9. Αναρτήθηκε από: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32013L0032&from=IT> (30/12/2021)

Refugee Support Aegean. Εγκλωβισμένοι πρόσφυγες στην Σάμο: Ανθρωπιστική κρίση χωρίς τέλος. Αναρτήθηκε από: <https://rsaegean.org/el/refugees-trapped-on-samos/> (07-01-2022).

Σουκουλης, Θ.. Διπλωματική εργασία. Ισλαμικός ριζοσπαστισμός και ευρωπαϊκή ασφάλεια. Σελ 52

Σύμβαση του 1951 για το καθεστώς των προσφύγων. Άρθρο 1. Σελ 2. Αναρτήθηκε από: <https://www.unhcr.org/gr/wp-content/uploads/sites/10/2018/01/04-symvasiprotokollo.pdf> (01-03-2022)

Σύμβαση του 1951 για το καθεστώς των προσφύγων. Άρθρο 33. Σελ 11. Αναρτήθηκε από: <https://www.unhcr.org/gr/wp-content/uploads/sites/10/2018/01/04-symvasiprotokollo.pdf> (01-03-2022)

Συμβούλιο της ΕΕ. Πρόγραμμα Στοκχόλμης. Σελ 4. Αναρτήθηκε από: <https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2010:115:0001:0038:el:PDF>. Σελ 4.

Συμβούλιο της ΕΕ. Πρόγραμμα της Χάγης. Σελ 4. Αναρτήθηκε από: <https://migration.gov.gr/wp-content/uploads/2020/06/2-%CE%A0%CF%81%CF%8C%CE%B3%CF%81%CE%B1%CE%BC%CE%BC%CE%B1-%CF%84%CE%B7%CF%82-%CE%A7%CE%AC%CE%B3%CE%B7%CF%82-2004-el.pdf> (13-01-2022)

Υπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες – Γραφείο Ελλάδας. Συμβολή στο διάλογο για το μεταναστευτικό και το άσυλο. Αναρτήθηκε από: https://www.unhcr.org/gr/wp-content/uploads/sites/10/2017/10/2012_Migration___Asylum_GR.pdf (11/12/2021). Σελ 13.

Υπουργείο Μετανάστευσης και Ασύλου. Μετανάστευση ορισμός και βασικές κατηγορίες. Αναρτήθηκε από: <http://www.opengov.gr/immigration/?p=799> (06-01-2022)

Υπουργείο Μετανάστευσης και Ασύλου. Άσυλο. Υπηρεσία. Αναρτήθηκε από: <https://migration.gov.gr/gas/plirofories/> (06-01-2022)

Υπουργείο Μετανάστευσης και Ασύλου. Διαδικασία Ασύλου. Μετά την αίτηση. Αναρτήθηκε από: <https://migration.gov.gr/gas/diakasia-asyloy/meta-tin-aitisi/> (07-01-2022)

Υπουργείο Μετανάστευσης και Ασύλου. Διαδικασίες υποδοχής και ταυτοποίησης. Αναρτήθηκε από: <https://migration.gov.gr/ris/diakasies/> (06-01-2022)

Υπουργείο Μετανάστευσης και Ασύλου. Ελληνική Πολιτική Ένταξης. Αναρτήθηκε από: <https://migration.gov.gr/migration-policy/integration/politiki-entaxis-se-ethniko-epipedo/> (05-01-2022)

Υπουργείο Μετανάστευσης και Ασύλου. Ενημέρωση και συνδρομή εκτοπισθέντων ατόμων από Ουκρανία. Αναρτήθηκε από: <https://migration.gov.gr/enimerosi-kai-syndromi-ektopisthenton-atomon-aro-tin-oukrania/> (22-03-2022)

Υπουργείο Μετανάστευσης και Ασύλου. Ενημερωτικό Σημείωμα Α Αιτούντες Άσυλο Ιανουάριος 2021. Αναρτήθηκε από: <https://migration.gov.gr/enimerotiko-ianouariou-2021/> (02-03-2022).

Υπουργείο Μετανάστευσης και Ασύλου. Ενημερωτικό Σημείωμα Β Νοεμβρίου 2021 Νόμιμη Μετανάστευση. Αναρτήθηκε από: <https://migration.gov.gr/enimerotiko-dekembrios-2021-YMA-GR-Ενημερωτικό-Δεκέμβριος-Β-Νόμιμη-Μετανάστευση-1.pdf> (16-02-2022)

Υπουργείο Μετανάστευσης και Ασύλου. Ενημερωτικό Σημείωμα Ιουλίου 2021. Αναρτήθηκε από: <https://migration.gov.gr/meiosi-diamenontes-ait-asylou-16-08/> (03-01-2022)

Υπουργείο Μετανάστευσης και Ασύλου. Ευρωπαϊκή Πολιτική για την ένταξη. Αναρτήθηκε από: <https://migration.gov.gr/migration-policy/integration/politiki-entaxis-se-eyropaiko-kai-diethnes-epipedo/> (05-01-2022)

Υπουργείο Μετανάστευσης και Ασύλου. Ευρωπαϊκή Πολιτική για την ένταξη. Βασικές Αρχές της Ευρωπαϊκής Πολιτικής. Αναρτήθηκε από: <https://migration.gov.gr/migration-policy/integration/politiki-entaxis-se-eyropaiko-kai-diethnes-epipedo/> (03-02-2022)

Υπουργείο Μετανάστευσης και Ασύλου. Νέα Κλειστή Ελεγχόμενη Δομή Σάμου. Αναρτήθηκε από: <https://migration.gov.gr/nea-kleisti-elegchomeni-domi-samoy-enimerotiko/> (01-02-2022)

Υπουργείο Μετανάστευσης και Ασύλου. Ο Υπουργός Μετανάστευσης και Ασύλου κ. Νότης Μηταράκης εγκαινίασε τη νέα κλειστή/ελεγχόμενη Δομή στη Σάμο. Αναρτήθηκε από: <https://migration.gov.gr/o-yπουργos-metanasteysis-kai-asyloy-k-notis-mitarakis-egkainiase-ti-nea-kleisti-elegchomeni-domi-sti-samo/> (01-02-2022)

Υπουργείο Μεταναστευτικής Πολιτικής. Εθνική Στρατηγική για την ένταξη. Αναρτήθηκε από: Εθνική-Στρατηγική-για-την-Ένταξη-Τελικό-με-Μορφοποίηση.pdf (10-01-2022). Σελ 36.

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ. Ενημερωτικό σημείωμα Νοεμβρίου -78% μείωση των διαμενόντων στα νησιά. Αναρτήθηκε από: <https://government.gov.gr/enimerotiko-simioma-noemvriou-78-miosi-ton-diamenonton-sta-nisia/> (01-02-2022)

UNHCR. HELP ΕΛΛΑΔΑ. ΔΟΥΒΛΙΝΟ ΙΙΙ- Οικογενειακή επανένωση και άλλες νόμιμοι οδοί. Αναρτήθηκε από: <https://help.unhcr.org/greece/el/applying-for-asylum/can-my-application-for-asylum-be-examined-in-another-european-country/dublin-iii-family-reunification-and-other-legal-pathways/> (15-02-2022)

UNHCR. Η Σύμβαση του 1951 σχετικά με το Καθεστώς των Προσφύγων. Αναρτήθηκε από: <https://www.unhcr.org/gr/%CE%B7-%CF%83%CF%8D%CE%BC%CE%B2%CE%B1%CF%83%CE%B7-%CF%84%CE%BF%CF%85-1951-%CF%83%CF%87%CE%B5%CF%84%CE%B9%CE%BA%CE%AC-%CE%BC%CE%B5-%CF%84%CE%BF-%CE%BA%CE%B1%CE%B8%CE%B5%CF%83%CF%84%CF%8E%CF%82-%CF%84> (17-02-2022)

Χανιώτικα νέα. Γυναίκες στο Αφγανιστάν- Έτος 2022(Μέρος Β'). Αναρτήθηκε από: <https://www.haniotika-nea.gr/gynaikes-sto-afganistan-etos-2022-meros-v/> (23-03-2022)

Wikipedia. Οσάμα Μπιν Λάντεν. Αναρτήθηκε από: https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%9F%CF%83%CE%AC%CE%BC%CE%B1_%CE%BC%CF%80%CE%B9%CE%BD_%CE%9B%CE%AC%CE%BD%CF%84%CE%B5%CE%BD (30-12-2022)

ΞΕΝΟΓΛΩΣΣΗ

Action plan on Integration and Inclusion 2021-2027. Αναρτήθηκε από: https://ec.europa.eu/home-affairs/system/files_en?file=2020-11/action_plan_on_integration_and_inclusion_2021-2027.pdf (27-11-2021)

BBC NEWS. Afghanistan: How many refugees are there and where will they go? Αναρτήθηκε από: <https://www.bbc.com/news/world-asia-58283177> (03-01-2022)

BBC. Afghanistan: How many refugees are there and where will they go? Αναρτήθηκε από: <https://www.bbc.com/news/world-asia-58283177> (22-12-2021)

European Commission. Action plan on Integration and Inclusion 2021-2027. Αναρτήθηκε από: https://ec.europa.eu/migrant-integration/news/ec-reveals-its-new-eu-action-plan-integration-and-inclusion-2021-2027_en (11-01-2022). Σελ 1.

European Database of Asylum Law. Article 18. Αναρτήθηκε από: <https://www.asylumlawdatabase.eu/el/content/gr> (02-03-2022)

Eurostat Statistics Explained. Asylum statistics. Αναρτήθηκε από: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Asylum_statistics#Main_countries_of_destination:_Germany.2C_Spain_and_France (13-01-2022)

FRONTEX. Εισαγωγή. Αναρτήθηκε από: <https://frontex.europa.eu/el/skhetika-me-emas/eisagoge/> (03-01-2022).

Global trends forced displacement in 2020. Αναρτήθηκε από: <https://www.unhcr.org/60b638e37.pdf>. Σελ 11. (10-02-2022). Σελ 11.

Humanitarian needs overview Afghanistan. Αναρτήθηκε από: <https://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/afghanistan-humanitarian-needs-overview-2022.pdf> (10-03-2022)

Neighboring countries took in the highest number of Afghans in 2020. Αναρτήθηκε από <https://www.ertnews.gr/eidiseis/diethni/afganistan-poy-tha-pane-oi-prosfyges-meta-tin-katalipsi-tis-choras-apo-toys-talimpan/> (05-01-2022)

Operational data portal. Refugee situations. Mediterranean situation. Αναρτήθηκε από: <https://data2.unhcr.org/en/situations/mediterranean> (13-03-2022).

Operational data portal. Refugee situations. Mediterranean. Greece. Αναρτήθηκε από: <https://data2.unhcr.org/en/situations/mediterranean/location/5179> (17-03-2022).

Operational data portal. Refugee situations. UNHCR Greece - Introducing the people behind the numbers (Greek Version). Αναρτήθηκε από: <https://data2.unhcr.org/es/documents/details/87809> (13-02-2022). Σελ. 3.

Pew Research Center: 5 facts about the Muslim population in Europe. Αναρτήθηκε από: <https://www.pewresearch.org/fact-tank/2017/11/29/5-facts-about-the-muslim-population-in-europe/> (24/02/2022).

Reliefweb. Greece Sea Arrivals Dashboard (October 2021). Αναρτήθηκε από: <https://reliefweb.int/report/greece/greece-sea-arrivals-dashboard-october-2021> (03-01-2022).

Reliefweb. Voluntary scheme for the relocation from Greece to other European countries - 19 Oct 2021. Αναρτήθηκε από: <https://reliefweb.int/report/greece/voluntary-scheme-relocation-greece-other-european-countries-19-oct-2021> (01-02-2022)

Trends in International Migration, OECD Annual Report, 2001, σ. 62. Αναρτήθηκε από <https://www.oecd.org/migration/mig/2508596.pdf> (10-12-2021)

UNCHR. Afghanistan on the Brink. Αναρτήθηκε από: <https://www.unhcr.org/spotlight/2021/12/afghanistan-on-the-brink/> (07-01-2022)

UNHCR FLAGSHIP REPORTS. FORCED DISPLACEMENT IN 2020. Αναρτήθηκε από: <https://www.unhcr.org/flagship-reports/globaltrends/> (27/12/2021).

UNHCR GREECE Highlights July-August 2021. Αναρτήθηκε από: 2021.07-08 Greece Highlights - FINAL.pdf (28-02-2022). Σελ. 3.

UNHCR. Bi-annual fact sheet 2021 02 Greece. Αναρτήθηκε από: <https://www.unhcr.org/publications/operations/60d09553fc/bi-annual-fact-sheet-2021-02-greece.html> (26-02-2022)

UNHCR. Europe situations:data and trends. Arrival and displayed populations. Αναρτήθηκε από: https://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/RBE_Monthly_Update_December_2021.pdf (08-02-2022)

UNHCR-UNICEF-IOM. Factsheet on refugee and migrant children. Αναρτήθηκε από: <https://www.unicef.org/eca/sites/unicef.org.eca/files/2021-03/UNHCR-UNICEF-IOM%20Factsheet%20on%20refugee%20and%20migrant%20children%20Jan-June%202020.pdf> (11-02-2022) Σελ 4.

YouGov. What should western nations prioritise? Αναρτήθηκε από:
https://yougov.co.uk/topics/international/articles-reports/2022/02/08/what-should-western-nations-prioritise?utm_source=twitter&utm_medium=website_article&utm_campaign=globalism_national_priorities (22-03-2022)